

782 20

DE JAVAANSCH E GEESTENWERELD

EN

DE BETREKKING, DIE TUSSCHEN DE GEESTEN
EN DE ZINNELIJKE WERELD BESTAAT,

VERDUIDELIJKT DOOR

PETANGAN'S of TELLINGEN,

BIJ DE JAVANEN EN SOENDANEEZEN IN GEBRUIK.

DOOR

H. A. VAN HIEN.

V.

DE PRIMBONS.

Soerat petangannja orang Djawa dan orang Soenda,
menjatakan segala roepa itoengan, boewat
mentjari keslametan.

Vijfde en verbeterde druk.

BANDOENG,
FORTUNA.

1913.

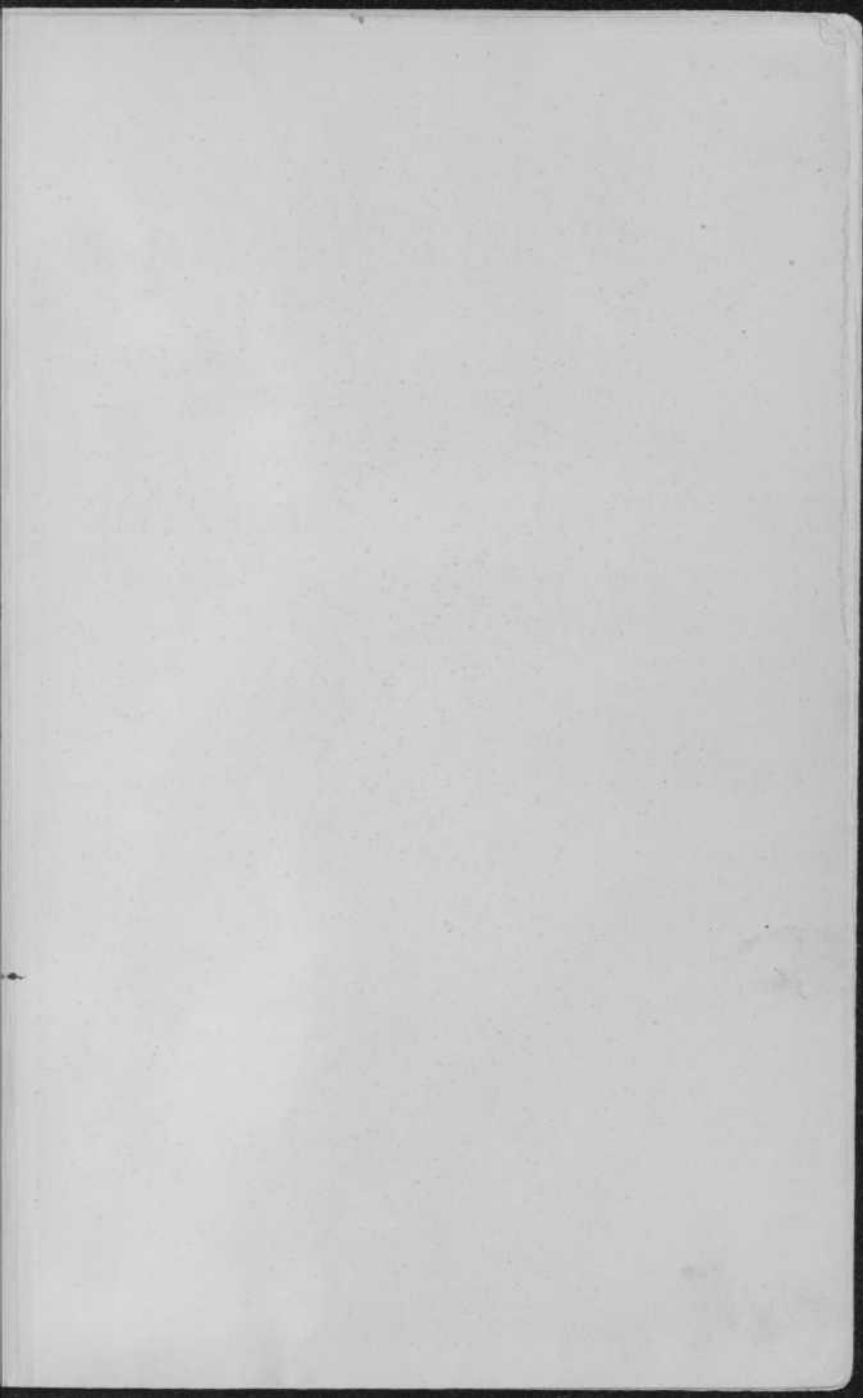
~~773~~
C#

9190
A 36

KONINKLIJKE BIBLIOTHEEK

0266 7480

DE JAVAANSCH E GEESTENWERELD

EN

DE BETREKKING, DIE TUSSCHEN DE GEESTEN
EN DE ZINNELIJKE WERELD BESTAAT,

VERDUIDELIJKT DOOR

PETANGAN'S of TELLINGEN,

BIJ DE JAVANEN EN SOENDANEZEEN IN GEBRUIK.

DOOR

H. A. VAN HIEN.

V.

DE PRIMBON'S.

Soerat petangannja orang Djawa dan orang Soenda,
menjatakan segala roepa itoengan, boewat
mentjari keslametan.

Vijfde en verbeterde druk.

BANDOENG,
FORTUNA.
1913.

DEPARTMENT OF AGRICULTURE

UNITED STATES GOVERNMENT

WASHINGTON, D. C.

1917

NO. 1

1917

1917

1917

INHOUD.

De Mohammedanen.	bladz. 1.
De <i>Primbon's</i> .	" 2.
De <i>Nagu's</i> .	" 3.
De <i>Neptoe's</i> uit het geschrift „ <i>Wali-sanga</i> ".	" 7.
De verschillende tellingen.	" 12.
A. De berekening van den goeden en kwaden dag. <i>Pantja soeda</i> .	" 12.
B. De berekening van de goede en slechte richting. <i>Pantja dria</i> .	" 26.
C. De berekening van de goede en slechte tijdstippen van den dag. <i>Patjak rolas</i> .	" 42.
De algemeene <i>primbon's</i> .	" 60.
I. De algemeene <i>primbon's</i> van de 1ste secte.	" 60.
II. De " " " 2de "	" 80.
III. De " " " 3de "	" 90.
IV. De " " " 4de "	" 96.
De bijzondere <i>primbon's</i> .	" 100.
I. De bijzondere <i>primbon's</i> der 1ste secte.	" 101.
II. De " " " 2de "	" 130.
III. De " " " 3de "	" 147.
VI. De " " " 4de "	" 152.

ERRATA.

In het eerste vel komen in eenige exemplaren de volgende fouten voor:			
Bladz. 7,	regel 1 van boven staat:	De <i>neptoe</i> uit het	leest: De <i>neptoe's</i> uit
		geschrift,	het geschrift.
" 7,	" 13 van onderen	" zoek nvan deh dag,	" zoeken van den
		waar mede,	dag, waarmede.
" 11,	" 10 " " "	" in achtneming,	" inachtneming.
" 18,	" 7 van boven	" uitgesteld,	" uitgeteld.
Verder in alle exemplaren:			
Bladz. 42,	regel 4 van boven staat:	goee,	leest: goed.
" 43,	" 20 van onderen	" over dag dag,	" over dag.
" 47,	" 17 van boven	" Kidoel Wetan,	" Kidoel-Wetan.
" 50,	" 11 " " "	" Pon 17,	" Pon 7.
" 73,	" 1 " " "	" De,	" I. De.

DE MOHAMMEDANEN.

Zooals wij in Hoofdstuk I van het eerste deel schreven, kan men de Mohammedaansche secte nog onderverdeelen in vier andere secten en wel naar den godsdienst, die zij vroeger hebben beleden en deze nog min of meer aanhangen. Deze secten zijn:

I. De zoogenaamde kluzenaars „*Adjar* of *tapa*“, die algemeen aan de zielsverhuizing gelooven, waarbij de hoop op een incarnatie in een hooger wezen of persoon hen aanspoort, om door de beoefening van eigen gerechtigheid en van een heilig ascetenleven te trachten de gunst der goden te winnen, opdat zij na hun dood zoo mogelijk niet in de gedaante van een lager georganiseerd schepsel op de wereld terug zullen komen. Ook onder deze kluzenaars vindt men verscheidene, onderling verschillende klassen, al naar gelang dat zij bij den Mohammedaanschen godsdienst, dien zij belijden, behalve Brahmaansche en Siwaïtische ook nog Boeddhistische geloofsbegrippen huldigen, want, ofschoon het Boeddhisme in zijn wezen atheïstisch is en de leer der wedergeboorte niet aanneemt, zoo kent het toch het *tapa*-leven, dat dienen moet, om door verzaking van het wereldsche en dooding des vleesches, den mensch geschikt te maken voor zijn eeuwige rust in het *Nirwana*, waar hij verder voor allerlei ellende bewaard wordt.

II. Verder kent men de *Tiang wasis*, die aannemen, dat hun *'Allah* en andere goden over hun have en goed waken, en het derhalve niet alleen overbodig, maar zelfs ongeoorloofd is, dat de mensch er zelf voor zorgt.

III. Vervolgens de *Tiang dria*, die uit een soort van overdreven godsdienstige humaniteit het werk voor hun andersdenkende medemensen verrichten, zonder er eenig voordeel hoegemaamd van te willen trekken, niettegenstaande zij in de grotten en in de wildernis, waar zij zich met bidden en vasten ophouden, een meer dan ellendig bestaan hebben.

IV. Eindelijk nog de *Santri's*. Deze fijne, dilettant-theologen, wier aantal door de voorrechten, die zij boven andere geloofsgenooten genieten, steeds toeneemt, worden in verscheidene soorten of klassen verdeeld en onderling door verschillende benamingen onderscheiden, als de *Santri leres*, d. z. de eigenlijk gezegde *Santri's*, die aan de eene of andere priesterschool verbonden zijn, stipt en getrouw de voorschriften van den *Koran* volgen en meestal bij een hunner *goeroe's* of *kijai's* inwonen: de *Santri meri*, die wel niet geleerd en zelfs eer dom, dan vlug zijn, maar ijverig hun *Santri*-plichten vervullen; de *Santri blater* of fanatieken, die in hun ijver, om hun leer te verspreiden en toe te passen, dikwijls te ver gaan en de grens niet weten te onderscheiden tusschen het goede en het kwade, zoodat zij soms meer kwaad, dan goed stichten; de *Santri blikon*, die de *waktoe's* of gebedstijdstippen verwaarloozen, doch overigens goede, zelfs geleerde *Santri's* zijn en de *Oelita* of *Santri oelita*, die in voortdurend bidden, en andere godsdienstoefeningen hun grootste genot en geluk vinden en daarom ook tot de meest godsvruchtigen gerekend worden. Tot deze klasse van *Santri's* behooren ook de zoogenaamde *Santri birai* en de *Pasek doel*, twee secten van dweepers, die zich onder den dekmantel van ijverig aan hun plichten als Mohammedanen te voldoen, aan allerlei ontucht en zedeloosheid schuldig maken, en daarom ook bij de overige Javanen alles behalve hoog aangeschreven staan. De eersten ontkennen de opstanding na den dood en een voortbestaan na dit leven, en beweren, dat zoowel de hemel als de hel hier op aarde gezocht moet worden, terwijl zij verder alle uiterlijke Mohammedaansche godsdienstige handelingen verwaarloozen en buitendien nog allerlei *dewa's* en *widjadar's* aanbidden. De anderen daarentegen nemen wel een zielsverhuizing aan, doch slechts die, waarbij zij dan herboren worden in de

gedaante van een Hollandsch ambtenaar, als vertegenwoordiger van het overheerschende volk; hun richting schijnt meer Mohammedaansch te zijn, dan die der *Santri birat*, die meest niet gehuwd zijn, maar met dansmeiden en publieke vrouwen in de grootste ontucht leven en met de overige *Santri's* alleen dit gemeen hebben, dat zij de *Santri*-kleeding en het haar kort geknipt dragen. De *Pasek doel* echter hebben godsdienst oefeningen, waarbij zij onder het opzeggen van het Mohammedaansche geloofsformulier „*La ilaha illa 'Allah !'*” (Er is geen god dan 'Allah !), dikwijls gevolgd door den uitroep „*Hoe'*” of „*Hoep*” (Hij!) zoolang met het hoofd en het bovenlijf heen en weder schudden, dat zij bedwelmd raken en naar beweerd wordt, in dien toestand visioenen krijgen en allerlei meest onsamenhangende woorden uiten, die door hun geloofsgehoort beschouwd worden als zoovele uitingen van 'Allah's hoogen wil. In dezen toestand van buitengewone opwindning maken zij zich dikwerf schuldig aan ontuchtige daden, die het daglicht moeilijk velen kunnen.

Elk secte nu heeft haar eigen soort *pelangan's*, die „*primbon's*” worden genoemd, welke schrifturen betrekking hebben, op de vroeger vereerde machten. Een uitzondering hierop maken de *primbon's*, die door de *Santri's* gebruikt worden en betrekking hebben op de goddelijke en andere wezens der Mohammedanen.

Aangezien bij de behandeling der *primbon's* herhaaldelijk zal verwezen worden naar de secte, die ze gebruiken, zullen wij in de volgorde, zooals zij boven genoemd zijn, ze gemakshalve door cijfers aanduiden en respectievelijk de Iste, IIde, IIIde en IVde secte noemen.

DE PRIMBONS.

De Javaan let bij het maken zijner voor zijn voorspellingen en waarzeggerijen, enz. noodige berekeningen niet alleen op het jaar, de maand, den dag, zelfs het uur, maar ook op de verschillende door hem als hoogere wezens vereerde machten, die op verschillende tijdstippen hun gezag doen gelden, en dan het lot van mensch en dier beheerschen; voorts op de plaatsen, waar zij zich bevinden, de richtingen, waarin zij zich bewegen, enz. Hiervan toch hangt het geluk of ongeluk af van dengeen, die op een bepaald tijdstip aan eenig voornemen gevolg denkt te geven, het al dan niet slagen eener onderneming, en wat dies meer zij, zoodat het in spijt der meer dan groote omslachtigheid, die uit een en ander voortvloeit, niemand behoeft te verbazen, dat de in dit opzicht vrij bijgeloovige Javaan er meer dan groote waarde aan hecht, om door de kennis dezer gegevens en berekeningen te weten, wat hem te wachten staat, wanneer hij het een of ander onderneemt.

Om hem dit onderzoek gemakkelijk te maken, althans hem daarbij allerlei ingewikkelde combinaties en hoofdbrekende berekeningen, waardoor hij licht geheel in de war raken kan, te besparen, hebben zijn *boedjangga's* of geleerden een en ander bijeengebracht en verzameld in verschillende schrifturen, *primbon's* genoemd van *rimboe*=bewaren, dus: „wat bewaard dient te worden” d. z. verzamelingen van gegevens voor de berekening of voorspelling der goede en slechte dagen en tijdstippen, waarop het een of ander moet worden verricht of nagelaten, en waar bij vooral op de plaats of den stand der verschillende goden, geesten en andere bovennatuurlijke machten, die het lot der menschen beheerschen, gelet wordt.

Deze *primbon's* worden in twee hoofdsorten verdeeld, nl. in *algemeene*, die, voor alle gevallen geraadpleegd kunnen worden, maar voornamelijk voor die, waarin men zich in de vrije lucht beweegt, zooals bij reizen, enz. en in *bijzon-*

dere, die voor ieder geval afzonderlijk zijn berekend en opgemaakt, zooals voor het huwelijk, het spelen, het sluiten eener overeenkomst enz. en die in zekeren zin als uittreksels uit de *algemeene* kunnen worden beschouwd.

Naar den aard der hoogere machten, die bij de daarin voorkomende berekeningen, enz. in aanmerking worden gebracht of liever van de godsdienstige secte, die ze gebruikt, worden de *primbon's* ook onderscheiden in:

- a. die, waarbij op den stand en de plaats der geesten: *Naga, Kala, Patjek, Gigin, Brahma, Lodra* en *Baja* gelet wordt,
- b. die, waarbij *Bathara Goeroe* en *Bathara Kala*, een groote rol spelen,
- c. die, waarin met *Sri, Kala, Brahma, Wishnoe* en *Goeroe* rekening is gehouden, en
- d. die, welke gemaakt zijn met in acht neming der attributen van *Ahmad, Djabarail, Ibrahim, Joesoep* en *Ngidfrail*.

Iedere *primbon* omvat minstens ééne tafel van gegevens, waarop de jaren, maanden, dagen, enz., alsmede hun *neptoe's* zijn aangegeven; de meeste echter hebben drie dergelijke tafels, nl. de tafel der *neptoe's* (*papan neptoe*), de tafel der tellingen (*papan itoengan*), d. i. de tafel, waarop geteld wordt en de tafel der uitkomsten (*papan oedjoekan* of *papan katrangan*), waarop de antwoorden op de verkregen uitkomsten der berekeningen of tellingen aangegeven zijn.

DE NAGA'S.

De groote kwade geesten *Naga, Djatingarang, Ridjal* en *Sambanghanger*, welke drie laatste bij den kleinen man gewoonlijk alleen als: de rug, de rechter- en de linker-arm van den *Naga* bekend staan, komen zoowel in het luchtruim als op de aarde voor. Zij beheerschen den regen en den wind, en brengt hun verplaatsing de periodieke verandering der vier hoofdseizoenen, nl. van den regentijd, de kentering vóór den droogen tijd, den droogen tijd en de kentering vóór de regenmoesson, te weeg.

De meeste Javanen kennen echter de *Djatingarang, Ridjal* en *Sabang-banger* alleen onder de namen: *Naga-dina Naga-woelan* en *Naga-taoen*, waarvan de *Naga-woelan* de gevaarlijkste is, omdat volgens het algemeen geloof, deze de eenige van deze geesten is, die vergunning heeft, om zich twee malen in de week op de aarde te vertoonen, en wel telkens gedurende slechts één uur, om er zijn slachtoffers te zoeken. Alleen op die dagen, die *dina (hari) Sangar* of *Sangaran* genoemd worden, is het gevaarlijk zich op den weg van den *Naga-woelan* te bewegen; op alle andere tijdstippen zijn deze geesten niet bijzonder gevaarlijk, ofschoon niet geheel onschadelijk.

De *Naga's* maken drie verschillende bewegingen; een dagelijksche (*Naga-hari*) een drie maandelijksche (*Naga-boelan*), en een twee jaarlijksche (*Naga-taoen*). Die verandering gaat niet geleidelijk en onmerkbaar; terwijl de *Naga-hari* gedurende vier en twintig uren, de *Naga-boelan* drie maanden en de *Naga-taoen* twee jaren onbeweeglijk is gebleven, verplaatsen zij zich plotseling en nemen met één sprong hun nieuwe plaatsen in. Volgens de Javanen verplaatst de *Naga-hari* zich bij zonsondergang op welk tijdstip het bijzonder gevaarlijk is. De verplaatsing van den *Naga-boelan* gaat gepaard met harden wind; de Javanen noemen deze verplaatsing „*beroeba*”. De *Naga-taoen* verplaatst zich om de twee jaren op den dag van *Garebeg Besar*, dat is bij den aanvang van een nieuw jaar.

De juiste richting nu te kennen, waarin deze drie *Naga's* liggen, is een zaak van allergrrootst belang voor den Javaan. Geen onderneming, die eenig kans van welslagen biedt, als men niet loopt in de gunstige richting, dat wil zeggen van den staart naar den kop des draaks; in tegenovergestelde richting te gaan heeft onvermijdelijk mislukking der onderneming en misschien zelfs den dood des vermetelen ten gevolge. De richtingen ter rechter- en linker zijde der *Naga's* zijn onzeker en het hangt hiervan af, of de onderneming op een gunstigen dan wel op een ongunstigen dag wordt ondernomen.

De stand van den *Naga-taoen* en van den *Naga-boelan* en hun plaatsverwisseling vindt men op de ondervolgende tafels aangegeven, terwijl de tafels van den *Naga-hari* te vinden zijn in de *Papan iloengan Pantja-dria*.

TAFEL VOOR DEN NAGA TAOEN OVER GEHEEL JAVA.

Taoen.	Naga.	Djatinga-rang.	Ridjal.	Sambang-banger.
Alip	Koelon.	Lor.	Wetan.	Kidoel.
Ehe	"	"	"	"
Djimawal	Lor.	Wetan.	Kidoel.	Koelon.
Dje	"	"	"	"
Dal	Wetan.	Kidoel.	Koelon.	Lor.
Be	"	"	"	"
Wawoe	Kidoel.	Koelon.	Lor.	Wetan.
Djimakir	"	"	"	"

TAFEL VOOR DEN NAGA BOELAN IN MIDDEN- EN WEST-JAVA.

Boelan.	Naga.	Djatinga-rang.	Ridjal.	Sambang-banger.
Soera.	Wetan.	Kidoel.	Koelon.	Lor.
Sapar.	"	"	"	"
Rabingoel-awal	"	"	"	"
Rabingoel-akir	Kidoel.	Koelon.	Lor.	Wetan.
Djoemadil-awal	"	"	"	"
Djoemadil-akir	"	"	"	"
Redjeb	Koelon.	Lor.	Wetan.	Kidoel.
Roewah	"	"	"	"
Pocasa	"	"	"	"
Sawal	Lor.	Wetan.	Kidoel.	Koelon.
Sela	"	"	"	"
Besar.	"	"	"	"

TAFEL VOOR DEN NAGA BOELAN IN OOST-JAVA.

Boelan.	Naga.	Djati nga-rang.	Ridjal.	Sambang banger.
Soera.	Wetan.	Kidoel.	Koelon.	Lor.
Sapar.	"	"	"	"
Rabingoel Awal.	Kidoel.	Koelon.	Lor.	Wetan.
Rabingoel Akir.	"	"	"	"
Djoemadil Awal.	"	"	"	"
Djoemadil Akir	Koelon.	Lor.	Wetan.	Kidoel.
Redjeb.	"	"	"	"
Roewah.	"	"	"	"
Poeasa.	Lor.	Wetan.	Kidoel.	Koelon.
Sawal.	"	"	"	"
Sela.	"	"	"	"
Besar.	Wetan.	Kidoel.	Koelon.	Lor.

DE HARI SANGAR VAN DEN NAGA BOELAN
IN MIDDEN- EN WEST-JAVA.

Boelan.	Hari sangar.
Soera.	Senen dengan Selasa.
Sapar.	" " "
Rabingoel Awal.	" " "
Rabingoel Akir.	Rebo " Kemis.
Djoemadil Awal.	" " "
Djoemadil Akir.	" " "
Redjeb.	Djoemahat.
Roewah.	"
Poeasa.	"
Sawal.	Septoe dengan Ngahat.
Sela.	" " "
Besar.	" " "

DE HARI SANGAR VAN DEN NAGA BOELAN IN OOST-JAVA.

Boelan.	Hari sangar.
Soera.	Septoe dengan Ngahat.
Sapar.	" " "

Boelan.	Hari sangar.		
Rabingoel Awal.	Senen	dengen	Selasa.
Rabingoel Akir.	"	"	"
Djoemadil Awal.	"	"	"
Djoemadil Akir.	Rebo	"	Kemis.
Redjeb.	"	"	"
Roewah.	"	"	"
Pocasa.	Djoemahat.		
Sawal.	"		
Sela.	"		
Besar.	Septoe	dengen	Ngahat.

Zooals hiervoren reeds is medegedeeld, mag de *Naga boelan* twee malen per week op de aarde komen en hij is zelfs op die dagen, die telkens afwisselen, niet altijd gevaarlijk, daar hij slechts gedurende één uur zijn slachtoffers mag kiezen.

Gedurende dat uur wordt hij als wakende voorgesteld, terwijl hij naar het algemeen geloof den overigen tijd slapende doorbrengt.

Voor de verschillende dagen der week wordt de tijd, gedurende welken de *Naga boelan* wakende is, als volgt opgegeven.

WAKTOE (TIJDSTIP) SANGAR VAN DEN NAGA BOELAN.

Hari.	Waktœ sangar.								
Ngahat.	Dari	djam	11	sampe	djam	12	siang	ataoe	malem.
Senen.	"	"	2	"	"	3	"	"	"
Selasa.	"	"	3	"	"	4	"	"	"
Rebo.	"	"	11	"	"	12	"	"	"
Kemis.	"	"	11	"	"	12	"	"	"
Djoemahat.	"	"	11	"	"	12	"	"	"
Septoe.	"	"	6	"	"	7	"	"	"

Het geschrift „*Wali sanga*” maakt alsnog gewag van den *Naga Boemi* of den werelddraak als drager van de aarde. Deze *Naga* keert, na acht jaren op dezelfde plaats gestaan te hebben, bij den aanvang van het jaar Dal, zich om, zonder van plaats te veranderen.

Bijzondere eer wordt hem echter niet bewezen; ook bestaan van hem geen tafels of andere schrifturen, waaruit men zou kunnen afleiden, dat hij door den Javanen gevreesd wordt.

DE NEPTOE'S UIT HET GESCHRIFT „WALI SANGA.”

Sapandhita Sapanemoe, zegt een Javaansch spreekwoord en terecht, daar iedere *Wali*, die zich met deze tellingen onledig heeft gehouden, zijn eigen tafel heeft, aanwijzende de *neptoe's* der jaren, maanden, weken, dagen enz. zoodat van bedoelde tafels er verscheidene bestaan, die voor het doel waarvoor zij gemaakt werden, onderling verschillen.

Van deze tafels bestaan er twaalf, die wij hieronder opgeven en waarop bij het gebruik maken of raadplegen van de *primbon's* gelet moet worden.

I. NEPTOENJA TAOEN DAN BOELAN.

Taoen.	Nep-toe.	Boelan.	Nep-toe.
Alip.	1	Soera.	7
Ehe.	5	Sapar.	2
Djimawal.	3	Rabingoel Awal.	3
Dje.	7	Rabingoel Akir.	5
Dal.	4	Djoemadil Awal.	6
Be.	2	Djoemadil Akir.	1
Wawoe.	6	Redjeb.	2
Djimakir.	3	Roewah.	4
		Poeasa.	5
		Sawal.	7
		Sela.	1
		Besar.	3

Deze tafel wordt gebruikt bij het zoeken van den dag, waarmede de eerste van elke maand in de verschillende jaren aanvangt.

II. NEPTOENJA BOELAN.

Boelan.	Nep-toe.	Boelan.	Nep-toe.	Boelan.	Nep-toe.
Moeharam.	2	Djoemadil Awal.	4	Ramelan.	4
Sapar of Apit.	4	Djoemadil Akir.	5	Sawal.	2
Moeloed.	1	Redjeb.	2	Doelkangidah.	2
Bakdha Moeloed.	5	Sjaban.	3	Doelkidjah.	1

Deze tafel wordt voor verschillende bijzondere *primbon's* gebruikt.

III. NEPTOENJA TAOEN DAN BOELAN.

Taoen.	Nep-toe.	Boelan.	Nep-toe.
Alip.	1	Soera.	0
Ehe.	5	Sapar.	0
Djimawal.	5	Rabingoel Awal.	4
Dje.	4	Rabingoel Akir.	4
Dal.	3	Djoemadil Awal.	3
Be.	3	Djoemadil Akir.	3
Wawoe.	2	Redjeb.	2
Djimakir.	1	Roewah.	2
		Poeasa.	1
		Sawal.	1
		Sela.	0
		Besar.	0

Deze tafel wordt gebruikt voor de berekening van den *pasaran*, waarmede elke maand in de verschillende jaren aanvangt.

IV. NEPTOENJA HARI DAN PASARAN. IN GEBRUIK IN MIDDEN-EN OOST-JAVA.

Hari.	Nep-toe.	Hari.	Nep-toe.	Pasaran.	Nep-toe.
Ngahat.	5	Djoemahat.	6	Paing.	9
Senen.	4	Septoe.	9	Pon.	7
Selasa.	3			Wage.	4
Rebo.	7			Kliwon.	8
Kemis.	8			Legi.	5

Deze tafel wordt zoowel voor de algemeene- als voor de bijzondere *primbon's* gebruikt en is een der voornaamste, daar zij dient voor de berekening der goede en kwade dagen en uren en van de richting, waarin de verschillende geesten zich ophouden.

IV. NEPTOENJA HARI DAN PASARAN. IN GEBRUIK IN WEST-JAVA.

Hari.	Nep-toe.	Hari.	Nep-toe.	Pasaran.	Nep-toe.
Ngahat.	5	Djoemahat.	6	Paing.	8
Senen.	4	Septoe.	9	Pon.	5
Selasa.	3			Wage.	9
Rebo.	7			Kliwon.	7
Kemis.	8			Legi.	4

Voor West-Java wordt deze tafel gebruikt in de plaats van bovenstaande tafel IV. Indien bij de beschrijving van de algemeene- en bijzondere *primbon's* van West-Java wordt verwezen naar tafel IV, moet men de *neptoe's* der bovenstaande tafel volgen.

V. NEPTOENJA HARI DAN PASARAN.

Hari.	Nep-toe.	Hari.	Nep-toe.	Pasaran.	Nep-toe.
Ngahat.	1	Djoemahat.	5	Paing.	2
Senen.	4	Septoe.	5	Pon.	1
Selasa.	1			Wage.	1
Rebo.	2			Kliwon.	4
Kemis.	1			Legi.	2

Deze tafel dient voor de bijzondere *primbon's*.

VI. NEPTOE HARI DAN PASARAN.

Hari.	Nep-toe.	Hari.	Nep-toe.	Pasaran.	Nep-toe.
Ngahat.	3	Djoemahat.	1	Paing.	3
Senen.	4	Septoe.	2	Pon.	4
Selasa.	5			Wage.	5
Rebo.	6			Kliwon.	1
Kemis.	7			Legi.	2

Deze tafel wordt evenals de vorige voor de bijzondere *primbon's* gebruikt.

VII. NEPTOE HARI DAN PASARAN.

Hari.	Nep-toe.	Hari.	Nep-toe.	Pasaran.	Nep-toe.
Ngahat.	5	Djoemahat.	3	Paing.	4
Senen.	6	Septoe.	4	Pon.	5
Selasa.	7			Wage.	1
Rebo.	1			Kliwon.	2
Kemis.	2			Legi.	3

Deze tafel dient om na te gaan, met welken dag en *pasaran* de eerste van elke maand in de verschillende jaren zal aanvangen.

VIII. NEPTOENJA DJAM.

Djam brapa.	Nep-toe.	Djam brapa.	Nep-toe.
Anem.	4	Doewablas.	4
Toedjoe.	3	Satoe.	5
Delapan.	4	Doewa.	4
Sembilan.	3	Tiga.	2
Sepoeloeh.	4	Ampat.	2
Sebelas.	2	Lima.	1

Deze tafel dient voor de bijzondere *primbon's*; de namen der uren vindt men in de beschrijving der goede en slechte *waktoe*.

IX. NEPTOENJA AKSARA.

Aksara.	Nep-toe.	Aksara.	Nep-toe.	Aksara.	Nep-toe.	Aksara.	Nep-toe.
ha.	6	dha.	5	pa.	1	ma.	5
na.	3	ta.	3	da.	4	ga.	1
tja.	3	sa.	3	dja.	3	ba.	2
ra.	3	wa.	6	ja.	8	tha.	4
ka.	3	la.	5	nja.	3	nga.	2

Deze tafel wordt gebruikt voor de bijzondere *primbon's*.

X. NEPTOENJA AKSARA.

Aksara.	Nep-toe.	Aksara.	Nep-toe.	Aksara.	Nep-toe.	Aksara.	Nep-toe.
ha.	1	dha.	6	pa.	11	ma.	16
na.	2	ta.	7	da.	12	ga.	17
tja.	3	sa.	8	dja.	13	ba.	18
ra.	4	wa.	9	ja.	14	tha.	19
ka.	5	la.	10	nja.	15	nga.	20

Deze tafel wordt gebruikt voor de bijzondere *primbon's*.

XI. NEPTOENJA PASANGAN DAN AKSARA GEDE.

Pasangan.	Nep-toe.	Pasangan.	Nep-toe.	Aksara gede.	Nep-toe.
ha.	0	pa.	10	Na.	200
na.	1	da.	20	Ka.	300
tja.	2	dja.	30	Tja.	400
ra.	3	ja.	40	Ta.	500
ka.	4	nja.	50	Sha.	600
dha.	5	ma.	60	Sa.	600
ta.	6	ga.	70	Pa.	700
sa.	7	ba.	80	Nja.	800
wa.	8	tha.	90	Ga.	900
la.	9	nga.	100	Ba.	1000

Deze tafel wordt gebruikt voor de bijzondere *Primbon's*.

De tafels 1, 3 en 7 zijn volgens de overlevering afkomstig van *Adji Saka*, terwijl de andere negen tafels zijn gemaakt door de negen *Wal's*, zijnde de acht *Wal's* van de vier godsdiensten op Java en hun secretaris, die later den naam van „*Wal'*” ontving.

De beide tafels 4 zijn gemaakt met inachtneming van den stand van den *Naga taoen*, den *Naga boelan*, de tijdstippen, waarop deze groote geesten van plaats verwisselen en hun slachtoffers mogen maken, alsmede om de plaatsen van den *Naga hari* en zijn helpers te kunnen bepalen, waarom wij de tafels voor de bovengemelde *Naga's* het allereerst hebben vermeld.

Voor een goed begrip der *primbon's* wordt de lezer verwezen naar hetgeen op bladzijde 72, 73 en 74 van het eerste deel vermeld werd van de goden, die over den mensch heerschen en in het bijzonder hetgeen daar vermeld is van de *Naga's*.

DE VERSCHILLENDE TELLINGEN.

A. DE BEREKENING VAN DEN GOEDEN EN KWADEN DAG. PANTJA SOEDA.

De verschillende hiervoren aangegeven secten hebben ieder bijzondere tafels voor de berekening van den goeden of kwaden dag.

Die tafels worden hier naar de hiervoren aangegeven orde der vier godsdienstsecten, die er gebruik van maken, opgegeven.

1. PAPAN ITOENGAN PANTJA SOEDA.

Voor de berekening van den goeden en kwaden dag van de 1ste secte bestaan drie tafels, die onderling zeer verschillen.

In Midden-java wordt de onderstaande tafel gebruikt. (Zie fig. 1.)

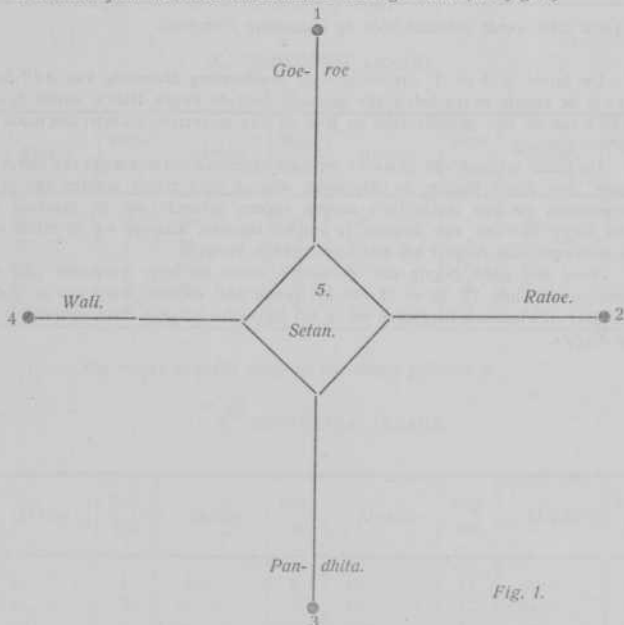

Fig. 1.

Op deze tafel telt men de som der *neptoe's* van den dag en den *pasaran*, aangegeven in de tafel IV der *neptoe's* hiervoren, beginnende bij *Goeroe* en voortgaande over *Ratoe*, *Pandhita* en *Wali* tot *Setan* en verder over *Goeroe*, enz., totdat men het cijfer van bedoelde som heeft afgeteld. De naam, waarbij de laatste telling eindigt, duidt volgens de onderstaande tafel den goeden of kwaden dag aan.

PAPAN OENDJOEKAN PANTJA SOEDA.

Itoengan.	Katrangan harinja.
Goeroe.	Hari baik.
Ratoe.	" "
Pandhita.	" tida baik.
Wali.	" " "
Setan.	" " "

Tot opheldering moge het volgende dienen.

Om bv. te onderzoeken of *Ngahat-Paing* een goede of kwade dag is, telt men de *neptoe's* van den dag en van den *pasaran* volgens de tafel IV hiervoren bij elkander op. Wij vinden voor de *neptoe* van *Ngahat* 5, voor dien van *Paing* 9, zoodat het totaal 14 bedraagt; dit getal op de *papan itoengan* uittellende, eindigt men op *Wali*, zoodat volgens de *papan oendjoekan*, *Ngahat-Paing* een kwade dag moet zijn.

Wat de namen *Goeroe*, *Ratoe*, *Pandhita*, *Wali* en *Setan* betreft, de daaraan gehechte waarde is als volgt:

Goeroe: goed; op dien dag zal men geen ongelukken krijgen.

Ratoe: goed; op dezen dag zal men in alle opzichten voorspoed hebben.

Pandhita: slecht; op dien dag lijdt men armoe of verlies.

Wali: slecht; men zal op dien dag met vele moeilijkheden en ongelukken te kampen hebben.

Setan: slecht; verdriet, ziekte en dood zijn de kenmerken van dezen dag.

Om deze tellingen te vergemakkelijken heeft men de ondervolgende tafel samengesteld.

PAPAN KATRANGAN PANTJA SOEDA.

Neptoe hari dan pasaran.	Djalannja.	K a t r a n g a n.
7	Ratoe.	Baik; berdjalan dengan redjeki.
8	Pandhita.	Tida baik; djikaloe berdjalan dapet soesah; djikaloe berdagang roegi.
9	Wali.	Tida baik; djikaloe berdjalan, dapet soesah dengan tjilaka.
10	Setan.	Tida baik; djikaloe berdjalan, dapet penjakit dengan tjilaka mati.
11	Goeroe.	Baik; berdjalan dengan slamet.
12	Ratoe.	Baik; berdjalan dengan redjeki.
13	Pandhita.	Tida baik; djikaloe berdjalan, dapet soesah; djikaloe berdagang roegi.
14	Wali.	Tida baik; djikaloe berdjalan, dapet soesah dengan tjilaka.
15	Setan.	Tida baik; djikaloe berdjalan, dapet penjakit dengan tjilaka.
16	Goeroe.	Baik; berdjalan dengan slamet.
17	Ratoe.	Baik; berdjalan dengan redjeki.
18	Pandhita.	Tida baik; djikaloe berdjalan, dapet soesah; djikaloe berdagang roegi.

De eerste kolom bevat de sommen der *neptoe's* van de dagen en de *pasaran's* zoo als die kunnen voorkomen; de tweede de namen, waarbij de tellingen op de *papan itoengan* eindigen en de derde de uitkomsten van de *papan oendjoekan*.

Met behulp van de bovenstaande tafels zoekt de Javaan den gunstigen dag, waarop hij met eenige hoop op succes het een of ander voornemen kan uitvoeren.

PAPAN ITOENGAN PANTJA SOEDA.

De tafel voor de telling van den goeden en kwaden dag in West-Java in gebruik, wordt voorgesteld door de onderstaande figuur. (Zie fig. 2.)

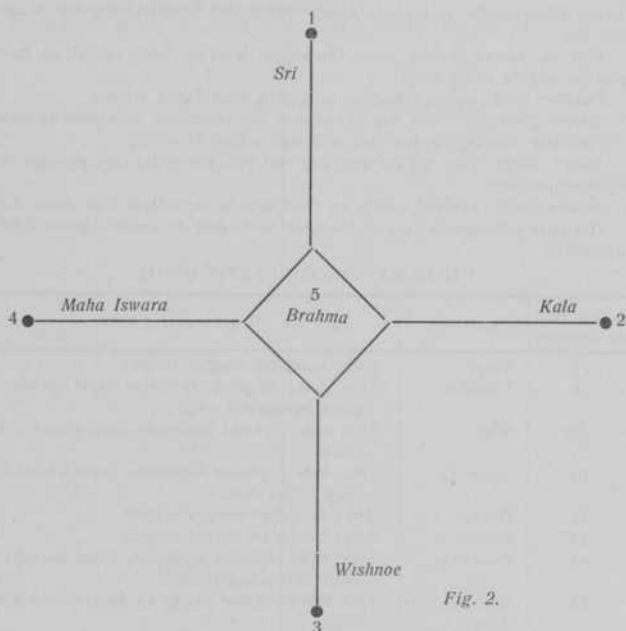

Fig. 2.

De telling op deze tafel geschiedt op dezelfde wijze als hiervoren voor Mid-den-Java is aangegeven, echter met de *neptoe's* van de tafel IV voor West-Java zoodat de uitkomsten zeer verschillen.

Nagaande of *Ngahat-Paing* goed of kwaad is, zal de telling op deze tafel bij *Wishnoe* eindigen, welke uitkomst volgens de onderstaande *papan oendjoekan* onzeker is. Men kan dien dag zoowel iets goeds als iets slechts ondervinden.

PAPAN OENDJOEKAN PANTJA SOEDA.

Itoengan.	Katrangan harinja.
Sri.	Hari baik.
Kala.	„ boesoek.
Wishnoe.	„ tida tentoe.
Maha Iswara.	„ baik sekali.
Brahma.	„ tida baik.

De *papan katrangan*, die hierbij hoort, is als volgt.

PAPAN KATRANGAN PANTJA SOEDA.

Neptoe hari dan pasaran	Djalannja.	Katrangan.
7	Kala.	Boesoek; djikaloe berdjalan, dapet penjakit.
8	Wishnoe.	Tida tentoe; boleh dapet kabaikan, boleh dapet soesah.
9	Maha Iswara.	Baik sekali; berdjalan dengan redjeki dan oentoeng.
10	Brahma.	Tida baik; djikaloe berdjalan dapet soesah.
11	Sri.	Baik; berdjalan dengan slamet.
12	Kala.	Boesoek; djikaloe berdjalan. dapet penjakit.
13	Wishnoe.	Tida tentoe; djikaloe berdjalan, boleh dapet kabaikan, boleh dapet soesah.
14	Maha Iswara.	Baik sekali; berdjalan dengan redjeki dan oentoeng.
15	Brahma.	Tida baik; djikaloe berdjalan, dapet soesah.
16	Sri.	Baik; berdjalan dengan slamet.
17	Kala.	Boesoek; djikaloe berdjalan, dapet penjakit.
18	Wishnoe.	Tida tentoe; djikaloe berdjalan, boleh dapet kabaikan boleh dapet soesah.

PAPAN ITOENGAN PANTJA SOEDA.

De tafel voor de telling van den goeden en kwaden dag in Oost-Java in gebruik, wordt voorgesteld door de onderstaande figuur. (*Zie fig. 3.*)

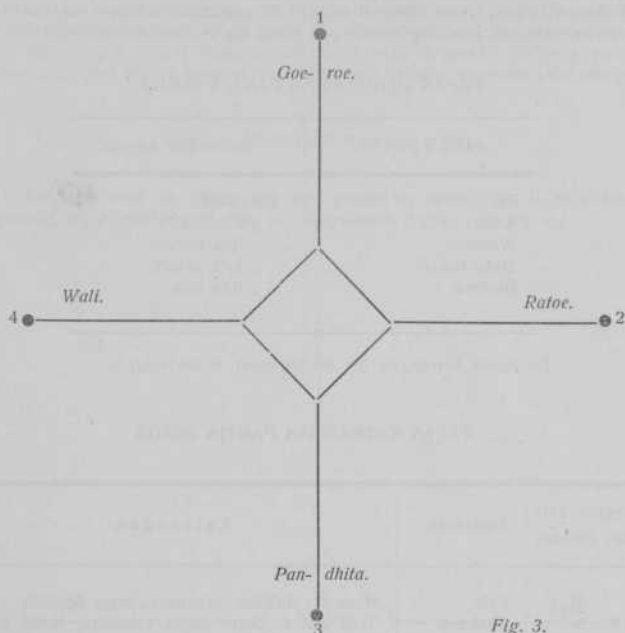

Fig. 3.

De telling op deze tafel geschiedt op dezelfde wijze als hiervoren voor Midden-Java is aangegeven; alleen is hier geen *Setan*-dag, weshalve ook de uitkomst der telling geheel anders moet zijn en men bv. nagaande of *Ngahat-Paing* goed of kwaad is, hier bij *Ratoe* zou eindigen, welke uitkomst volgens de onderstaande *papan oendjoekan* goed is, terwijl volgens de tafel van Midden-Java deze dag ongunstig en voor West-Java onzeker is.

PAPAN OENDJOEKAN PANTJA SOEDA.

Itoengan.	Katrangan harinja.
Goeroe.	Hari baik.
Ratoe.	" "
Pandhita.	Hari tida baik.
Wali.	" " "

De *papan katrangan*, die hierbij behoort, is als volgt.

PAPAN KATRANGAN PANTJA SOEDA.

Neptoe hari dan pasaran.	Djalannja.	Katran gan.
7	Pandhita.	Tida baik; djikaloe berdjalan, dapet soesah; djikaloe berdagang roegi.
8	Wali.	Tida baik; djikaloe berdjalan, dapet sakit dengan tjilaka.
9	Goeroe.	Baik; berdjalan dengan slamet.
10	Ratoe.	Baik; berdjalan dengan redjeki.
11	Pandhita.	Tida baik; djikaloe berdjalan, dapet soesah; djikaloe berdagang roegi.
12	Wali.	Tida baik; djikaloe berdjalan, dapet sakit dengan tjilaka.
13	Goeroe.	Baik; berdjalan dengan slamet.
14	Ratoe.	Baik; berdjalan dengan redjeki.
15	Pandhita.	Tida baik; djikaloe berdjalan dapet soesah; djikaloe berdagang roegi.
16	Wali.	Tida baik; djikaloe berdjalan, dapet sakit dengan tjilaka.
17	Goeroe.	Baik; berdjalan dengan slamet.
18	Ratoe.	Baik; berdjalan dengan redjeki.

II. PAPAN ITOENGAN PANTJA SOEDA.

Voor de berekening van den goeden of kwaden dag wordt in Midden-en Oost-Java door de 2de secte de onderstaande tafel gebruikt. (Zie fig. 4.)

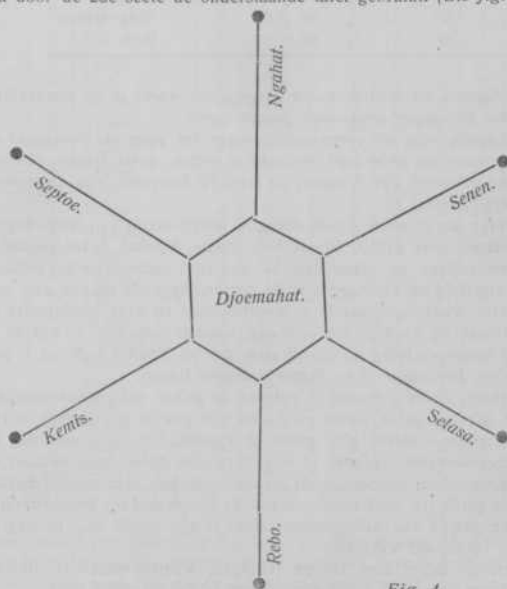

Fig. 4.

Bij het tellen op deze tafel gaat de Javaan te werk evenals bij het *dakon-of-tjongkak*-spel en bedient hij zich van steentjes, centen en dergelijke. De telling begint van het punt, dat den dag aangeeft, waarop de persoon, die deze telling doet, geboren werd en geschiedt zoolang en in de gewone volgorde der dagen van de week, totdat de som der *neptoe's* van den geboortedag en diens *pasaran* afgeteld is. Daarna wordt het aantal steentjes of centen, enz. dat op dit eindpunt ligt, opgenomen en opnieuw verder uitgeteld en deze handeling zoolang herhaald, totdat men het laatste steentje op een punt brengt, waar niets ligt en het volgende vak eveneens ledig is, zoodat de telling dus niet meer voortgezet kan worden.

Is men zoover gekomen, dan onderzoekt men de beteekenis der verkregen aantal punten op elk vak, op de onderstaande *papan oedjoekan pantja soeda*.

PAPAN OENDJOEKAN PANTJA SOEDA.

Itoengan.	D e w a n j a.	Katranan.
0	Hari Kala.	Tida baik.
1	" Goeroe.	Koewat.
2	" Sri.	Baik.
3	" Sri Kala.	Tida tentoe.
4	" Sri.	Baik.
5	" Sri Kali.	Tida tentoe.
6	" Sri.	Baik.

Wier beteekenis en waarde nader aangegeven wordt in de hierachter voorkomende *papan katranan oedjoekan pantja soeda*.

Tot opheldering van het vorenstaande moge het volgende voorbeeld dienen.

Iemand, geboren op *Rebo-Legi*, wenscht te weten, welke dagen van de week voor hem goed of slecht zijn. Volgens de tafel IV hiervoren zijn de *neptoe's* van *Rebo 7* en *Legi 5*, totaal 12.

Op de voren aangegeven *papan itoengan pantja soeda* van *Rebo* beginnende te tellen en verder over *Kemis*, *Djoemahat*, *Septoe*, *Ngahat*, *Senen*, *Selasa*, *Rebo*, doorgaande en telkens op elken dag bv. een cent nederleggende, totdat hij 12 centen heeft uitgeteld en vervolgens al de centen, liggende op den dag, waar de laatste cent viel, weder opnemende en voorttellende en deze handelwijze telkens herhalende, totdat hij eindigt bij een dag waarop niets ligt, terwijl de daarop volgende dag eveneens ledig is, zal hij zien, dat op *Ngahat 1*, *Senen 1*, *Selasa 0*, *Rebo 5*, *Kemis 1*, *Djoemahat 0* en *Septoe 4* centen liggen.

De beteekenis dezer uitkomst is volgens de *papan oedjoekan pantja soeda* als volgt. De dagen *Ngahat*, *Senen* en *Kemis* zijn gewijd aan *Goeroe*, doch voorstellen niets zekers omtrent zijn geluk of ongeluk. Op die dagen mag hij wel trouwen, overeenkomsten aangaan of iets dergelijks doen, maar nimmer op reis gaan. *Rebo* is voor hem onzeker, want op dien dag kan hem zoowel een ongeluk overkomen als geluk ten deel vallen, *Selasa* en *Djoemahat* zijn kwade of ongeluksdagen, die zijn gewijd aan *Kala*; *Septoe* echter is zijn goede dag, de dag waarop hem geluk en voorspoed wachten.

De uitkomsten dezer zeer lastige tellingen, waarbij men zich dikwijls kan vergissen, worden hieronder nader aangegeven in de volgende tafel.

PAPAN KATRANGAN ITOENGAN PANTJA SOEDA.

Hari.	Neptoe.	Pasaran.	Neptoe.	Djoemblah.	Ngahat.	Senen.	Selasa.	Rebo.	Kemis.	Djoemahat.	Septoe.
Ngahat.	5	Paing.	9	14	1	4	1	0	2	2	4
Senen.	4	Pon.	7	11	4	1	0	4	1	1	0
Selasa.	3	Wage.	4	7	2	1	0	2	0	2	0
Rebo.	7	Kliwon.	8	15	0	1	2	2	7	2	1
Kemis.	8	Legi.	5	13	4	1	0	4	2	0	2
Djoemahat.	6	Paing.	9	15	2	1	0	1	2	2	7
Septoe.	9	Pon.	7	16	4	1	0	2	2	6	1
Ngahat.	5	Wage.	4	9	0	0	4	1	0	1	3
Senen.	4	Kliwon.	8	12	0	5	1	0	4	1	1
Selasa.	3	Legi.	5	8	0	1	2	0	0	4	1
Rebo.	7	Paing.	9	16	2	2	6	1	4	1	0
Kemis.	8	Pon.	7	16	1	0	1	2	2	7	2
Djoemahat.	6	Wage.	4	10	0	4	1	0	1	4	0
Septoe.	9	Kliwon.	8	17	1	4	1	0	2	2	7
Ngahat.	5	Legi.	5	10	4	0	0	4	1	0	1
Senen.	4	Paing.	9	13	4	2	0	2	4	1	0
Selasa.	3	Pon.	7	10	0	1	4	0	0	4	1
Rebo.	7	Wage.	4	11	1	0	4	1	0	4	1
Kemis.	8	Kliwon.	8	16	0	2	2	6	1	4	1
Djoemahat.	6	Legi.	5	11	4	1	1	0	4	1	0
Septoe.	9	Paing.	9	18	1	0	2	8	3	0	4
Ngahat.	5	Pon.	7	12	5	1	0	4	1	1	0
Senen.	4	Wage.	4	8	1	2	0	0	4	1	0
Selasa.	3	Kliwon.	8	11	0	4	1	0	4	1	1
Rebo.	7	Legi.	5	12	1	1	0	5	1	0	4
Kemis.	8	Paing.	9	17	1	0	2	2	7	1	4
Djoemahat.	6	Pon.	7	13	2	4	1	0	4	2	0
Septoe.	9	Wage.	4	13	0	2	4	1	0	4	2
Ngahat.	5	Kliwon.	8	13	2	0	2	4	1	0	4
Senen.	4	Legi.	5	9	3	0	0	4	1	0	1
Selasa.	3	Paing.	9	12	1	0	5	1	0	4	1
Rebo.	7	Pon.	7	14	2	2	4	1	4	1	0
Kemis.	8	Wage.	4	12	4	1	1	0	5	1	0
Djoemahat.	6	Kliwon.	8	14	1	0	2	2	4	1	4
Septoe.	9	Legi.	5	14	4	1	0	2	2	4	1

De even uitkomsten boven de 6 hebben dezelfde waarde als die voor 6 en de oneven uitkomsten boven de 5 dezelfde waarde als voor 5 is aangegeven.

De verduidelijking van de *papan oendjoekan* is als volgt.

Itoengan.	Djalannya.	Katrangan.
0	Kala.	Tida baik; semoea pakerdjahan di larang, hari matinja.
1	Goeroe.	Koewat; slamet berdjandji apa-apa, kawin dan sem-bajang pada Goeroe.
2	Sri.	Baik; slamet dengan oentoeng.
3	Sri Kala.	Tida tentoe; sering baik, sering tida baik.
4	Sri.	Baik; slamet segala roepa, dengan redjeki.
5	Sri Kala.	Tida tentoe; sering baik, sering tida baik.
6	Sri.	Baik; slamet berdagang, dapet banjak oentoeng.

In West-Java wordt voor de telling van den goeden en kwaden dag door de 2de secte van dezelfde tafel gebruik gemaakt, waarop op dezelfde wijze als voren is duidelijk gemaakt met de neptoe van tafel IV voor West-Java wordt geteld. De uitkomsten der tellingen zijn.

PAPAN KATRANGAN ITOENGAN PANTJA SOEDA.

Hari.	Neptoe.	Pasaran.	Neptoe.	Djoemblaha.	Ngahat.	Senen.	Selasa.	Rebo.	Kemis.	Djoemahat.	Septoe.
Ngahat.	5	Paing.	8	13	2	0	2	4	1	0	4
Senen.	4	Pon.	5	9	3	0	0	4	1	0	1
Selasa.	3	Wage.	9	12	1	0	5	1	0	4	1
Rebo.	7	Kliwon.	7	14	2	2	4	1	4	1	0
Kemis.	8	Legi.	4	12	4	1	1	0	5	1	0
Djoemahat.	6	Paing.	8	14	1	0	2	2	4	1	4
Septoe.	9	Pon.	5	14	4	1	0	2	2	4	1
Ngahat.	5	Wage.	9	14	1	4	1	0	2	2	4
Senen.	4	Kliwon.	7	11	4	1	0	4	1	1	0
Selasa.	3	Legi.	4	7	2	1	0	2	0	2	0
Rebo.	7	Paing.	8	15	0	1	2	2	7	2	1
Kemis.	8	Pon.	5	13	4	1	0	4	2	0	2
Djoemahat.	6	Wage.	9	15	2	1	0	1	2	2	7
Septoe.	9	Kliwon.	7	16	4	1	0	2	2	6	1
Ngahat.	5	Legi.	4	9	0	0	4	1	0	1	3
Senen.	4	Paing.	8	12	0	5	1	0	4	1	1
Selasa.	3	Pon.	5	8	0	1	2	0	0	4	1
Rebo.	7	Wage.	9	16	2	2	6	1	4	1	0

Hari.	Neptoe.	Pasaran.	Neptoe.	Djoemblah.	Ngahat.	Senen.	Selasa.	Rebo.	Kemis.	Djoemahat.	Septoe.
Kemis.	8	Kliwon.	7	15	1	0	1	2	2	7	2
Djoemahat.	6	Legi.	4	10	0	4	1	0	1	4	0
Septoe.	9	Paing.	8	17	1	4	1	0	2	2	7
Ngahat.	5	Pon.	5	10	4	0	0	4	1	0	1
Senen.	4	Wage.	9	13	4	2	0	2	4	1	0
Selasa.	3	Kliwon.	7	10	0	1	4	0	0	4	1
Rebo.	7	Legi.	4	11	1	0	4	1	0	4	1
Kemis.	8	Paing.	8	16	0	2	2	6	1	4	1
Djoemahat.	6	Pon.	5	11	4	1	1	0	4	1	0
Septoe.	9	Wage.	9	18	1	0	2	8	3	0	4
Ngahat.	5	Kliwon.	7	12	5	1	0	4	1	1	0
Senen.	4	Legi.	4	8	1	2	0	0	4	1	0
Selasa.	3	Paing.	8	11	0	4	1	0	4	1	1
Rebo.	7	Pon.	5	12	1	1	0	5	1	0	4
Kemis.	8	Wage.	9	17	1	0	2	2	7	1	4
Djoemahat.	6	Kliwon.	7	13	2	4	1	0	4	2	0
Septoe.	9	Legi.	4	13	0	2	4	1	0	4	2

De *papan katrangan oendjoekan pantja soeda* is gelijk aan die in Oost- en Midden-Java in gebruik.

III. PAPAN ITOENGAN-PANTJA SOEDA.

Voor de berekening van den goeden en kwaden dag, wordt in Midden- en Oost-Java door de 3de secte geteld op de achterstaande tafel. (Zie fig. 5.)

Bij het gebruik maken van deze tafel, telt men de som der *neptoe's* van den gegeven dag en diens *pasaran* daarop uit, beginnende bij het punt, dat den zelfden *pasaran* aangeeft en men gaat verder in de gewone volgorde der *pasaran's* zoo lang met tellen voort, totdat men de som der *neptoe's* heeft afgesteld. Het punt, waarbij men eindigt, geeft den naam aan van een der vijf machten, waarmede men rekening heeft te houden en wier invloed op de onderstaande tafel is aangegeven.

PAPAN OENDJOEKAN PANTJA SOEDA.

Itoengan.	Katrangan harinja.
Sri.	Hari baik.
Kala.	" tida baik.
Brahma.	" " "
Wishnoe.	" baik.
Goeroe.	" tida tentoe.

Ter opheldering moge het volgende dienen.

Om bv. te weten of *Ngahat-Paing* een goede dan wel een slechte

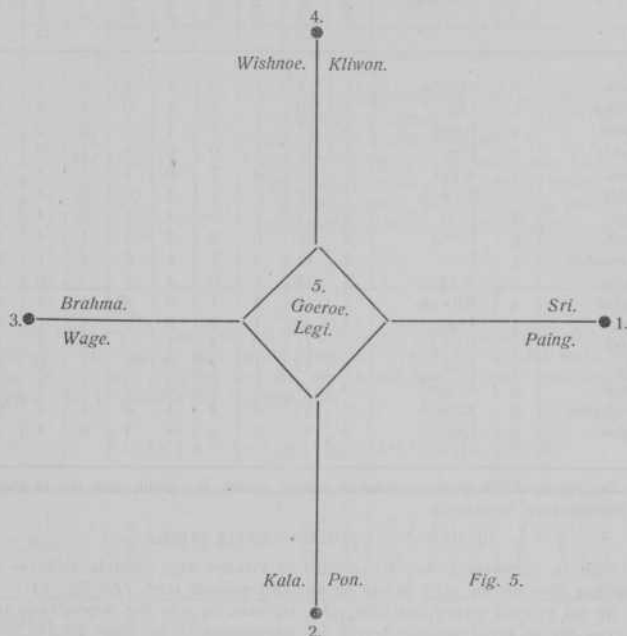

Fig. 5.

dag is, begint men als voren de *neptoe's* te zoeken van *Ngahat* = 5 en *Paing* = 9, totaal 14 en men telt met dit getal van af *Sri-Paing* over *Kala-Pon*, enz. zoolang uit, totdat men het totaalcijfer heeft uitgeteld. Het punt, waar de telling eindigt, geeft den naam aan van de godheid, die volgens de *papan oendjoekan* een goeden of kwaden dag beheerscht. *Ngahat-Paing* is volgens deze tafel dus een goede dag.

Om den lezer deze telling te vergemakkelijken zijn in de ondervolgende tafel de uitkomsten der tellingen voor al de dagen en *pasaran's* aangegeven.

PAPAN KATRANGAN ITOENGAN PANTJA SOEDA.

H a r i.	Neptoe.	Pasaran.	Neptoe. Djoemblah.	Dewa.	Hari.	Neptoe.	Pasaran.	Neptoe. Djoemblah.	Dewa.
Ngahat.	5	Paing.	9 14	Wishnoe.	Selasa.	3	Wage	4 7	Wishnoe.
Senen.	4	Pon.	7 11	Kala.	Rebo.	7	Kliwon.	8 15	Brahma.

Hari.	Neptoe.	Pasaran.	Neptoe. Djoemblah.	Dewa.	Hari.	Neptoe.	Pasaran.	Neptoe. Djoemblah.	Dewa.
Kemis.	8	Legi.	5 13	Kala.	Septoe.	9	Paing.	9 18	Brahma.
Djoemahat.	6	Paing.	9 15	Goeroe.	Ngahat.	5	Pon.	7 12	Brahma.
Septoe.	9	Pon.	7 16	Kala.	Senen.	4	Wage.	4 8	Goeroe.
Ngahat.	5	Wage.	4 9	Sri.	Selasa.	3	Kliwon.	8 11	Wishnoe.
Senen.	4	Kliwon.	8 12	Goeroe.	Rebo.	7	Legi.	5 12	Sri.
Selasa.	3	Legi.	5 8	Kala.	Kemis.	8	Paing.	9 17	Kala.
Rebo.	7	Paing.	9 16	Sri.	Djoemahat.	6	Pon.	7 13	Wishnoe.
Kemis.	8	Pon.	7 15	Sri.	Septoe.	9	Wage.	4 13	Goeroe.
Djoemahat.	6	Wage.	4 10	Kala.	Ngahat.	5	Kliwon.	8 13	Sri.
Septoe.	9	Kliwon.	8 19	Goeroe.	Senen.	4	Legi.	5 9	Brahma.
Ngahat.	5	Legi.	5 10	Wishnoe.	Selasa.	3	Paing.	9 12	Kala.
Senen.	4	Paing.	9 13	Brahma.	Rebo.	7	Pon.	7 14	Goeroe.
Selasa.	3	Pon.	7 10	Sri.	Kemis.	8	Wage.	4 12	Wishnoe.
Rebo.	7	Wage.	4 11	Brahma.	Djoemahat.	6	Kliwon.	8 14	Kala.
Kemis.	8	Kliwon.	8 16	Wishnoe.	Septoe.	9	Legi.	5 14	Brahma.
Djoemahat.	6	Legi.	5 11	Goeroe.					

In West-Java wordt geteld met de *neptoe's* voor West-Java en zijn de uitkomsten als volgt.

PAPAN KATRANGAN ITOENGAN PANTJA SOEDA.

Hari.	Neptoe.	Pasaran.	Neptoe. Djoemblah.	Dewa.	Hari.	Neptoe.	Pasaran.	Neptoe. Djoemblah.	Dewa.
Ngahat.	5	Paing.	8 13	Brahma.	Kemis.	8	Kliwon.	7 15	Brahma.
Senen.	4	Pon.	5 9	Goeroe.	Djoemahat.	6	Legi.	4 10	Wishnoe.
Selasa.	3	Wage.	9 12	Wishnoe.	Septoe.	9	Paing.	8 17	Kala.
Rebo.	7	Kliwon.	7 14	Kala.	Ngahat.	5	Pon.	5 10	Sri.
Kemis.	8	Legi.	4 12	Sri.	Senen.	4	Wage.	9 13	Goeroe.
Djoemahat.	6	Paing.	8 14	Wishnoe.	Selasa.	3	Kliwon.	7 10	Brahma.
Septoe.	9	Pon.	5 14	Goeroe.	Rebo.	7	Legi.	4 11	Goeroe.
Ngahat.	5	Wage.	9 14	Sri.	Kemis.	8	Paing.	8 16	Sri.
Senen.	4	Kliwon.	7 11	Wishnoe.	Djoemahat.	6	Pon.	5 11	Kala.
Selasa.	3	Legi.	4 7	Sri.	Septoe.	9	Wage.	9 18	Goeroe.
Rebo.	7	Paing.	8 15	Goeroe.	Ngahat.	5	Kliwon.	7 12	Goeroe.
Kemis.	8	Pon.	5 13	Wishnoe.	Senen.	4	Legi.	4 8	Kala.
Djoemahat.	6	Wage.	9 15	Kala.	Selasa.	3	Paing.	8 11	Sri.
Septoe.	9	Kliwon.	7 16	Wishnoe.	Rebo.	7	Pon.	5 12	Brahma.
Ngahat.	5	Legi.	4 9	Brahma.	Kemis.	8	Wage.	9 17	Wishnoe.
Senen.	4	Paing.	8 12	Kala.	Djoemahat.	6	Kliwon.	7 13	Sri.
Selasa.	3	Pon.	5 8	Wishnoe.	Septoe.	9	Legi.	4 13	Kala.
Rebo.	7	Wage.	9 16	Brahma.					

De verduidelijking van de bovenbedoelde tellingen vindt men in de onderstaande tafel.

PAPAN KATRANGAN OENDJOEKAN PANTJA SOEDA.

Dewa.	Roepanja.	Kat r a n g a n.
Sri.	Poetih.	Baik; berdjalan dengan slamet.
Kala.	Item.	Tida baik; djikaloe berdjalan dapet tjilaka ataoe sakit.
Brahma.	Merah.	Tida baik; djikaloe berdjalan dapet soesah.
Wishnoe.	Biroe.	Baik; berdjalan dengan redjeki.
Goeroe.	Koening.	Tida tentoe; sering baik, sering dapet soesah.

IV PAPAN ITOENGAN PANTJA SOEDA.

Voor de berekening van den goeden en kwaden dag wordt door de 4de secte over geheel Java de onderstaande tafel gebruikt, die zonder telling kan worden geraadpleegd.

PAPAN KATRANGAN PANTJA SOEDA

Tanggal boelan.	Hari apa.	Kat r a n g a n baik dan boesoeknja.
1	Koeda.	Segala roepa pakerdjahan pada hari in baik, karana Toewan Allah mendjadiken Nabi Adam dan Nabi Moehammad pada ini hari; maka djikaloe ada perang, melanggar baik, djikaloe di langgar djahat; djikaloe dapet kabar baik, itoe soenggoe baik; djikaloe dapet kabar djahat, itoe djoesta; djikaloe ada anak lahir pada ini hari baik; djikaloe orang dapet sakit, lekas baik; djikaloe berboeroe apa-apa, lekas dapet.
2	Kidang.	Segala roepa pakerdjahan pada ini hari baik, karana Toewan Allah mendjadiken Bahoe Hawa; djikaloe orang kawin slamet.
3	Matjan.	Segala roepa pakerdjahan pada hari ini djahat, karana Nabi Adam dan Bahoe Hawa di toeroenken dari Swarga.
4	Koetjing.	Segala roepa pakerdjahan pada hari ini baik; karana Toewan Allah mendjadiken Ki Adil.
5	Sapi.	Segala roepa pakerdjahan pada hari ini djahat, karana Toewan Allah mendjadiken Kabil.
6	Kerbo.	Segala roepa pakerdjahan pada hari ini baik; djikaloe ada orang dapet sakit, lekas waras.
7	Tikoes.	Segala roepa pakerdjahan pada hari ini baik.

Tanggal boelan.	Hari apa.	Katrangan baik dan boesoeknja.
8	Lembing.	Segala roepa pakerdjahan pada hari ini baik, karena Toewan Allah mendjadiken Nabi Noeh; tetapi djikaloe berpegihan djahat; djikaloe pergi perang, dapet tjilaka.
9	Andjing.	Segala roepa pakerdjahan pada hari ini djahat.
10	Naga.	Segala roepa pakerdjahan pada hari ini baik; djikaloe berdagang dapet oentoeng; djikaloe menanem slamet; djikaloe kawin baik.
11	Kembang.	Segala roepa pakerdjahan pada hari ini baik.
12	Majang.	Segala roepa pakerdjahan pada hari ini baik sekali.
13	Gadjah.	Segala roepa pakerdjahan pada hari ini djahat.
14	Singa.	Segala roepa pakerdjahan pada hari ini baik.
15	Ikan.	Segala roepa pakerdjahan pada hari ini baik, karena Toewan Allah mendjadiken Nabi Joesoep.
16	Lilin.(Malam.)	Segala roepa pakerdjahan pada hari ini djahat.
17	Oela.(Oeler besar.)	Segala roepa pakerdjahan pada hari ini baik, karena Toewan Allah mendjadiken Nabi Jakoeb dan Nabi Moesa.
18	Kalapa.	Segala roepa pakerdjahan pada hari ini baik, karena Toewan Allah mendjadiken Nabi Isa, Matahari dan Boelan dengan poetrinja Nabi Joesoep dan Nabi Jakoeb.
19	Banteng.	Segala roepa pakerdjahan pada hari ini tida baik; djikaloe ada kabar djahat, itoe soenggoe; djikaloe ada kabar baik itoe djoesta; djikaloe ada perang, di langgar baik, djikaloe melanggar djahat.
20	Hantoe.	Segala roepa pakerdjahan pada hari ini baik; djikaloe ada perang tida menang dan tida kalah; djikaloe ada kabar baik, itoe soenggoe baik; djikaloe ada kabar djahat, itoe djoesta.
21	Areng.	Segala roepa pakerdjahan pada hari ini djahat.
22	Oedang.	Segala roepa pakerdjahan pada hari ini baik; djikaloe berpegihan djaoeh tida baik dengan tida boleh sampe ka tempat, jang di parani.
23	Oeloeng.	Segala roepa pakerdjahan pada hari ini baik.
24	Pare.	Segala roepa pakerdjahan pada hari ini djahat, karena Toewan Allah mendjadiken Radja Namroed dan Radja Pirangon; djikaloe ada anak lahir pada hari ini, di blakang hari terlaloe doeraka pada orang toewanja.
25	Pande.(Toe- kang besi.)	Segala roepa pakerdjahan pada hari ini djahat, karena hari ini nahas besar.
26	Kala.(Katji- lakahan.)	Segala roepa pakerdjahan pada hari ini djahat.
27	Oeler.(Oeler ketjil.)	Segala roepa pakerdjahan pada hari ini baik, karena Toewan Allah menoeoenken rahmat pada hamba; djikaloe ada anak lahir pada hari ini, hormat pada Toewan Allah.
28	Padi.	Segala roepa pakerdjahan pada hari ini baik.
29	Oeler boeloe.	Segala roepa pakerdjahan pada hari ini djahat.
30	Sada.(Lidi.)	Segala roepa pakerdjahan pada hari ini djahat; tjoea djikaloe mendoewal beli baik.

B. DE BEREKENING VAN DE GOEDE EN SLECHTE RICHTING. PANTJA DRIA.

Niet alleen op den goeden en kwaden dag, ook op de goede en slechte richting, *pantja dria*, moet worden gelet en zulks om de kwaadstichtende en verderf aanbrengende geesten, enz. niet tegemoet te loopen.

Bij elk der vorenbeschreven godsdienst-secten, bestaan voor de hieraan verbonden berekeningen verschillende tafels.

I. PAPAN ITOENGAN PANTJA DRIA.

Bij de 1ste secte is voor de bepaling der plaatsen van de vier groote geesten: *Naga hari*, *Djati njarang*, *Ridjal* en *Sambang banger*, waarvan hiervoren gesproken is, in West-en Midden-Java de volgende tafel in gebruik. (Zie fig. 6.)

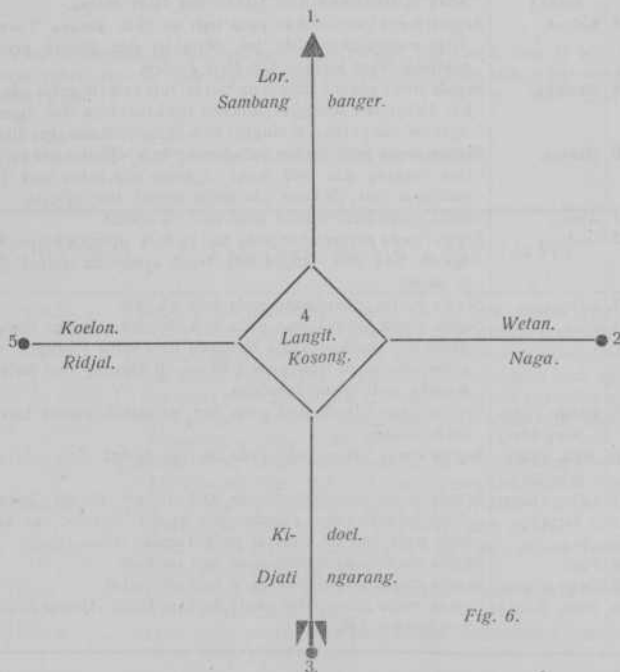

Fig. 6.

Om zich van deze tafel te bedienen voor het vinden van de plaats van elk dezer geesten, telt men het totaal der *neptoe's* (volgens tafel IV) van den dag en den *pasaran* op de tafel uit, beginnende bij den naam van den geest, wiens plaats men wenscht te weten, en wel in de volgorde der windstreken; de windstreek, waarbij de telling eindigt, wijst de plaats aan, waar bedoelde geest zich op dien dag ophoudt.

Tot opheldering moge het volgende dienen.

Men wenscht bv. in Midden-Java te weten, waar de verschillende groote geesten zich op *Ngahat-Paing* ophouden. De som der *neptoe's* van *Ngahat* = 5 en *Paing* = 9, is 14. Dit getal telt men op de *papan itoengan* uit, beginnende bij *Naga* in de orde der windstreken; waar men met het getal veertien eindigt, daar is voor dien dag de plaats van den *Naga*; in dit geval *Koelon*, terwijl de *Djati ngarang* (de rechterarm van den *Naga*) in *Lor*, de *Ridjal* (de rug) in *Kidoel* te vinden zijn en *Wetan* ledig blijft, omdat de *Sambang banger* (de linkerarm) zich op dien dag in het luchtruim bevindt.

De richting naar het ledige *Wetan*, dat dan *sonja* wordt genoemd, is die welke de Javaan nemen moet, wanneer hij op *Ngahat-Paing* ergens heen wil gaan, want anders kan hem overkomen, wat in de onderstaande tafel is aangegeven.

Hoewel voor de telling in West-Java dezelfde tafel wordt gebruikt, zijn de uitkomsten echter anders, aangezien de *neptoe's* in de tafel IV voor West-Java anders zijn.

Den zelfden dag als voorbeeld nemende, telt men voor West-Java: *Ngahat* = 5 *Paing* = 8 totaal 13. Dit getal telt men, op dezelfde wijze als voor Midden-Java is aangegeven, uit op de *papan itoengan pantja dria* en men krijgt tot uitkomst, zoo als onderstaande *papan katrangan itoengan pantja dria* aangeeft, dat de *Naga* voor dien dag zich ophoudt in *Langit*, de *Djati ngarang* in *Koelon*, de *Ridjal* in *Wetan*, de *Sambang banger* in *Kidoel* en dat *Lor* voor dien dag de aangewezen richting is, waarin men zonder gevaar zich kan bevinden.

PAPAN OENDJOEKAN PANTJA DRIA.

Itoengan.	Katrangan.
Naga.	Tjilaka.
Djati ngarang.	Soesah.
Ridjal.	Soesah.
Sambang banger.	Sakit.
Kosong.	Kosong. Sonja.

De uitkomsten der tellingen zijn.

PAPAN KATRANGAN ITOENGAN PANTJA DRIA.

Neptoe hard dan pasaran.					
	Lor.	Wetan.	Kidoel.	Langit.	Koeion.
7 Ridjal.		Sambang banger.	Naga.	Djati ngarang.	Kosong.
8 Kosong.		Ridjal.	Sambang banger.	Naga.	Djati ngarang.
9 Djati ngarang.		Kosong.	Ridjal.	Sambang banger.	Naga.
10 Naga.		Djati ngarang.	Kosong.	Ridjal.	Sambang banger.
11 Sambang banger.		Naga.	Djati ngarang.	Kosong.	Ridjal.
12 Ridjal.		Sambang banger.	Naga.	Djati ngarang.	Kosong.
13 Kosong.		Ridjal.	Sambang banger.	Naga.	Djati ngarang.
14 Djati ngarang.		Kosong.	Ridjal.	Sambang banger.	Naga.
15 Naga.		Djati ngarang.	Kosong.	Ridjal.	Sambang banger.
16 Sambang banger.		Naga.	Djati ngarang.	Kosong.	Ridjal.
17 Ridjal.		Sambang banger.	Naga.	Djati ngarang.	Kosong.
18 Kosong.		Ridjal.	Sambang banger.	Naga.	Djati ngarang.

De verduidelijking van de *papan oendjoekan* is als volgt.

PAPAN KATRANGAN OENDJOEKAN PANTJA DRIA.

Tampatnja.	Katrangan.
Naga.	Djikaloe berdjalan, dapet tjilaka.
Djati ngarang.	Berdjalan dengan soesah.
Ridjal.	Berdjalan dengan soesah.
Sambang banger.	Djikaloe berdjalan, dapet sakit.
Kosong.	Berdjalan dengan slamet, itoe tempat kosong, sonja.

PAPAN ITOENGAN PANTJA DRIA.

Voor het onderzoek der plaats en van de geesten, die met hovenbedoeide groote geesten verband houden, bedient met zich in West- en Midden-Java van de onderstaande tafel. (*Zie fig. 7.*)

Men telt op deze tafel het totaal der *neptoe's* volgens tafel IV van den dag en den *pasaran* op dezelfde wijze uit, als reeds duidelijk is gemaakt bij de beschrijving van de tafel der *pantja soeda* bij de 2de secte in gebruik.

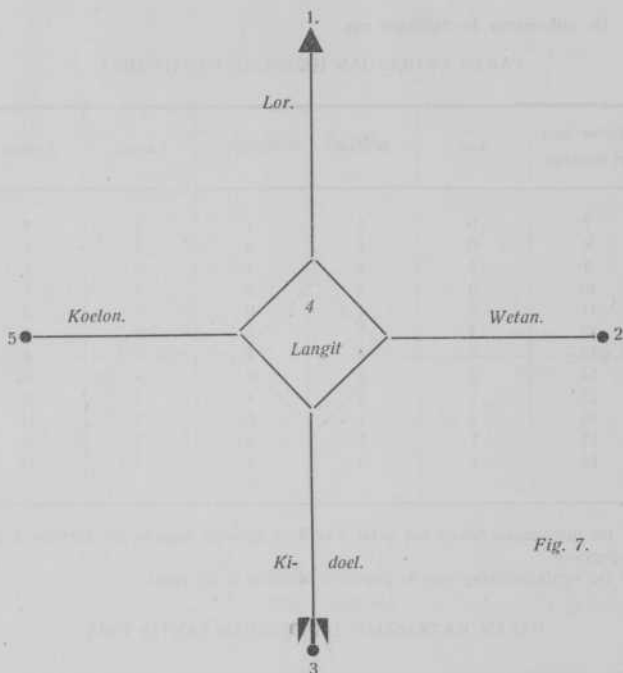

Fig. 7.

Men wenscht bv. in Midden-Java te onderzoeken, waar deze geesten zich op *Ngahat-Paing* bevinden, dan telt men het getal 14, dat de som der *neptoe's* is, op de *papan Itoengan* uit, steeds beginnende bij *Lor* en over *Wetan* enz, voortgaande op dezelfde wijze als de telling van de *pantja soeda* bij de 2de secte in gebruik.

Men zal dan de volgende uitkomsten krijgen. *Lor* 2, *Wetan* 5, *Kidoel* 6, *Langit* 1 en *Koelon* 0 en in West-Java *Lor* 7, *Wetan* 4, *Kidoel* 1, *Langit* 0 en *Koelon* 1. Deze cijfers wijzen op de onderstaande tafel de verschillende geesten aan, die zich in die richtingen bevinden.

PAPAN OENDJOEKAN PANTJA DRIA.

Itoengan.	Oendjoek tampatnja.
0	Tampatnja Brahma, Lodra, Baja.
1	" Kala.
2	" Patjek.
3	" Ggis.
4	" Kosong. Sonja.

De uitkomsten der tellingen zijn.

PAPAN KATRANGAN ITOENGAN PANTJA DRIA.

Neptoe hari dan pasaran.	Lor.	Wetan.	Kidoel.	Langit.	Koelon.
7	0	1	1	4	1
8	0	1	2	4	1
9	5	2	1	0	1
10	0	1	4	4	1
11	6	1	0	1	3
12	4	1	0	2	5
13	7	4	1	0	1
14	2	5	6	1	0
15	1	9	4	1	0
16	2	1	0	2	11
17	7	7	2	1	0
18	1	0	1	1	15

De uitkomsten boven het getal 4 hebben dezelfde waarde, als die voor 4 zijn aangegeven.

De verduidelijking van de *papan oendjoekan* is als volgt.

PAPAN KATRANGAN OENDJOEKAN PANTJA DRIA.

Itoengan.	T a m p a n j a.	K a t r a n g a n.
0	Brahma, Lodra, Baja.	Djikaloe berdjalan, dapet soesah ataoe sakit.
1	Kala.	Djikaloe berdjalan, dapet tjilaka.
2	Patjek.	Djikaloe berdjalan, katemoes sateroe.
3	Gigis.	Djikaloe berdjalan, dapet soesah tida karoean.
4	Kosong.	Djikaloe berdjalan, dapet slamet, tempat sonja.

PAPAN ITOENGAN PANTJA DRIA.

In Oost-Java telt men bij een onderzoek naar de plaatsen der groote geesten op de nevenstaande tafel. (Zie fig. 8.)

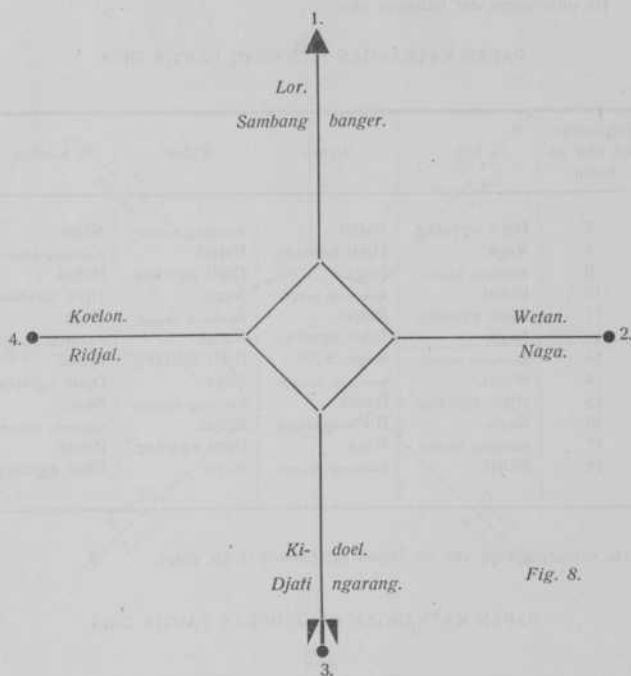

Fig. 8.

De telling op deze tafel geschiedt op dezelfde wijze als de in Midden-en West-Java gebruikelijke, alleen wordt hierbij „Langit” overgeslagen.

Men wensch bv. op deze tafel te onderzoeken, waar de groote geesten zich op Ngahat-Paing bevinden, dan telt men als hiervoren is duidelijk gemaakt. Men zal tot uitkomst krijgen: Naga Kidoel, Djati ngarang Koelon, Ridjal Lor en Sambang banger Wetan.

De papan oendjoekan hiervan is als volgt.

PAPAN OENDJOEKAN PANTJA DRIA.

Itoengan.	Katrangan.
Naga.	Tjilaka.
Djati ngarang.	Soesah.
Ridjal.	Kosong. Sonja.
Sambang banger.	Sakit.

De uitkomsten der tellingen zijn.

PAPAN KATRANGAN ITOENGAN PANTJA DRIA.

Neptoenja hari dan pa- saran.	Lor.	Wetan.	Kidoel.	Koelon.
7	Djati ngarang.	Ridjal.	Sambang banger.	Naga.
8	Naga.	Djati ngarang.	Ridjal.	Sambang banger.
9	Sambang banger.	Naga.	Djati ngarang.	Ridjal.
10	Ridjal.	Sambang banger.	Naga.	Djati ngarang.
11	Djati ngarang.	Ridjal.	Sambang banger.	Naga.
12	Naga.	Djati ngarang.	Ridjal.	Sambang banger.
13	Sambang banger.	Naga.	Djati ngarang.	Ridjal.
14	Ridjal.	Sambang banger.	Naga.	Djati ngarang.
15	Djati ngarang.	Ridjal.	Sambang banger.	Naga.
16	Naga.	Djati ngarang.	Ridjal.	Sambang banger.
17	Sambang banger.	Naga.	Djati ngarang.	Ridjal.
18	Ridjal.	Sambang banger.	Naga.	Djati ngarang.

De verduidelijking van de *Papan oendjoekan* is als volgt.

PAPAN KATRANGAN OENDJOEKAN PANTJA DRIA.

Tampatnja.	Katrangan.
Naga.	Djikaloe berdjalan, dapet tijlaka.
Djati ngarang.	Djikaloe berdjalan, dapet soesah.
Ridjal.	Djikaloe berdjalan, dapet slamet, tempat kosong. Sonja.
Sambang banger.	Djikaloe berdjalan, dapet sakit.

PAPAN ITOENGAN PANTJA DRIA.

Ook in Oost-Java bestaat een afzonderlijke tafel voor het onderzoek naar de plaatsen van de geesten, die met bovenvermelde groote geesten verband houden. (Zie fig. 9.)

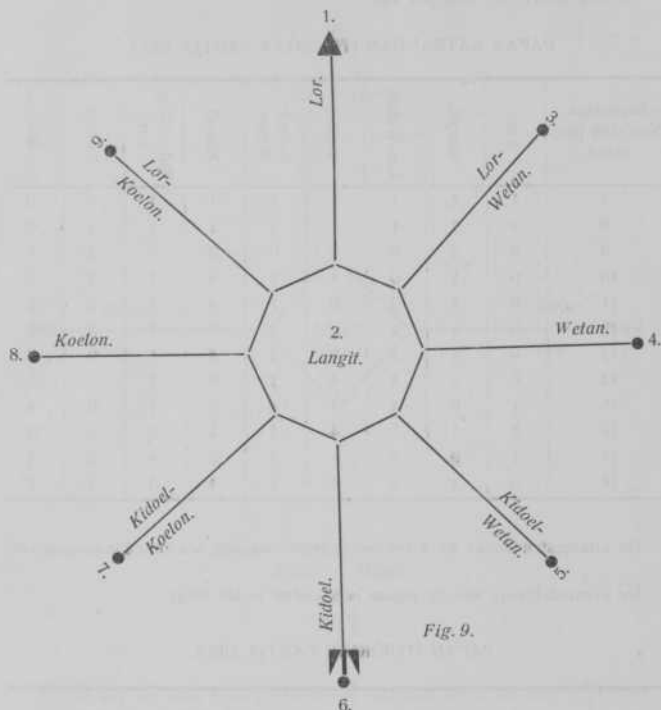

Fig. 9.

De telling op deze tafel geschiedt op dezelfde wijze, als hiervoren voor die van Midden-Java is aangegeven. Bv. om deze tafel te raadplegen voor *Ngahat-Paing* telt men het getal 14 weder op dezelfde wijze uit, als hiervoren is duidelijk gemaakt en wel in de volgorde der cijfers, die op deze tafel staan. Men zal dan de volgende uitkomsten krijgen. *Lor 0, Langit 1, Lor-Wetan 4, Wetan 4, Kidoel-Wetan 1, Kidoel 0, Kidoel-Koelon 1, Koelon 3* en *Lor-Koelon 0*. Welke geesten zich in de verschillende windstreken ophouden, vindt men in de onderstaande tafel.

PAPAN OENDJOEKAN PANTJA DRIA.

Itoengan.	Oendjoek tampatnja.
0	Tampatnja Brahma, Lodra dan Baja.
1	Kala.
2	Patjek.
3	Gigis.
4	Kosong.

De uitkomsten der tellingen zijn.

PAPAN KATRANGAN ITOENGAN PANTJA DRIA.

Neptoenja hari dan pa- saran.	Lor.	Langit.	Lor-Wetan.	Wetan.	Kidoel- Wetan.	Kidoel.	Kidoel-Koe- lon.	Koelon.	Lor-Koelon.
7	1	1	1	1	1	1	1	0	0
8	1	1	1	1	1	1	1	1	0
9	0	2	0	2	0	2	0	2	1
10	0	1	0	4	1	0	1	3	0
11	0	1	2	0	1	4	1	0	2
12	0	1	2	4	1	0	1	3	0
13	0	1	2	0	3	4	1	0	2
14	0	1	4	4	1	0	1	3	0
15	1	0	4	1	4	0	1	0	4
16	5	1	0	4	1	4	0	1	0
17	1	0	4	1	4	0	1	2	4
18	5	1	0	4	1	4	0	1	2

De uitkomsten boven de 4 hebben dezelfde waarde, als voor 4 is aangegeven.

De verduidelijking van de *papan oendjoekan* is als volgt.

PAPAN ITOENGAN PANTJA DRIA.

Itoengan.	T a m p a t n j a.	K a t r a n g a n.
0	Brahma, Lodra, Baja.	Djikaloe berdjalan, dapet soesah ataoe sakit.
1	Kala.	Djikaloe berdjalan, dapet tjilaka.
2	Patjek.	Djikaloe berdjalan, katemoes sateroe.
3	Gigis.	Djikaloe berdjalan, dapet soesah tida karoean.
4	Kosong.	Djikaloe berdjalan, dapet slamet, tempat ko- song.

II. PAPAN ITOENGAN PANTJA DRIA.

Voor de berekening van de goede en slechte richting wordt in Midden- en Oost-Java door de 2e secte de nevenstaande tafel gebruikt. (Zie fig. 10.)

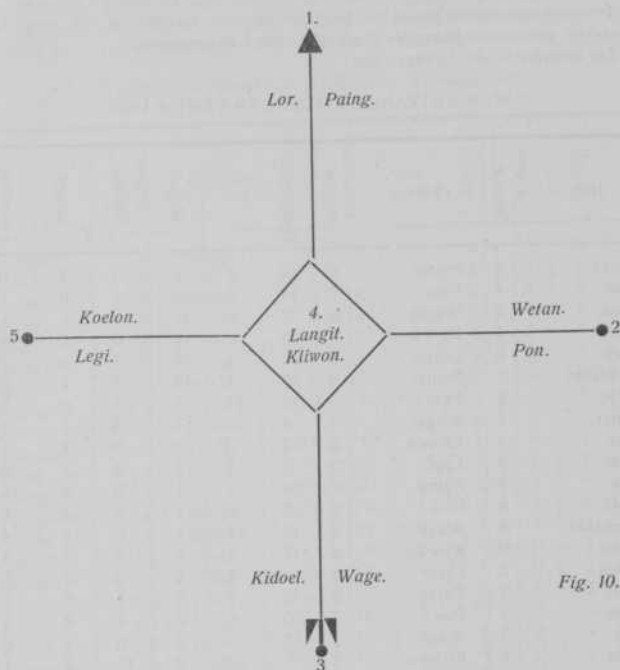

Fig. 10.

De telling op deze tafel geschiedt op dezelfde wijze, als hiervoren voor de *pantja soeda* der 2e secte is aangegeven.

Tot opheldering diene.

Men wenscht bv. voor *Rebo-Legi* een onderzoek in te stellen, dan telt men de som der *neptoe's* van *Rebo-Legi* uit op de tafel *itoengan*, aanvangende bij *Legi*. Deze telling zal de volgende uitkomsten aangeven, nl. *Lor* 1, *Wetan* 0, *Kidoel* 2, *Langit* 5, en *Koelon* 4, waarvan men de beteekenis kan vinden in de ondervolgende tafel.

PAPAN OENDJOEKAN PANTJA DRI'A.

Itoengan.	Oendjoek tampatnja.
0	Tampatnja Kala.
1	" Goeroe.
2	" Sri.
3	" Sri Kala.
4	" Sri.

De even uitkomsten boven de 4 hebben dezelfde waarde als die voor 4 en de oneven uitkomsten boven de 3 als die voor 3 aangegeven.

De uitkomsten der tellingen zijn.

PAPAN KATRANGAN ITOENGAN PANTJA DRIA.

Hari.	Neptoe.	Pasaran.	Neptoe.	Djoemblah.	Lor.	Wetan.	Kidoel.	Langit.	Koelon.
Ngahat.	5	Paing.	9	14	2	5	6	1	0
Senen.	4	Pon.	7	11	3	6	1	0	1
Selasa.	3	Wage.	4	7	4	1	0	1	1
Rebo.	7	Kliwon.	8	15	4	1	0	1	9
Kemis.	8	Legi.	5	13	4	1	0	1	7
Djoemahat.	6	Paing.	9	15	1	9	4	1	0
Septoe.	9	Pon.	7	16	11	2	1	0	2
Ngahat.	5	Wage.	4	9	0	1	5	2	1
Senen.	4	Kliwon.	8	12	0	2	5	4	1
Selasa.	3	Legi.	5	8	1	2	4	1	0
Rebo.	7	Paing.	9	16	2	1	0	2	11
Kemis.	8	Pon.	7	15	0	1	9	4	1
Djoemahat.	6	Wage.	4	10	4	1	0	1	4
Septoe.	9	Kliwon.	8	17	2	1	0	7	7
Ngahat.	5	Legi.	5	10	1	4	4	1	0
Senen.	4	Paing.	9	13	7	4	1	0	1
Selasa.	3	Pon.	7	10	1	0	1	4	4
Rebo.	7	Wage.	4	11	1	3	6	1	0
Kemis.	8	Kliwon.	8	16	0	2	11	2	1
Djoemahat.	6	Legi.	5	11	1	0	1	3	6
Septoe.	9	Paing.	9	18	1	0	1	1	15
Ngahat.	5	Pon.	7	12	5	4	1	0	2
Senen.	4	Wage.	4	8	4	1	0	1	2
Selasa.	3	Kliwon.	8	11	0	1	3	6	1
Rebo.	7	Legi.	5	12	1	0	2	5	4
Kemis.	8	Paing.	9	17	7	7	2	1	0
Djoemahat.	6	Pon.	7	13	1	7	4	1	0
Septoe.	9	Wage.	4	13	0	1	7	4	1
Ngahat.	5	Kliwon.	8	13	1	0	1	7	4
Senen.	4	Legi.	5	9	2	1	0	1	5
Selasa.	3	Paing.	9	12	4	1	0	2	5
Rebo.	7	Pon.	7	14	0	2	5	6	1
Kemis.	8	Wage.	4	12	2	5	4	1	0
Djoemahat.	6	Kliwon.	8	14	6	1	0	2	5
Septoe.	9	Legi.	5	14	5	6	1	0	2

In West-Java wordt op dezelfde wijze geteld, doch met de *neptoe* van tafel IV voor West-Java.

Hetzelfde voorbeeld nemende, zal men voor West-Java de volgende uitkomsten krijgen. *Lor 1, Wetan 0, Kidoel 1, Langit 3 en Koelon 6*, zooals de onderstaande tafel, die de uitkomsten der tellingen bevat, aangeeft.

PAPAN KATRANGAN ITOENGAN PANTJA DRIA.

Hari.	Neptoe.	Pasaran.	Neptoe.	Djoemilah.	Lor.	Wetan.	Kidoel.	Langit.	Koelon.
Ngahat.	5	Paing.	8	13	7	4	1	0	1
Senen.	4	Pon.	5	9	1	5	2	1	0
Selasa.	3	Wage.	9	12	2	5	4	1	0
Rebo.	7	Kliwon.	7	14	6	1	0	2	5
Kemis.	8	Legi.	4	12	1	0	2	5	4
Djoemahat.	6	Paing.	8	14	2	5	6	1	0
Septoe.	9	Pon.	5	14	0	2	5	6	1
Ngahat.	5	Wage.	9	14	1	0	2	5	6
Senen.	4	Kliwon.	7	11	0	1	3	6	1
Selasa.	3	Legi.	4	7	1	1	4	1	0
Rebo.	7	Paing.	8	15	1	9	4	1	0
Kemis.	8	Pon.	5	13	1	7	4	1	0
Djoemahat.	6	Wage.	9	15	1	0	1	9	4
Septoe.	9	Kliwon.	7	16	0	2	11	2	1
Ngahat.	5	Legi.	4	9	2	1	0	1	5
Senen.	4	Paing.	8	12	4	1	0	2	5
Selasa.	3	Pon.	5	8	1	0	1	2	4
Rebo.	7	Wage.	9	16	2	11	2	1	0
Kemis.	8	Kliwon.	7	15	4	1	0	1	9
Djoemahat.	6	Legi.	4	10	1	4	4	1	0
Septoe.	9	Paing.	8	17	7	7	2	1	0
Ngahat.	5	Pon.	5	10	1	0	1	4	4
Senen.	4	Wage.	9	13	0	1	7	4	1
Selasa.	3	Kliwon.	7	10	4	4	1	0	1
Rebo.	7	Legi.	4	11	1	0	1	3	6
Kemis.	8	Paing.	8	16	2	1	0	2	11
Djoemahat.	6	Pon.	5	11	3	6	1	0	1
Septoe.	9	Wage.	9	18	1	15	1	0	1
Ngahat.	5	Kliwon.	7	12	0	2	5	4	1
Senen.	4	Legi.	4	8	1	2	4	1	0
Selasa.	3	Paing.	8	11	6	1	0	1	3
Rebo.	7	Pon.	5	12	5	4	1	0	2
Kemis.	8	Wage.	9	17	1	0	7	7	2
Djoemahat.	6	Kliwon.	7	13	1	0	1	7	4
Septoe.	9	Legi.	4	13	4	1	0	1	7

De verduidelijking van de *papan itoengan* is als volgt.

PAPAN KATRANGAN OENDJOEKAN PANTJA DRIA.

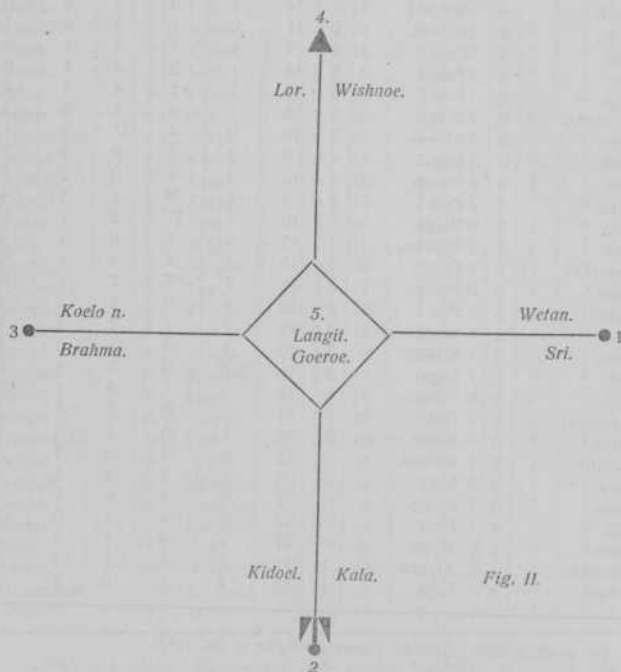
Itoengan.	Tampatnja.	Katranan.
0	Kala.	Djikaloe pergi, dapet tjilaka ataoe sakit.
1	Goeroe.	Koewat tjari temen kerdja, boewat pergi tida baik.
2	Sri.	Berdjalan dengan slamet.
3	Sri Kala.	Tida tentoe, sering baik sering tjilaka.
4	Sri.	Berdjalan slamet; djikaloe berdagang dapet oentoeng.

De uitkomst *Sri Kala* vereischt toelichting.

Is de dag, waarop zij verkregen wordt, een goede dan is zij goed en anders slecht.

III. PAPAN ITOENGAN PANTJA DRIA.

Voor de berekening van de goede en slechte richting, gebruikt de 3e secte over geheel Java de onderstaande tafel. (Zie fig. II.)

Men telt hierop de *neptoe's* volgens tafel IV van den dag en den *pasaran*, die men wenschte te onderzoeken en begint met de godheid, wier plaats men wenschte te weten. Waar de telling eindigt, is voor dien dag de plaats van bedoelde godheid te vinden. De onderstaande tafel wijst verder aan, wat in de streek, waar bedoelde godheid zich bevindt, den mensch wacht.

PAPAN OENDJOEKAN PANTJA DRIA.

Itoengan.	Katrangan.
Sri.	Redjeki.
Kala.	Pati.
Brahma.	Padoe.
Wishnoe.	Loenga.
Goeroe.	Lara.

Men wenschte bv. te weten in welke richting op *Ngahat-Paing* de godin *Sri* zich bevindt, dan telt men in Midden- en Oost-Java het getal 14, zijnde het totaal der *neptoe's* van dien dag en zijn *pasaran*, daarop uit, beginnende bij *Wetan-Sri*. Waar de telling eindigt, in die streek bevindt zich voor dien dag de *Dewi Sri*, voor dezen dag zal dat *Lor* zijn. Op dezelfde wijze onderzoekt men voor iederen *dewa* de plaats, die hij op gemelden dag inneent, waarna het gemakkelijk is door raadpleging van de *papan oendjoekan* te weten te komen, welke richtingen goed of slecht zijn.

Voor West-Java zal men moeten tellen met het getal 13 en tot uitkomst krijgen, dat *Sri* in *Koelon* is.

De uitkomsten, die deze tellingen kunnen geven, vindt men in de onderstaande tafel.

PAPAN KATRANGAN ITOENGAN PANTJA DRIA.

Neptoe hari dan pasaran.	Wetan.	Kidoel.	Koelon.	Lor.	Langit.
7	Goeroe.	Sri.	Kala.	Brahma.	Wishnoe.
8	Wishnoe.	Goeroe.	Sri.	Kala.	Brahma.
9	Brahma.	Wishnoe.	Goeroe.	Sri.	Kala.
10	Kala.	Brahma.	Wishnoe.	Goeroe.	Sri.
11	Sri.	Kala.	Brahma.	Wishnoe.	Goeroe.
12	Goeroe.	Sri.	Kala.	Brahma.	Wishnoe.
13	Wishnoe.	Goeroe.	Sri.	Kala.	Brahma.
14	Brahma.	Wishnoe.	Goeroe.	Sri.	Kala.
15	Kala.	Brahma.	Wishnoe.	Goeroe.	Sri.
16	Sri.	Kala.	Brahma.	Wishnoe.	Goeroe.
17	Goeroe.	Sri.	Kala.	Brahma.	Wishnoe.
18	Wishnoe.	Goeroe.	Sri.	Kala.	Brahma.

De verduidelijking van de *papan oendjoekan* wordt aangegeven in de onder-
volgende tafel.

PAPAN KATRANGAN OENDJOEKAN PANTJA DRIA.

Dewa dan dewi.	Katrangan.
Sri.	Redjeki; djikaloe berdjalan slamet, djikaloe berdagan oentoeng.
Kala.	Pati; djikaloe berdjalan, dapet tjilaka.
Brahma.	Padoe; djikaloe berdjalan, ketemoe sateroe.
Wishnoe.	Loenga; berdjalan dengan slamet, tempat baik.
Goeroe.	Lara; sering sakit, sering soesah.

IV. PAPAN ITOENGAN PANTJA DRIA.

Voor de berekening van de goede en slechte richting, gebruikt de 4de secte
over geheel Java de onderstaande tafel, die men zonder telling kan raadplegen.

PAPAN KATRANGAN PANTJA DRIA.

Hari.	Pasaran.	Baik dengan sri.	Banjak soe- sah ataoe dapet penja- kit.	Baik dengan redjeki.	Sorang-so- rang ataoe dapet tjilaka.
Rebo.	Wage.	Koelon.	Wetan.	Koelon.	Lor, Kidoel.
Kemis.	Kliwon.	Lor.	Wetan.	Kidoel.	Koelon.
Djoemahat.	Legi.	Koelon.	Lor.	Wetan.	Kidoel.
Septoe.	Paing.	Kidoel.	Koelon.	Kidoel.	Lor, Wetan.
Ngahat.	Pon.	Wetan.	Kidoel.	Lor.	Koelon.
Senen.	Wage.	Koelon.	Wetan.	Koelon.	Lor, Kidoel.
Selasa.	Kliwon.	Lor.	Wetan.	Kidoel.	Koelon.
Rebo.	Legi.	Koelon.	Lor.	Wetan.	Kidoel.
Kemis.	Paing.	Kidoel.	Koelon.	Kidoel.	Lor, Wetan.
Djoemahat.	Pon.	Wetan.	Kidoel.	Lor.	Koelon.
Septoe.	Wage.	Koelon.	Wetan.	Koelon.	Lor, Kidoel.
Ngahat.	Kliwon.	Lor.	Wetan.	Kidoel.	Koelon.
Senen.	Legi.	Koelon.	Lor.	Wetan.	Kidoel.
Selasa.	Paing.	Kidoel.	Koelon.	Kidoel.	Lor, Wetan.
Rebo.	Pon.	Wetan.	Kidoel.	Lor.	Koelon.
Kemis.	Wage.	Koelon.	Wetan.	Koelon.	Lor, Kidoel.
Djoemahat.	Kliwon.	Lor.	Wetan.	Kidoel.	Koelon.
Septoe.	Legi.	Koelon.	Lor.	Wetan.	Kidoel.
Ngahat.	Paing.	Kidoel.	Koelon.	Kidoel.	Lor, Wetan.
Senen.	Pon.	Wetan.	Kidoel.	Lor.	Koelon.
Selasa.	Wage.	Koelon.	Wetan.	Koelon.	Lor, Kidoel.

Hari.	Pasaran.	Baik dengan sri.	Banjak soe- sah ataoe da- pet penjakit.	Baik dengan redjeki.	Sorang-so rang ataoe dapat tjilaka.
Rebo.	Kliwon.	Lor.	Wetan.	Kidoel.	Koelon.
Kemis.	Legi.	Koelon.	Lor.	Wetan.	Kidoel.
Djoemahat.	Paing.	Kidoel.	Koelon.	Kidoel.	Lor, Wetan.
Septoe.	Pon.	Wetan.	Kidoel.	Lor.	Koelon.
Ngahat.	Wage.	Koelon.	Wetan.	Koelon.	Lor, Kidoel.
Senen.	Kliwon.	Lor.	Wetan.	Kidoel.	Koelon.
Selasa.	Legi.	Koelon.	Lor.	Wetan.	Kidoel.
Rebo.	Paing.	Kidoel.	Koelon.	Kidoel.	Lor, Wetan.
Kemis.	Pon.	Wetan.	Kidoel.	Lor.	Koelon.
Djoemahat.	Wage.	Koelon.	Wetan.	Koelon.	Lor, Kidoel.
Septoe.	Kliwon.	Lor.	Wetan.	Kidoel.	Koelon.
Ngahat.	Legi.	Koelon.	Lor.	Wetan.	Kidoel.
Senen.	Paing.	Kidoel.	Koelon.	Kidoel.	Lor, Wetan.
Selasa.	Pon.	Wetan.	Kidoel.	Lor.	Koelon.

C. DE BEREKENING VAN DE GOEDE EN SLECHTE TIJDSTIPPEN VAN DEN DAG. PATJAK ROLAS.

Voor den Javaan is het niet genoeg te weten, dat de dag goe of slecht is en in welke richting zich de kwade geesten ophouden, ook de tijdstippen van den dag, waarop de kwade geesten zich op de aarde vertoonen, zijn hem niet onverschillig.

Daardoor toch kan hij; ten 1ste een goeden dag kiezen voor een beoogd doel; 2de daarvoor de juiste richting nemen en 3de de kwade geesten ontloopen.

Elk der boven beschreven godsdienst-secten heeft voor de berekening der *patjak rolas* een afzonderlijke tafel.

I. PAPAN ITOENGAN PATJAK ROLAS.

De 1ste secte heeft hiertoe twee tafels; één in gebruik in West- en Midden-Java, de andere in Oost-Java. (Zie fig. 12.)

Fig. 12.

Die van West- en Midden-Java is de volgende.

Gewoonlijk gebruikt men voor deze telling den middelsten vinger der linkerhand, waarop men met den duim der linkerhand de *neptoe's* van den dag en zijn *pasaran* uittelt, aanvangende bij het bovenste lid van den vinger, zooals op nevenstaande figuur door cijfers is aangegeven. Waar de telling eindigt, geeft het cijfer de goede *waktoe* aan, de daarop volgende *waktoe* is onzeker en de derde slecht. De tijdstippen, die deze telling aangeeft, vindt men in de onderstaande tafel.

PAPAN OENDJOEKAN PATJAK ROLAS.

Itoengan.	Waktoenja.	Temponja.			
1	Wisangawe.	Djam 6	sampe	djam 10	siang.
2	Tengah dina.	" 10	"	" 2	"
3	Asar.	" 2	"	" 6	"
1	Ngisa wengi.*	" 6	"	" 10	malem.
2	Tengah wengi.	" 10	"	" 2	"
3	Lingsir wengi.	" 2	"	" 6	"

Indien men bv. wenscht te weten, welke *waktoe's* in Midden-Java op *Ngahat-Paing* goed, onzeker en slecht zijn, telt men het totaal 14 der *neptoe's* op de *papan itoengan* uit, aanvangende met 1 enz.

De telling zal dan eindigen op 2 welke uitkomst beteekent, dat de *waktoe* tusschen 10—2 over dag of 's nachts goed, die tusschen 2—6 over dag of 's nachts onzeker, terwijl de daaropvolgende tusschen 6—10 over dag of 's nachts slecht is.

Het onzekere van een *waktoe* houdt nauw verband met den dag zelf; is de dag goed, dan is de onzekere *waktoe* ook goed; is de dag slecht, dan is de onzekere *waktoe* eveneens slecht.

Voor West-Java zullen de uitkomsten zijn. Van 6 tot 10 goed, van 10 tot 2 onzeker en van 2 tot 6 slecht.

De gunstige en ongunstige tijdstippen en de goede en slechte richting vindt men voor iederen dag der week aangegeven in de onderstaande tafel.

PAPAN KATRANGAN ITOENGAN PATJAK ROLAS.

Neptoe hari dan pasaran.	Waktoe siang dan malem.	Djalannja.	Tampatnja.
7	Djam 6 sampe djam 10	Kosong.	Langit.
	" 10 " " 2	Brahma.	Lor.
	" 2 " " 6	Kala.	Wetan, Kidoel, Koelon.
8	" 6 " " 10	Kala.	Wetan, Koelon.
	" 10 " " 2	Kosong.	Langit.
	" 2 " " 6	Lodra, Patjek.	Lor Lodra, Kidoel Patjek.

Neptoe hari dan pasaran.	Waktoe siang dan malem.				Djalannja.	T a m p a t n j a.
9	Djam 6 sampe djam 10				Patjek, Baja.	Wetan Patjek, Baja Langit.
	" 10 " " 2				Kala.	Kidoel, Koelon.
	" 2 " " 6				Kosong.	Lor.
10	" 6 " " 10				Kosong.	Kidoel, Langit.
	" 10 " " 2				Baja.	Lor.
	" 2 " " 6				Kala.	Wetan, Koelon.
11	" 6 " " 10				Kala.	Wetan, Langit.
	" 10 " " 2				Kosong.	Lor.
	" 2 " " 6				Brahma, Gi- gis.	Kidoel Brahma, Koelon Gigis.
12	" 6 " " 10				Lodra.	Kidoel, Langit.
	" 10 " " 2				Kala.	Wetan.
	" 2 " " 6				Kosong.	Lor, Koelon.
13	" 6 " " 10				Kosong.	Lor, Wetan.
	" 10 " " 2				Baja.	Langit.
	" 2 " " 6				Kala.	Kidoel, Koelon.
14	" 6 " " 10				Kala.	Langit.
	" 10 " " 2				Kosong.	Wetan, Kidoel.
	" 2 " " 6				Baja, Patjek.	Koelon Baja, Lor Patjek.
15	" 6 " " 10				Brahma.	Koelon.
	" 10 " " 2				Kala.	Lor, Langit.
	" 2 " " 6				Kosong.	Wetan, Kidoel.
16	" 6 " " 10				Kosong.	Koelon.
	" 10 " " 2				Lodra. Pa- tjak, Baja.	Kidoel Lodra, Lor Patjek, Langit Baja.
	" 2 " " 6				Kala.	Wetan.
17	" 6 " " 10				Kala.	Langit.
	" 10 " " 2				Kosong.	Lor, Wetan.
	" 2 " " 6				Baja, Patjek.	Koelon Baja, Kidoel Patjek.
18	" 6 " " 10				Brahma.	Wetan.
	" 10 " " 2				Kala.	Lor, Kidoel, Langit.
	" 2 " " 6				Kosong.	Koelon.

PAPAN ITOENGAN PATJAK ROLAS.

In Oost-Java heeft men dezelfde telling, doch begint men bij het onderste lid van den middelvinger, zoodat de uitkomsten eenigszins verschillen. (Zie fig. 13).

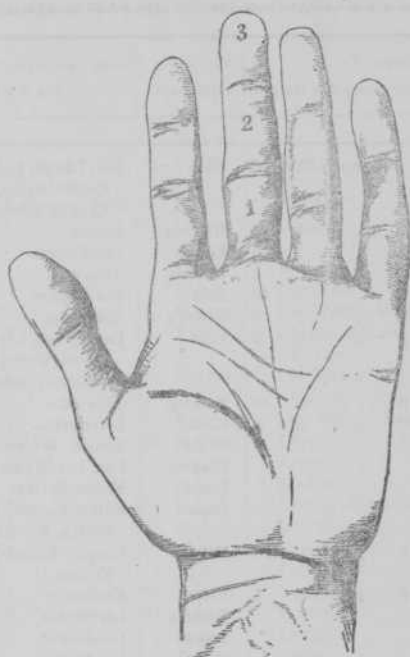

Fig. 13.

De *papan oendjoekan* van deze telling is als volgt.

PAPAN OENDJOEKAN PATJAK ROLAS.

Itoeng-an.	Waktoenja.	Temponja.
3	Wisangawe.	Djam 6 sampe djam 10 siang.
2	Tengah dina.	" 10 " " 2 "
1	Asar.	" 2 " " 6 "
3	Ngisa wengi.	" 6 " " 10 malem.
2	Tengah wengi.	" 10 " " 2 "
1	Lingsir wengi.	" 2 " " 6 "

De uitkomsten der tellingen zijn.

PAPAN KATRANGAN ITOENGAN PATJAK ROLAS.

Neptoe hari dan pasaran.	Waktoe siang dan malem.	Djalannja.	T a m p a t n j a.
7	Djam 6 sampe djam 10	Kala.	Lor, Langit, Lor-Wetan, Wetan, Kidoel-Wetan, Kidoel, Kidoel- Koelon, Koelon.
	" 10 " " 2	Brahma.	Koelon.
	" 2 " " 6	Lodra.	Lor-Koelon.
		Kosong.	Tida ada.
8	" 6 " " 10	Baja.	Lor-Koelon.
	" 10 " " 2	Kosong.	Tida ada.
	" 2 " " 6	Kala.	Lor, Langit, Lor-Wetan, Wetan, Kidoel-Wetan, Kidoel, Kidoel- Koelon, Koelon.
9	" 6 " " 10	Kosong.	Tida ada.
	" 10 " " 2	Kala.	Lor-Koelon.
	" 2 " " 6	Gigis.	Langit, Wetan, Kidoel-Koelon.
		Brahma.	Lor, Lor-Wetan.
		Lodra.	Kidoel-Wetan.
		Baja.	Kidoel-Koelon, Langit, Kidoel- Wetan, Kidoel-Koelon.
10	" 6 " " 10	Kala.	Langit, Kidoel-Wetan, Kidoel- Koelon.
	" 10 " " 2	Patjek.	Koelon.
		Brahma.	Lor-Wetan.
		Lodra.	Lor-Kidoel.
		Baja.	Lor-Koelon.
	" 2 " " 6	Kosong.	Wetan.
11	" 6 " " 10	Gigis.	Lor-Wetan, Lor-Koelon.
		Brahma.	Lor.
		Lodra.	Wetan.
		Baja.	Koelon.
	" 10 " " 2	Kosong.	Kidoel.
	" 2 " " 6	Kala.	Langit, Kidoel-Wetan, Kidoel- Koelon.
12	" 6 " " 10	Kosong.	Wetan.
	" 10 " " 2	Kala.	Langit, Kidoel-Wetan, Kidoel- Koelon.
	" 2 " " 6	Patjek.	Koelon.
		Gigis.	Lor-Wetan.
		Brahma.	Lor.
		Lodra.	Kidoel.
		Baja.	Lor-Koelon.
13	" 6 " " 10	Kala.	Langit, Kidoel-Koelon.
	" 10 " " 2	Patjek.	Kidoel-Wetan.
		Gigis.	Lor-Wetan, Lor-Koelon.

Neptoe hari dan pasaran.	Waktoe siang dan malem.				Djalannya	Tampatnja.
14	Djam 2 sampe djam 6				Brahma.	Lor.
	" 6 " " 10				Lodra.	Wetan.
					Baja.	Koelon.
					Kosong.	Kidoel.
					Patjek.	Koelon.
					Brahma.	Lor.
					Lodra.	Kidoel.
					Baja.	Lor-Koelon.
15	" 10 " " 2				Kosong.	Lor-Wetan, Wetan.
	" 2 " " 6				Kala.	Langit, Kidoel-Wetan, Kidoel-Koelon.
	" 6 " " 10				Kosong.	Lor-Wetan, Kidoel Wetan, Lor-Koelon.
	" 10 " " 2				Kala.	Lor, Wetan, Kidoel-Koelon.
16	" 2 " " 6				Brahma.	Langit.
	" 6 " " 10				Lodra.	Kidoel.
	" 10 " " 2				Baja.	Koelon.
	" 2 " " 6				Kala.	Langit, Kidoel-Wetan, Koelon.
17	" 6 " " 10				Brahma.	Lor-Wetan.
	" 10 " " 2				Lodra.	Kidoel-Koelon.
	" 2 " " 6				Baja.	Lor-Koelon.
	" 6 " " 10				Kosong.	Lor, Wetan, Kidoel.
18	" 10 " " 2				Gigis.	Koelon.
	" 2 " " 6				Lodra.	Langit.
	" 6 " " 10				Brahma.	Kidoel.
	" 10 " " 2				Kosong.	Lor-Wetan, Kidoel-Wetan, Lor-Koelon.
	" 2 " " 6				Kala.	Lor, Wetan, Kidoel-Wetan.
	" 6 " " 10				Kosong.	Lor, Wetan, Kidoel.
	" 10 " " 2				Kala.	Langit, Kidoel-Wetan, Koelon.
	" 2 " " 6				Gigis.	Lor-Koelon.
					Baja.	Lor-Wetan.
					Brahma.	Kidoel-Koelon.

II. PAPAN ITOENGAN PATJAK ROLAS.

Voor de berekening van de goede en slechte tijdstippen, wordt in Oost- en Midden-Java door de 2de secte eveneens met den duim op den middelsten vinger van de linkerhand geteld, op dezelfde wijze als de telling in gebruik bij de 1e secte in Oost-Java, (Zie *fig. 14.*) waarvan de uitkomsten nader worden aangegeven in de daaronder volgende tafel.

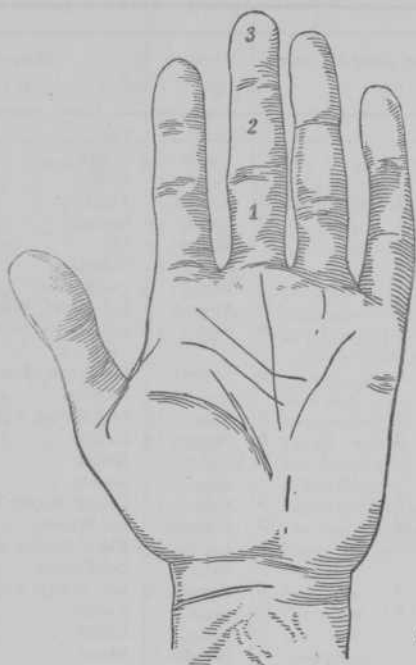

Fig. 14.

PAPAN OENDJOEKAN PATJAK ROLAS.

Itoeng-an.	Waktoenja.	Temponja.
3	Wisangawe.	Djam 6 sampe djam 10 siang.
2	Tengah dina.	" 10 " " 2 "
1	Asar.	" 2 " " 6 "
3	Ngisa wengi.	" 6 " " 10 malem.
2	Tengah wengi.	" 10 " " 2 "
1	Lingsir wengi.	" 2 " " 6 "

De uitkomsten der tellingen zijn.

PAPAN-KATRANGAN ITOENGAN PATJAK ROLAS.

Hari.	Neptoe.	Pasa- ran.	Neptoe. Djoembah.	Waktoenja siang dan malem.	Djalannja.	T a m p a t n j a.
Ngahat.	5	Paing.	9 14	Djam 9 sampai djam 10 " 10 " " 2 " 2 " " 6	Goeroe. Sri. Kala.	Langit, Wetan. Lor, Kidoel. Koelon.
Senen.	4	Pon.	7 11	" 6 " " 10 " 10 " " 2 " 2 " " 6	Goeroe. Sri. Kala.	Lor. Kidoel, Koelon. Wetan. Langit.
Selasa.	3	Wage.	4 7	" 6 " " 10 " 10 " " 2 " 2 " " 6	Kala. Goeroe. Sri.	Kidoel. Wetan, Langit, Koelon. Lor.
Rebo.	7	Kliwon.	8 15	" 6 " " 10 " 10 " " 2 " 2 " " 6	Sri. Kala. Goeroe.	Lor. Kidoel. Wetan, Langit, Koelon.
Kemis.	8	Legi.	5 13	" 6 " " 10 " 10 " " 2 " 2 " " 6	Kala. Goeroe. Sri.	Kidoel. Wetan, Langit, Koelon. Lor.
Djoemahat.	6	Paing.	9 15	" 6 " " 10 " 10 " " 2 " 2 " " 6	Sri. Kidoel. Kala.	Koelon. Lor, Wetan, Langit. Langit.
Septoe.	9	Pon.	7 16	" 6 " " 10 " 10 " " 2 " 2 " " 6	Kala. Goeroe. Sri.	Langit. Lor, Kidoel. Wetan, Koelon.
Ngahat.	5	Wage.	4 9	" 6 " " 10 " 10 " " 2 " 2 " " 6	Sri. Kala. Goeroe.	Langit. Lor. Wetan, Kidoel, Koelon.
Senen.	4	Kliwon.	8 12	" 6 " " 10 " 10 " " 2 " 2 " " 6	Sri. Kala. Goeroe.	Wetan, Langit. Lor. Kidoel, Koelon.
Selasa.	3	Legi.	5 8	" 6 " " 10 " 10 " " 2 " 2 " " 6	Goeroe. Sri. Kala.	Lor, Langit. Wetan, Kidoel. Koelon.
Rebo.	7	Paing.	9 16	" 6 " " 10 " 10 " " 2 " 2 " " 6	Kala. Goeroe. Sri.	Kidoel. Wetan, Koelon. Lor, Langit.
Kemis.	8	Pon.	7 15	" 6 " " 10 " 10 " " 2 " 2 " " 6	Sri. Kala. Goeroe.	Langit. Lor. Wetan, Kidoel, Koelon.
Djoemahat.	6	Wage.	4 10	" 6 " " 10 " 10 " " 2 " 2 " " 6	Kala. Goeroe. Sri.	Kidoel. Wetan, Langit. Lor, Koelon.
Septoe.	9	Kliwon.	8 17	" 6 " " 10 " 10 " " 2 " 2 " " 6	Goeroe. Sri. Kala.	Wetan, Langit, Koelon. Lor. Kidoel.

Hari.	Neptoe.	Pasa- ran.	Neptoe. Djoembiah.	Waktoenja siang dan malem.	Djalannja.	Tampatnja.
Ngahat.	5	Legi.	5 10	Djam 6 sampe djem 10	Kala.	Koelon.
				" 10 " " 2	Goeroe.	Lor, Langit.
				" 2 " " 6	Sri.	Wetan, Kidoel.
Senen.	4	Paing.	9 13	" 6 " " 10	Kala.	Langit.
				" 10 " " 2	Goeroe.	Lor, Kidoel, Koelon.
				" 2 " " 6	Sri.	Wetan.
Selasa.	3	Pon.	7 10	" 6 " " 10	Kala.	Wetan.
				" 10 " " 2	Goeroe.	Lor, Kidoel.
				" 2 " " 6	Sri.	Langit, Koelon.
Rebo.	7	Wage.	4 11	" 6 " " 10	Goeroe.	Lor, Langit, Wetan.
				" 10 " " 2	Sri.	Kidoel.
				" 2 " " 6	Kala.	Koelon.
Kemis.	8	Kliwon.	8 16	" 6 " " 10	Kala.	Lor.
				" 10 " " 2	Goeroe.	Kidoel, Koelon.
				" 2 " " 6	Sri.	Wetan, Langit.
Djoemahat.	6	Legi.	5 11	" 6 " " 10	Goeroe.	Lor, Kidoel, Langit.
				" 10 " " 2	Sri.	Koelon.
				" 2 " " 6	Kala.	Wetan.
Septoe.	9	Paing.	9 18	" 6 " " 10	Sri.	Tida ada.
				" 10 " " 2	Kala.	Wetan.
				" 2 " " 6	Goeroe.	Lor, Kidoel, Langit, Koelon.
Ngahat.	5	Pon.	7 12	" 6 " " 10	Sri.	Wetan, Koelon.
				" 10 " " 2	Kala.	Langit.
				" 2 " " 6	Goeroe.	Lor, Kidoel.
Senen.	4	Wage.	4 8	" 6 " " 10	Goeroe.	Wetan, Langit.
				" 10 " " 2	Sri.	Lor, Koelon.
				" 2 " " 6	Kala.	Kidoel.
Selasa.	3	Kliwon.	8 11	" 6 " " 10	Goeroe.	Wetan, Kidoel, Koelon.
				" 10 " " 2	Sri.	Langit.
				" 2 " " 6	Kala.	Lor.
Rebo.	7	Legi.	5 12	" 6 " " 10	Sri.	Kidoel, Koelon.
				" 10 " " 2	Kala.	Wetan.
				" 2 " " 6	Goeroe.	Lor, Langit.
Kemis.	8	Paing.	9 17	" 6 " " 10	Goeroe.	Lor, Wetan, Langit.
				" 10 " " 2	Sri.	Kidoel.
				" 2 " " 6	Kala.	Koelon.
Djoemahat.	6	Pon.	7 13	" 6 " " 10	Kala.	Koelon.
				" 10 " " 2	Goeroe.	Lor, Wetan, Langit.
				" 2 " " 6	Sri.	Kidoel.
Septoe.	9	Wage.	4 13	" 6 " " 10	Kala.	Lor.
				" 10 " " 2	Goeroe.	Wetan, Kidoel, Koelon.
				" 2 " " 6	Sri.	Langit.
Ngahat.	5	Kliwon.	8 13	" 6 " " 10	Kala.	Wetan.
				" 10 " " 2	Goeroe.	Lor, Kidoel, Langit.
				" 2 " " 6	Sri.	Koelon.

Hari.	Neptoe.	Pasa- ran.	Neptoe. Djoemblah.	Waktoenja siang dan malem.	Djalannja.	T a m p a t n j a
Senen.	4	Legi.	5 9	Djam 6 sampe djam 10. " 10 " " 2 " 2 " " 6	Sri. Kala. Goeroe.	Lor. Kidoel. Wetan, Langit, Koelon.
Selasa.	3	Paing.	9 12	" 6 " " 10 " 10 " " 2 " 2 " " 6	Sri. Kala. Goeroe.	Lor, Langit. Kidoel. Wetan, Koelon.
Rebo.	7	Pon.	7 14	" 6 " " 10 " 10 " " 2 " 2 " " 6	Goeroe. Kidoel. Goeroe.	Koelon. Wetan, Langit. Lor.
Kemis.	8	Wage.	4 12	" 6 " " 10 " 10 " " 2 " 2 " " 6	Sri. Kala. Goeroe.	Lor, Kidoel. Koelon. Wetan, Langit.
Djoemahat.	6	Kliwon.	8 14	" 6 " " 10 " 10 " " 2 " 2 " " 6	Goeroe. Kidoel. Goeroe.	Wetan, Koelon. Lor, Langit. Kidoel.
Septoe.	9	Legi.	5 14	" 6 " " 10 " 10 " " 2 " 2 " " 6	Goeroe. Kidoel. Goeroe.	Lor, Kidoel. Wetan, Koelon. Langit.

In West-Java wordt op dezelfde wijze geteld, doch met de *neptoe* van tafel IV voor West-Java. Met deze *neptoe* tellende krijgt men andere uitkomsten, terwijl de plaatsen der godheden ook anders zijn en verband houden met de telling der *pantja dria* voor West-Java.

In onderstaande tafel vindt men de uitkomsten van de tellingen der goede en slechte tijdstippen van de 2de secte in West-Java.

PAPAN KATRANGAN ITOENGAN PATJAK ROLAS.

Hari.	Neptoe.	Pasa- ran.	Neptoe. Djoemblah.	Waktoenja siang dan malem.	Djalannja.	T a m p a t n j a
Ngahat.	5	Paing.	8 13	Djam 6 sampe djam 10. " 10 " " 2 " 2 " " 6	Kala. Goeroe. Sri.	Langit. Kidoel, Koelon, Lor. Wetan.
Senen.	4	Pon.	5 9	" 6 " " 10 " 10 " " 2 " 2 " " 6	Sri. Kala. Goeroe.	Kidoel. Koelon. Lor, Wetan, Langit.
Selasa.	3	Wage.	9 12	" 6 " " 10 " 10 " " 2 " 2 " " 6	Sri. Kala. Goeroe.	Lor, Kidoel. Koelon. Wetan, Langit.

Hari.	Neptoe.	Pasa- ran.	Neptoe. Djoembiah.	Waktoenja siang dan malem.	Djalannja.	Tampatnja.
Rebo.	7	Kliwon.	7 14	Djam 6 sampai djam 10 " 10 " " 2 " 2 " " 6 " 6 " " 10 " 10 " " 2 " 2 " " 6	Kala. Goeroe. Sri. Sri. Kala. Goeroe.	Kidoel. Wetan, Koelon. Lor, Langit. Kidoel, Koelon. Wetan. Lor, Langit.
Kemis.	8	Legi.	4 12	" 6 " " 10 " 10 " " 2 " 2 " " 6 " 6 " " 10 " 10 " " 2 " 2 " " 6	Sri. Kala. Goeroe. Goeroe. Sri. Kala.	Kidoel, Koelon. Wetan. Lor, Langit. Wetan, Langit. Lor, Kidoel. Koelon.
Djoemahat.	6	Paing.	8 14	" 6 " " 10 " 10 " " 2 " 2 " " 6 " 6 " " 10 " 10 " " 2 " 2 " " 6	Goeroe. Sri. Kala. Goeroe. Sri. Kala.	Wetan, Langit. Lor, Kidoel. Koelon. Kidoel, Koelon. Wetan, Langit. Lor.
Septoe.	9	Pon.	5 14	" 6 " " 10 " 10 " " 2 " 2 " " 6 " 6 " " 10 " 10 " " 2 " 2 " " 6	Goeroe. Sri. Kala. Goeroe. Sri. Kala.	Kidoel, Koelon. Wetan, Langit. Lor. Lor, Langit. Kidoel, Koelon. Wetan.
Ngahat.	5	Wage.	9 14	" 6 " " 10 " 10 " " 2 " 2 " " 6 " 6 " " 10 " 10 " " 2 " 2 " " 6	Goeroe. Sri. Kala. Goeroe. Sri. Kala.	Lor, Langit. Kidoel, Koelon. Wetan. Wetan, Kidoel, Koelon. Langit. Lor.
Senen.	4	Kliwon.	7 11	" 6 " " 10 " 10 " " 2 " 2 " " 6 " 6 " " 10 " 10 " " 2 " 2 " " 6	Goeroe. Sri. Kala. Goeroe. Sri. Kala.	Wetan, Kidoel, Koelon. Langit. Lor. Lor, Wetan, Langit. Kidoel. Koelon.
Selasa.	3	Legi.	4 7	" 6 " " 10 " 10 " " 2 " 2 " " 6 " 6 " " 10 " 10 " " 2 " 2 " " 6	Goeroe. Sri. Kala. Goeroe. Sri. Kala.	Lor, Wetan, Langit. Kidoel. Koelon. Kidoel. Koelon. Wetan.
Rebo.	7	Paing.	8 15	" 6 " " 10 " 10 " " 2 " 2 " " 6 " 6 " " 10 " 10 " " 2 " 2 " " 6	Sri. Kala. Goeroe. Kala. Goeroe. Sri.	Kidoel. Koelon. Lor, Wetan, Langit. Koelon. Lor, Wetan, Langit. Kidoel.
Kemis.	8	Pon.	5 13	" 6 " " 10 " 10 " " 2 " 2 " " 6 " 6 " " 10 " 10 " " 2 " 2 " " 6	Kala. Goeroe. Kala. Goeroe. Sri. Kala.	Koelon. Lor, Wetan, Langit. Koelon. Lor, Wetan, Langit. Kidoel. Koelon.
Djoemahat.	6	Wage.	9 15	" 6 " " 10 " 10 " " 2 " 2 " " 6 " 6 " " 10 " 10 " " 2 " 2 " " 6	Sri. Kala. Goeroe. Sri. Kala. Goeroe.	Koelon. Wetan. Lor, Kidoel, Langit. Lor. Kidoel, Koelon. Wetan, Langit.
Septoe.	9	Kliwon.	7 16	" 6 " " 10 " 10 " " 2 " 2 " " 6 " 6 " " 10 " 10 " " 2 " 2 " " 6	Kala. Goeroe. Sri. Kala. Goeroe. Sri.	Lor. Kidoel, Koelon. Wetan, Langit. Lor. Kidoel. Wetan, Langit, Koelon.
Ngahat.	5	Legi.	4 9	" 6 " " 10 " 10 " " 2 " 2 " " 6 " 6 " " 10 " 10 " " 2 " 2 " " 6	Sri. Kala. Goeroe. Sri. Kala. Goeroe.	Lor. Kidoel. Wetan, Langit, Koelon. Lor, Langit. Kidoel. Wetan, Koelon.
Senen.	4	Paing.	8 12	" 6 " " 10 " 10 " " 2 " 2 " " 6 " 6 " " 10 " 10 " " 2 " 2 " " 6	Sri. Kala. Goeroe. Sri. Kala. Goeroe.	Lor, Langit. Kidoel. Wetan, Koelon. Lor, Kidoel. Langit, Koelon. Wetan.
Selasa.	3	Pon.	5 8	" 6 " " 10 " 10 " " 2 " 2 " " 6 " 6 " " 10 " 10 " " 2 " 2 " " 6	Goeroe. Sri. Kala. Goeroe. Sri. Kala.	Lor, Kidoel. Langit, Koelon. Wetan. Koelon. Wetan, Langit. Lor, Kidoel.
Rebo.	7	Wage.	9 16	" 6 " " 10 " 10 " " 2 " 2 " " 6 " 6 " " 10 " 10 " " 2 " 2 " " 6	Kala. Goeroe. Sri. Kala. Goeroe. Sri.	Koelon. Wetan, Langit. Lor, Kidoel. Kidoel. Wetan, Langit. Lor, Kidoel.

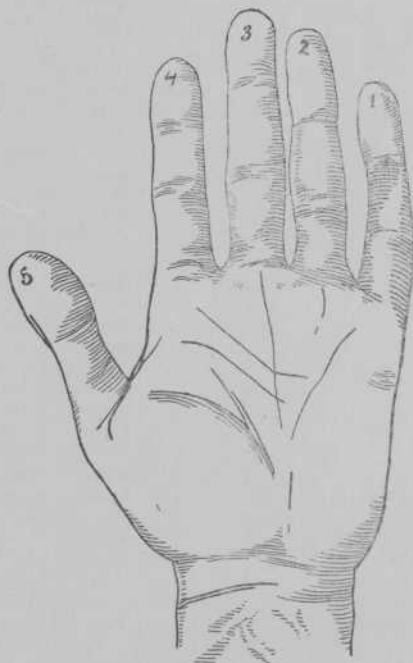

Hari.	Neptoe.	Pasa- ran.	Neptoe. Djoemblah.	Waktoenja siang dan malem.	Djalannja.	T a m p a t n j a.
Kemis.	8	Kliwon.	7 15	Djam 6 sampe djam 10 " 10 " " 2 " 2 " " 6	Sri. Kala.	Lor. Kidoel.
Djoemahat.	6	Legi.	4 10	" 6 " " 10 " 10 " " 2 " 2 " " 6	Goeroe. Kala.	Wetan, Langit, Koelon. Koelon.
Septoe.	9	Paing.	8 17	" 6 " " 10 " 10 " " 2 " 2 " " 6	Sri. Goeroe. Kala.	Wetan, Kidoel. Lor, Wetan, Langit. Kidoel.
Ngahat.	5	Pon.	5 10	" 6 " " 10 " 10 " " 2 " 2 " " 6	Kala. Goeroe. Sri.	Koelon. Lor, Kidoel. Langit, Koelon.
Senen.	4	Wage.	9 13	" 6 " " 10 " 10 " " 2 " 2 " " 6	Kala. Goeroe. Sri.	Lor. Wetan, Kidoel, Koelon. Langit.
Selasa.	3	Kliwon.	7 10	" 6 " " 10 " 10 " " 2 " 2 " " 6	Kala. Goeroe. Sri.	Langit. Kidoel, Koelon. Lor, Wetan.
Rebo.	7	Legi.	4 11	" 6 " " 10 " 10 " " 2 " 2 " " 6	Goeroe. Sri. Kala.	Lor, Kidoel, Langit. Koelon. Wetan.
Kemis.	8	Paing.	8 16	" 6 " " 10 " 10 " " 2 " 2 " " 6	Kala. Goeroe. Sri.	Kidoel. Wetan, Koelon. Lor, Langit.
Djoemahat.	6	Pon.	5 11	" 6 " " 10 " 10 " " 2 " 2 " " 6	Goeroe. Sri. Kala.	Lor. Kidoel, Koelon. Wetan. Langit.
Septoe.	9	Wage.	9 18	" 6 " " 10 " 10 " " 2 " 2 " " 6	Sri. Kala. Goeroe.	Tida ada. Langit. Lor, Wetan, Kidoel, Koelon.
Ngahat.	5	Kliwon.	7 12	" 6 " " 10 " 10 " " 2 " 2 " " 6	Kala. Goeroe. Sri.	Lor. Kidoel, Koelon. Wetan, Langit.
Senen.	4	Legi.	4 8	" 6 " " 10 " 10 " " 2 " 2 " " 6	Goeroe. Sri. Kala.	Lor, Langit. Wetan, Kidoel. Koelon.
Selasa.	3	Paing.	8 11	" 6 " " 10 " 10 " " 2 " 2 " " 6	Goeroe. Sri. Kala.	Wetan, Langit, Koelon. Lor. Kidoel.
Rebo.	7	Pon.	5 12	" 6 " " 10 " 10 " " 2 " 2 " " 6	Sri. Kala. Goeroe.	Wetan, Koelon. Langit. Lor, Kidoel.
Kemis.	8	Wage.	9 17	" 6 " " 10 " 10 " " 2 " 2 " " 6	Kala. Goeroe. Sri.	Wetan. Lor, Kidoel, Langit. Koelon.

Hari	Neptoe.	Pasaran.	Neptoe.	Djoemblah.	Waktoenja siang dan malem.	Djalannja.	T a m p a t n j a.
Djoemahat.	6	Kliwon.	7	13	Djam 6 sampo Djam 10	Kala.	Wetan.
					" 10 " " 2	Goeroe.	Lor, Kidoel, Langit.
					" 2 " " 6	Sri.	Koelon.
Septoe.	9	Legi.	4	13	" 6 " " 10	Kala.	Kidoel.
					" 10 " " 2	Goeroe.	Wetan, Langit, Koelon.
					" 2 " " 6	Sri.	Lor.

III. PAPAN ITOENGAN PATJAK ROLAS.

Door de 3de secte wordt over geheel Java voor de berekening van de goede en slechte tijdstippen, op de vijf vingers der linker hand geteld, (*zie fig. 15*) met de *neptoe's* voor Oost- en Midden-Java of die voor West-Java.

fig. 15.

Het totaal der *neptoe's* van den dag en diens *pasaran* volgens de tafel IV hiervoren wordt in de volgorde op de figuur door cijfers aangegeven, uitgeteld; waar de telling ophoudt, daar wijst het cijfer aan de *goede waktoe*; de twee daarop volgende *waktoe's* zijn slecht, de vierde goed en de vijfde *waktoe* onzeker. De beteekenis der cijfers in de figuur, aanwijzende de verschillende *waktoe's*, vindt men in de ondervolgende tafel.

PAPAN OENDJOEKAN PATJAK ROLAS.

Itoengan.	W a k t o e n j a .	Temponja.
1	Pagi.	Djam 6 sampe djam 9 siang
2	Siang.	" 9 " " 11 "
3	Tengah hari.	" 11 " " 1 "
4	Lingsir Koelon.	" 1 " " 3 "
5	Asar.	" 3 " " 6 "
1	Sore.	" 6 " " 9 malem
2	Ngisa.	" 9 " " 11 "
3	Tengah malem.	" 11 " " 1 "
4	Lingsir.	" 1 " " 3 "
5	Bangoen.	" 3 " " 6 "

De uitkomsten der tellingen zijn.

PAPAN KATRANGAN ITOENGAN PATJAK ROLAS.

Neptoe hari dan pasaran.	Waktoe siang dan malem.	Djalannja.	Tampatnja.
7	Djam 6 sampe djam 9	Goeroe.	Wetan.
	" 9 " " 11	Sri.	Kidoel.
	" 11 " " 1	Kala.	Koelon.
	" 1 " " 3	Brahma.	Lor.
	" 3 " " 6	Wishnoe.	Langit.
8	" 6 " " 9	Wishnoe.	Wetan.
	" 9 " " 11	Goeroe.	Kidoel.
	" 11 " " 1	Sri.	Koelon.
	" 1 " " 3	Kala.	Lor.
	" 3 " " 6	Brahma.	Langit.
9	" 6 " " 9	Brahma.	Wetan.
	" 9 " " 11	Wishnoe.	Kidoel.
	" 11 " " 1	Goeroe.	Koelon.
	" 1 " " 3	Sri.	Lor.
	" 3 " " 6	Kala.	Langit.

Neptoe hari dan pasaran	Waktoe siang dan malem.	Djalannja.	Tampatnja.
10	Djam 6 sampe djam 9	Kala.	Wetan.
	" 9 " " 11	Brahma.	Kidoel.
	" 11 " " 1	Wishnoe.	Koelon.
	" 1 " " 3	Goeroe.	Lor.
	" 3 " " 6	Sri.	Langit.
11	" 6 " " 9	Sri.	Wetan.
	" 9 " " 11	Kala.	Kidoel.
	" 11 " " 1	Brahma.	Koelon.
	" 1 " " 3	Wishnoe.	Lor.
	" 3 " " 6	Goeroe.	Langit.
12	" 6 " " 9	Goeroe.	Wetan.
	" 9 " " 11	Sri.	Kidoel.
	" 11 " " 1	Kala.	Koelon.
	" 1 " " 3	Brahma.	Lor.
	" 3 " " 6	Wishnoe.	Langit.
13	" 6 " " 9	Wishnoe.	Wetan.
	" 9 " " 11	Goeroe.	Kidoel.
	" 11 " " 1	Sri.	Koelon.
	" 1 " " 3	Kala.	Lor.
	" 3 " " 6	Brahma.	Langit.
14	" 6 " " 9	Brahma.	Wetan.
	" 9 " " 11	Wishnoe.	Kidoel.
	" 11 " " 1	Goeroe.	Koelon.
	" 1 " " 3	Sri.	Lor.
	" 3 " " 6	Kala.	Langit.
15	" 6 " " 9	Kala.	Wetan.
	" 9 " " 11	Brahma.	Kidoel.
	" 11 " " 1	Wishnoe.	Koelon.
	" 1 " " 3	Goeroe.	Lor.
	" 3 " " 6	Sri.	Langit.
16	" 6 " " 9	Sri.	Wetan.
	" 9 " " 11	Kala.	Kidoel.
	" 11 " " 1	Brahma.	Koelon.
	" 1 " " 3	Wishnoe.	Lor.
	" 3 " " 6	Goeroe.	Langit.
17	" 6 " " 9	Goeroe.	Wetan.
	" 9 " " 11	Sri.	Kidoel.
	" 11 " " 1	Kala.	Koelon.
	" 1 " " 3	Brahma.	Lor.
	" 3 " " 6	Wishnoe.	Langit.
18	" 6 " " 9	Wishnoe.	Wetan.
	" 9 " " 11	Goeroe.	Kidoel.
	" 11 " " 1	Sri.	Koelon.
	" 1 " " 3	Kala.	Lor.
	" 3 " " 6	Brahma.	Langit.

IV. SAHAT NABI.

De *sahat nabi*, die bij de 4de secte over geheel Java in gebruik zijn in de plaats van de vorenbesproken *patjak rolas*, geven de tijdstippen aan, waarop de verschillende *nabi's* verondersteld worden op de aarde te zijn om de *waktoe salat* waar te nemen en zulks beurtelings en zoodanig, dat iedere *nabi* op zijn beurt op een bepaalden dag de eerste wake heeft.

De *waktoe salat* zijn:

1. *Soeboeh*, van zonsopgang, totdat de schaduw van den mensch 21 voeten lengte telt, d. i. circa. 7 uur.
2. *Loehoer*, van laatstgemeld tijdstip, totdat de schaduw 11 voeten meet, (circa 10 uur).
3. *Bedoeg*, van laatstgemeld tijdstip, totdat de schaduw van den mensch een weinig naar het oosten valt, (circa 1 uur.)
4. *Lohor* van laatstgemeld tijdstip, totdat de zon ongeveer het $\frac{3}{4}$ gedeelte van haar weg heeft afgelegd, (circa 4 uur).—
5. *Magrib*, van laatstgemeld tijdstip tot den ondergang der zon, (circa 6 uur).

De telling van de *sahat nabi* begint op den eersten van de maand *Soera*, van het jaar *Alip*, *waktoe soeboeh*, op welke *waktoe Ahmad* op de aarde is en die beheerscht; hij wordt opgevolgd door *Djabarail* in de tweede *waktoe* en vervolgens door *Ibrahim* in de derde, *Joesoep* in de vierde en *Ngidjrail* in de vijfde. Den daarop volgende dag komt *Djabarail* in de eerste *waktoe* op de aarde en zoo vervolgens ieder der overige *nabi's* naar de hiervoren opgegeven volgorde.

De meeste *hadji's* en *santri's* hebben voor den *sahat nabi* een uitgewerkte lijst, netjes versierd met krulletjes en teekeningen, meestal de stad *Mekka* en het graf van *Mohammad* voorstellende; deze lijst dient tevens tot almanak voor acht achtereenvolgende jaren; naast dien almanak is de *sahat nabi* uitgewerkt. Deze almanak die over 2835 dagen loop, is echter zeer omslachtig en lastig in het gebruik.

Gemakkelijker is de telling op de achterstaande zeer eenvoudige tafel, die de meeste Inlandsche hoofden gebruiken en waarop men binnen enkele minuten de *sahat nabi* van den dag kan berekenen. (Zie fig. 16.)

PAPAN ITOENGAN SAHAT NABI.

Op de tafel fig. 16 telt men de *neptoe* van den *pasaran* volgens tafel VII hiervoren uit. De telling begint steeds bij 1 en waar zij eindigt, is de daar vermelde naam die van den *nabi*, die op dien dag de eerste *waktoe* heeft.

Onderstaande tafel geeft de *waktoe salat* aan.

PAPAN OENDJOEKAN SAHAT NABI.

Itoengan.	Waktoe salat.	Temponja.	Geeft de verschillende
1	Soeboeh.	Djam 6 sampe djam 7	waktoe's en hun duur aan, bij dag en bij nacht.
2	Loehoer.	" 7 " " 10	
3	Bedoeg.	" 10 " " 1	
4	Lohor.	" 1 " " 4	
5	Magrib.	" 4 " " 6	

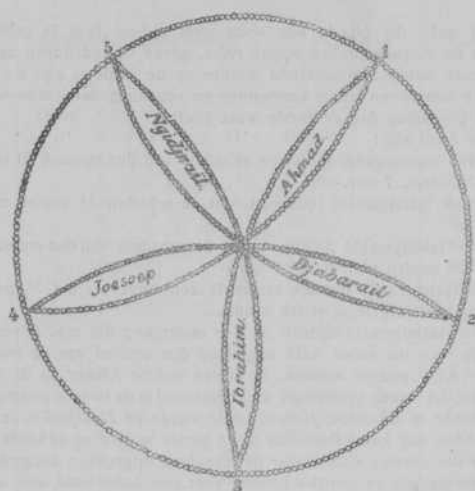

Fig. 16.

Deze *waktoe's* zijn goed of slecht, al naar gelang dat de *nabi*, die daarin de beurt heeft, goed of slecht is, zooals blijken kan uit de onderstaande *papan katrangan sahat nabi*.

PAPAN KATRANGAN SAHAT NABI.

Nabi.	Roepanja.	Katrangan.
Ahmad.	Semoe poetih.	Berdjalan dengan slamet.
Djabarail.	Semoe idjoe.	Tida tentoe, sering baik, sering tjilaka.
Ibrahim.	Semoe merah.	Berdjalan dengan roesak, badan roesak, barang roesak.
Joesoep.	Koening.	Berdjalan dengan redjeki.
Ngidjrail.	Item.	Djikaloe berdjalan, dapet tjilaka ataoe sakit.

Een samenvatting van het vorenstaande vindt men in de nevenstaande tafel.

PAPAN KATRANGAN ITOENGAN SAHAT NABI.

Pasaran.	Waktoe.	Nabi.	Pasaran.	Waktoe.	Nabi.
Wage.	Djam 6 sampe djam 7	Ahmad.	Paing.	Djam 6 sampe djam 7	Joesoep.
	" 7 " " 10	Djabarail.		" 7 " " 10	Ngidjrail.
	" 10 " " 1	Ibrahim.		" 10 " " 1	Ahmad.
	" 1 " " 4	Joesoep.		" 1 " " 4	Djabarail.
Kliwon.	" 4 " " 6	Ngidjrail.	Pon.	" 4 " " 6	Ibrahim.
	" 6 " " 7	Djabarail.		" 6 " " 7	Ngidjrail.
	" 7 " " 10	Ibrahim.		" 7 " " 10	Ahmad.
	" 10 " " 1	Joesoep.		" 10 " " 1	Djabarail.
Legi.	" 1 " " 4	Ngidjrail.		" 1 " " 4	Ibrahim.
	" 4 " " 6	Ahmad.		" 4 " " 6	Joesoep.
	" 6 " " 7	Ibrahim.			
	" 7 " " 10	Joesoep.			
	" 10 " " 1	Ngidjrail.			
	" 1 " " 4	Ahmad.			
	" 4 " " 6	Djabarail.			

Na het vorenbeschrevene kunnen wij thans gevoeglijk overgaan tot de behandeling der *primbon's*.

De zoogenaamde algemeene *primbon's* zijn duidelijk genoeg en is een verklaring van het gebruik daarvan onnoodig, daar hetgeen daarin vermeld wordt, slechts een toepassing is van hetgeen hiervoren werd toegelicht.

De bijzondere *primbon's* worden voor zooveel noodig hier nader toegelicht.

DE ALGEMEENE PRIMBON'S.

I. DE ALGEMEENE PRIMBON VAN DE 1ste SECTE,
IN GEBRUIK IN MIDDEN-JAVA.

PRIMBON DI DJAWA-TENGGAH, BOEWAT SEGALA PERDJALANAN.

Neptoe.			Pantja soeda.	Pantja driadeng dengan patjak rolas.	
Hari.	Pasaran.	Djoemlah.	Oendjoek hari jang baik ataoe jang tida baik.	Lor.	
Ngahat.	5	Paing.	9 14	Wali.	Patjek 2 — 6
Senen.	4	Pon.	7 11	Goeroe.	Kosong 10 — 2
Selasa.	3	Wage.	4 7	Ratoe.	Brahma 10 — 2
Rebo.	7	Kliwon.	8 15	Setan.	Kala 10 — 2
Kemis.	8	Legi.	5 13	Pandhita.	Kosong 6 — 10
Djoemahat.	6	Paing.	9 15	Setan.	Kala 10 — 2
Septoe.	9	Pon.	7 16	Goeroe.	Patjek 10 — 2
Ngahat.	5	Wage.	4 9	Wali.	Kosong 2 — 6
Senen.	4	Kliwon.	8 12	Ratoe.	Kosong 2 — 6
Selasa.	3	Legi.	5 8	Pandhita.	Lodra 2 — 6
Rebo.	7	Paing.	9 16	Goeroe.	Patjek 10 — 2
Kemis.	8	Pon.	7 15	Setan.	Kala 10 — 2
Djoemahat.	6	Wage.	4 10	Setan.	Baja 10 — 2
Septoe.	9	Kliwon.	8 17	Ratoe.	Kosong 10 — 2
Ngahat.	5	Legi.	5 10	Setan.	Baja 10 — 2
Senen.	4	Paing.	9 13	Pandhita.	Kosong 6 — 10
Selasa.	3	Pon.	7 10	Setan.	Baja 10 — 2
Rebo.	7	Wage.	4 11	Goeroe.	Kosong 10 — 2
Kemis.	8	Kliwon.	8 16	Goeroe.	Patjek 10 — 2
Djoemahat.	6	Legi.	5 11	Goeroe.	Kosong 10 — 2
Septoe.	9	Paing.	9 18	Pandhita.	Kala 10 — 2
Ngahat.	5	Pon.	7 12	Ratoe.	Kosong 2 — 6
Senen.	4	Wage.	4 8	Pandhita.	Lodra 2 — 6
Selasa.	3	Kliwon.	8 11	Goeroe.	Kosong 10 — 2
Rebo.	7	Legi.	5 12	Ratoe.	Kosong 2 — 6
Kemis.	8	Paing.	9 17	Ratoe.	Kosong 10 — 2
Djoemahat.	6	Pon.	7 13	Pandhita.	Kosong 6 — 10
Septoe.	9	Wage.	4 13	Pandhita.	Kosong 6 — 10
Ngahat.	5	Kliwon.	8 13	Pandhita.	Kosong 6 — 10
Senen.	4	Legi.	5 9	Wali.	Kosong 2 — 6
Selasa.	3	Paing.	9 12	Ratoe.	Kosong 2 — 6
Rebo.	7	Pon.	7 14	Wali.	Patjek 2 — 6
Kemis.	8	Wage.	4 12	Ratoe.	Kosong 2 — 6
Djoemahat.	6	Kliwon.	8 14	Wali.	Patjek 2 — 6
Septoe.	9	Legi.	5 14	Wali.	Patjek 2 — 6

I. DE ALGEMEENE PRIMBON VAN DE 1ste SECTE,
IN GEBRUIK IN MIDDEN-JAVA.
PRIMBON DI DJAWA-TENGAH, BOEWAT SEGALA PERDJALANAN.
VERVOLG. TOEROETAN.

Neptoe.			Pantja driadeng dengan patjak rolas.		
Hari.	Pasaran.	Djoemblah.	Wetan.	Kidoel.	
Ngahat.	5 Paing.	9 14	Kosong 10 — 2	Kosong	10 — 2
Senen.	4 Pon.	7 11	Kala 6 — 10	Brahma	2 — 6
Selasa.	3 Wage.	4 7	Kala 2 — 6	Kala	2 — 6
Rebo.	7 Kliwon.	8 15	Kosong 2 — 6	Kosong	2 — 6
Kemis.	8 Legi.	5 13	Kosong 6 — 10	Kala	2 — 6
Djoemahat.	6 Paing.	9 15	Kosong 2 — 6	Kosong	2 — 6
Septoe.	9 Pon.	7 16	Kala 2 — 6	Lodra	10 — 2
Ngahat.	5 Wage.	4 9	Patjek 6 — 10	Kala	10 — 2
Senen.	4 Kliwon.	8 12	Kala 10 — 2	Lodra	6 — 10
Selasa.	3 Legi.	5 8	Kala 6 — 10	Patjek	2 — 6
Rebo.	7 Paing.	9 16	Kala 2 — 6	Lodra	10 — 2
Kemis.	8 Pon.	7 15	Kosong 2 — 6	Kosong	2 — 6
Djoemahat.	6 Wage.	4 10	Kala 2 — 6	Kosong	6 — 10
Septoe.	9 Kliwon.	8 17	Kosong 10 — 2	Patjek	2 — 6
Ngahat.	5 Legi.	5 10	Kala 2 — 6	Kosong	6 — 10
Senen.	4 Paing.	9 13	Kosong 6 — 10	Kala	2 — 6
Selasa.	3 Pon.	7 10	Kala 2 — 6	Kosong	6 — 10
Rebo.	7 Wage.	4 11	Kala 6 — 10	Brahma	2 — 6
Kemis.	8 Kliwon.	8 16	Kala 2 — 6	Lodra	10 — 2
Djoemahat.	6 Legi.	5 11	Kala 6 — 10	Brahma	2 — 6
Septoe.	9 Paing.	9 18	Brahma 6 — 10	Kala	10 — 2
Ngahat.	5 Pon.	7 12	Kala 10 — 2	Lodra	6 — 10
Senen.	4 Wage.	4 8	Kala 6 — 10	Patjek	2 — 6
Selasa.	3 Kliwon.	8 11	Kala 6 — 10	Brahma	2 — 6
Rebo.	7 Legi.	5 12	Kala 10 — 2	Lodra	6 — 10
Kemis.	8 Paing.	9 17	Kosong 10 — 2	Patjek	2 — 6
Djoemahat.	6 Pon.	7 13	Kosong 6 — 10	Kala	2 — 6
Septoe.	9 Wage.	4 13	Kosong 6 — 10	Kala	2 — 6
Ngahat.	5 Kliwon.	8 13	Kosong 6 — 10	Kala	2 — 6
Senen.	4 Legi.	5 9	Patjek 6 — 10	Kala	10 — 2
Selasa.	3 Paing.	9 12	Kala 10 — 2	Lodra	6 — 10
Rebo.	7 Pon.	7 14	Kosong 10 — 2	Kosong	10 — 2
Kemis.	8 Wage.	4 12	Kala 10 — 2	Lodra	6 — 10
Djoemahat.	6 Kliwon.	8 14	Kosong 10 — 2	Kosong	10 — 2
Septoe.	9 Legi.	5 14	Kosong 10 — 2	Kosong	10 — 2

I. DE ALGEMEENE PRIMBON VAN DE 1ste SECTE,
IN GEBRUIK IN MIDDEN-JAVA.
PRIMBON DI DJAWA-TENGAH, BOEWAT SEGALA PERDJALANAN.
VERVOLG. TOEROETAN.

Neptoe.				Pantja driadeng dengan patjak rolas.			
Hari.	Pasaran.		Djoemblah.	Langit.		Koelon.	
Ngahat.	5	Paing.	9 14	Kala	6 — 10	Baja	2 — 6
Senen.	4	Pon.	7 11	Kala	6 — 10	Gigis	2 — 6
Selasa.	3	Wage.	4 7	Kosong	6 — 10	Kala	2 — 6
Rebo.	7	Kliwon.	8 15	Kala	10 — 2	Brahma	6 — 10
Kemis.	8	Legi.	5 13	Baja	10 — 2	Kala	2 — 6
Djoemahat.	6	Paing.	9 15	Kala	10 — 2	Brahma	6 — 10
Septoe.	9	Pon.	7 16	Patjek	10 — 2	Kosong	6 — 10
Ngahat.	5	Wage.	4 9	Gigis	6 — 10	Kala	10 — 2
Senen.	4	Kliwon.	8 12	Patjek	6 — 10	Kosong	2 — 6
Selasa.	3	Legi.	5 8	Kosong	10 — 2	Kala	6 — 10
Rebo.	7	Paing.	9 16	Patjek	10 — 2	Kosong	6 — 10
Kemis.	8	Pon.	7 15	Kala	10 — 2	Brahma	6 — 10
Djoemahat.	6	Wage.	4 10	Kosong	6 — 10	Kala	2 — 6
Septoe.	9	Kliwon.	8 17	Kala	6 — 10	Baja	2 — 6
Ngahat.	5	Legi.	5 10	Kosong	6 — 10	Kala	2 — 6
Senen.	4	Paing.	9 13	Baja	10 — 2	Kala	2 — 6
Selasa.	3	Pon.	7 10	Kosong	6 — 10	Kala	2 — 6
Rebo.	7	Wage.	4 11	Kala	6 — 10	Gigis	2 — 6
Kemis.	8	Kliwon.	8 16	Patjek	10 — 2	Kosong	6 — 10
Djoemahat.	6	Legi.	5 11	Kala	6 — 10	Gigis	2 — 6
Septoe.	9	Paing.	9 18	Kala	10 — 2	Kosong	2 — 6
Ngahat.	5	Pon.	7 12	Patjek	6 — 10	Kosong	2 — 6
Senen.	4	Wage.	4 8	Kosong	10 — 2	Kala	6 — 10
Selasa.	3	Kliwon.	8 11	Kala	6 — 10	Gigis	2 — 6
Rebo.	7	Legi.	5 12	Patjek	6 — 10	Kosong	2 — 6
Kemis.	8	Paing.	9 17	Kala	6 — 10	Baja	2 — 6
Djoemahat.	6	Pon.	7 13	Baja	10 — 2	Kala	2 — 6
Septoe.	9	Wage.	4 13	Baja	10 — 2	Kala	2 — 6
Ngahat.	5	Kliwon.	8 13	Baja	10 — 2	Kala	2 — 6
Senen.	4	Legi.	5 9	Patjek	6 — 10	Kala	10 — 2
Selasa.	3	Paing.	9 12	Patjek	6 — 10	Kosong	2 — 6
Rebo.	7	Pon.	7 14	Kala	6 — 10	Baja	2 — 6
Kemis.	8	Wage.	4 12	Patjek	6 — 10	Kosong	2 — 6
Djoemahat.	6	Kliwon.	8 14	Kala	6 — 10	Baja	2 — 6
Septoe.	9	Legi.	5 14	Kala	6 — 10	Baja	2 — 6

1. DE ALGEMEENE PRIMBON VAN DE 1ste SECTE,
IN GEBRUIK IN MIDDEN-JAVA.
PRIMBON DI DJAWA-TENGAH, BOEWAT SEGALA PERDJALANAN.
VERVOLG. TOEROETAN,

Neptoe.				Naga hari.	
Hari.	Pasaran.	Djoemlah.		Lor.	Wetan.
Ngahat.	5	Paing.	9 14	Djati ngarang.	Kosong.
Senen.	4	Pon.	7 11	Sambang banger.	Naga.
Selasa.	3	Wage.	4 7	Ridjal.	Sambang banger.
Rebo.	7	Kliwon.	8 15	Naga.	Djati ngarang.
Kemis.	8	Legi.	5 13	Kosong.	Ridjal.
Djoemahat.	6	Paing.	9 15	Naga.	Djati ngarang.
Septoe.	9	Pon.	7 16	Sambang banger.	Naga.
Ngahat.	5	Wage.	4 9	Djati ngarang.	Kosong.
Senen.	4	Kliwon.	8 12	Ridjal.	Sambang banger.
Selasa.	3	Legi.	5 8	Kosong.	Ridjal.
Rebo.	7	Paing.	9 16	Sambang banger.	Naga.
Kemis.	8	Pon.	7 15	Naga.	Djati ngarang.
Djoemahat.	6	Wage.	4 10	Naga.	Djati ngarang.
Septoe.	9	Kliwon.	8 17	Ridjal.	Sambang banger.
Ngahat.	5	Legi.	5 10	Naga.	Djati ngarang.
Senen.	4	Paing.	9 13	Kosong.	Ridjal.
Selasa.	3	Pon.	7 10	Naga.	Djati ngarang.
Rebo.	7	Wage.	4 11	Sambang banger.	Naga.
Kemis.	8	Kliwon.	8 16	Sambang banger.	Naga.
Djoemahat.	6	Legi.	5 11	Sambang banger.	Naga.
Septoe.	9	Paing.	9 18	Kosong.	Ridjal.
Ngahat.	5	Pon.	7 12	Ridjal.	Sambang banger.
Senen.	4	Wage.	4 8	Kosong.	Ridjal.
Selasa.	3	Kliwon.	8 11	Sambang banger.	Naga.
Rebo.	7	Legi.	5 12	Ridjal.	Sambang banger.
Kemis.	8	Paing.	9 17	Ridjal.	Sambang banger.
Djoemahat.	6	Pon.	7 13	Kosong.	Ridjal.
Septoe.	9	Wage.	4 13	Kosong.	Ridjal.
Ngahat.	5	Kliwon.	8 13	Kosong.	Ridjal.
Senen.	4	Legi.	5 9	Djati ngarang.	Kosong.
Selasa.	3	Paing.	9 12	Ridjal.	Sambang banger.
Rebo.	7	Pon.	7 14	Djati ngarang.	Kosong.
Kemis.	8	Wage.	4 12	Ridjal.	Sambang banger.
Djoemahat.	6	Kliwon.	8 14	Djati ngarang.	Kosong.
Septoe.	9	Legi.	5 14	Djati ngarang.	Kosong.

I. DE ALGEMEENE PRIMBON VAN DE 1ste SECTE,
IN GEBRUIK IN MIDDEN-JAVA.
PRIMBON DI DJAWA-TENGAH, BOEWAT SEGALA PERDJALANAN.
VERVOLG. TOEROETAN.

Neptoe.			Naga hari.		
Hari.	Pasaran.	Djoemblah.	Kidoel.	Langit	Koelon.
Ngahat.	5 Paing.	9 14	Ridjal.	Sambang banger.	Naga.
Senen.	4 Pon.	7 11	Djati ngarang.	Kosong.	Ridjal.
Selasa.	3 Wage.	4 7	Naga.	Djari ngarang.	Kosong.
Rebo.	7 Kliwon.	8 15	Kosong.	Ridjal.	Sambang banger.
Kemis.	8 Legi.	5 13	Sambang banger.	Naga.	Djati ngarang.
Djoemahat.	6 Paing.	9 15	Kosong.	Ridjal.	Sambang banger.
Septoe.	9 Pon.	7 16	Djati ngarang.	Kosong.	Ridjal.
Ngahat.	5 Wage.	4 9	Ridjal.	Sambang banger.	Naga.
Senen.	4 Kliwon.	8 12	Naga.	Djati ngarang.	Kosong.
Selasa.	3 Legi.	5 8	Sambang banger.	Naga.	Djati ngarang.
Rebo.	7 Paing.	9 16	Djati ngarang.	Kosong.	Ridjal.
Kemis.	8 Pon.	7 15	Kosong.	Ridjal.	Sambang banger.
Djoemahat.	6 Wage.	4 10	Kosong.	Ridjal.	Sambang banger.
Septoe.	9 Kliwon.	8 17	Naga.	Djati ngarang.	Kosong.
Ngahat.	5 Legi.	5 10	Kosong.	Ridjal.	Sambang banger.
Senen.	4 Paing.	9 13	Sambang banger.	Naga.	Djati ngarang.
Selasa.	3 Pon.	7 10	Kosong.	Ridjal.	Sambang banger.
Rebo.	7 Wage.	4 11	Djati ngarang.	Kosong.	Ridjal.
Kemis.	8 Kliwon.	8 16	Djati ngarang.	Kosong.	Ridjal.
Djoemahat.	6 Legi.	5 11	Djati ngarang.	Kosong.	Ridjal.
Septoe.	9 Paing.	9 18	Sambang banger.	Naga.	Djati ngarang.
Ngahat.	5 Pon.	7 12	Naga.	Djati ngarang.	Kosong.
Senen.	4 Wage.	4 8	Sambang banger.	Naga.	Djati ngarang.
Selasa.	3 Kliwon.	8 11	Djati ngarang.	Kosong.	Ridjal.
Rebo.	7 Legi.	5 12	Naga.	Djati ngarang.	Kosong.
Kemis.	8 Paing.	9 17	Naga.	Djati ngarang.	Kosong.
Djoemahat.	6 Pon.	7 13	Sambang banger.	Naga.	Djati ngarang.
Septoe.	9 Wage.	4 13	Sambang banger.	Naga.	Djati ngarang.
Ngahat.	5 Kliwon.	8 13	Sambang banger.	Naga.	Djati ngarang.
Senen.	4 Legi.	5 9	Ridjal.	Sambang banger.	Naga.
Selasa.	3 Paing.	9 12	Naga.	Djati ngarang.	Kosong.
Rebo.	7 Pon.	7 14	Ridjal.	Sambang banger.	Naga.
Kemis.	8 Wage.	4 12	Naga.	Djati ngarang.	Kosong.
Djoemahat.	6 Kliwon.	8 14	Ridjal.	Sambang banger.	Naga.
Septoe.	9 Legi.	5 14	Ridjal.	Sambang banger.	Naga.

I. KATRANGAN PRIMBON DI DJAWA-TENGGAH,
BOEWAT SEGALA PERDJALANAN.

Namanja.	Katrangan.
Goeroe.	Oendjoek hari baik; itoe hari djikaloe perpegihan, berdjalan den- ngen slamet. Semoea setan, Bermanna, Bermani, Tjoeloeng ataoe Sambang tida ada sangarnja, sebab itoe hari tida makan. Tjoema waktoenja ataoe tempatnja Kala sangar, sebab, dia da- pet idin, saben hari makan tiga djam lamanja. Tapatnja Naga teroes satoe hari djoega sangar, sebab memang teroes djahat, tida ada berenti sangarnja.
Ratoe.	Oendjoek hari baik; itoe hari orang berdagang boleh dapet oentoeng, jang berkerdja boleh slamet, jang beli barang boleh dapet tambah banjak; semoea setan, Bermanna, Bermani, Tjoeloeng ataoe Sambang itoe hari moendoer sebab Ratoe ber- djalan. Tapatnja Kala satoe waktoe dengan tempatnja Naga, satoe hari di larang.
Pandhita.	Djikaloe Pandhita berdjalan, oendjoek hari tida baik, sebab itoe hari orang kaja djadi sampe apes melarat, orang berdagang dapet roegi; semoea setan, Bermanna, Bermani, Tjoeloeng ataoe Sambang itoe hari di dalem waktoenja berdjalan mengganggoe orang, membikin ilang ataoe roesak barang di roemah, jang pergi dapet roesak di djalan. Itoe hari larang waktoenja dan tempatnja Kala dan tempatnja Naga.
Wali.	Djikaloe Wali berdjalan, oendjoek hari tida baik; penjakit me- njegat orang di djalan, semoea setan, Bermanna, Bermani, Tjoeloeng ataoe Sambang memboewang kotor di djalan. Di roe- mah misti djaga baik-baik anak jang masih menjoesoe; wak- toe dengan tempatnja Kala dan tempatnja Naga di larang.
Setan.	Djikaloe Setan berdjalan, oendjoek hari tida baik dan hari tjilaka; sebab tjilaka toeroet pada orang; itoe hari orang sakit le- kas boleh mati, jang berdjalan sering dapet tjilaka sampe mati; semoea setan, Bermanna, Bermani, Tjoeloeng ataoe Sam- bang giginja tadjem, djikaloe ganggoe lantass dapet tjilaka; wak- toe dan tempatnja Kala dan tempatnja Naga di larang betoel.
Kosong.	Itoe tempat baik sebab kosong, djikaloe berdjalan di sitoe tida koerang apa-apa.
Naga.	Di larang, sebab tempatnja Naga salamanja tida baik; djikaloe berdjalan di depan Naga, soeda tentoe dapet tjilaka.
Djati ngarang.	Sabelah kanannja Naga; itoe tempat di larang sebab tida baik, tempatnja kasoeshan; djikaloe pada hari baik Djati nga- rang tida ada sangarnja.
Ridjal.	Di blakangnja Naga; pada hari baik tida ada sangarnja, pada hari jang tida baik, gampang di larang, sebab Ridjal berdja- lan tinggi di langit, djoega lantass denger soewaranja. Pa- da hari jang tida baik, boleh berdjalan di tempatnja Ridjal, sebab ada di blakangnja Naga.

1. KATRANGAN PRIMBON DI DJAWA-TENGAH,
BOEWAT SEGALA PERDJALANAN.
TOEROETAN.

Namanja.	Katrangan.
Sambang banger.	Sabelah kirinja Naga; di larang pada hari jang tida baik, sebab djikaloe berdjalan di depannja, dapet sakit; di hari baik Sambang banger tida ada sangarnja.
Kala.	Waktoenja dan tempatnja Kala di larang, sebab salamanja sangar, pada hari jang baik dan jang tida baik, djikaloe berdjalan di depannja Kala, dapet tjilaka besar.
Patjek.	Waktoenja dan tempatnja di larang pada hari jang tida baik, sebab djikaloe berdjalan di depannja Patjek, dapet penjakit ataoe dapet soesah; pada hari baik Patjek tida ada sangarnja.
Gigis.	Gigis tida tjari tjilakanja orang, djikaloe ati-ati pada hari jang tida baik, tida dapet soesah; pada hari baik tida ada sangarnja.
Brahma.	Pada hari jang tida baik, djangan main api, ataoe bermain dengan hatinja orang, sebab waktoe dan tempatnja Brahma panas, pada hari baik tida ada sangarnja.
Lodra.	Pada hari jang tida baik di larang waktoenja dan tempatnja Lodra, sebab bakal katemoe sateroe; pada hari jang baik Lodra tida ada sangarnja.
Baja.	Djikaloe hari tida baik, di larang waktoe dan tempatnja Baja, sebab jang berdjalan di depannja kena penjakit; pada hari jang baik Baja tida ada sangarnja.

I. DE ALGEMEENE PRIMBON VAN DE 1ste SECTE,
IN GEBRUIK IN WEST-JAVA.
PRIMBON DI DJAWA-KOELON, BOEWAT SEGALA PERDJALANAN.

Neptoe.			Pantjasoeda.	Pantja driadeng dengan patjak rolas	
Hari.	Pasaran.	Djoemblah.	Hari jang baik ataoe jang tida baik.	L o r.	W e t a n.
Ngahat.	5 Paing.	8 13	Wishnoe.	Kosong 6 — 10	Kosong 6 — 10
Senen.	4 Pon.	5 9	Maha Iswara.	Kosong 2 — 6	Kosong 10 — 2
Selasa.	3 Wage.	9 12	Kala.	Kosong 2 — 6	Kala 10 — 2
Rebo.	7 Kliwon.	7 14	Maha Iswara.	Patjek 2 — 6	Kosong 10 — 2
Kemis.	8 Legi.	4 12	Kala.	Kosong 2 — 6	Kala 10 — 2
Djoemahat.	6 Paing.	8 14	Maha Iswara.	Patjek 2 — 6	Kosong 10 — 2
Septoe.	9 Pon.	5 14	Maha Iswara.	Patjek 2 — 6	Kosong 10 — 2
Ngahat.	5 Wage.	9 14	Maha Iswara.	Patjek 2 — 6	Kosong 10 — 2
Senen.	4 Kliwon.	7 11	Sri.	Kosong 10 — 2	Kala 6 — 10
Selasa.	3 Legi.	4 7	Kala.	Brahma 10 — 2	Kala 2 — 6
Rebo.	7 Paing.	8 15	Brahma.	Kala 10 — 2	Kosong 2 — 6
Kemis.	8 Pon.	5 13	Wishnoe.	Kosong 6 — 10	Kosong 6 — 10
Djoemahat.	6 Wage.	9 15	Brahma.	Kala 10 — 2	Kosong 2 — 6
Septoe.	9 Kliwon.	7 16	Sri.	Patjek 10 — 2	Kala 2 — 6
Ngahat.	5 Legi.	4 9	Maha Iswara.	Kosong 2 — 6	Patjek 6 — 10
Senen.	4 Paing.	8 12	Kala.	Kosong 2 — 6	Kala 10 — 2
Selasa.	3 Pon.	5 8	Wishnoe.	Lodra 2 — 6	Kala 6 — 10
Rebo.	7 Wage.	9 16	Sri.	Patjek 10 — 2	Kala 2 — 6
Kemis.	8 Kliwon.	7 15	Brahma.	Kala 10 — 2	Kosong 2 — 6
Djoemahat.	6 Legi.	4 10	Brahma.	Baja 10 — 2	Kala 2 — 6
Septoe.	9 Paing.	8 17	Kala.	Kosong 10 — 2	Kosong 10 — 2
Ngahat.	5 Pon.	5 10	Brahma.	Baja 10 — 2	Kala 2 — 6
Senen.	4 Wage.	9 13	Wishnoe.	Kosong 6 — 10	Kosong 6 — 10
Selasa.	3 Kliwon.	7 10	Brahma.	Baja 10 — 2	Kala 2 — 6
Rebo.	7 Legi.	4 11	Sri.	Kosong 10 — 2	Kala 6 — 10
Kemis.	8 Paing.	8 16	Sri.	Patjek 10 — 2	Kala 2 — 6
Djoemahat.	6 Pon.	5 11	Sri.	Kosong 10 — 2	Kala 6 — 10
Septoe.	9 Wage.	9 18	Wishnoe.	Kala 10 — 2	Brahma 6 — 10
Ngahat.	5 Kliwon.	7 12	Kala.	Kosong 2 — 6	Kala 10 — 2
Senen.	4 Legi.	4 8	Wishnoe.	Lodra 2 — 6	Kala 6 — 10
Selasa.	3 Paing.	8 11	Sri.	Kosong 10 — 2	Kala 6 — 10
Rebo.	7 Pon.	5 12	Kala.	Kosong 2 — 6	Kala 10 — 2
Kemis.	8 Wage.	9 17	Kala.	Kosong 10 — 2	Kosong 10 — 2
Djoemahat.	6 Kliwon.	7 13	Wishnoe.	Kosong 6 — 10	Kosong 6 — 10
Septoe.	9 Legi.	4 13	Wishnoe.	Kosong 6 — 10	Kosong 6 — 10

I. DE ALGEMEENE PRIMBON VAN DE 1ste SECTE,
IN GEBRUIK IN WEST-JAVA.
PRIMBON DI DJAWA-KOELON, BOEWAT SEGALA PERDJALANAN.
VERVOLG. TOEROETAN.

Neptoe.			Pantja driadeng dengan patjak rolas.			
Hari.	Pasaran.	Djoemlah.	Kidoel.	Langit.	Koelon.	
Ngahat.	5 Paing.	8 13	Kala 2 — 6	Baja 10 — 2	Kala	2 — 6
Senen.	4 Pon.	5 9	Kala 10 — 2	Gigis 6 — 10	Kala	10 — 2
Selasa.	3 Wage.	9 12	Lodra 6 — 10	Patjek 6 — 10	Kosong	2 — 6
Rebo.	7 Kliwon.	7 14	Kosong 10 — 2	Kala 6 — 10	Baja	2 — 6
Kemis.	8 Legi.	4 12	Lodra 6 — 10	Patjek 6 — 10	Kosong	2 — 6
Djoemahat.	6 Paing.	8 14	Kosong 10 — 2	Kala 6 — 10	Baja	2 — 6
Septoe.	9 Pon.	5 14	Kosong 10 — 2	Kala 6 — 10	Baja	2 — 6
Ngahat.	5 Wage.	9 14	Kosong 10 — 2	Kala 6 — 10	Baja	2 — 6
Senen.	4 Kliwon.	7 11	Brahma 2 — 6	Kala 6 — 10	Gigis	2 — 6
Selasa.	3 Legi.	4 7	Kala 2 — 6	Kosong 6 — 10	Kala	2 — 6
Rebo.	7 Paing.	8 15	Kosong 2 — 6	Kala 10 — 2	Brahma	6 — 10
Kemis.	8 Pon.	5 13	Kala 2 — 6	Baja 10 — 2	Kala	2 — 6
Djoemahat.	6 Wage.	9 15	Kosong 2 — 6	Kala 10 — 2	Brahma	6 — 10
Septoe.	9 Kliwon.	7 16	Lodra 10 — 2	Patjek 10 — 2	Kosong	6 — 10
Ngahat.	5 Legi.	4 9	Kala 10 — 2	Gigis 6 — 10	Kala	10 — 2
Senen.	4 Paing.	8 12	Lodra 6 — 10	Patjek 6 — 10	Kosong	2 — 6
Selasa.	3 Pon.	5 8	Patjek 2 — 6	Kosong 10 — 2	Kala	6 — 10
Rebo.	7 Wage.	9 16	Lodra 10 — 2	Patjek 10 — 2	Kosong	6 — 10
Kemis.	8 Kliwon.	7 15	Kosong 2 — 6	Kala 10 — 2	Kala	6 — 10
Djoemahat.	6 Legi.	4 10	Kosong 6 — 10	Kosong 6 — 10	Kala	2 — 6
Septoe.	9 Paing.	8 17	Patjek 2 — 6	Kala 6 — 10	Baja	2 — 6
Ngahat.	5 Pon.	5 10	Kosong 6 — 10	Kosong 6 — 10	Kala	2 — 6
Senen.	4 Wage.	9 13	Kala 2 — 6	Baja 10 — 2	Kala	2 — 6
Selasa.	3 Kliwon.	7 10	Kosong 6 — 10	Kosong 6 — 10	Kala	2 — 6
Rebo.	7 Legi.	4 11	Brahma 2 — 6	Kala 6 — 10	Gigis	2 — 6
Kemis.	8 Paing.	8 16	Lodra 10 — 2	Patjek 10 — 2	Kosong	6 — 10
Djoemahat.	6 Pon.	5 11	Brahma 2 — 6	Kala 6 — 10	Gigis	2 — 6
Septoe.	9 Wage.	9 18	Kala 10 — 2	Kala 10 — 2	Kosong	2 — 6
Ngahat.	5 Kliwon.	7 12	Lodra 6 — 10	Patjek 6 — 10	Kosong	2 — 6
Senen.	4 Legi.	4 8	Patjek 2 — 6	Kosong 10 — 2	Kala	6 — 10
Selasa.	3 Paing.	8 11	Brahma 2 — 6	Kala 6 — 10	Gigis	2 — 6
Rebo.	7 Pon.	5 12	Lodra 6 — 10	Patjek 6 — 10	Kosong	2 — 6
Kemis.	8 Wage.	9 17	Patjek 2 — 6	Kala 6 — 10	Baja	2 — 6
Djoemahat.	6 Kliwon.	7 13	Kala 2 — 6	Baja 10 — 2	Kala	2 — 6
Septoe.	9 Legi.	4 13	Kala 2 — 6	Baja 10 — 2	Kala	2 — 6

I. DE ALGEMEENE PRIMBON VAN DE 1ste SECTE,
IN GEBRUIK IN WEST-JAVA.
PRIMBON DI DJAWA-KOELON, BOEWAT SEGALA PERDJALANAN.
VERVOLG. TOEROETAN.

Neptoe.			Naga hari.		
Hari.	Pasaran.	Djoemlah.	Lor.	Wetan.	Kidoel.
Ngahat.	5 Paing.	8 13	Kosong.	Ridjal.	Sambang banger.
Senen.	4 Pon.	5 9	Djati ngarang.	Kosong.	Ridjal.
Selasa.	3 Wage.	9 12	Ridjal.	Sambang banger.	Naga.
Rebo.	7 Kliwon.	7 14	Djati ngarang.	Kosong.	Ridjal.
Kemis.	8 Legi.	4 12	Ridjal.	Sambang banger.	Naga.
Djoemahat.	6 Paing.	8 14	Djati ngarang.	Kosong.	Ridjal.
Septoe.	9 Pon.	5 14	Djati ngarang.	Kosong.	Ridjal.
Ngahat.	5 Wage.	9 14	Djati ngarang.	Kosong.	Ridjal.
Senen.	4 Kliwon.	7 11	Sambang banger.	Naga.	Djati ngarang.
Selasa.	3 Legi.	4 7	Ridjal.	Sambang banger.	Naga.
Rebo.	7 Paing.	8 15	Naga.	Djati ngarang.	Kosong.
Kemis.	8 Pon.	5 13	Kosong.	Ridjal.	Sambang banger.
Djoemahat.	6 Wage.	9 15	Naga.	Djati ngarang.	Kosong.
Septoe.	9 Kliwon.	7 16	Sambang banger.	Naga.	Djati ngarang.
Ngahat.	5 Legi.	4 9	Djati ngarang.	Kosong.	Ridjal.
Senen.	4 Paing.	8 12	Ridjal.	ambang banger.	Naga.
Selasa.	3 Pon.	5 8	Kosong.	Ridjal.	Sambang banger.
Rebo.	7 Wage.	9 16	Sambang banger.	Naga.	Djati ngarang.
Kemis.	8 Kliwon.	7 15	Naga.	Djati ngarang.	Kosong.
Djoemahat.	6 Legi.	4 10	Naga.	Djati ngarang.	Kosong.
Septoe.	9 Paing.	8 17	Ridjal.	Sambang banger.	Naga.
Ngahat.	5 Pon.	5 10	Naga.	Djati ngarang.	Kosong.
Senen.	4 Wage.	9 13	Kosong.	Ridjal.	Sambang banger.
Selasa.	3 Kliwon.	7 10	Naga.	Djati ngarang.	Kosong.
Rebo.	7 Legi.	4 11	Sambang banger.	Naga.	Djati ngarang.
Kemis.	8 Paing.	8 16	Sambang banger.	Naga.	Djati ngarang.
Djoemahat.	6 Pon.	5 11	Sambang banger.	Naga.	Djati ngarang.
Septoe.	9 Wage.	9 18	Kosong.	Ridjal.	Sambang banger.
Ngahat.	5 Kliwon.	7 12	Ridjal.	Sambang banger.	Naga.
Senen.	4 Legi.	4 8	Kosong.	Ridjal.	Sambang banger.
Selasa.	3 Paing.	8 11	Sambang banger.	Naga.	Djati ngarang.
Rebo.	7 Pon.	5 12	Ridjal.	Sambang banger.	Naga.
Kemis.	8 Wage.	9 17	Ridjal.	Sambang banger.	Naga.
Djoemahat.	6 Kliwon.	7 13	Kosong.	Ridjal.	Sambang banger.
Septoe.	9 Legi.	4 13	Kosong.	Ridjal.	Sambang banger.

I. DE ALGEMEENE PRIMBON VAN DE 1ste SECTE,
IN GEBRUIK IN WEST-JAVA.
PRIMBON DI DJAWA-KOELON, BOEWAT SEGALA PERDJALANAN.
VERVOLG. TOEROETAN.

Neptoe.				Naga hari.	
Hari.	Pasaran.	Djoemblah.	Langit.	Koelon.	
Ngahat.	5 Paing.	8 13	Naga.	Djati ngarang.	
Senen.	4 Pon.	5 9	Sambang banger.	Naga.	
Selasa.	3 Wage.	9 12	Djati ngarang.	Kosong.	
Rebo.	7 Kliwon.	7 14	Sambang banger.	Naga.	
Kemis.	8 Legi.	4 12	Djati ngarang.	Kosong.	
Djoemahat.	6 Paing.	8 14	Sambang banger.	Naga.	
Septoe.	9 Pon.	5 14	Sambang banger.	Naga.	
Ngahat.	5 Wage.	9 14	Sambang banger.	Naga.	
Senen.	4 Kliwon.	7 11	Kosong.	Ridjal.	
Selasa.	3 Legi.	4 7	Djati ngarang.	Kosong.	
Rebo.	7 Paing.	8 15	Ridjal.	Sambang banger.	
Kemis.	8 Pon.	5 13	Naga.	Djati ngarang.	
Djoemahat.	6 Wage.	9 15	Ridjal.	Sambang banger.	
Septoe.	9 Kliwon.	7 16	Kosong.	Ridjal.	
Ngahat.	5 Legi.	4 9	Sambang banger.	Naga.	
Senen.	4 Paing.	8 12	Djati ngarang.	Kosong.	
Selasa.	3 Pon.	5 8	Naga.	Djati ngarang.	
Rebo.	7 Wage.	9 16	Kosong.	Ridjal.	
Kemis.	8 Kliwon.	7 15	Ridjal.	Sambang banger.	
Djoemahat.	6 Legi.	4 10	Ridjal.	Sambang banger.	
Septoe.	9 Paing.	8 17	Djati ngarang.	Kosong.	
Ngahat.	5 Pon.	5 10	Ridjal.	Sambang banger.	
Senen.	4 Wage.	9 13	Naga.	Djati ngarang.	
Selasa.	3 Kliwon.	7 10	Ridjal.	Sambang banger.	
Rebo.	7 Legi.	4 11	Kosong.	Ridjal.	
Kemis.	8 Paing.	8 16	Kosong.	Ridjal.	
Djoemahat.	6 Pon.	5 11	Kosong.	Ridjal.	
Septoe.	9 Wage.	9 18	Naga.	Djati ngarang.	
Ngahat.	5 Kliwon.	7 12	Djati ngarang.	Kosong.	
Senen.	4 Legi.	4 8	Naga.	Djati ngarang.	
Selasa.	3 Paing.	8 11	Kosong.	Ridjal.	
Rebo.	7 Pon.	5 12	Djati ngarang.	Kosong.	
Kemis.	8 Wage.	9 17	Djati ngarang.	Kosong.	
Djoemahat.	6 Kliwon.	7 13	Naga.	Djati ngarang.	
Septoe.	9 Legi.	4 13	Naga.	Djati ngarang.	

1. KATRANGAN PRIMBON DI DJAWA-KOELON,
BOEWAT SEGALA PERDJALANAN.

N a m a n j a .	K a t r a n g a n .
Sri.	Hari baik; djikaloe berpegihan itoe dengan slamet; semoea setan tida ada sangarnja, dari sebab itoe hari tida makan. Tjoema pada waktoenja ataoe tampatnja Kala salamanja sangar, dari sebab dia dapet idin saben hari makan tiga djam lamanja. Tampatnja Naga satoe hari teroes sangar, dari sebab sangarnja tida ada berentinja.
Kala.	Waktoenja dan tampatnja Kala di larang betoel, dari sebab salamanja sangar; pada hari jang baik tampatnja dan waktoenja djoega di larang. Kala oendjoek hari boesoeok dengan katjilakahan.
Wishnoe.	Oendjoek hari jang tida tentoe, dari sebab itoe hari djikaloe orang berdjalan, bisa dapet kabaikan, bisa dapet soesah, djikaloe berdagang boleh dapet oentoeng, boleh dapet roegi. Itoe hari Brahma, Patjek, Gigis, Lodra dan Baja djoega tida tentoe. Kala, dan Naga itoe hari teroes sangar.
Maha Iswara.	Oendjoek hari jang baik sekali; djikaloe berdjalan teroes slamet; djikaloe berdagang dapet oentoeng; djikaloe berkerdja apa-apa djadi baik. Tjoema tampatnja dan waktoenja Kala dan Naga di larang, lain dewa itoe hari tida ada sangarnja.
Brahma.	Oendjoek hari jang tida baik; jang berdjalan menjegat penjakit. Lain dari Dewi Sri dan Dewa Maha Iswara semoea dewa itoe hari sangar; djikaloe berdagang, ilang barang, di mentjoeri orang djahat. Di roemah djoega mesti djaga baik-baik djangan main api, ataoe main hatinja orang, dapet tjilaka ataoe soesah.
Kosong.	Itoe tempat jang baik, sebab kosong, tida ada dewa di sitoe; djikaloe djalan di tempat kosong teroes slamet.
Naga.	Di larang tampatnja Naga, sebab salamanja tida baik. Djikaloe berdjalan di depan Naga dapet tjilaka.
Djati ngarang.	Sabelah kanannja Naga. Pada hari jang tida baik itoe tempat di larang, sebab dapet soesah. Pada hari jang baik Djati ngarang tida ada sangarnja.
Ridjal.	Di blakang Naga; pada hari jang baik tida ada sangarnja; pada hari jang tida baik gampang bisa larang, dari sebab Ridjal berdjalan tinggi di langit, djoega lantasan denger soewaranja.
Sambang banger.	Sabelah kirinja Naga, di larang pada hari jang tida baik, sebab djikaloe berdjalan di depan ini dewa dapet penjakit, pada hari jang baik tida ada sangarnja.
Patjek.	Pada hari jang tida baik waktoenja dan tampatnja Patjek di larang, sebab djikaloe berdjalan di depannja, dapet soesah ataoe penjakit. Pada hari jang baik Patjek tida ada sangarnja.
Gigis.	Gigis tida tjari tjilakanja orang; djikaloe ati-ati pada hari jang tida baik, bisa di larang. Pada hari jang baik tida ada sangarnja.

I. KATRANGAN PRIMBON DI DJAWA-KOELON,
BOEWAT SEGALA PERDJALANAN.
TOEROETAN.

Namanja.	Katrangan.
Lodra.	Pada hari jang tida baik mesti di larang waktoe dan tempatnja Lodra, dari sebab bakal katemoe sateroe. Pada hari jang baik, tida ada sangarnja.
Baja.	Pada hari jang tida baik mesti di larang, dari sebab djika-loe berdjalan di depan ini dewa, dapet penjakit. Pada hari jang baik ini dewa tida ada sangarnja.

DE ALGEMEENE PRIMBON VAN DE 1ste SECTE,

IN GEBRUIK IN OOST-JAVA.

PRIMBON DI DJAWA-WETAN, BOEWAT SEGALA PERDJALANAN.

Neptoe.			Pantja soeda.	Pantja driadeng dengan patjak rolas.	
Hari.	Pasaran.	Djoemlah.	Hari jang baik ataoe jang tida baik.	Lor.	Langit.
Ngahat.	5 Paing.	9 14	Ratoe.	Brahma 6 — 10	Kala 2 — 6
Senen.	4 Pon.	7 11	Pandhita.	Brahma 6 — 10	Kala 2 — 6
Selasa.	3 Wage.	4 7	Pandhita.	Kala 6 — 10	Kala 6 — 10
Rebo.	7 Kliwon.	8 15	Pandhita.	Kala 6 — 10	Brahma 2 — 6
Kemis.	8 Legi.	5 13	Goeroe.	Brahma 10 — 2	Kala 6 — 10
Djoemahat.	6 Paing.	9 15	Pandhita.	Kala 10 — 2	Brahma 2 — 6
Septoe.	9 Pon.	7 16	Wali.	Kosong 2 — 6	Kala 6 — 10
Ngahat.	5 Wage.	4 9	Goeroe.	Brahma 2 — 6	Gigis 2 — 6
Senen.	4 Kliwon.	8 12	Wali.	Brahma 2 — 6	Kala 10 — 2
Selasa.	3 Legi.	5 8	Wali.	Kala 2 — 6	Gigis 2 — 6
Rebo.	7 Paing.	9 16	Wali.	Kosong 2 — 6	Kala 6 — 10
Kemis.	8 Pon.	7 15	Pandhita.	Kala 10 — 2	Brahma 2 — 6
Djoemahat.	6 Wage.	4 10	Ratoe.	Lodra 10 — 2	Kala 6 — 10
Septoe.	9 Kliwon.	8 17	Goeroe.	Kala 2 — 6	Lodra 6 — 10
Ngahat.	5 Legi.	5 10	Ratoe.	Lodra 10 — 2	Kala 6 — 10
Senen.	4 Paing.	9 13	Goeroe.	Brahma 10 — 2	Kala 6 — 10
Selasa.	3 Pon.	7 10	Ratoe.	Lodra 10 — 2	Kala 6 — 10
Rebo.	7 Wage.	4 11	Pandhita.	Brahma 6 — 10	Kala 2 — 6
Kemis.	8 Kliwon.	8 16	Wali.	Kosong 2 — 6	Kala 6 — 10
Djoemahat.	6 Legi.	5 11	Pandhita.	Brahma 6 — 10	Kala 2 — 6
Septoe.	9 Paing.	9 18	Ratoe.	Kosong 6 — 10	Kala 10 — 2
Ngahat.	5 Pon.	7 12	Wali.	Brahma 2 — 6	Kala 10 — 2
Senen.	4 Wage.	4 8	Wali.	Kala 2 — 6	Kala 2 — 6
Selasa.	3 Kliwon.	8 11	Pandhita.	Brahma 6 — 10	Kala 2 — 6
Rebo.	7 Legi.	5 12	Wali.	Brahma 2 — 6	Kala 10 — 2
Kemis.	8 Paing.	9 17	Goeroe.	Kala 2 — 6	Lodra 6 — 10
Djoemahat.	6 Pon.	7 13	Goeroe.	Brahma 10 — 2	Kala 6 — 10
Septoe.	9 Wage.	4 13	Goeroe.	Brahma 10 — 2	Kala 6 — 10
Ngahat.	5 Kliwon.	8 13	Goeroe.	Brahma 10 — 2	Kala 6 — 10
Senen.	4 Legi.	5 9	Goeroe.	Brahma 2 — 6	Gigis 2 — 6
Selasa.	3 Paing.	9 12	Wali.	Brahma 2 — 6	Kala 10 — 2
Rebo.	7 Pon.	7 14	Ratoe.	Brahma 6 — 10	Kala 2 — 6
Kemis.	8 Wage.	4 12	Wali.	Brahma 2 — 6	Kala 10 — 2
Djoemahat.	6 Kliwon.	8 14	Ratoe.	Brahma 6 — 10	Kala 2 — 6
Septoe.	9 Legi.	5 14	Ratoe.	Brahma 6 — 10	Kala 2 — 6

I. DE ALGEMEENE PRIMBON VAN DE 1ste SECTE,
IN GEBRUIK IN OOST-JAVA.
PRIMBON DI DJAWA-WETAN, BOEWAT SEGALA PERDJALANAN.
VERVOLG. TOEROETAN.

Neptoe.			Pantja driadeng dengan patjak rolas.		
Hari.	Pasaran.	Djoembiah.	Lor-Wetan.	Wetan.	Kidoel-Wetan.
Ngahat.	5 Paing.	9 14	Kosong 10— 2	Kosong 10— 2	Kala 2— 6
Senen.	4 Pon.	7 11	Gigis 6— 10	Lodra 6— 10	Kala 2— 6
Selasa.	3 Wage.	4 7	Kala 6— 10	Kala 6— 10	Kala 6— 10
Rebo.	7 Kliwon.	8 15	Kosong 6— 10	Kala 10— 2	Kosong 6— 10
Kemis.	8 Legi.	5 13	Gigis 10— 2	Lodra 10— 2	Patjek 10— 2
Djoemahat.	6 Paing.	9 15	Kosong 6— 10	Kala 10— 2	Kosong 6— 10
Septoe.	9 Pon.	7 16	Brahma 10— 2	Kosong 2— 6	Kala 6— 10
Ngahat.	5 Wage.	4 9	Brahma 2— 6	Gigis 2— 6	Lodra 2— 6
Senen.	4 Kliwon.	8 12	Gigis 2— 6	Kosong 6— 10	Kala 10— 2
Selasa.	3 Legi.	5 8	Kala 2— 6	Kala 2— 6	Kala 2— 6
Rebo.	7 Paing.	9 16	Brahma 10— 2	Kosong 2— 6	Kala 6— 10
Kemis.	8 Pon.	7 15	Kosong 6— 10	Kala 10— 2	Kosong 6— 10
Djoemahat.	6 Wage.	4 10	Brahma 10— 2	Kosong 2— 6	Kala 6— 10
Septoe.	9 Kliwon.	8 17	Kosong 10— 2	Kala 2— 6	Kosong 10— 2
Ngahat.	5 Legi.	5 10	Brahma 10— 2	Kosong 2— 6	Kala 6— 10
Senen.	4 Paing.	9 13	Gigis 10— 2	Lodra 10— 2	Patjek 10— 2
Selasa.	3 Pon.	7 10	Brahma 10— 2	Kosong 2— 6	Kala 6— 10
Rebo.	7 Wage.	4 11	Gigis. 6— 10	Lodra 6— 10	Kala 2— 6
Kemis.	8 Kliwon.	8 16	Brahma 10— 2	Kosong 2— 6	Kala 6— 10
Djoemahat.	6 Legi.	5 11	Gigis. 6— 10	Lodra 6— 10	Kala 2— 6
Septoe.	9 Paing.	9 18	Baja 2— 6	Kosong 6— 10	Kala 10— 2
Ngahat.	5 Pon.	7 12	Gigis 2— 6	Kosong 6— 10	Kala 10— 2
Senen.	4 Wage.	4 8	Kala 2— 6	Kala 2— 6	Kala 2— 6
Selasa.	3 Kliwon.	8 11	Gigis 6— 10	Lodra 6— 10	Kala 2— 6
Rebo.	7 Legi.	5 12	Gigis 2— 6	Kosong 6— 10	Kala 10— 2
Kemis.	8 Paing.	9 17	Kosong 10— 2	Kala 2— 6	Kosong 10— 2
Djoemahat.	6 Pon.	7 13	Gigis 10— 2	Lodra 10— 2	Patjek 10— 2
Septoe.	9 Wage.	4 13	Gigis 10— 2	Lodra 10— 2	Patjek 10— 2
Ngahat.	5 Kliwon.	8 13	Gigis 10— 2	Lodra 10— 2	Patjek. 10— 2
Senen.	4 Legi.	5 9	Brahma 2— 6	Gigis 2— 6	Lodra 2— 6
Selasa.	3 Paing.	9 12	Gigis 2— 6	Kosong 6— 10	Kala 10— 2
Rebo.	7 Pon.	7 14	Kosong 10— 2	Kosong 10— 2	Kala. 2— 6
Kemis.	8 Wage.	4 12	Gigis 2— 6	Kosong 6— 10	Kala 10— 2
Djoemahat.	6 Kliwon.	8 14	Kosong 10— 2	Kosong 10— 2	Kala 2— 6
Septoe.	9 Legi.	5 14	Kosong 10— 2	Kosong 10— 2	Kala 2— 6

1. DE ALGEMEENE PRIMBON VAN DE 1ste SECTE,
IN GEBRUIK IN OOST-JAVA.
PRIMBON DI DJAWA-WETAN, BOEWAT SEGALA PERDJALANAN.
VERVOLG. TOEROETAN.

Neptoe.			Pantja driadeng dengan patjak rolas.			
Hari.	Pasaran.	Djoemblah	Kidoel.	Kidoel-Koelon.	Koelon.	
Ngahat.	5 Paing.	9 14	Lodra 6 — 10	Kala 2 — 6	Patjek	6 — 10
Senen.	4 Pon.	7 11	Kosong 10 — 2	Kala 2 — 6	Baja	6 — 10
Selasa.	3 Wage.	4 7	Kala 6 — 10	Kala 6 — 10	Brahma	10 — 2
Rebo.	7 Kliwon.	8 15	Lodra 2 — 6	Kala 10 — 2	Baja	2 — 6
Kemis.	8 Legi.	5 13	Kosong 2 — 6	Kala 6 — 10	Baja	10 — 2
Djoemahat.	6 Paing.	9 15	Lodra 2 — 6	Kala 10 — 2	Baja	2 — 6
Septoe.	9 Pon.	7 16	Kosong 2 — 6	Lodra 10 — 2	Kala	6 — 10
Ngahat.	5 Wage.	4 9	Gigis 2 — 6	Baja 2 — 6	Gigis	2 — 6
Senen.	4 Kliwon.	8 12	Lodra 2 — 6	Kala 10 — 2	Patjek	2 — 6
Selasa.	3 Legi.	5 8	Kala 2 — 6	Kala 2 — 6	Kala	2 — 6
Rebo.	7 Paing.	9 16	Kosong 2 — 6	Lodra 10 — 2	Kala	6 — 10
Kemis.	8 Pon.	7 15	Lodra 2 — 6	Kala 10 — 2	Baja	2 — 6
Djoemahat.	6 Wage.	4 10	Lodra 10 — 2	Kala 6 — 10	Patjek	10 — 2
Septoe.	9 Kliwon.	8 17	Brahma 6 — 10	Kala 2 — 6	Gigis	6 — 10
Ngahat.	5 Legi.	5 10	Lodra 10 — 2	Kala 6 — 10	Patjek	10 — 2
Senen.	4 Paing.	9 13	Kosong 2 — 6	Kala 6 — 10	Baja	10 — 2
Selasa.	3 Pon.	7 10	Lodra 10 — 2	Kala 6 — 10	Patjek	10 — 2
Rebo.	7 Wage.	4 11	Kosong 10 — 2	Kala 2 — 6	Baja	6 — 10
Kemis.	8 Kliwon.	8 16	Kosong 2 — 6	Lodra 10 — 2	Kala	6 — 10
Djoemahat.	6 Legi.	5 12	Kosong 10 — 2	Kala 2 — 6	Baja	6 — 10
Septoe.	9 Paing.	9 18	Kosong 6 — 10	Brahma 2 — 6	Kala	10 — 2
Ngahat.	5 Pon.	7 12	Lodra 2 — 6	Kala 10 — 2	Patjek	2 — 6
Senen.	4 Wage.	4 8	Kala 2 — 6	Kala 2 — 6	Kala	2 — 6
Selasa.	3 Kliwon.	8 11	Kosong 10 — 2	Kala 2 — 6	Baja	6 — 10
Rebo.	7 Legi.	5 12	Lodra 2 — 6	Kala 10 — 2	Patjek	2 — 6
Kemis.	8 Paing.	9 17	Brahma 6 — 10	Kala 2 — 6	Gigis	6 — 10
Djoemahat.	6 Pon.	7 13	Kosong 2 — 6	Kala 6 — 10	Baja	10 — 2
Septoe.	9 Wage.	4 13	Kosong 2 — 6	Kala 6 — 10	Baja	10 — 2
Ngahat.	5 Kliwon.	8 13	Kosong 2 — 6	Kala 6 — 10	Baja	10 — 2
Senen.	4 Legi.	5 9	Gigis 2 — 6	Baja 2 — 6	Gigis	2 — 6
Selasa.	3 Paing.	9 12	Lodra 2 — 6	Kala 10 — 2	Patjek	2 — 6
Rebo.	7 Pon.	7 14	Lodra 6 — 10	Kala 2 — 6	Patjek	6 — 10
Kemis.	8 Wage.	4 12	Lodra 2 — 6	Kala 10 — 2	Patjek	2 — 6
Djoemahat.	6 Kliwon.	8 14	Lodra 6 — 10	Kala 2 — 6	Patjek	6 — 10
Septoe.	9 Legi.	5 14	Lodra 6 — 10	Kala 2 — 6	Patjek	6 — 10

Ī. DE ALGEMEENE PRIMBON VAN DE 1ste SECTE,
IN GEbruik IN OOST-JAVA.
PRIMBON DI DJAWA-WETAN, BOEWAT SEGALA PERDJALANAN.
VERVOLG. TOEROETAN

Neptoe.			Pantja driadeng dengen patjak rolas.		Naga hari.	
Hari.	Pasaran.	Djoemlah.	Lor-Koelon.	Lor.	Wetan.	
Ngahat	5 Paing.	9 14	Baja 6 — 10	Ridjal.	Sambang banger.	
Senen.	4 Pon.	7 11	Gigis 6 — 10	Djati ngarang.	Ridjal.	
Selasa.	3 Wage.	4 7	Lodra 10 — 2	Djati ngarang.	Ridjal.	
Rebo.	7 Kliwon.	8 15	Kosong 6 — 10	Djati ngarang.	Ridjal.	
Kemis.	8 Legi.	5 13	Gigis 10 — 2	Sambang banger.	Naga.	
Djoemahat.	6 Paing.	9 15	Kosong 6 — 10	Djati ngarang.	Ridjal.	
Septoe.	9 Pon.	7 16	Baja 10 — 2	Naga.	Djati ngarang.	
Ngahat.	5 Wage.	4 9	Kala 10 — 2	Sambang banger.	Naga.	
Senen.	4 Kliwon.	8 12	Baja 2 — 6	Naga.	Djati ngarang.	
Selasa.	3 Legi.	5 8	Baja 6 — 10	Naga.	Djati ngarang.	
Rebo.	7 Paing.	9 16	Baja 10 — 2	Naga.	Djati ngarang.	
Kemis.	8 Pon.	7 15	Kosong 6 — 10	Djati ngarang.	Ridjal.	
Djoemahat.	6 Wage.	4 10	Baja 10 — 2	Ridjal.	Sambang banger.	
Septoe.	9 Kliwon.	8 17	Kosong 10 — 2	Sambang banger.	Naga.	
Ngahat.	5 Legi.	5 10	Baja 10 — 2	Ridjal.	Sambang banger.	
Senen.	4 Paing.	9 13	Gigis 10 — 2	Sambang banger.	Naga.	
Selasa.	3 Pon.	7 10	Baja 10 — 2	Ridjal.	Sambang banger.	
Rebo.	7 Wage.	4 11	Gigis 6 — 10	Djati ngarang.	Ridjal.	
Kemis.	8 Kliwon.	8 16	Baja 10 — 2	Naga.	Djati ngarang.	
Djoemahat.	6 Legi.	5 11	Gigis 6 — 10	Djati ngarang.	Ridjal.	
Septoe.	9 Paing.	9 18	Gigis 2 — 6	Ridjal.	Sambang banger.	
Ngahat.	5 Pon.	7 12	Baja 2 — 6	Naga.	Djati ngarang.	
Senen.	4 Wage.	4 8	Baja 6 — 10	Naga.	Djati ngarang.	
Selasa.	3 Kliwon.	8 11	Gigis 6 — 10	Djati ngarang.	Ridjal.	
Rebo.	7 Legi.	5 12	Baja 2 — 6	Naga.	Djati ngarang.	
Kemis.	8 Paing.	9 17	Kosong 10 — 2	Sambang banger.	Naga.	
Djoemahat.	6 Pon.	7 13	Gigis 10 — 2	Sambang banger.	Naga.	
Septoe.	9 Wage.	4 13	Gigis 10 — 2	Sambang banger.	Naga.	
Ngahat.	5 Kliwon.	8 12	Gigis 10 — 2	Sambang banger.	Naga.	
Senen.	4 Legi.	5 9	Kala 10 — 2	Sambang banger.	Naga.	
Selasa.	3 Paing.	9 12	Baja 2 — 6	Naga.	Djati ngarang.	
Rebo.	7 Pon.	7 14	Baja 6 — 10	Ridjal.	Sambang banger.	
Kemis.	8 Wage.	4 12	Baja 2 — 6	Naga.	Djati ngarang.	
Djoemahat.	6 Kliwon.	8 14	Baja 6 — 10	Ridjal.	Sambang banger.	
Septoe.	9 Legi.	5 14	Baja 6 — 10	Ridjal.	Sambang banger.	

I. DE ALGEMEENE PRIMBON VAN DE 1ste SECTE,
IN GEBRUIK IN OOST-JAVA.
PRIMBOM DI DJAWA-WETAN BOEWAT SEGALA PERDJALANAN.
VERVOLG. TOEROETAN.

Neptoe.				Naga hari.	
Hari.	Pasaran.	Djoemlah.	Kidoel.		Koelon.
Ngahat.	5 Paing.	9 14	Naga.		Djati ngarang.
Senen.	4 Pon.	7 11	Sambang banger.		Naga.
Selasa.	3 Wage.	4 7	Sambang banger.		Naga.
Rebo.	7 Kliwon.	8 15	Sambang banger.		Naga.
Kemis.	8 Legi.	5 13	Djati ngarang.		Ridjal.
Djoemahat.	6 Paing.	9 15	Sambang banger.		Naga.
Septoe.	9 Pon.	7 16	Ridjal.		Sambang banger.
Ngahat.	5 Wage.	4 9	Djati ngarang.		Ridjal.
Senen.	4 Kliwon.	8 12	Ridjal.		Sambang banger.
Selasa.	3 Legi.	5 8	Ridjal.		Sambang banger.
Rebo.	7 Paing.	9 16	Ridjal.		Sambang banger.
Kemis.	8 Pon.	7 15	Sambang banger.		Naga.
Djoemahat.	6 Wage.	4 10	Naga.		Djati ngarang.
Septoe.	9 Kliwon.	8 17	Djati ngarang.		Ridjal.
Ngahat.	5 Legi.	5 10	Naga.		Djati ngarang.
Senen.	4 Paing.	9 13	Djati ngarang.		Ridjal.
Selasa.	3 Pon.	7 10	Naga.		Djati ngarang.
Rebo.	7 Wage.	4 11	Sambang banger.		Naga.
Kemis.	8 Kliwon.	8 16	Ridjal.		Sambang banger.
Djoemahat.	6 Legi.	5 11	Sambang banger.		Naga.
Septoe.	9 Paing.	9 18	Naga.		Djati ngarang.
Ngahat.	5 Pon.	7 12	Ridjal.		Sambang banger.
Senen.	4 Wage.	4 8	Ridjal.		Sambang banger.
Selasa.	3 Kliwon.	8 11	Sambang banger.		Naga.
Rebo.	7 Legi.	5 12	Ridjal.		Sambang banger.
Kemis.	8 Paing.	9 17	Djati ngarang.		Ridjal.
Djoemahat.	6 Pon.	7 13	Djati ngarang.		Ridjal.
Septoe.	9 Wage.	4 13	Djati ngarang.		Ridjal.
Ngahat.	5 Kliwon.	8 13	Djati ngarang.		Ridjal.
Senen.	4 Legi.	5 9	Djati ngarang.		Ridjal.
Selasa.	3 Paing.	9 12	Ridjal.		Sambang banger.
Rebo.	7 Pon.	7 14	Naga.		Djati ngarang.
Kemis.	8 Wage.	4 12	Ridjal.		Sambang banger.
Djoemahat.	6 Kliwon.	8 14	Naga.		Djati ngarang.
Septoe.	9 Legi.	5 14	Naga.		Djati ngarang.

I. KATRANGAN PRIMBON DI DJAWA-WETAN,
BOEWAT SEGALA PERDJALANAN.

Namanja.	Katrangan.
Goeroe.	Djikaloe Goeroe berdjalan itoe hari baik; segala pakerdjahan slamet, dan berdjalan dengan slamet. Djikaloe maoe moelai ataoe angkat kerdja mesti bernanti itoe hari, sebab djadi slamet. Pada hari itoe semoea setan, Bermama, Bermami, Tjoeloeng dan Sambang tida ada sangarnja, tjoema mesti di djaga waktoe dan tempatnja Kala dan Naga.
Ratoe.	Djikaloe Ratoe berdjalan, itoe hari baik dengan ada redjekinja; semoea setan, Bermama, Bermami, Tjoeloeng, atoe Sambang moendoer, sebab Ratoe berdjalan. Djikaloe berdagang pada itoe hari, dapet oentoeng, djikaloe beli barang, itoe barang boleh djadi banjak. Djikaloe minta apa-apa boleh dapet, djikaloe pergi, berdjalan dengan slamet sampe ka tempat berhentihan. Djikaloe beli binatang boleh dapet oentoeng. Waktoe dan tempatnja Kala dan Naga di larang.
Pandhita.	Djikaloe Pandhita berdjalan, itoe hari tida baik, hari melarat dan penjakit; djikaloe berdjalan kena penjakit di djalan ataoe katemoes maling, barang ilang, djadi melarat, dapet maloe, ataoe dapet soesah; djikaloe berdagang, tida dapet oentoeng; semoea setan, Bermama, Bermami, Tjoeloeng dan Sambang menjegat mentjari soesahnja orang. Waktoenja dan tempatnja Kala dan Naga di larang.
Wali.	Djikaloe Wali berdjalan, harinja tida baik; itoe hari tjilaka, djikaloe pergi dapet tjilaka; djikaloe angkat kerdja, tida bisa djadi baik; semoea setan, Bermama, Bermami, Tjoeloeng ataoe Sambang ganggoe orang. Waktoenja ataoe tempatnja Kala dan Naga di larang.
Kosong.	Itoe tempat sonja; djikaloe berdjalan di sitoe slamet, tida koe-rang apa-apa.
Naga.	Tempatnja Naga saben hari di larang, sebab sangarnja tida ada berentinja; djikaloe berdjalan di depannja Naga, dapet tjilaka, sebab teroes masoek di moeloetnja.
Djati ngarang.	Sabelah kanannja Naga, papa hari jang tida baik di larang, sebab dapet soesah, pada hari baik tida ada sangarnja.
Ridjal.	Di blakangnja Naga; pada hari jang baik, tida ada sangarnja. Djikaloe Ridjal berdjalan, denger soewaranja. Dari sebab Ridjal ada di blakangnja Naga, tjoema di djaga pada hari, jang tida baik.
Sambang banger.	Sabelah kirinja Naga; jang berdjalan di depannja Sambang banger, dapet penjakit pada hari jang tida baik, pada hari jang baik tida ada sangarnja.
Kala.	Waktoenja Kala berdjalan, di larang tempatnja, sebab salamanja sangar.

I. KATRANGAN PRIMBON DI DJAWA WETAN,
BOEWAT SEGALA PERDJALANAN.
TOEROETAN.

Namanja.	Katrangan.
Patjek.	Pada waktoenja Patjek berdjalan, di larang tempatnja pada hari jang tida baik, sebab dapet soesah ataoe tjilaka; pada hari jang baik tida ada sangarnja.
Gigis.	Pada waktoenja Gigis berdjalan, di larang tempatnja pada hari jang tida baik, sebab boleh dapet soesah dari salahnja sendiri; pada hari jang baik tida ada sangarnja.
Brahma.	Pada waktoenja Brahma berdjalan, di larang tempatnja pada hari jang tida baik, sebab panas, boleh dapet perkara ataoe engetan jang tida karoean; pada hari jang baik tida ada sangarnja.
Lodra.	Pada waktoenja Lodra berdjalan, di larang tempatnja pada hari jang tida baik, sebab bakal katemoe sateroe, pada hari jang baik tida ada sangarnja.
Baja.	Waktoenja Baja berdjalan, di larang tempatnja pada hari jang tida baik, sebab di sitoe tempatnja penjakit; pada hari jang baik tida ada sangarnja.

II. DE ALGEMEENE PRIMBON VAN DE 2de SECTE,
IN GEBRUIK IN MIDDEN- EN OOST-JAVA.
PRIMBON DI DJAWA-TENGGAH DAN DJAWA-WETAN,
BOEWAT SEGALA PERDJALANAN.

Neptoe.				Pantja soeda.			
Hari.	Pasaran.	Djoemlah.		Ngahat.	Senen.	Selasa.	Rebo.
Ngahat.	5 Paing.	9 14	Goeroe.	Sri.	Goeroe.	Kala.	
Senen.	4 Pon.	7 11	Sri.	Goeroe.	Kala.	Sri.	
Selasa.	3 Wage.	4 7	Sri.	Goeroe.	Kala.	Sri.	
Rebo.	7 Kliwon.	8 15	Kala.	Goeroe.	Sri.	Sri.	
Kemis.	8 Legi.	5 13	Sri.	Goeroe.	Kala.	Sri.	
Djoemahat.	6 Paing.	9 15	Sri.	Goeroe.	Kala.	Goeroe.	
Septoe.	9 Pon.	7 16	Sri.	Goeroe.	Kala.	Sri.	
Ngahat.	5 Wage.	4 9	Kala.	Kala.	Sri.	Goeroe.	
Senen.	4 Kliwon.	8 12	Kala.	Sri Kala.	Goeroe.	Kala.	
Selasa.	3 Legi.	5 8	Kala.	Goeroe.	Sri.	Kala.	
Rebo.	7 Paing.	9 16	Sri.	Sri.	Sri.	Goeroe.	
Kemis.	8 Pon.	7 15	Goeroe.	Kala.	Goeroe.	Sri.	
Djoemahat.	6 Wage.	4 10	Kala.	Sri.	Goeroe.	Kala.	
Septoe.	9 Kliwon.	8 17	Goeroe.	Sri.	Goeroe.	Kala.	
Ngahat.	5 Legi.	5 10	Sri.	Kala.	Kala.	Sri.	
Senen.	4 Paing.	9 13	Sri.	Sri.	Kala.	Sri.	
Selasa.	3 Pon.	7 10	Kala.	Goeroe.	Sri.	Kala.	
Rebo.	7 Wage.	4 11	Goeroe.	Kala.	Sri.	Goeroe.	
Kemis.	8 Kliwon.	8 16	Kala.	Sri.	Sri.	Sri.	
Djoemahat.	6 Legi.	5 11	Sri.	Goeroe.	Goeroe.	Kala.	
Septoe.	9 Paing.	9 18	Goeroe.	Kala.	Sri.	Sri.	
Ngahat.	5 Pon.	7 12	Sri Kala.	Goeroe.	Kala.	Sri.	
Senen.	4 Wage.	4 8	Goeroe.	Sri.	Kala.	Kala.	
Selasa.	3 Kliwon.	8 11	Kala.	Sri.	Goeroe.	Kala.	
Rebo.	7 Legi.	5 12	Goeroe.	Goeroe.	Kala.	Sri Kala.	
Kemis.	8 Paing.	9 17	Goeroe.	Kala.	Sri.	Sri.	
Djoemahat.	6 Pon.	7 13	Sri.	Sri.	Goeroe.	Kala.	
Septoe.	9 Wage.	4 13	Kala.	Sri.	Sri.	Goeroe.	
Ngahat.	5 Kliwon.	8 13	Sri.	Kala.	Sri.	Sri.	
Senen.	4 Legi.	5 9	Sri Kala.	Kala.	Kala.	Sri.	
Selasa.	3 Paing.	9 12	Goeroe.	Kala.	Sri Kala.	Goeroe.	
Rebo.	7 Pon.	7 14	Sri.	Sri.	Sri.	Goeroe.	
Kemis.	8 Wage.	4 12	Sri.	Goeroe.	Goeroe.	Kala.	
Djoemahat.	6 Kliwon.	8 14	Goeroe.	Kala.	Sri.	Sri.	
Septoe.	9 Legi.	5 14	Sri.	Goeroe.	Kala.	Sri.	

II. DE ALGEMEENE PRIMBON VAN DE 2ste SECTE,
IN GEBRUIK IN MIDDEN- EN OOST-JAVA.
PRIMBON DI DJAWA-TENGGAH DAN DJAWA-WETAN,
BOEWAT SEGALA PERDJALANAN.
VERVOLG. TOEROETAN.

Neptoe.			Pantja soeda.		
Hari.	Pasaran.	Djoemlah.	Kemis.	Djoemahat.	Septoe.
Ngahat.	5 Paing.	9 14	Sri.	Sri.	Sri.
Senen.	4 Pon.	7 11	Goeroe.	Goeroe.	Kala.
Selasa.	3 Wage.	4 7	Kala.	Sri.	Kala.
Rebo.	7 Kliwon.	8 15	Sri Kala.	Sri.	Goeroe.
Kemis.	8 Legi.	5 13	Sri.	Kala.	Sri.
Djoemahat.	6 Paing.	9 15	Sri.	Sri.	Sri Kala.
Septoe.	9 Pon.	7 16	Sri.	Sri.	Goeroe.
Ngahat.	5 Wage.	4 9	Kala.	Goeroe.	Sri Kala.
Senen.	4 Kliwon.	8 12	Sri.	Goeroe.	Goeroe.
Selasa.	3 Legi.	5 8	Kala.	Sri.	Goeroe.
Rebo.	7 Paing.	9 16	Sri.	Goeroe.	Kala.
Kemis.	8 Pon.	7 15	Sri.	Sri Kala.	Sri.
Djoemahat.	6 Wage.	4 10	Goeroe.	Sri.	Kala.
Septoe.	9 Kliwon.	8 17	Sri.	Sri.	Sri Kala.
Ngahat.	5 Legi.	5 10	Goeroe.	Kala.	Goeroe.
Senen.	4 Paing.	9 13	Sri.	Goeroe.	Kala.
Selasa.	3 Pon.	7 10	Kala.	Sri.	Goeroe.
Rebo.	7 Wage.	4 11	Kala.	Sri.	Goeroe.
Kemis.	8 Kliwon.	8 16	Goeroe.	Sri.	Goeroe.
Djoemahat.	6 Legi.	5 11	Sri.	Goeroe.	Kala.
Septoe.	9 Paing.	9 18	Sri Kala.	Kala.	Sri.
Ngahat.	5 Pon.	7 12	Goeroe.	Goeroe.	Kala.
Senen.	4 Wage.	4 8	Sri.	Goeroe.	Kala.
Selasa.	3 Kliwon.	8 11	Sri.	Goeroe.	Goeroe.
Rebo.	7 Legi.	5 12	Goeroe.	Kala.	Sri.
Kemis.	8 Paing.	9 17	Sri Kala.	Goeroe.	Sri.
Djoemahat.	6 Pon.	7 13	Sri.	Sri.	Kala.
Septoe.	9 Wage.	4 13	Kala.	Sri.	Sri.
Ngahat.	5 Kliwon.	8 13	Goeroe.	Kala.	Sri.
Senen.	4 Legi.	5 9	Goeroe.	Kala.	Goeroe.
Selasa.	3 Paing.	9 12	Kala.	Sri.	Goeroe.
Rebo.	7 Pon.	7 14	Sri.	Goeroe.	Kala.
Kemis.	8 Wage.	4 12	Sri Kala.	Goeroe.	Kala.
Djoemahat.	6 Kliwon.	8 14	Sri.	Goeroe.	Sri.
Septoe.	9 Legi.	5 14	Sri.	Sri.	Goeroe.

II. DE ALGEMEENE PRIMBON VAN DE 2de SECTE,
IN GEBRUIK IN MIDDEN- EN OOST-JAVA.
PRIMBON DI DJAWA-TENGAH DAN DJAWA-WETAN,
BOEWAT SEGALA PERDJALANAN.
VERVOLG. TOEROETAN.

Neptoe.			Pantja driadeng dengan patjak rolas.				
Hari.	Pasaran.	Djoembah.	Lor.	Wetan.	Kidoel.		
Ngahat.	5 Paing.	9 14	Sri 10 — 2	Goeroe 6 — 10	Sri 10 — 2		
Senen.	4 Pon.	7 11	Goeroe 6 — 10	Sri 10 — 2	Goeroe 6 — 10		
Selasa.	3 Wage.	4 7	Sri 2 — 6	Goeroe 10 — 2	Kala 6 — 10		
Rebo.	7 Kliwon.	8 15	Sri 6 — 10	Goeroe 2 — 6	Kala 10 — 2		
Kemis.	8 Legi.	5 13	Sri 2 — 6	Goeroe 10 — 2	Kala 6 — 10		
Djoemahat.	6 Paing.	9 15	Goeroe 2 — 6	Goeroe 2 — 6	Sri 6 — 10		
Septoe.	9 Pon.	7 16	Goeroe 10 — 2	Sri 2 — 6	Goeroe 10 — 2		
Ngahat.	5 Wage.	4 9	Kala 10 — 2	Goeroe 2 — 6	Goeroe 2 — 6		
Senen.	4 Kliwon.	8 12	Kala 10 — 2	Sri 6 — 10	Goeroe 2 — 6		
Selasa.	3 Legi.	5 8	Goeroe 6 — 10	Sri 10 — 2	Sri 10 — 2		
Rebo.	7 Paing.	9 16	Sri 2 — 6	Goeroe 10 — 2	Kala 6 — 10		
Kemis.	8 Pon.	7 15	Kala 10 — 2	Goeroe 2 — 6	Goeroe 2 — 6		
Djoemahat.	6 Wage.	4 10	Sri 2 — 6	Goeroe 10 — 2	Kala 6 — 10		
Septoe.	9 Kliwon.	8 17	Sri 10 — 2	Goeroe 6 — 10	Kala 2 — 6		
Ngahat.	5 Legi.	5 10	Goeroe 10 — 2	Sri 2 — 6	Sri 2 — 6		
Senen.	4 Paing.	9 13	Goeroe 10 — 2	Sri 2 — 6	Goeroe 10 — 2		
Selasa.	3 Pon.	7 10	Goeroe 10 — 2	Kala 6 — 10	Goeroe 10 — 2		
Rebo.	7 Wage.	4 11	Goeroe 6 — 10	Goeroe 6 — 10	Sri 10 — 2		
Kemis.	8 Kliwon.	8 16	Kala 6 — 10	Sri 2 — 6	Goeroe 10 — 2		
Djoemahat.	6 Legi.	5 11	Goeroe 6 — 10	Kala 2 — 6	Goeroe 6 — 10		
Septoe.	9 Paing.	9 18	Goeroe 2 — 6	Kala 10 — 2	Goeroe 2 — 6		
Ngahat.	5 Pon.	7 12	Goeroe 2 — 6	Sri 6 — 10	Goeroe 2 — 6		
Senen.	4 Wage.	4 8	Sri 10 — 2	Goeroe 6 — 10	Kala 2 — 6		
Selasa.	3 Kliwon.	8 11	Kala 2 — 6	Goeroe 6 — 10	Goeroe 6 — 10		
Rebo.	7 Legi.	5 12	Goeroe 2 — 6	Kala 10 — 2	Sri 6 — 10		
Kemis.	8 Paing.	9 17	Goeroe 6 — 10	Goeroe 6 — 10	Sri 10 — 2		
Djoemahat.	6 Pon.	7 13	Goeroe 10 — 2	Goeroe 10 — 2	Sri 2 — 6		
Septoe.	9 Wage.	4 13	Kala 6 — 10	Goeroe 10 — 2	Goeroe 10 — 2		
Ngahat.	5 Kliwon.	8 13	Goeroe 10 — 2	Kala 6 — 10	Goeroe 10 — 2		
Senen.	4 Legi.	5 9	Sri 6 — 10	Goeroe 2 — 6	Kala 10 — 2		
Selasa.	3 Paing.	9 12	Sri 6 — 10	Goeroe 2 — 6	Kala 10 — 2		
Rebo.	7 Pon.	7 14	Kala 2 — 6	Sri 10 — 2	Goeroe 6 — 10		
Kemis.	8 Wage.	4 12	Sri 6 — 10	Goeroe 2 — 6	Sri 6 — 10		
Djoemahat.	6 Kliwon.	8 14	Sri 10 — 2	Goeroe 6 — 10	Kala 2 — 6		
Septoe.	9 Legi.	5 14	Goeroe 6 — 10	Sri 10 — 2	Goeroe 6 — 10		

II. DE ALGEMEENE PRIMBON VAN DE 2de SECTE,
IN GEBRUIK IN MIDDEN- EN OOST-JAVA.
PRIMBON DI DJAWA-TENGGAH DAN DJAWA-WETAN,
BOEWAT SEGALA PERDJALANAN.
VERVOLG. TOEROETAN.

Neptoe.			Pantja driadeng denzen Patjak rolas.			
Hari.	Pasaran.	Djoemlah.	Langit.	Koelon.		
Ngahat.	5 Paing.	9 14	Goeroe	6—10	Kala	2—6
Senen.	4 Pon.	7 11	Kala	2—6	Goeroe	6—10
Selasa.	3 Wage.	4 7	Goeroe	10—2	Goeroe	10—2
Rebo.	7 Kliwon.	8 15	Goeroe	2—6	Goeroe	2—6
Kemis.	8 Legi.	5 13	Goeroe	10—2	Goeroe	10—2
Djoemahat.	6 Paing.	9 15	Goeroe	2—6	Kala	10—2
Septoe.	9 Pon.	7 16	Kala	6—10	Sri	2—6
Ngahat.	5 Wage.	4 9	Sri	6—10	Goeroe	2—6
Senen.	4 Kliwon.	8 12	Sri	6—10	Goeroe	2—6
Selasa.	3 Legi.	5 8	Goeroe	6—10	Kala	2—6
Rebo.	7 Paing.	9 16	Sri	2—6	Goeroe	10—2
Kemis.	8 Pon.	7 15	Sri	10—2	Goeroe	2—6
Djoemahat.	6 Wage.	4 10	Goeroe	10—2	Sri	2—6
Septoe.	9 Kliwon.	8 17	Goeroe	6—10	Goeroe	6—10
Ngahat.	5 Legi.	5 10	Goeroe	10—2	Kala	6—10
Senen.	4 Paing.	9 13	Kala	6—10	Goeroe	10—2
Selasa.	3 Pon.	7 10	Sri	2—6	Sri	2—6
Rebo.	7 Wage.	4 11	Goeroe	6—10	Kala	2—6
Kemis.	8 Kliwon.	8 16	Sri	2—6	Goeroe	10—2
Djoemahat.	6 Legi.	5 11	Goeroe	6—10	Sri	10—2
Septoe.	9 Paing.	9 18	Goeroe	2—6	Goeroe	2—6
Ngahat.	5 Pon.	7 12	Kala	10—2	Sri	6—10
Senen.	4 Wage.	4 8	Goeroe	6—10	Sri	10—2
Selasa.	3 Kliwon.	8 11	Sri	10—2	Goeroe	6—10
Rebo.	7 Legi.	5 12	Goeroe	2—6	Sri	6—10
Kemis.	8 Paing.	9 17	Goeroe	6—10	Kala	2—6
Djoemahat.	6 Pon.	7 13	Goeroe	10—2	Kala	6—10
Septoe.	9 Wage.	4 13	Sri	2—6	Goeroe	10—2
Ngahat.	5 Kliwon.	8 13	Goeroe	10—2	Sri	2—6
Senen.	4 Legi.	5 9	Goeroe	2—6	Goeroe	2—6
Selasa.	3 Paing.	9 12	Sri	6—10	Goeroe	2—6
Rebo.	7 Pon.	7 14	Sri	10—2	Goeroe	6—10
Kemis.	8 Wage.	4 12	Goeroe	2—6	Kala	10—2
Djoemahat.	6 Kliwon.	8 14	Sri	10—2	Goeroe	6—10
Septoe.	9 Legi.	5 14	Kala	2—6	Sri	10—2

II. KATRANGAN PRIMBON DI DJAWA-TENGAH DAN DJAWA-WETAN,
BOEWAT SEGALA PERDJALANAN.

Namanja.	Katrangan.
Kala.	Hari sangar, segala pakerdjahan jang tida perloe pada itoe hari di larang, sebab hari tjilaka; djikaloe maoe mati, pada itoe hari djoega. Djikaloe maoe berdjalan, waktoenja dan tampatnja Kala dan Goeroe di larang.
Goeroe.	Hari koewat tetapi tida tentoe; segala pakerdjahan jang tida perloe di larang, sebab hari Goeroe; pada itoe hari baik sembajang pada Goeroe. Djikaloe maoe kawin ataoe bikin berdjandjihan pada itoe hari, djadi koewat. Djikaloe berdjalan ataoe berdagang pada itoe hari, tida tentoe djadinja baik; boleh tjari orang dan binatang jang lari, ataoe tjari pakerdjahan dan temen berdagang ataoe temen pakerdjahan, tentoe dapet. Djikaloe berdjalan, waktoenja dan tampatnja Kala dan Goeroe di larang.
Sri.	Hari baik boewat segala pakerdjahan; djikaloe berdagang dapet centoeng; djikaloe minta apa-apa, dapet. Itoe hari slamet dan banjak redjekinja. Djikaloe berdjalan ka lain tempat, slamet sampe di tempat berhentihan, tjoema di larang waktoenja dan tampatnja Kala.
Sri Kala.	Hari tida tentoe, sering slamet, sering tjilaka; boleh dapet oentoeng, boleh dapet roegi, kailangan barang ataoe katjoerian. Djikaloe berdjalan ka lain tempat pada hari itoe, tida tentoe slamet ataoe dapet tjilaka, boleh katemoe dengan sobat ataoe dengan sateroe; tampatnja dan waktoenja Kala dan Goeroe di larang, sebab Kala salamanja sangar dan Goeroe pada itoe hari tida tentoe.

II. DE ALGEMEENE PRIMBON VAN DE 2de SECTE,
IN GEBRUIK IN WEST-JAVA.

PRIMBON DI DJAWA-KOELON, BOEWAT SEGALA PERDJALANAN.

Neptoe.			Pantja soeda.			
Hari.	Pasaran.	Djoemlah.	Ngahat.	Senen.	Selasa.	Rebo.
Ngahat.	5 Paing.	8 13	Sri.	Kala.	Sri.	Sri.
Senen.	4 Pon.	5 9	Sri Kala.	Kala.	Kala.	Sri.
Selasa.	3 Wage.	9 12	Goeroe.	Kala.	Sri Kala.	Goeroe.
Rebo.	7 Kliwon.	7 14	Sri.	Sri.	Sri.	Goeroe.
Kemis.	8 Legi.	4 12	Sri.	Goeroe.	Goeroe.	Kala.
Djoemahat.	6 Paing.	8 14	Goeroe.	Kala.	Sri.	Sri.
Septoe.	9 Pon.	5 14	Sri.	Goeroe.	Kala.	Sri.
Ngahat.	5 Wage.	9 14	Goeroe.	Sri.	Goeroe.	Kala.
Senen.	4 Kliwon.	7 11	Sri.	Goeroe.	Kala.	Sri.
Selasa.	3 Legi.	4 7	Sri.	Goeroe.	Kala.	Sri.
Rebo.	7 Paing.	8 15	Kala.	Goeroe.	Sri.	Sri.
Kemis.	8 Pon.	5 13	Sri.	Goeroe.	Kala.	Sri.
Djoemahat.	6 Wage.	9 15	Sri.	Goeroe.	Kala.	Goeroe.
Septoe.	9 Kliwon.	7 16	Sri.	Goeroe.	Kala.	Sri.
Ngahat.	5 Legi.	4 9	Kala.	Kala.	Sri.	Goeroe.
Senen.	4 Paing.	8 12	Kala.	Sri Kala.	Goeroe.	Kala.
Selasa.	3 Pon.	5 8	Kala.	Goeroe.	Sri.	Kala.
Rebo.	7 Wage.	9 16	Sri.	Sri.	Sri.	Goeroe.
Kemis.	8 Kliwon.	7 15	Goeroe.	Kala.	Goeroe.	Sri.
Djoemahat.	6 Legi.	4 10	Kala.	Sri.	Goeroe.	Kala.
Septoe.	9 Paing.	8 17	Goeroe.	Sri.	Goeroe.	Kala.
Ngahat.	5 Pon.	5 10	Sri.	Kala.	Kala.	Sri.
Senen.	4 Wage.	9 13	Sri.	Sri.	Kala.	Sri.
Selasa.	3 Kliwon.	7 10	Kala.	Goeroe.	Sri.	Kala.
Rebo.	7 Legi.	4 11	Goeroe.	Kala.	Sri.	Goeroe.
Kemis.	8 Paing.	8 16	Kala.	Sri.	Sri.	Sri.
Djoemahat.	6 Pon.	5 11	Sri.	Goeroe.	Goeroe.	Kala.
Septoe.	9 Wage.	9 18	Goeroe.	Kala.	Sri.	Sri.
Ngahat.	5 Kliwon.	7 12	Sri Kala.	Goeroe.	Kala.	Sri.
Senen.	4 Legi.	4 8	Goeroe.	Sri.	Kala.	Kala.
Selasa.	3 Paing.	8 11	Kala.	Sri.	Goeroe.	Kala.
Rebo.	7 Pon.	5 12	Goeroe.	Goeroe.	Kala.	Sri Kala.
Kemis.	8 Wage.	9 17	Goeroe.	Kala.	Sri.	Sri.
Djoemahat.	6 Kliwon.	7 13	Sri.	Sri.	Goeroe.	Kala.
Septoe.	9 Legi.	4 13	Kala.	Sri.	Sri.	Goeroe.

II. DE ALGEMEENE PRIMBON VAN DE 2de SECTE,
IN GEBRUIK IN WEST-JAVA.
PRIMBON DI DJAWA-KOELON, BOEWAT SEGALA PERDJALANAN.
VERVOLG. TOEROETAN.

Neptoe.				Pantja soeda.		
Hari.	Pasaran.	Djoemblah.		Kemis.	Djoemahat.	Septoe.
Ngahat.	5 Paing.	8 13		Goeroe.	Kala.	Sri.
Senen.	4 Pon.	5 9		Goeroe.	Kala.	Goeroe.
Selasa.	3 Wage.	9 12		Kala.	Sri.	Goeroe.
Rebo.	7 Kliwon.	7 14		Sri.	Goeroe.	Kala.
Kemis.	8 Legi.	4 12		Sri Kala.	Goeroe.	Kala.
Djoemahat.	6 Paing.	8 14		Sri.	Goeroe.	Sri.
Septoe.	9 Pon.	5 14		Sri.	Sri.	Goeroe.
Ngahat.	5 Wage.	9 14		Sri.	Sri.	Sri.
Senen.	4 Kliwon.	7 11		Goeroe.	Goeroe.	Kala.
Selasa.	3 Legi.	4 7		Kala.	Sri.	Kala.
Rebo.	7 Paing.	8 15		Sri Kala.	Sri.	Goeroe.
Kemis.	8 Pon.	5 13		Sri.	Kala.	Sri.
Djoemahat.	6 Wage.	9 15		Sri.	Sri.	Sri Kala.
Septoe.	9 Kliwon.	7 16		Sri.	Sri.	Goeroe.
Ngahat.	5 Legi.	4 9		Kala.	Goeroe.	Sri Kala.
Senen.	4 Paing.	8 12		Sri.	Goeroe.	Goeroe.
Selasa.	3 Pon.	5 8		Kala.	Sri.	Goeroe.
Rebo.	7 Wage.	9 16		Sri.	Goeroe.	Kala.
Kemis.	8 Kliwon.	7 15		Sri.	Sri Kala.	Sri.
Djoemahat.	6 Legi.	4 10		Goeroe.	Sri.	Kala.
Septoe.	9 Paing.	8 17		Sri.	Sri.	Sri Kala.
Ngahat.	5 Pon.	5 10		Goeroe.	Kala.	Goeroe.
Senen.	4 Wage.	9 13		Sri.	Goeroe.	Kala.
Selasa.	3 Kliwon.	7 10		Kala.	Sri.	Goeroe.
Rebo.	7 Legi.	4 11		Kala.	Sri.	Goeroe.
Kemis.	8 Paing.	8 16		Goeroe.	Sri.	Goeroe.
Djoemahat.	6 Pon.	5 11		Sri.	Goeroe.	Kala.
Septoe.	9 Wage.	9 18		Sri Kala.	Kala.	Sri.
Ngahat.	5 Kliwon.	7 12		Goeroe.	Goeroe.	Kala.
Senen.	4 Legi.	4 8		Sri.	Goeroe.	Kala.
Selasa.	3 Paing.	8 11		Sri.	Goeroe.	Goeroe.
Rebo.	7 Pon.	5 12		Goeroe.	Kala.	Sri.
Kemis.	8 Wage.	9 17		Sri Kala.	Goeroe.	Sri.
Djoemahat.	6 Kliwon.	7 13		Sri.	Sri.	Kala.
Septoe.	9 Legi.	4 13		Kala.	Sri.	Sri.

II. DE ALGEMEENE PRIMBON VAN DE 2de SECTE,
IN GEBRUIK IN WEST-JAVA.
PRIMBON DI DJAWA-KOELON, BOEWAT SEGALA PERDJALANAN.
VERVOLG. TOEROETAN.

Neptoe.			Pantja driadeng dengan patjak rolas.		
Hari.	Pasaran.	Djoemlah.	Lor.	Wetan.	Kidoel.
Ngahat.	5 Paing.	8 13	Goeroe 10 — 2	Sri 2 — 6	Goeroe 10 — 2
Senen.	4 Pon.	5 9	Goeroe 2 — 6	Goeroe 2 — 6	Sri 6 — 10
Selasa.	3 Wage.	9 12	Sri 6 — 10	Goeroe 2 — 6	Sri 6 — 10
Rebo.	7 Kliwon.	7 14	Sri 2 — 6	Goeroe 10 — 2	Kala 6 — 10
Kemis.	8 Legi.	4 12	Goeroe 2 — 6	Kala 10 — 2	Sri 6 — 10
Djoemahat.	6 Paing.	8 14	Sri 10 — 2	Goeroe 6 — 10	Sri 10 — 2
Septoe.	9 Pon.	5 14	Kala 2 — 6	Sri 10 — 2	Goeroe 6 — 10
Ngahat.	5 Wage.	9 14	Goeroe 6 — 10	Kala 2 — 6	Sri 10 — 2
Senen.	4 Kliwon.	7 11	Kala 2 — 6	Goeroe 6 — 10	Goeroe 6 — 10
Selasa.	3 Legi.	4 7	Goeroe 6 — 10	Goeroe 6 — 10	Sri 10 — 2
Rebo.	7 Paing.	8 15	Goeroe 2 — 6	Goeroe 2 — 6	Sri 6 — 10
Kemis.	8 Pon.	5 13	Goeroe 10 — 2	Goeroe 10 — 2	Sri 2 — 6
Djoemahat.	6 Wage.	9 15	Goeroe 2 — 6	Kala 10 — 2	Goeroe 2 — 6
Septoe.	9 Kliwon.	7 16	Kala 6 — 10	Sri 2 — 6	Goeroe 10 — 2
Ngahat.	5 Legi.	4 9	Sri 6 — 10	Goeroe 2 — 6	Kala 10 — 2
Senen.	4 Paing.	8 12	Sri 6 — 10	Goeroe 2 — 6	Kala 10 — 2
Selasa.	3 Pon.	5 8	Goeroe 6 — 10	Kala 2 — 6	Goeroe 6 — 10
Rebo.	7 Wage.	9 16	Sri 2 — 6	Goeroe 10 — 2	Sri 2 — 6
Kemis.	8 Kliwon.	7 15	Sri 6 — 10	Goeroe 2 — 6	Kala 10 — 2
Djoemahat.	6 Legi.	4 10	Goeroe 10 — 2	Sri 2 — 6	Sri 2 — 6
Septoe.	9 Paing.	8 17	Goeroe 6 — 10	Goeroe 6 — 10	Sri 10 — 2
Ngahat.	5 Pon.	5 10	Goeroe 10 — 2	Kala 6 — 10	Goeroe 10 — 2
Senen.	4 Wage.	9 13	Kala 6 — 10	Goeroe 10 — 2	Goeroe 10 — 2
Selasa.	3 Kliwon.	7 10	Sri 2 — 6	Sri 2 — 6	Goeroe 10 — 2
Rebo.	7 Legi.	4 11	Goeroe 6 — 10	Kala 2 — 6	Goeroe 6 — 10
Kemis.	8 Paing.	8 16	Sri 2 — 6	Goeroe 10 — 2	Kala 6 — 10
Djoemahat.	6 Pon.	5 11	Goeroe 6 — 10	Sri 10 — 2	Goeroe 6 — 10
Septoe.	9 Wage.	9 18	Goeroe 2 — 6	Goeroe 2 — 6	Goeroe 2 — 6
Ngahat.	5 Kliwon.	7 12	Kala 6 — 10	Sri 2 — 6	Goeroe 10 — 2
Senen.	4 Legi.	4 8	Goeroe 6 — 10	Sri 10 — 2	Sri 10 — 2
Selasa.	3 Paing.	8 11	Sri 10 — 2	Goeroe 6 — 10	Kala 2 — 6
Rebo.	7 Pon.	5 12	Goeroe 2 — 6	Sri 6 — 10	Goeroe 2 — 6
Kemis.	8 Wage.	9 17	Goeroe 10 — 2	Kala 6 — 10	Goeroe 10 — 2
Djoemahat.	6 Kliwon.	7 13	Goeroe 10 — 2	Kala 6 — 10	Goeroe 10 — 2
Septoe.	9 Legi.	4 13	Sri 2 — 6	Goeroe 10 — 2	Kala 6 — 10

II. DE ALGEMEENE PRIMBON VAN DE 2de SECTE,
IN GEBRUIK IN WEST-JAVA.
PRIMBON DI DJAWA-KOELON, BOEWAT SEGALA PERDJALANAN.
VERVOLG. TOEROETAN.

Neptoe.				Pantja driadeng dengan patjak rolas.			
Hari.	Pasaran.		Djoemblah.	Langit.		Koelon.	
Ngahat.	5	Paing.	8 13	Kala	6 — 10	Goeroe	10 — 2
Senen.	4	Pon.	5 9	Goeroe	2 — 6	Kala	10 — 2
Selasa.	3	Wage.	9 12	Goeroe	2 — 6	Kala	10 — 2
Rebo.	7	Kliwon.	7 14	Sri	2 — 6	Goeroe	10 — 2
Kemis.	8	Legi.	4 12	Goeroe	2 — 6	Sri	6 — 10
Djoemahat.	6	Paing.	8 14	Goeroe	6 — 10	Kala	2 — 6
Septoe.	9	Pon.	5 14	Sri	10 — 2	Goeroe	6 — 10
Ngahat.	5	Wage.	9 14	Goeroe	6 — 10	Sri	10 — 2
Senen.	4	Kliwon.	7 11	Sri	10 — 2	Goeroe	6 — 10
Selasa.	3	Legi.	4 7	Goeroe	6 — 10	Kala	2 — 6
Rebo.	7	Paing.	8 15	Goeroe	2 — 6	Kala	10 — 2
Kemis.	8	Pon.	5 13	Goeroe	10 — 2	Kala	6 — 10
Djoemahat.	6	Wage.	9 15	Goeroe	2 — 6	Sri	6 — 10
Septoe.	9	Kliwon.	7 16	Sri	2 — 6	Goeroe	10 — 2
Ngahat.	5	Legi.	4 9	Goeroe	2 — 6	Goeroe	2 — 6
Senen.	4	Paing.	8 12	Sri	6 — 10	Goeroe	2 — 6
Selasa.	3	Pon.	5 8	Sri	10 — 2	Sri	10 — 2
Rebo.	7	Wage.	9 16	Goeroe	10 — 2	Kala	6 — 10
Kemis.	8	Kliwon.	7 15	Goeroe	2 — 6	Goeroe	2 — 6
Djoemahat.	6	Legi.	4 10	Goeroe	10 — 2	Kala	6 — 10
Septoe.	9	Paing.	8 17	Goeroe	6 — 10	Kala	2 — 6
Ngahat.	5	Pon.	5 10	Sri	2 — 6	Sri	2 — 6
Senen.	4	Wage.	9 13	Sri	2 — 6	Goeroe	10 — 2
Selasa.	3	Kliwon.	7 10	Kala	6 — 10	Goeroe	10 — 2
Rebo.	7	Legi.	4 11	Goeroe	6 — 10	Sri	10 — 2
Kemis.	8	Paing.	8 16	Sri	2 — 6	Goeroe	10 — 2
Djoemahat.	6	Pon.	5 11	Kala	2 — 6	Goeroe	6 — 10
Septoe.	9	Wage.	9 18	Kala	10 — 2	Goeroe	2 — 6
Ngahat.	5	Kliwon.	7 12	Sri	2 — 6	Goeroe	10 — 2
Senen.	4	Legi.	4 8	Goeroe	6 — 10	Kala	2 — 6
Selasa.	3	Paing.	8 11	Goeroe	6 — 10	Goeroe	6 — 10
Rebo.	7	Pon.	5 12	Kala	10 — 2	Sri	6 — 10
Kemis.	8	Wage.	9 17	Goeroe	10 — 2	Sri	2 — 6
Djoemahat.	6	Kliwon.	7 13	Goeroe	10 — 2	Sri	2 — 6
Septoe.	9	Legi.	4 13	Goeroe	10 — 2	Goeroe	10 — 2

II. KATRANGAN PRIMBON DI DJAWA-KOELON,
BOEWAT SEGALA PERDJALANAN.

Namanja.	Katrangan.
Kala.	Hari sangar. Segala pakerdjahan djalan tida karoean, dari sebab hari tjilakahan. Djikaloe tjari apa-apa ataoe minta apa-apa, tida dapet. Djikaloe maoe mati, boleh djadi pada hari ini. Djikaloe maoe berdjalan, tempatnja dan waktoenja Kala dan Goeroe di larang.
Goeroe.	Hari koewat berdjandji apa-apa, kawin djoega boleh, tetapi boewat berkerdja ataoe berdjalan tida tentoe, boleh dapet slamet, boleh dapet soesah. Boleh tjari orang dan binatang jang lari, tjari temen berkerdja dan temen berdagang, boleh dapet. Djikaloe maoe pergi, tempatnja Kala dan Goeroe di larang.
Sri.	Hari baik; segala pakerdjahan djalan dengan slamet; djikaloe berdagang dapet oentoeng; djikaloe beli barang djadi banjak; djikaloe minta apa-apa, dapet; djikaloe berdjalan ka lain tempat boleh slamet sampe tempat berhintihan. Tempatnja dan waktoenja Kala di larang.
Sri Kala.	Hari tida tentoe; boleh dapet slamet, boleh dapet soesah; boleh dapet oentoeng, boleh roegi, kailangan barang ataoe katjoerihan. Djikaloe berdjalan ka lain tempat pada hari ini djoega tida tentoe, boleh slamet boleh dapet tjilaka, boleh kate-moe dengan sobat ataoe dengan sateroe. Tempatnja dan waktoenja Kala dan Goeroe di larang, sebab Kala salamanja sangar dan Goeroe pada hari ini tida tentoe.

III. DE ALGEMEENE PRIMBON VAN DE 3de SECTE,
IN GEBRUIK IN MIDDEN- EN OOST-JAVA.

PRIMBON DI DJAWA-TENGAH DAN DJAWA-WETAN,
BOEWAT SEGALA PERDJALANAN.

Neptoe.				Pantja soeda.	Pantja driadeng dengan. Patjak rolas.	
Hari.	Pasaran.		Djoemblah.	Hari jang baik ataoe jang tida baik.	Wetan, djam 6 sampe djam 9.	Kidoel, djam 9 sampe djam 11.
Ngahat.	5	Paing.	9 14	Wishnoe.	Brahma.	Wishnoe.
Senen.	4	Pon.	7 11	Kala.	Sri.	Kala.
Selasa.	3	Wage.	4 7	Wishnoe.	Goeroe.	Sri.
Rebo.	7	Kliwon.	8 15	Brahma.	Kala.	Brahma.
Kemis.	8	Legi.	5 13	Kala.	Wishnoe.	Goeroe.
Djoemahat.	6	Paing.	9 15	Goeroe.	Kala.	Brahma.
Septoe.	9	Pon.	7 16	Kala.	Sri.	Kala.
Ngahat.	5	Wage.	4 9	Sri.	Brahma.	Wishnoe.
Senen.	4	Kliwon.	8 12	Goeroe.	Goeroe.	Sri.
Selasa.	3	Legi.	5 8	Kala.	Wishnoe.	Goeroe.
Rebo.	7	Paing.	9 16	Sri.	Sri.	Kala.
Kemis.	8	Pon.	7 15	Sri.	Kala.	Brahma.
Djoemahat.	6	Wage.	4 10	Kala.	Kala.	Brahma.
Septoe.	9	Kliwon.	8 17	Goeroe.	Goeroe.	Sri.
Ngahat.	5	Legi.	5 10	Wishnoe.	Kala.	Brahma.
Senen.	4	Paing.	9 13	Brahma.	Wishnoe.	Goeroe.
Selasa.	3	Pon.	7 10	Sri.	Kala.	Brahma.
Rebo.	7	Wage.	4 11	Brahma.	Sri.	Kala.
Kemis.	8	Kliwon.	8 16	Wishnoe.	Sri.	Kala.
Djoemahat.	6	Legi.	5 11	Goeroe.	Sri.	Kala.
Septoe.	9	Paing.	9 18	Brahma.	Wishnoe.	Goeroe.
Ngahat.	5	Pon.	7 12	Brahma.	Goeroe.	Sri.
Senen.	4	Wage.	4 8	Goeroe.	Wishnoe.	Goeroe.
Selasa.	3	Kliwon.	8 11	Wishnoe.	Sri.	Kala.
Rebo.	7	Legi.	5 12	Sri.	Goeroe.	Sri.
Kemis.	8	Paing.	9 17	Kala.	Goeroe.	Sri.
Djoemahat.	6	Pon.	7 13	Wishnoe.	Wishnoe.	Goeroe.
Septoe.	9	Wage.	4 13	Goeroe.	Wishnoe.	Goeroe.
Ngahat.	5	Kliwon.	8 13	Sri.	Wishnoe.	Goeroe.
Senen.	4	Legi.	5 9	Brahma.	Brahma.	Wishnoe.
Selasa.	3	Paing.	9 12	Kala.	Goeroe.	Sri.
Rebo.	7	Pon.	7 14	Goeroe.	Brahma.	Wishnoe.
Kemis.	8	Wage.	4 12	Wishnoe.	Goeroe.	Sri.
Djoemahat.	6	Kliwon.	8 14	Kala.	Brahma.	Wishnoe.
Septoe.	9	Legi.	5 14	Brahma.	Brahma.	Wishnoe.

III. DE ALGEMEENE PRIMBON VAN DE 3de SECTE,
IN GEBRUIK IN MIDDEN- EN OOST- JAVA.
PRIMBON DI DJAWA-TENGGAH DAN DJAWA-WETAN,
BOEWAT SEGALA PERDJALANAN.
VERVOLG. TOEROETAN.

Neptoe.			Pantja driadeng dengan patjak rolas.		
Hari.	Pasaran.	Djoemlah.	Koelon, djam 11 sampe djam 1.	Lor, djam 1 sampe djam 3.	Langit, djam 3 sampe djam 6.
Ngahat.	5 Paing.	9 14	Goeroe.	Sri.	Kala.
Senen.	4 Pon.	7 11	Brahma.	Wishnoe.	Goeroe.
Selasa.	3 Wage.	4 7	Kala.	Brahma.	Wishnoe.
Rebo.	7 Kliwon.	8 15	Wishnoe.	Goeroe.	Sri.
Kemis.	8 Legi.	5 13	Sri.	Kala.	Brahma.
Djoemahat.	6 Paing.	9 15	Wishnoe.	Goeroe.	Sri.
Septoe.	9 Pon.	7 16	Brahma.	Wishnoe.	Goeroe.
Ngahat.	5 Wage.	4 9	Goeroe.	Sri.	Kala.
Senen.	4 Kliwon.	8 12	Kala.	Brahma.	Wishnoe.
Selasa.	3 Legi.	5 8	Sri.	Kala.	Brahma.
Rebo.	7 Paing.	9 16	Brahma.	Wishnoe.	Goeroe.
Kemis.	8 Pon.	7 15	Wishnoe.	Goeroe.	Sri.
Djoemahat.	6 Wage.	4 10	Wishnoe.	Goeroe.	Sri.
Septoe.	9 Kliwon.	8 17	Kala.	Brahma.	Wishnoe.
Ngahat.	5 Legi.	5 10	Wishnoe.	Goeroe.	Sri.
Senen.	4 Paing.	9 13	Sri.	Kala.	Brahma.
Selasa.	3 Pon.	7 10	Wishnoe.	Goeroe.	Sri.
Rebo.	7 Wage.	4 11	Brahma.	Wishnoe.	Goeroe.
Kemis.	8 Kliwon.	8 16	Brahma.	Wishnoe.	Goeroe.
Djoemahat.	6 Legi.	5 11	Brahma.	Wishnoe.	Goeroe.
Septoe.	9 Paing.	9 18	Sri.	Kala.	Brahma.
Ngahat.	5 Pon.	7 12	Kala.	Brahma.	Wishnoe.
Senen.	4 Wage.	4 8	Sri.	Kala.	Brahma.
Selasa.	3 Kliwon.	8 11	Brahma.	Wishnoe.	Goeroe.
Rebo.	7 Legi.	5 12	Kala.	Brahma.	Wishnoe.
Kemis.	8 Paing.	9 17	Kala.	Brahma.	Wishnoe.
Djoemahat.	6 Pon.	7 13	Sri.	Kala.	Brahma.
Septoe.	9 Wage.	4 13	Sri.	Kala.	Brahma.
Ngahat.	5 Kliwon.	8 13	Sri.	Kala.	Brahma.
Senen.	4 Legi.	5 9	Goeroe.	Sri.	Kala.
Selasa.	3 Paing.	9 12	Kala.	Brahma.	Wishnoe.
Rebo.	7 Pon.	7 14	Goeroe.	Sri.	Kala.
Kemis.	8 Wage.	4 12	Kala.	Brahma.	Wishnoe.
Djoemahat.	6 Kliwon.	8 14	Goeroe.	Sri.	Kala.
Septoe.	9 Legi.	5 14	Goeroe.	Sri.	Kala.

KATRANGAN PRIMBON DI DJAWA-TENGAH DAN DJAWA-WETAN,
BOEWAT SEGALA PERDJALANAN.

Namanja.	Katrangan.
Sri.	Hari baik dan ada redjekinja; pada itoe hari segala perdjalan- lanan slamet; djikaloe berdagang, dapet oentoeng; djikaloe beli barang mendjadi banjak; djikaloe minta apa-apa, dapet. Djikaloe berdjalan ka lain tempat, slamet sampe di tempat berhentikan; tjoema pada waktoenja dan tempatnja Kala dan Brahma di larang.
Kala.	Hari sangar; segala roepa pakerdjahan koerang baik, banjak soesah dengan tjilaka dalem roemah dan di loewar; djikaloe berdagang, roesah barangnja; djikaloe bertamoe, dapet perkara; djikaloe moelai berkerdja apa-apa, djadi tida karoean dan boe- soek. Djikaloe berdjalan ka lain tempat, katemoe sateroe ataoe di tjegt orang djahat, dapet tjilaka dan soesah; tempatnja dan waktoenja Kala dan Brahma di larang.
Brahma.	Hari tida baik; segala pakerdjahan dengan soesah, dan ba- rang djadi roesak, tida karoean. Djikaloe berdjalan, merasa pa- nas, dapet tjilaka ataoe sakit; tempatnja dan waktoenja Kala, Brahma dan Goeroe di larang.
Wishnoe.	Hari baik; semoea jang ada tinggal baik, dengan tambah banjak dan tambah oentoeng; djikaloe beli barang, djadi lebih. Djikaloe berdjalan, slamet dan katemoe orang jang soeka toe- loeng, ataoe orang jang kasi makan; djikaloe tjari pakerdjahan, gampang dan lekas dapet; tempatnja dengan waktoenja Kala dan Brahma di larang.
Goeroe.	Hari tida tentoe; sering slamet, sering tjilaka, boleh dapet oentoeng, boleh dapet roegi. Djikaloe berdjalan, djoega tida ten- toe, boleh dapet redjeki, boleh dapet soesah; tempatnja den- gen waktoenja Kala, Brahma dan Goeroe di larang.

III. DE ALGEMEENE PRIMBON VAN DE 3de SECTE,

IN GEBRUIK IN WEST-JAVA.

PRIMBON DI DJAWA-KOELON, BOEWAT SEGALA PERDJALANAN.

Neptoe.			Pantja soeda.	Pantja driadeng dengan patjak rolas.	
Hari.	Pasaran.	Djoemlah.	Hari jang baik ataoe jang ti-da baik.	Wetan, djam 6 sampe djam 9.	Kidoel, djam 9 sampe djam 11.
Ngahat.	5 Paing.	8 13	Brahma.	Wishnoe.	Goeroe.
Senen.	4 Pon.	5 9	Goeroe.	Brahma.	Wishnoe.
Selasa.	3 Wage.	9 12	Wishnoe.	Goeroe.	Sri.
Rebo.	7 Kliwon.	7 14	Kala.	Brahma.	Wishnoe.
Kemis.	8 Legi.	4 12	Sri.	Goeroe.	Sri.
Djoemahat.	6 Paing.	8 14	Wishnoe.	Brahma.	Wishnoe.
Septoe.	9 Pon.	5 14	Goeroe.	Brahma.	Wishnoe.
Ngahat.	5 Wage.	9 14	Sri.	Brahma.	Wishnoe.
Senen.	4 Kliwon.	7 11	Wishnoe.	Sri.	Kala.
Selasa.	3 Legi.	4 7	Sri.	Goeroe.	Sri.
Rebo.	7 Paing.	8 15	Goeroe.	Kala.	Brahma.
Kemis.	8 Pon.	5 13	Wishnoe.	Wishnoe.	Goeroe.
Djoemahat.	6 Wage.	9 15	Kala.	Kala.	Brahma.
Septoe.	9 Kliwon.	7 16	Wishnoe.	Sri.	Kala.
Ngahat.	5 Legi.	4 9	Brahma.	Brahma.	Wishnoe.
Senen.	4 Paing.	8 12	Kala.	Goeroe.	Sri.
Selasa.	3 Pon.	5 8	Wishnoe.	Wishnoe.	Goeroe.
Rebo.	7 Wage.	9 16	Brahma.	Sri.	Kala.
Kemis.	8 Kliwon.	7 15	Brahma.	Kala.	Brahma.
Djoemahat.	6 Legi.	4 10	Wishnoe.	Kala.	Brahma.
Septoe.	9 Paing.	8 17	Kala.	Goeroe.	Sri.
Ngahat.	5 Pon.	5 10	Sri.	Kala.	Brahma.
Senen.	4 Wage.	9 13	Goeroe.	Wishnoe.	Goeroe.
Selasa.	3 Kliwon.	7 10	Brahma.	Kala.	Brahma.
Rebo.	7 Legi.	4 11	Goeroe.	Sri.	Kala.
Kemis.	8 Paing.	8 16	Sri.	Sri.	Kala.
Djoemahat.	6 Pon.	5 11	Kala.	Sri.	Kala.
Septoe.	9 Wage.	9 18	Goeroe.	Wishnoe.	Goeroe.
Ngahat.	5 Kliwon.	7 12	Goeroe.	Goeroe.	Sri.
Senen.	4 Legi.	4 8	Kala.	Wishnoe.	Goeroe.
Selasa.	3 Paing.	8 11	Sri.	Sri.	Kala.
Rebo.	7 Pon.	5 12	Brahma.	Goeroe.	Sri.
Kemis.	8 Wage.	9 17	Wishnoe.	Goeroe.	Sri.
Djoemahat.	6 Kliwon.	7 13	Sri.	Wishnoe.	Goeroe.
Septoe.	9 Legi.	4 13	Kala.	Wishnoe.	Goeroe.

III. DE ALGEMEENE PRIMBON VAN DE 3de SECTE,
IN GEBRUIK IN WEST-JAVA.
PRIMBON DI DJAWA-KOELON, BOEWAT SEGALA PERDJALANAN.
VERVOLG. TOEROETAN.

Neptoe.				Pantja driadeng dengan patjak rolas.		
Hari.		Pasaran.	Djoemlah.	Koelon, djam 11 sampe djam 1.	Lor, djam 1 sampe djam 3.	Langit, djam 3 sampe djam 6.
Ngahat.	5	Paing.	8 13	Sri.	Kala.	Brahma.
Senen.	4	Pon.	5 9	Goeroe.	Sri.	Kala.
Selasa.	3	Wage.	9 12	Kala.	Brahma.	Wishnoe.
Rebo.	7	Kliwon.	7 14	Goeroe.	Sri.	Kala.
Kemis.	8	Legi.	4 12	Kala.	Brahma.	Wishnoe.
Djoemahat.	6	Paing.	8 14	Goeroe.	Sri.	Kala.
Septoe.	9	Pon.	5 14	Goeroe.	Sri.	Kala.
Ngahat.	5	Wage.	9 14	Goeroe.	Sri.	Kala.
Senen.	4	Kliwon.	7 11	Brahma.	Wishnoe.	Goeroe.
Selasa.	3	Legi.	4 7	Kala.	Brahma.	Wishnoe.
Rebo.	7	Paing.	8 15	Wishnoe.	Goeroe.	Sri.
Kemis.	8	Pon.	5 13	Sri.	Kala.	Brahma.
Djoemahat.	6	Wage.	9 15	Wishnoe.	Goeroe.	Sri.
Septoe.	9	Kliwon.	7 16	Brahma.	Wishnoe.	Goeroe.
Ngahat.	5	Legi.	4 9	Goeroe.	Sri.	Kala.
Senen.	4	Paing.	8 12	Kala.	Brahma.	Wishnoe.
Selasa.	3	Pon.	5 8	Sri.	Kala.	Brahma.
Rebo.	7	Wage.	9 16	Brahma.	Wishnoe.	Goeroe.
Kemis.	8	Kliwon.	7 15	Wishnoe.	Goeroe.	Sri.
Djoemahat.	6	Legi.	4 10	Wishnoe.	Goeroe.	Sri.
Septoe.	9	Paing.	8 17	Kala.	Brahma.	Wishnoe.
Ngahat.	5	Pon.	5 10	Wishnoe.	Goeroe.	Sri.
Senen.	4	Wage.	9 13	Sri.	Kala.	Brahma.
Selasa.	3	Kliwon.	7 10	Wishnoe.	Goeroe.	Sri.
Rebo.	7	Legi.	4 11	Brahma.	Wishnoe.	Goeroe.
Kemis.	8	Paing.	8 16	Brahma.	Wishnoe.	Goeroe.
Djoemahat.	6	Pon.	5 11	Brahma.	Wishnoe.	Goeroe.
Septoe.	9	Wage.	9 18	Sri.	Kala.	Brahma.
Ngahat.	5	Kliwon.	7 12	Kala.	Brahma.	Wishnoe.
Senen.	4	Legi.	4 8	Sri.	Kala.	Brahma.
Selasa.	3	Paing.	8 11	Brahma.	Wishnoe.	Goeroe.
Rebo.	7	Pon.	5 12	Kala.	Brahma.	Wishnoe.
Kemis.	8	Wage.	9 17	Kala.	Brahma.	Wishnoe.
Djoemahat.	6	Kliwon.	7 13	Sri.	Kala.	Brahma.
Septoe.	9	Legi.	4 13	Sri.	Kala.	Brahma.

III. KATRANGAN PRIMBON DI DJAWA-KOELON,
BOEWAT SEGALA PERDJALANAN.

Namanja.	Katrangan.
Sri.	Hari baik dan ada redjeki; pada hari ini segala perdjalanan dengan slamet; djikaloe berdagang dapet oentoeng; djikaloe beli barang, djadi banjak; djikaloe minta apa-apa, dapet. Djikaloe maoe berdjalan, larang tempatnja dan waktoenja Kala dan Brahma.
Kala.	Hari sangar; segala roepa pakerdjahan djalan koerang slamet, dengan banjak soesah dan tjilakahan di dalem roemah ataoe di loewar sama sadja; djikaloe bertamioe, dapet perkara; djikaloe pada hari ini moelai bekerdja apa-apa, teroes djadi tida baik, ataoe koerang seneng. Djikaloe berdjalan, katemoe sateroe, ataoe di tjegat orang djahat, ataoe dapet tjilakahan, ataoe kasoesian. Tempatnja dan waktoenja Kala, Brahma dan Goeroe di larang.
Brahma.	Hari tida baik; segala roepa pakerdjahan djalan dengan soesah, ataoe dapet penjakit. Tempatnja dan waktoenja Kala, Brahma dan Goeroe di larang.
Wishnoe.	Hari baik; semoea jang ada di tinggal baik dan tambah banjak dan tambah oentoeng; djikaloe beli barang, djadi lebih; djikaloe berdjalan, dengan slamet dan katemoe orang, jang soeka toeloeng, ataoe orang jang kasi makan. Djikaloe tjari pakerdjahan, boleh dapet. Tempatnja dan waktoenja Kala dan Brahma di larang.
Goeroe.	Hari tida tentoe; boleh dapet slamet, boleh dapet soesah, boleh dapet oentoeng, boleh dapet roegi. Djikaloe berdjalan, djoega boleh dengan slamet ataoe dengan soesah. Di roemahnja djoega segala tida tentoe. Tempatnja Kala, Brahma dan Goeroe di larang.

IV. DE ALGEMEENE PRIMBON VAN DE 4de SECTE,
IN GEBRUIK OVER GEHEEL JAVA.

PRIMBON DI ANTERO TANAH DJAWA, BOEWAT SEGALA
PERDJALANAN.

Pantja soeda.		Pantja driadeng.					
Tanggal. boelan.	Hari jang baik ataoe jang tida baik.	Hari.	Pasaran.	Baik de- ngen sri.	Banjak soesah ataoe dapat penjakit.	Baik de- ngen redjeki.	Sorang-so- rang ataoe dapat tjilaka.
1	Baik.	Ngahat.	Paing.	Kidoel.	Koelon.	Kidoel.	Lor, Wetan.
2	Baik.	Senen.	Pon.	Wetan.	Kidoel.	Lor.	Koelon.
3	Boesoek.	Selasa.	Wage.	Koelon.	Wetan.	Koelon.	Lor, Kidoel.
4	Baik.	Rebo.	Kliwon.	Lor.	Wetan.	Kidoel.	Koelon.
5	Boesoek.	Kemis.	Legi.	Koelon.	Lor.	Wetan.	Kidoel.
6	Baik.	Djoemahat.	Paing.	Kidoel.	Koelon.	Kidoel.	Lor, Wetan.
7	Baik.	Septoe.	Pon.	Wetan.	Kidoel.	Lor.	Koelon.
8	Baik.	Ngahat.	Wage.	Koelon.	Wetan.	Koelon.	Lor, Kidoel.
9	Tida baik.	Senen.	Kliwon.	Lor.	Wetan.	Kidoel.	Koelon.
10	Baik.	Selasa.	Legi.	Koelon.	Lor.	Wetan.	Kidoel.
11	Baik.	Rebo.	Paing.	Kidoel.	Koelon.	Kidoel.	Lor, Wetan.
12	Baik sekali.	Kemis.	Pon.	Wetan.	Kidoel.	Lor.	Koelon.
13	Tida baik.	Djoemahat.	Wage.	Koelon.	Wetan.	Koelon.	Lor, Kidoel.
14	Baik.	Septoe.	Kliwon.	Lor.	Wetan.	Kidoel.	Koelon.
15	Baik.	Ngahat.	Legi.	Koelon.	Lor.	Wetan.	Kidoel.
16	Tida baik.	Senen.	Paing.	Kidoel.	Koelon.	Kidoel.	Lor, Wetan.
17	Baik.	Selasa.	Pon.	Wetan.	Kidoel.	Lor.	Koelon.
18	Baik.	Rebo.	Wage.	Koelon.	Wetan.	Koelon.	Lor, Kidoel.
19	Tida baik.	Kemis.	Kliwon.	Lor.	Wetan.	Kidoel.	Koelon.
20	Baik.	Djoemahat.	Legi.	Koelon.	Lor.	Wetan.	Kidoel.
21	Tida baik.	Septoe.	Paing.	Kidoel.	Koelon.	Kidoel.	Lor, Wetan.
22	Baik.	Ngahat.	Pon.	Wetan.	Kidoel.	Lor.	Koelon.
23	Baik.	Senen.	Wage.	Koelon.	Wetan.	Koelon.	Lor, Kidoel.
24	Tida baik.	Selasa.	Kliwon.	Lor.	Wetan.	Kidoel.	Koelon.
25	Boesoek.	Rebo.	Legi.	Koelon.	Lor.	Wetan.	Kidoel.
26	Boesoek.	Kemis.	Paing.	Kidoel.	Koelon.	Kidoel.	Lor, Wetan.
27	Baik.	Djoemahat.	Pon.	Wetan.	Kidoel.	Lor.	Koelon.
28	Baik.	Septoe.	Wage.	Koelon.	Wetan.	Koelon.	Lor, Kidoel.
29	Tida baik.	Ngahat.	Kliwon.	Lor.	Wetan.	Kidoel.	Koelon.
30	Tida baik.	Senen.	Legi.	Koelon.	Lor.	Wetan.	Kidoel.
		Selasa.	Paing.	Kidoel.	Koelon.	Kidoel.	Lor, Wetan.
		Rebo.	Pon.	Wetan.	Kidoel.	Lor.	Koelon.
		Kemis.	Wage.	Koelon.	Wetan.	Koelon.	Lor, Kidoel.
		Djoemahat.	Kliwon.	Lor.	Wetan.	Kidoel.	Koelon.
		Septoe.	Legi.	Koelon.	Lor.	Wetan.	Kidoel.

IV. DE ALGEMEENE PRIMBON VAN DE 4de SËCTE,
IN GEBRUIK OVER GEHEEL JAVA.
PRIMBON DI ANTERO TANAH-DJAWA, BOEWAT SEGALA PERDJALANAN.
VERVOLG. TOEROETAN.

Hari.	Pasaran.	Waktoe salat.				
		Djam 6 sampe djam 7.	Djam 7 sampe djam 10.	Djam 10 sampe djam 1.	Djam 1 sampe djam 4.	Djam 4 sampe djam 6.
Ngahat.	Paing.	Joesoep.	Ngidjrail.	Ahmad.	Djabarail.	Ibrahim.
Senen.	Pon.	Ngidjrail.	Ahmad.	Djabarail.	Ibrahim.	Joesoep.
Selasa.	Wage.	Ahmad.	Djabarail.	Ibrahim.	Joesoep.	Ngidjrail.
Rebo.	Kliwon.	Djabarail.	Ibrahim.	Joesoep.	Ngidjrail.	Ahmad.
Kemis.	Legi.	Ibrahim.	Joesoep.	Ngidjrail.	Ahmad.	Djabarail.
Djoemahat.	Paing.	Joesoep.	Ngidjrail.	Ahmad.	Djabarail.	Ibrahim.
Septoe.	Pon.	Ngidjrail.	Ahmad.	Djabarail.	Ibrahim.	Joesoep.
Ngahat.	Wage.	Ahmad.	Djabarail.	Ibrahim.	Joesoep.	Ngidjrail.
Senen.	Kliwon.	Djabarail.	Ibrahim.	Joesoep.	Ngidjrail.	Ahmad.
Selasa.	Legi.	Ibrahim.	Joesoep.	Ngidjrail.	Ahmad.	Djabarail.
Rebo.	Paing.	Joesoep.	Ngidjrail.	Ahmad.	Djabarail.	Ibrahim.
Kemis.	Pon.	Ngidjrail.	Ahmad.	Djabarail.	Ibrahim.	Joesoep.
Djoemahat.	Wage.	Ahmad.	Djabarail.	Ibrahim.	Joesoep.	Ngidjrail.
Septoe.	Kliwon.	Djabarail.	Ibrahim.	Joesoep.	Ngidjrail.	Ahmad.
Ngahat.	Legi.	Ibrahim.	Joesoep.	Ngidjrail.	Ahmad.	Djabarail.
Senen.	Paing.	Joesoep.	Ngidjrail.	Ahmad.	Djabarail.	Ibrahim.
Selasa.	Pon.	Ngidjrail.	Ahmad.	Djabarail.	Ibrahim.	Joesoep.
Rebo.	Wage.	Ahmad.	Djabarail.	Ibrahim.	Joesoep.	Ngidjrail.
Kemis.	Kliwon.	Djabarail.	Ibrahim.	Joesoep.	Ngidjrail.	Ahmad.
Djoemahat.	Legi.	Ibrahim.	Joesoep.	Ngidjrail.	Ahmad.	Djabarail.
Septoe.	Paing.	Joesoep.	Ngidjrail.	Ahmad.	Djabarail.	Ibrahim.
Ngahat.	Pon.	Ngidjrail.	Ahmad.	Djabarail.	Ibrahim.	Joesoep.
Senen.	Wage.	Ahmad.	Djabarail.	Ibrahim.	Joesoep.	Ngidjrail.
Selasa.	Kliwon.	Djabarail.	Ibrahim.	Joesoep.	Ngidjrail.	Ahmad.
Rebo.	Legi.	Ibrahim.	Joesoep.	Ngidjrail.	Ahmad.	Djabarail.
Kemis.	Paing.	Joesoep.	Ngidjrail.	Ahmad.	Djabarail.	Ibrahim.
Djoemahat.	Pon.	Ngidjrail.	Ahmad.	Djabarail.	Ibrahim.	Joesoep.
Septoe.	Wage.	Ahmad.	Djabarail.	Ibrahim.	Joesoep.	Ngidjrail.
Ngahat.	Kliwon.	Djabarail.	Ibrahim.	Joesoep.	Ngidjrail.	Ahmad.
Senen.	Legi.	Ibrahim.	Joesoep.	Ngidjrail.	Ahmad.	Djabarail.
Selasa.	Paing.	Joesoep.	Ngidjrail.	Ahmad.	Djabarail.	Ibrahim.
Rebo.	Pon.	Ngidjrail.	Ahmad.	Djabarail.	Ibrahim.	Joesoep.
Kemis.	Wage.	Ahmad.	Djabarail.	Ibrahim.	Joesoep.	Ngidjrail.
Djoemahat.	Kliwon.	Djabarail.	Ibrahim.	Joesoep.	Ngidjrail.	Ahmad.
Septoe.	Legi.	Ibrahim.	Joesoep.	Ngidjrail.	Ahmad.	Djabarail.

IV. KATRANGAN PRIMBON DI ANTERO TANAH DJAWA,
BOEWAT SEGALA PERDJALANAN.

Namanja.	Katrangan.
Ahmad.	Waktœ baik; segala jang di harep, lekas dapet; djikaloe tjari apa-apa, lekas katemoe dan lekas kedapetan; djikaloe ada kabar baik, itoe soenggoe baik, djikaloe ada kabar boesoek, itoe djoesta; djikaloe dalem ini salat ada barang ilang, tida teroes ilang, masih ada dalem roemah, di semboeniken di tempat jang tinggi, jang ambil itoe barang, orang dalem roemah sendiri, maoenja orang jang ambil, di kembalikan lagi; djikaloe minta toeloeng, ataoe tjari orang boewat perteloengan, lekas dapet; segala pakerdjahan jang moelai di djalkanen pada itoe salat, djadi slamet. Dalem ini salat jang koewat orang bangsa koelit semoe poetih, jang melarat orang bangsa koelit semoe merah dan item; djikaloe berdjalan ka lain tempat pada ini salat dengan slamet.
Djabarail.	Waktœ tida tentoe; ini salat artinja satengah baik, satengah boesoek. Dalem ini salat jang menang orang bangsa koelit idjo, jang melarat orang bangsa koelit semoe merah dan item. Djikaloe dalem ini salat ada barang ilang, jang ambil orang lelaki, jang mentjoeri itoe barang adat dan kelakoeannja kasar, itoe barang di semboeniken di blakang roemahnja, di taro di pinggir kali, di bawah poehoen, di sabelah Kidoel roemah; djikaloe ada orang minggat, ataoe ada binatang lari di djalan, lekas kedapetan; djikaloe berkerdja, tida tentoe djadi baik; djikaloe tanem, apa-apa, lekas kaloewar kembang dan boewahnja; djikaloe terima kabar baik ataoe boesoek, boleh itoe tida tentoe; djikaloe berdjalan boleh dengan slamet, boleh dapet soesah, sebab tida tentoe.
Ibrahim.	Waktœ sangar, mesti ati-ati; djikaloe tjari binatang oetan, lekas dapet; djikaloe maoe memboenoh, lekas kedjadihan; segala perpegihan, segala pakerdjahan jang tida perloe, di larang; ini salat tjilaka, salat karoesakan dan kasoeshan; djikaloe orang bawa kabar baik, itoe djoesta; djikaloe orang bawa kabar boesoek, itoe boleh di pertjaja; djikaloe ada barang ilang, teroes ilang; djikaloe ada orang minggat dan binatang lari, teroes tida kombali lagi, ataoe djikaloe bisa kedapetan soedah roesak dan soedah berdara; djikaloe ada barang ilang, jang mentjoeri orang lelaki, baik badannja dan awak, semoe merah koelitnja, keras bitjaranja, tida niat membawa kombali lagi barangnja, sebab itoe orang biasa berdjalan djahat. Dalem ini salat jang menang orang bangsa koelit semoe merah, jang melarat orang bangsa koelit idjo dan item; djikaloe pergi pada ini salat, tentoe dapet kasoeshan; djikaloe bawa barang djadi roesak.
Joesoep.	Waktœ baik; djikaloe berkerdja apa-apa, djadi slamet; djikaloe berdagang, dapet oentoeng; djikaloe maoe bertamoe, bisa. Bangsa orang koelit koening djikaloe berpegihan, katemoe pandhita, ataoe orang pangkat besar, ataoe sobat baik. Djikaloe ada kabar boesoek, itoe djoesta, djikaloe ada kabar baik, itoe betoel. Dalem

IV. KATRANGAN PRIMBON DI ANTERO TANAH DJAWA,
BOEWAT SEGALA PERDJALANAN.
TOEROETAN.

N a m a n j a.	K a t r a n g a n.
Ngidjrail.	ini salat jang koewasa orang bangsa koelit semoe merah dan item. Djikaloe ada barang ilang, orang perampoean jang ambil, badan- nja lentjir, bagoes roepanja, pandjang ramboetnja, aloes adat- nja, itoe barang di terimaken pada orang lelaki; djikaloe ada orang minggat, ataoe ada binatang lari, di tjari, bisa kedapetan; djikaloe pergi kalain tempat, berangkat pada ini salat, dja- lannja slamet sampe ka tempat berhentihan. Waktoe sangar, boesoek sekali, sebab asal tjilaka; djikaloe maoe moelai berkerdja, di larang dalem ini salat; djikaloe ada kabar jang baik, itoe djoesta, djikaloe ada kabar boesoek, itoe betoel; semoea pakerdjahan dalem ini salat angel, soesah dan berat; djikaloe ada barang ilang, teroes ilang, tida katemoelag- gi; djikaloe ada orang minggat, ataoe ada binatang lari, tida kedapetan lagi, djikaloe dapet, soeda mati; djikaloe ada barang ilang, jang mentjoeri orang lelaki, roepanja terialoe djahat, itoe orang soeda biasa berdjalan djahat, orangnja besar, dan tinggi, koelitnja item, boesoek dan kasar bitjaranja dan kasar adatnja. Dalem ini salat, jang menang orang bangsa koelit item, jang melarat orang bangsa koelit semoe merah. Djikaloe dalem ini salat ada perang, banjak orang jang mati; djikaloe berdagang, dapet roegi, ataoe tida lakoe; djikaloe tanem apa-apa, tida kaloe- war, teroes mati, ataoe di makan binatang; djikaloe moelai bikin roemah, jang poenja roemah djadi melarat, dengen lakas mati; djikaloe kawin, salah satoe lekas mati; djikaloe maoe bikin djahat pada orang, boleh djadi; djikaloe berdjalan, dapet tjilaka di djalan, ataoe dapet sakit.

DE BIJZONDERE PRIMBON'S.

De bijzondere *primbon's* zijn uittreksels uit de algemeene en gemaakt voor bepaalde doeleinden, waarbij meestal het gaan naar een andere plaats niet noodig is, zooals bv. voor het trouwen, den huisbouw, de besnijdenis enz. Hierop maken een uitzondering de *primbon's* voor den oorlog, voor een roof of diefstal, voor het opsporen van dieven en het gestolene, voor het spelen en voor het jagen, waarbij gelet is op den stand van den *Naga hari* en van de andere goden.

De uitkomsten der bijzondere *primbon's* hangen geheel af van de uitkomsten der telling van den goeden of kwaden dag en indien men zich in open lucht beweegt, ook van de goede en slechte richting.

Elke der vier vorengenoemde godsdienstsecte heeft haar eigene bijzondere *primbon's*, die hier afzonderlijk in vier hoofdstukken worden beschreven.

De bijzondere *primbon's* zijn echter zoo menigvuldig, dat men bij een behoorlijke en volledige verzameling, geheele boekdeelen daarmede zou kunnen vullen; daarom zijn hier alleen die *primbon's* opgenomen, die in de *Wali sanga* voorkomen en die kenmerken vertoonen van hun oorspronkelijk bestaan.

Van een bijzondere *primbon* treft men soms meer dan 20 verschillende afschriften of redacties aan, die alle in gebruik zijn, waarschijnlijk omdat in die afschriften enz., welke van hand tot hand gaan, de daarin voorkomende fouten nooit gecorrigeerd werden. Toch worden die *primbon's*, die soms veel van elkander verschillen, door de bezitters gebruikt en opgevolgd, zoodat het geval zich niet zelden voordoet, dat door den een iets ondernomen wordt op een dag, die door den andere daarvoor ontraden wordt. In dit deel zijn dergelijke *primbon's* niet vermeld.

De verschillen evenwel tusschen de *primbon's* van West-, Midden- en Oost-Java in dit deel vermeld, worden door de Javanen verklaard, dat de kwade en goede geesten en goden niet overal vertegenwoordigd zijn en dat deze zich op verschillende tijdstippen, dagen en maanden bevinden in de verschillende deelen der aarde.

I. DE BIJZONDERE PRIMBON'S DER 1ste SECTE.

1. PRIMBON PRANG, PRANG SABIL DAN PRANG BAKAT.

In gebruik in Midden-Java.

Deze *Primbon* is berekend op den stand van den *Naga hari* om daardoor den vijand zoodanig te kunnen tegemoet treden, dat hij zich voor den *Naga hari* beweegt, zoodat men, om het gevecht te winnen, achter den *Naga hari* moet vechten.

Voor deze berekening wordt in de eerste plaats gebruikt de tafel IV hiervoren. De tweede tafel is gelijk aan de tafel om den stand van den *Naga hari* te onderzoeken, doch wordt hier voorgesteld door een laus op een graf geplaatst, met de punt naar boven gekeerd, een *kris* door de lans gestoken met de punt naar het Westen en een groote slang (*Naga hari*), die beide wapens op het kruispunt omstrengelend, met den staart op het Westelijk einde van het graf ligt, terwijl de kop op de lanspunt rustende, naar het Oosten wijst. (Zie fig. 17.)

PAPAN ITOENGAN.

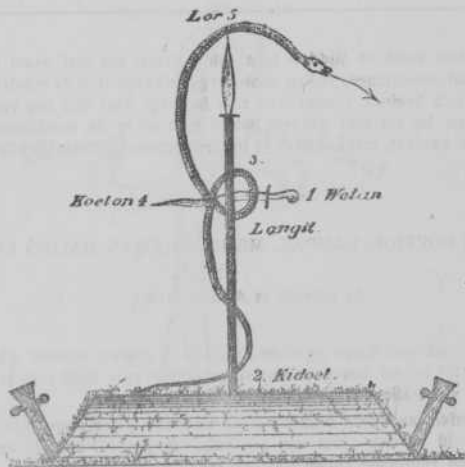

Fig. 17.

De telling met de *neptoe's* van de tafel IV van den dag en den *pasaran* wordt begonnen bij 1 *Wetan*, 2 *Kidoet*, enz., waar de telling eindigt, daar is de plaats van den *Naga hari* en ook de windstreek, vanwaar men het gevecht moet beginnen, front makende in de tegenovergestelde richting.

Wanneer men bv. wenschte te onderzoeken, van welken kant men op *Ngahat-Paing* den vijand moet aanvallen, telt men het getaal 14, zijde het totaal der *neptoe's*, op de 2de tafel van dezen *primbon* uit; men zal dan tot uitkomst krijgen: *Koelon*. Op dien dag is de plaats van den *Naga hari* in *Koelon*, front ma naar *Wetan*. Men zal op dien dag overwinnen, wanneer men met het gezicht naar *Wetan* het gevecht opent.

De derde tafel van dezen *primbon* is als volgt.

PAPAN KATRANGAN ITOENGAN.

Nep-toe.	Naga hari.	Nep-toe.	Naga hari.	Nep-toe.	Naga hari.	Nep-toe.	Naga hari.
7	Kidoel.	10	Lor.	13	Langit.	16	Wetan.
8	Langit.	11	Wetan.	14	Koelon.	17	Kidoel.
9	Koelon.	12	Kidoel.	15	Lor.	18	Langit.

Deze *primbon* wordt in Midden-Java ook gebruikt om met winst te spelen. Evenals men zal overwinnen, indien men het gevecht opent in de windstreek waar de *Naga hari* zich bevindt, zoodat men zich beweegt naar den rug van den *Naga hari*, zal men bij het spel winnen, indien men zit in de windstreek waar de *Naga hari* zich bevindt, met het gezicht in de tegenovergestelde richting.

2. PRIMBON NGETJOE, GAMPAK, MEMBEGAL DAN MALING KEROJOK.

In gebruik in Midden-Java.

Om het gebruik van dezen *primbon* duidelijk te maken, moeten wij terugkomen op eenige tafels, die hiervoren reeds beschreven zijn, doch voor dezen *primbon* in anderen vorm zijn voorgesteld.

De eerste tafel van dezen *primbon* is de tafel IV, welke voor dezen *primbon* wordt voorgesteld in den vorm van een huis, (zie fig. 18) en waarvan wij het gebruik door een voorbeeld zullen trachten op te helderen.

Wanneer men bv. in den nacht van *Rebo-Kliwon* op roof wenschte uit te gaan, moet in de eerste plaats worden onderzocht, of men dien nacht veilig zal zijn tegen overrompeling, dan wel of men daar tegen maatregelen heeft te nemen. Daartoe telt men de *neptoe's* van *Rebo* = 7 en *Kliwon* = 8 bij elkander op, totaal 15 en men zoekt de uitkomst op de onderstaande tafel op. (Zie fig. 19.)

PAPAN ITOENGAN.

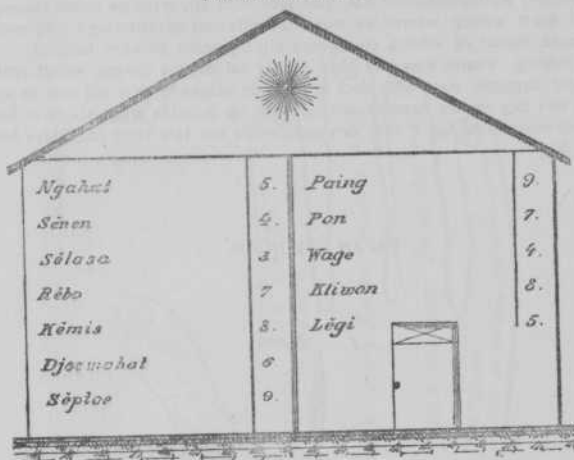

Fig. 18.

PAPAN KATRANGAN.

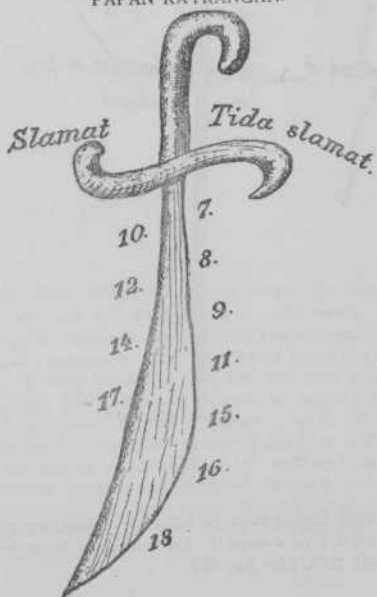

Fig. 19.

Men ziet, dat de tocht niet gelukkig zal zijn en dat men op zijn hoede zal moeten wezen; niettegenstaande dat, gaat men toch uit, want de boven aangegeven tafel heeft weinig waarde en wordt dikwijls niet geraadpleegd. Zij wordt hier vermeld, omdat zij feitelijk en eigenaardig bij dezen *primbon* behoort.

De richting, waarin men met goed gevolg zal kunnen rooven, wordt echter nauwkeurig nagegaan, voor welk doel men op de volgende tafel telt met de *nep-toe's* van den dag en den *pasaran* van tafel IV, op dezelfde wijze als op de hiervoren reeds beschreven fig. 7 voor den *pantja-dria* der 1ste secte in Midden-Java. (Zie fig. 20.)

PAPAN ITOENGAN.

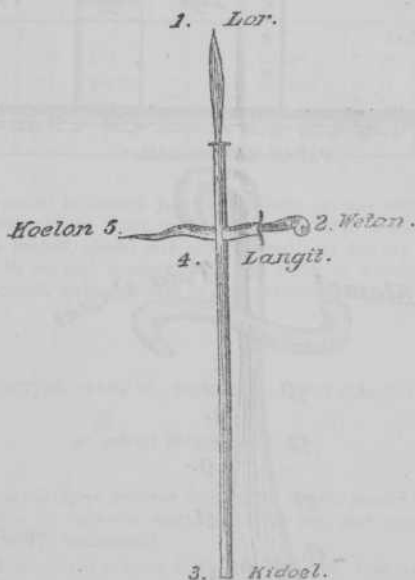

Fig. 20.

Deze telling zal voor *Rebo-Kliwon* de volgende uitkomsten geven, nl. *Lor* 1, *Wetan* 9, *Kidoel* 4, *Langit* 1 en *Koelon* 0. De beteekenis dezer uitkomsten vindt men in de onderstaande tafel. (Zie fig. 21.)

PAPAN KATRANGAN.

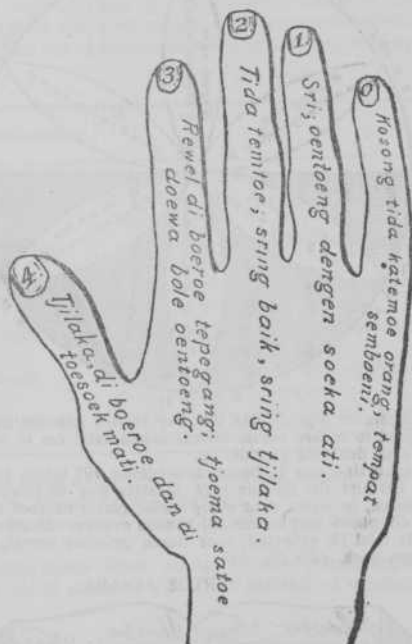

Fig. 21.

De verklaring dezer uitkomsten is als volgt. De windstreken, waarop de cijfers 1 en 0 vallen, zijn die, waarop men te letten heeft. Het cijfer 1 duidt de richting aan, waarin men met goed gevolg kan rooven, het cijfer 0 de plaats, waarheen men kan vluchten, wanneer men wordt achtervolgd; de andere uitkomsten zijn slecht. Op *Rebo-Kliwon* zal men dus met goed gevolg kunnen rooven in *Lor* of op een plaats, die op een berg gelegen is; ontdekt wordende, vlucht men naar *Koelon*. Bovenvermelde richtingen nagaande op de tafel van den *pantja dria* zal men zien, dat op dien dag *Kala* in *Lor* en *Langit* is en *Brahma* zich in *Koelon* bevindt; men kieze dus bij voorkeur de slechte richting. Nadat men de goede richting heeft onderzocht, wordt alsnog nagegaan de goede *waktoe*, waarop men met den roof kan beginnen. Ook deze telling is dezelfde als die van den *patjak rolas* in gebruik in Midden-Java, doch op de onderstaande figuur reeds geheel is uitgewerkt. (Zie fig. 22.)

PAPAN ITOENGAN.

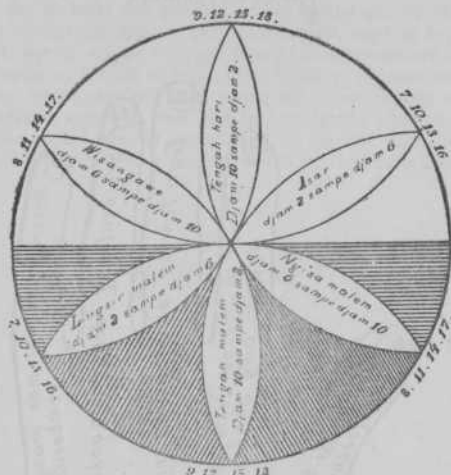

Fig. 22.

Menheeft slechts de *neptoe's* van den dag en den *pasaran* bij elkander op te tellen en dat getal te zoeken op de bovenstaande tafel om te weten, welke *wak-toe* het meest voor den roof geschikt is.

Met de beschrijving van de boven aangegeven vijf tafels, zouden wij kunnen volstaan, ware het niet, dat op sommige plaatsen nog de gewoonte bestaat, om ook te onderzoeken, in welke *desa* of op welke plaats de roof zal plaats hebben en of men op die plaats met succes zal kunnen werken. Daartoe worden de *neptoe's* volgens de tafel IX gebezigd, voor dezen *primbon* vervat in den vorm van een opengeslagen boek. (Zie fig. 23).

PAPAN NEPTOE AKSARA.

Aksara	Neptoe	Aksara	Neptoe
ha	6	na	1
na	2	da	4
ga	3	da	3
ra	3	da	8
ka	3	nya	3
dha	4	ma	5
ta	5	ga	1
sa	3	ba	2
wa	6	tha	4
la	3	nga	2

Fig. 23.

Om nu te weten in welke *desa* men in den vorenbedoelden nacht op roof uit moet gaan, onderzoekt men eerst al de namen van de *desa*'s, die in de gevonden goede richting gelegen zijn. Is bv. in die richting gelegen de *desa Dja-katra*, dan telt men de *neptoe*'s der *aksara*'s bij elkander op, als: $Dja=3$, $ka=3$ en $tra=3$, totaal 9. Van dit totaal wordt telkens en zoolang 7 afgetrokken, totdat er minder dan 7 overschiet; het overschietende *toenggak* genoemd, wijst de uitkomst aan, die op de onderstaande *papan katrangan* nader wordt verduidelijkt.

PAPAN KATRANGAN.

Toeng-gak.	Djalannja.	K a t r a n g a n.
1	Oela.	Baik dan koewat, dapet oentoeng dan banjak redjeki.
2	Kodhok.	Djikaloe niat njolong di kanan dan kiri sadja, ada oentoeng sedikit.
3	Klabang.	Djikaloe pergi djaoeh, lama-lama djadi ketjil hati dan temennja lari.
4	Djago.	Djikaloe deket, katemoe orang djaga, djikaloe djaoeh tida dapet oentoeng.
5	Penjoe.	Djikaloe pergi ka lain tempat tida sampe dateng, katemoe kasoesian di djalan.
6	Koeda.	Sabelömnja dateng di tempatnja, terboeroe dan terpegang, mengatoeri perkara.
7 of 0	Matjan.	Djikaloe dateng di tempatnja, katemoe orang jang mendjaga, di boeroe dan di toesoek mati.

Van het totaal 9, het getal 7 aftrekkende, verkrijgt men tot rest 2; men zal in dien nacht dus weinig winst behalen.

Indien het totaal der *neptoe*'s minder dan 7 bedraagt, wordt daarvan niets afgetrokken.

De beide laatste tafels worden dikwijls geraadpleegd door het wachtvolk der *desa*'s, om te weten, of hun wacht gestoord zal worden.

3. PRIMBON BOEROE BINATANG.

In gebruik in Midden-Java.

De *primbon* voor de jacht bestaat uit twee tafels; de eerste tafel is de tafel IV. De tweede tafel is de *papan oendjoekan* op de eerste tafel en als volgt.

PAPAN OENDJOEKAN.

Nep-toe.	Tampat berboeroe.	Nep-toe.	Tampat berboeroe.
7	Wetan, Kidoel, Koelon.	13	Kidoel, Koelon.
8	Wetan, Koelon.	14	Naik goenoeng.
9	Kidoel, Koelon.	15	Lor. Naik goenoeng.
10	Wetan, Koelon.	16	Wetan.
11	Wetan. Naik goenoeng.	17	Naik goenoeng.
12	Wetan.	18	Lor, Kidoel. Naik goenoeng.

Men wensch bv. op *Senen-Pon* te jagen of te visschen: Om van een goede vangst verzekerd te zijn, raadpleegt men dezen *primbon* en telt de *neptoe's* van *Senen* = 4 en *Pon* = 7 samen op, totaal 11. Dit getal zoekt men op de *papan oendjoekan*, waar men zal vinden, dat men, om een goede vangst te hebben, moet gaan naar *Wetan* of naar het gebergte in oostelijke richting.

De Javaan gelooft, dat ook de dieren bang zijn voor den *Naga hari* en den *Kala* en als het ware bij instinct weten, van welke plaats deze goden komen. Zoo zal bv. een broedsche kip elken dag van plaats veranderen en den kop wenden naar de windstreek, waarin zich de *Naga hari* bevindt; daarentegen zal een kip, die een roofvogel in de lucht ziet, vluchten in een richting tegenovergesteld aan die van den *Naga hari*; zoo althans wordt verteld. In hoeverre dit waar is, kan de lezer zelf, indien hij er lust en tijd toe heeft, onderzoeken.

4. PRIMBON MAIN.

In gebruik in Oost-Java.

De *primbon main* is zoo algemeen, dat bijna iedere Javaan hem uit het hoofd kent. Om het gebruik van dezen *primbon* duidelijk te maken, zal een voorbeeld voldoende zijn.

Men wensch bv. op *Septoe-Legi* kaart te spelen, dan telt men volgens tabel IV de *neptoe's* van *Septoe* = 9 en *Legi* = 5 samen op; totaal 14. Dit getal zoekt men op de *papan oendjoekan* hieronder op, waar men zal vinden, dat men, om te winnen, moet zitten op *Kidoel* met het gezicht naar *Lor*; zittende op *Lor* met het gezicht naar *Kidoel*, zal men dien dag verliezen.

PAPAN OENDJOEKAN.

Neptoe. hari dan pasaran.	Menang.	Tida tentoe, sering menang sedikit, sering kalah.	Tida tentoe, sering menang sedikit, sering kalah.	Kalah.
7	Koelon.	Lor.	Kidoel.	Wetan.
8	Lor.	Wetan.	Koelon.	Kidoel.
9	Wetan.	Lor.	Kidoel.	Koelon.
10	Kidoel.	Koelon.	Wetan.	Lor.
11	Koelon.	Lor.	Kidoel.	Wetan.
12	Lor.	Wetan.	Koelon.	Kidoel.
13	Wetan.	Lor.	Kidoel.	Koelon.
14	Kidoel.	Wetan.	Koelon.	Lor.
15	Koelon.	Lor.	Kidoel.	Wetan.
16	Lor.	Wetan.	Koelon.	Kidoel.
17	Wetan.	Lor.	Kidoel.	Koelon.
18	Kidoel.	Koelon.	Wetan.	Lor.

In dezen *primbon* is de stand van den *Naga hari* in acht genomen. Zit men met het gezicht naar den *Naga hari*, dan zal men verliezen; zit men op zij van den *Naga hari*, dan zal men kunnen winnen maar ook verliezen; zit men achter den *Naga hari*, dan zal men winnen.

5. PRIMBON BOEROE BINATANG.

In gebruik in Oost-Java.

Deze *primbon* bestaat uit twee tafels.

De eerste tafel is de tafel IV.

De tweede tafel is de *papan oendjoekan* op de eerste en ingericht als volgt.

PAPAN OENDJOEKAN.

Nep-toe.	Tampatnja.	Nep-toe.	Tampatnja.	Nep-toe.	Tampatnja.	Nep-toe.	Tampatnja.
7	Koelon.	10	Kidoel.	13	Wetan.	16	Lor.
8	Lor.	11	Koelon.	14	Kidoel.	17	Wetan.
9	Wetan.	12	Lor.	15	Koelon.	18	Kidoel.

Men wenscht bv. op *Ngahat-Paing* te jagen of te visschen, dan telt men de *neptoe's* van *Ngahat* = 5 en *Paing* = 9, totaal 14 op en men zoekt dit getal op de bovenstaande tafel op. Men zal dan zien, dat men om een goede vangst te hebben, moet jagen, in een richting *gaande daar Kidoel*.

Om dus met succes te kunnen jagen, gaat men tegen den *Naga hari* in, daar de dieren bij instinct nooit den *Naga hari* tegemoet loopen, zoodat men de dieren dan ontmoet.

6. PRIMBON ADOE DJAGO.

In gebruik in Oost-Java.

Deze *primbon* omvat vijf tafels.

De eerste tafel is de tafel IV.

De tweede tafel wijst de som der *neptoe's* der dagen aan, die geschikt of ongeschikt zijn voor het hanengevecht als:

PAPAN KATRANGAN ITOENGAN.

Neptoe.	Katrangan.	Neptoe.	Katrangan.
10	Slamet.	7	Tida slamet.
12	"	8	"
14	"	9	"
17	"	11	"
		13	"
		15	"
		16	"
		18	"

Ten einde na te gaan of de dag goed is, telt men de *neptoe's* van den dag en den *pasaran* bij elkander op; het totaal zoekt men op de bovenstaande tafel op.

De derde tafel is die voor den *patjak rolas* in gebruik in Oost-Java met de daarbij behorende *papan oendjoekan* en de *papan katrangan*, aangevende de goede of slechte *waktoe's* of tijdstippen van den dag, waarop men hanengevechten kan houden.

De vierde tafel bestaat uit een figuur in den vorm een ster, waarop de verschillende hoofd- en tusschen-windstreken en de verschillende kleuren van de hanen voorkomen. (Zie fig. 24).

PAPAN ITOENGAN.

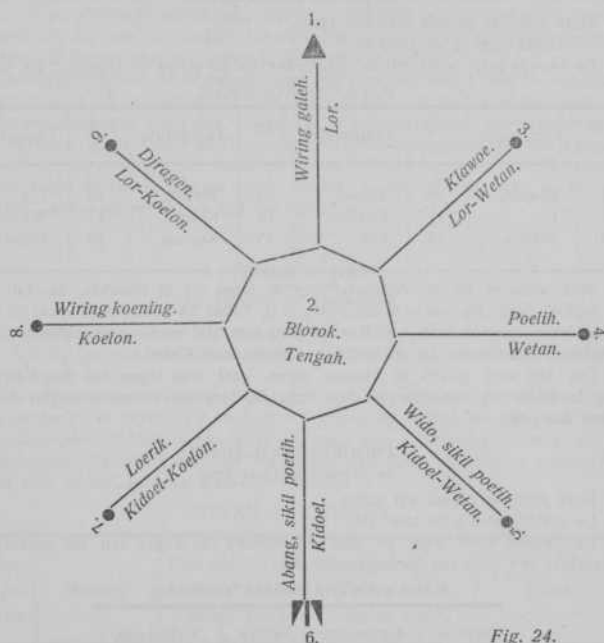

Fig. 24.

De telling op deze tafel geschiedt op dezelfde wijze als op de tafel *pantja dria* in gebruik in Oost-Java, alleen met dit onderscheid, dat men bij de *neptoe's* van den dag en den *pasaran* nog voegt het getal 9 als de *neptoe* van den haan. Een voorbeeld moge het gebruik dezer tafels ophelderen.

Men wenscht bv. op *Ngahat-Paing* te weten, welke haan dien dag de sterkste zal zijn en andere hanen zal overwinnen. Hiertoe telt men volgens de tafel IV de *neptoe's* van *Ngahat*=5, *Paing*=9, op, totaal 14, waarbij nog 9 voor de *neptoe* van den haan gevoegd wordt, totaal 23.

Men neemt 23 centen en telt die op de bovenstaande tafel bij *Lor* 1 beginnende en verder over *Tengah* 2, *Lor-Wetan* 3 enz. uit, op dezelfde wijze als bij het *dakonspel*. Na de telling zijn de centen als volgt over de verschillende windstreken verdeeld:

Lor, Wiring galeh 1. Tengah, Blorok 4. Lor-Wetan, Klawoe 1. Wetan, Poelth 0. Kidoel-Wetan, Wido, sikil poeth 2. Kidoel, Abang, sikil poeth 2. Kidoel-Koelon, Loerik 11. Koelon, Wiring koening 2. Lor-Koelon, Djragem 0. Totaal 23.

Deze uitkomsten duiden aan, dat dien dag de *Loerik* de sterkste is en het van alle andere hanen zal winnen; daarop volgt in sterkte de *Blorok* enz.

Aan dit winnen of verliezen is echter nog een voorwaarde verbonden en wel, dat de hanen gelijk van grootte en ongeveer van gelijken ouderdom moeten zijn. Buitendien moeten de hanen bij den aanvang van het gevecht staan op de windstreek, die op vorenstaande figuur voor den haan is aangewezen, dus zal de *Loerik*, om te winnen, bij den aanvang van het gevecht met zijn kop naar *Lor-Wetan* moeten staan, enz. de *Blorok* evenwel zal in alle richtingen kunnen vechten.

De vijfde tafel van dezen *primbon* is de *papan oendjoekan* op de bovenstaande tafel en ingericht als volgt.

PAPAN OENDJOEKAN.

Neptoe hari dan pasaran dengan neptoenja djago.	Wiring galeh, Lor.	Blorok, Tengah	Klawoe, Lor- Wetan.	Poetih, Wetan.	Wido, sikil poe- tih, Kidoel-We- tan.	Abang, sikil poe- tih, Kidoel.	Loerik, Kidoel- Koeilon.	Wiring koening, Koeilon.	Djragem, Lor- Koeilon.
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	
16	5	1	0	4	1	4	0	1	0
17	1	0	4	1	4	0	1	2	4
18	5	1	0	4	1	4	0	1	2
19	1	0	4	1	4	0	1	4	4
20	5	1	0	4	1	4	0	1	4
21	5	5	1	0	4	1	4	0	1
22	2	2	4	1	7	4	1	0	1
23	1	4	1	0	2	2	11	2	0
24	1	1	3	7	2	4	1	0	5
25	0	6	0	1	2	6	3	6	1
26	5	1	2	3	7	5	2	1	0
27	7	4	1	0	1	0	4	10	0

Deze tafel raadplegende en daarop in de eerste kolom de som der *neptoe's* van den dag, den *pasaran* en den haan zoekende, vindt men daarachter dadelijk, op welken haan de grootste uitkomst valt; deze is dan voor dien dag de sterkste.

De tweede en derde tafel zijn niet overal in gebruik en worden dikwijls ook niet geraadpleegd.

7. PRIMBON ADOE DJAGO.

In gebruik in Midden-Java.

Deze *primbon* bestaat uit drie tafels.

De eerste tafel is de tafel IV.

De tweede tafel bevat de verschillende kleuren der hanen, die, volgens de telling op de eerste tafel, op de verschillende dagen voor het gevecht kunnen gebruikt worden, als:

PAPAN OENDJOEKAN.

Neptoe.		Djago boewat adoe.
1	10	Poetih moeloes.
2	11	Loerik sekoel, kaki poetih.
3	12	Koening, kaki koening.
4	13	Merah, kaki poetih.
5	14	Wido, kaki poetih.
6	15	Item, kaki item.
7	16	Item galeh, seperti nila koening.
8	17	Kalawoe moeloes, kaki lempoejang aking.
9	18	Blorok moeloes, kaki lonteng, djaloë item.

De derde tafel wijst aan, of de voor het gevecht aangewezen haan zal overwinnen of verliezen en is als volgt.

PAPAN KATRANGAN ITOENGAN.

Neptoe.									Katrangan.	
1	3	5	7	9	11	13	15	17	Bapak.	Menang.
2	4	6	8	10	12	14	16	18	Anak.	Kalah.

Men wensch bv. op *Ngahat-Paing* hanen te doen vechten, dan zoekt men het totaal der *neptoe's*, d. i. het getal 14 op de tweede tafel op. Men zal in dit geval zien, dat op *Ngahat-Paing* de beste haan voor het gevecht zal zijn: *Wido*, *kaki poetih*. Om nu te weten, of die haan het op dien dag van andere hanen zal winnen, raadpleegt men de derde tafel en men zoekt daarop het cijfer 14 op. Dit cijfer zal men in de kolom *anak* vinden; hij zal op dien dag dus verliezen.

De tweede tafel van dezen *primbon* wordt soms niet geraadpleegd; de derde echter wordt dikwijls gebruikt, vooral wanneer bij het hanengevecht er weddenschapen aan verbonden zijn.

8. PRIMBON MEMBERDIRIKEN ROEMAH BAROE.

In gebruik in Midden-java.

Deze *primbon* bestaat uit twee tafels.

De eerste tafel is de tafel IV.

De tweede tafel bevat de uitkomsten van de telling op de eerste tafel, als:

PAPAN KATRANGAN ITOENGAN.

Neptoe.				Adatnja.	Katrangan.
1	6	11	16	Sri.	Berdiriken roemah peringgitan.
2	7	12	17	Kitri.	Berdiriken roemah di blakang.
3	8	13	18	Gana.	Berdiriken roemah di depan ataoe pendapa ataoe roemah gandok kanan-kiri.
4	9	14	—	Wijoe.	Berdiriken roemah tengah, kandang sapi ataoe kerbo, gedogan ataoe lain-lain tempat binatang dan berdiriken loemboeng ataoe lain tempat padi.
5	10	15	—	Pokah.	Berdiriken dapoer.

Men wenscht bv. op *Djoemahat-Legi* een begin te maken met den bouw van een nieuw huis, dan telt men volgens de 1ste tafel de *neptoe's* op van *Djoemahat*=6 en *Legi*=5, totaal 11 en zoekt dit getal op de tweede tafel op. Men ziet dan, dat men om gelukkig te bouwen en in het gebouwde te wonen, men op dien dag zal moeten beginnen met den *peringgitan* d.i. dat gedeelte, waar de wajang vertoond wordt en gasten en logés worden ontvangen en gehuisvest.

Op deze wijze zal men na beëindiging van den bouw van elk deel moeten nagaan, waaraan men verder werken moet, totdat het huis geheel klaar zal zijn.

9. PRIMBON MEMBOENGKAR ROEMAH, MENGALEH KA LAIN TAMPAT DAN MEMBERDIRIKEN DI TAMPAT BAROE.

In gebruik in Oost-Java.

Deze *primbon* bestaat uit twee tafels.

De eerste tafel is de tafel IV.

De tweede tafel wijst, als volgt, de uitkomsten aan van de telling op de eerste tafel.

PAPAN KATRANGAN ITOENGAN.

Neptoe.					Adatnja.	Katrangan.
1	5	9	13	17	Goeroe.	Baik dan slamet.
2	6	10	14	18	Ratoe.	Baik dengan banjak redjeki.
3	7	11	15		Pandhita.	Dapet sakit dengan kemalingan.
4	8	12	16		Wali.	Djadi melarat.

Men wenscht bv. op *Ngahat-Legi* zijn huis af te breken, naar een andere plaats over te brengen en het daár weder op te zetten; hiertoe neemt men volgens de eerste tafel de som der *neptoe's* van *Ngahat*=5 en *Legi*=5, totaal 10 en zoekt men dit getal op de tweede tafel op.

Men ziet dan, dat het afbreken, overbrengen en weder opzetten van het huis op dien dag gelukkig zal afloopen en dat men op de nieuwe plaats voorspoed en geluk zal hebben. Wenscht men op dien dag ook zijn huisraad over te brengen en zelf te verhuizen, dan moet men ook den *primbon* voor het verhuizen daarbij raadplegen.

Buitendien dient men rekening te houden met den stand van den *Naga hari*, opdat men niet tegen den *Naga hari* in verhuize; ook wordt beweerd, dat men, tegen den wind in verhuizende, ziekte te wachten heeft.

10. PRIMBON MENGALEH KA LAIN ROEMAH ATAOE PERGI KA LAIN TAMPAT.

In gebruik in Oost-Java.

Deze *primbon* omvat vier tafels.

De eerste tafel is de tafel IV.

De tweede tafel is dezelfde en wordt op dezelfde wijze geraadpleegd als de tweede tafel van den voorgaanden *primbon*: *Boengkar roemah, mengaleh ka lain tampat dan memberdiriken di tampat baroe.*

De derde tafel wijst aan de richting, waarin men verhuizen mag en is ingericht als volgt:

PAPAN OENDJOEKAN.

Neptoe hari dan pasaran.					Slamet.	Soesah.	Sakit.	Tjilaka.
1	5	9	13	17	Koelon.	Kidoel.	Lor.	Wetan.
2	6	10	14	18	Lor.	Koelon.	Wetan.	Kidoel.
3	7	11	15	—	Wetan.	Lor.	Kidoel.	Koelon.
4	8	12	16	—	Kidoel.	Wetan.	Koelon.	Lor.

Bovenstaande tafel berust op den stand van den *Naga-hari*. Verhuist men achter den *Naga hari* gaande, dan is dat *slamet* of goed; verhuist men rechts van den *Naga hari*, dan geeft zulks *soesah* of moeielijkheden; verhuist men links van den *Naga hari*, dan wordt men *sakit* of ziek en verhuist men tegen den *Naga hari* in, dan krijgt men *tjilaka* of ongeluk.

De vierde tafel is die voor den *patjak rolas* in Oost-Java in gebruik. Men verhuist in de *waktoe kosong*, op de onderstaande tafel nader aangeduid.

PAPAN OENDJOEKAN.

Neptoe.				Waktoe slamet boewat mengaleh.			
7	10	13	16	Waktoe asar	djam 2 sampe	djam 6 siang.	
8	11	14	17	" tengah hari	" 10	" 2	"
9	12	15	18	" wisangawe	" 6	" 10	"

Men wenscht bv. op *Djoemahat-Kliwon* te verhuizen, dan telt men de *neptoe's* op van *Djoemahat* = 6 en *Kliwon* = 8, totaal 14, en men zoekt dit getal op de 2de, 3de en 4de tafel van dezen *primbon* op. Men zal dan zien, dat men op dien dag alleen in moordelijke richting verhuizen mag en wel tusschen 10 en 2 uur.

Bij het verhuizen van Javanen wordt nog het volgende in acht genomen.

Pij een harden wind mag men niet tegen den wind in verhuizen, dit brengt achteruitgang in zaken en soms ook ziekte mede; moet men noodzakelijk tegen den wind in verhuizen, dan maakt men een omweg, waardoor men den wind van ter zijde krijgt.

Om zeker te zijn, dat men in het nieuwe huis geen ongelukken zal krijgen, heeft men nog de gewoonte om den dag vóór het verhuizen het nieuwe huis te doen schoonmaken, daarna plaatst men een *gendî* met water op den vloer in het midden van het hoofdgebouw, waarop men den *Koran* legt. Op het uur van verhuizen begeeft men zich gezamenlijk naar het huis; men neemt onder het uitspreken van een daarvoor bestemd gebed aan den *Danjang*, den *Koran* van de

gendi en ledigt haar in het huis bij kleine beetjes op den vloer. Vóór elk raam of elke deur wordt een ei geofferd en op den vloer stuk geworpen; deze eieren laat men gedurende het verhuizen en rangschikken der goederen liggen.

Na zes uur 's middags worden verder op alle gevaarlijke hoeken van het huis en het erf bloemen geofferd aan den *Danjang* en *menjan* gebrand.

Vermoedt men, dat kwade geesten het huis bewonen of staat het huis bekend als een spookhuis, dan moet men behalve de vorenbeschreven voorbehoedsmaatregelen nog op den dag vóór het verhuizen een zwarten bok of ram op de beruchte plaats vastbinden en daar zonder voedsel tot den volgenden dag, zijnde de dag van het verhuizen, laten staan. Op den dag van verhuizen wordt de bok geslacht en het vleesch aan voorbijgangers, dan wel aan arme lieden, ten geschenke gegeven. Het slachten geschiedt door een *modin* onder het prevelen van een gebed aan den *Danjang*. Geen der huisgenooten mag van het vleesch nuttigen, of dit verkoopen. Indien men geen zwarten bok of ram kan krijgen, is een zwarte os of buffel, zwarte haan of eenige ander zwart slachtdier voldoende, mits het van het mannelijk geslacht en goed zwart zij. Voorts wordt door velen nog de gewoonte gevolgd om van het erf, vanwaar men verhuist, aarde mede te nemen en die in het nieuw betrokken huis onder de slaappleatsen te strooien.

Bij het verhuizen geeft de Javaan in het nieuwe huis steeds een *slametan* om voor hem en de zijnen voorspoed en geluk in de nieuwe woning af te smeeken.

II. PRIMBON MENGALAH KERBO, SAPI ATAEO LAIN

ROEPA KEWAN.

In gebruik in Midden-Java.

Deze *primbon* bestaat uit twee tafels.

De eerste tafel is de tafel IV.

De tweede tafel bevat de uitkomsten van de telling op de eerste tafel en is als volg.

PAPAN KATRANGAN.

Neptoe.					Adatnja.	Katrangan.
1	5	9	13	17	Soeka.	Djikaloe pindah, sering dapet sakit kaki.
2	6	10	14	18	Watoe.	Djikaloe pindah, boleh lama seneng.
3	7	11	15	—	Gadjah.	Djikaloe pindah, bandannja djadi baik.
4	8	12	16	—	Boeta.	Djikaloe pindah, sering dapet soesah ataoe tjilaka.

Men wensch bv. op *Septoe-Paing* zijn buffels, koeien of ander vee met hun kralen naar een andere plaats over te brengen, dan telt men de *neptoe's* volgens de eerste tafel van *Septoe* = 9 en *Paing* = 9 bij elkander op, totaal 18. Dit getal op de tweede tafel opzoekende zal men zien, dat die dag goed is, om het vee te doen verhuizen; men zal, als men het op dien dag overbrengt, het lang kunnen houden.

12. PRIMBON MENGALAH KA LAIN ROEMAH ATAEO KA
LAIN TAMPAT.

In gebruik in Midden-Java.

Deze *primbon* bestaat uit twee tafels.

De eerste tafel is de tafel IV.

De tweede tafel wijst de uitkomsten der telling aan, als:

PAPAN KATRANGAN.

Neptoe.						Adatnja.	Katrangan.
1	4	7	10	13	16	Waktoe.	Baik, djalán slamet, tida koerang apa-apa.
2	5	8	11	14	17	Rogoh.	Tida baik, sering dapet soesah.
3	6	9	12	15	18	Majit.	Djahat, sering dapet tjilaka.

Men wenscht bv. op *Ngahat-Paing* te verhuizen, dan telt men de *neptoe's* volgens de eerste tafel van *Ngahat* = 5 en *Paing* = 9 samen op, totaal 14. Dit getal op de tweede tafel opzoekende, zal men zien, dat het niet goed is dien dag te verhuizen.

13. PRIMBON MENTJARI PENTJOERI DAN BARANG.

TJOERIAN.

In gebruik in Midden-Java.

Deze *primbon* omvat twee tafels.

De eerste tafel is de tafel IV.

De tweede tafel wijst de uitkomsten aan van de telling, volgens de eerste tafel als:

PAPAN KATRANGAN.

Toeng gak.	Adatnja	Katrangan.
1	Angin.	Djalannja mengalor, mengetan, djalán di mana tempat aer; orang mentjoeri anak jang tida poenja roemah, roepanja koe-roes, jang soeroe beroemah di sabelah Lor roemahnja jang katjoerian; poelang di angin, kaloewar masoek di tjari tida kedapetan, itoe barang teroes ilang.
2	Lintang.	Jang ambil, anak roepanja sakit, badannja ketjil, ramboetnja semoe merah, tangannja papak oedjoengnja. djalannja mengi-doel, mengetan, deket api mengalor, di sabelah Kidoel-Koelon bolehnja njimpen itoe barang.

Toeng- gak.	Adatnja.	Katrangan.
3	Banjoe.	Jang mentjoeri badannja ada tandanja andeng-andeng, bitja- ranja njaring, djalannja mengidoel di tempat lapangan, tempat- nja njemboeniken barang di pinggir kali.
4	Srenge- nge.	Jang mentjoeri orang toewa, tida di bawa djaoeh, di semboe- niken di sabelah Koelon, tida ilang itoe barang, ada di tanah bolehnja njemboeniken.
5	Geni.	Jang mentjoeri roemahnja di sabelah Lor-Koelon roemahnja jang katjoerihan, larinja mengalor dan barangnja di taroh di tempat simpenan dalem roemahnja.
6	Sasi.	Jang mentjoeri orang perampoean, masih prawan, wlandjar ataoe randa, koening roepanja, di sabelah Lor roemahnja, itoe barang di semboeniken di tempat simpenan dalem roemahnja, djalannja mengetan.
7 of 0	Boemi.	Jang mentjoeri kenalannja sanak soedaranja orang jang ka- tjoerihan, djalannja mengidoel di tempat lapangan, itoe barang tida dapet kombali lagi, soedah di tanem, dan jang njolong tida katangkep.

Een voorbeeld tot verklaring van dezen *primbon*.

Indien bv. in den nacht van *Ngahat-Pon* gestolen wordt, dan telt men de *neptoe's* op van *Ngahat* = 5, *Pon* = 7, totaal 12; van dit getal wordt telkens en zoolang 7 afgetrokken, totdat er 7 of een getal minder dan 7 overschiet. Dit getal noemt de Javaan *toenggak* en het wijst de uitkomst aan op de tweede tafel. Voor *Ngahat-Pon* is de *toenggak* 5; dit getal zoekt men op de tweede tafel op, die de plaats aanwijst, waar men het gestolene zoeken moet.

Indien de som der *neptoe's* minder dan 7 bedraagt, wordt de *neptoe* onverminderd als *toenggak* beschouwd.

14. PRIMBOM MENTJARI PENTJOERI DENGEN BARANG

TJOERIAN.

In gebruik in Oost-Java.

Deze *primbon* bestaat uit vier tafels, wier gebruik wij door een voorbeeld zullen verklaren.

Indien bv. in den nacht van Donderdag op Vrijdag gestolen wordt, dan telt men op de onderstaande eerste tafel van dezen *primbon* tot vijf, beginnende met den dag van den diefstal, van rechts naar links, dus: *Lor* 1, *Lor-Wetan* 2, *Wetan* 3, *Kidoel-Wetan* 4 en *Kidoel* 5. De windstreek, waarbij de telling eindigt (hier *Kidoel*), is die, waarheen de dief, die in den nacht van Donderdag op Vrijdag gestolen heeft, is gevlucht. (Zie fig. 25).

PAPAN ITOENGAN.

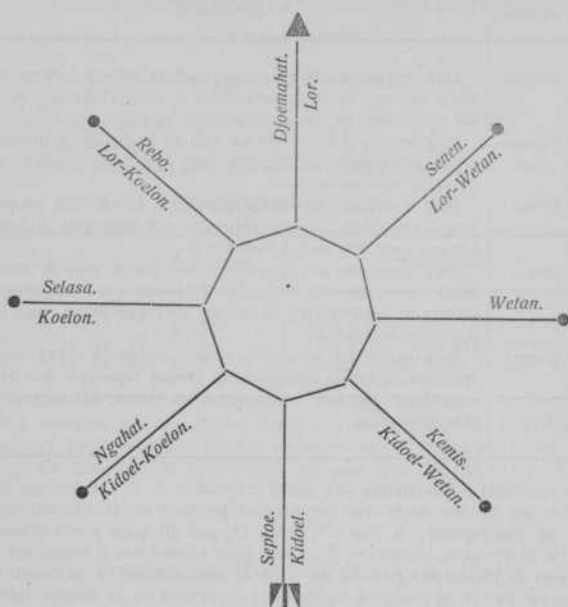

Fig. 25.

Hierbij moet worden opgemerkt, en dit geldt ook voor alle *primbon's*, dat de dag bij zonsondergang eindigt. In den nacht van Donderdag op Vrijdag is de Vrijdag dus reeds begonnen.

Naar de aanwijzingen der eerste tafel moet men den dief zoeken.

De tweede tafel is de tafel IV; de *neptoe* van den dag en den *pasaran* telt men op de derde tafel uit, om te weten te komen, met welke *aksara* de naam van den dief begint. Deze tafel is als volgt.

PAPAN ITOENGAN.

Ngahat.	Senen.	Selasa.	Rebo.	Kemis.	Djoemahat.	Septoe.
Nga.	Sa.	Sa.	Ra.	Ka.	Dja.	Sa.

Deze tafel raadplegende bv. voor *Djoemahat-Legi*, telt men met het getal der *neptoe* van *Djoemahat*=6, *Legi*=5, totaal 11, op de bovenstaande tafel, beginnende met den dag van den diefstal, dus met *Djoemahat*; de telling zal dan bij

Senen eindigen en daardoor aangeven, dat de beginletter van den naam des diefs is de *aksara Sa*, zoodat zijn naam met eene *S* moet aanvangen.

De vierde tafel van dezen *primbon* wijst de plaats aan, waar het gestolene verborgen is. Om deze tafel te raadplegen, telt men op dezelfde wijze als hier-voren, d. w. z. men neemt de som der *neptoe's* van den dag en den *pasaran*, welk getal men in de onderstaande tafel opzoekt.

PAPAN KATRANGAN ITOENGAN.

Neptoe.					Adatnja.	Katrangan.
1	5	9	13	17	Tirta.	Banjoe; di simpen di pinggir kali ataoe selokan.
2	6	10	14	18	Laha.	Gedong; di semboeniken di bawah poehoen, di toetoepe daoen.
3	7	11	15		Djaja.	Menjan; temen beroemah jang mentjoeri, masih di simpen dalem roemah.
4	8	12	16		Pati.	Lemah; di simpen dalem tanah.

Voor het hier opgegeven geval zal men vinden, dat het gestolene nog in het huis verborgen is, waar gestolen werd en dat een der huisgenooten de dief moet zijn.

15. PRIMBON BERBINI.

In gebruik in Oost-Java.

Deze *primbon* bestaat uit twee tafels.

De eerste tafel is de tafel X.

De tweede tafel wijst de uitkomsten aan van de telling volgens de eerste tafel, als:

PAPAN KATRANGAN ITOENGAN.

Toenggak.		Katrangan.
1	sama 1.	Lama berlaki bini, tida bertjere. dengan tjinta satoe sama lain.
"	" 2.	Kadoewanja satoe sama lain tjinta, slamet berlaki bini.
"	" 3.	Tida lama berlaki bini, sering kali tjerewet ataoe berkalah sampe djadi bertjere.
"	" 4.	Berlaki bini tida bisa slamet, djadi bertjere.
"	" 5.	Kadoewanja tida bisa tjotjok, berlaki bini tida lama, djadi bertjere.
"	" 6.	Berlaki bini tida lama, lantass bertjere.
"	" 7.	Djadi bertjere dan di blakang hari djadi sateroe.
"	" 8.	Koewat djikaloe ada anak, tetapi berlaki bini tida tentoe lama.
"	" 9.	Membawa peroentoengan besar dalem kawinan, kadoewanja seneng hati.
2	" 2.	Kadoewanja tjinta satoe sama lain dengan ada peroentoengan.
"	" 3.	Salah satoe lekas mati.
"	" 4.	Kadoewanja tjinta, dengan slamet, berlaki bini tida bertjere.
"	" 5.	Tida bisa lama berlaki bini, djadi bertjere.
"	" 6.	Salamanja kadoewanja tjinta satoe sama lain.

Toenggak.	Katrangan.
2 sama 7.	Kadoewanja tjinta, slamet berlaki bini, salamanja koewat sadja.
" " 8.	Djikaloe laki jang parentah slamet; djikaloe laki di bawah parentahnja jang perampoean, koerang slamet.
" " 9.	Berlaki bini slamet dengan ada peroentoengan besar, dan lama berlaki bini.
3 " 3.	Tida baik, sering salah satoe minggat dan sering dapet soe-sah dalem kawinan.
" " 4.	Laki dan bini koerang engetan, sering djadi tida baik.
" " 5.	Berlaki bini tida slamet dan tida lama lantas bertjere.
" " 6.	Laki dan bini penghidoepannja sampe, di blakang hari mendapet peroentoengan.
" " 7.	Banjak tjilakahan dalem kawinan, banjak tjerewet, berlaki bini tida awet, sebab jang laki kalah sama jang perampoean.
" " 8.	Bakal tida baik, djadi lama-lama bertjere.
" " 9.	Baik, di klakang hari dapet kamoelihan dan teroes berlaki bini dengan slamet.
4 " 4.	Kadoewa tjinta satoe sama lain, tetapi jang laki terlaloe soeka parentah pada jang perampoean.
" " 5.	Berlaki bini tida bisa baik, djadi bertjere.
" " 6.	Berlaki bini tida slamet, djadi bertjere.
" " 7.	Kadoewanja tjinta satoe sama lain, tetapi ada sateroenja.
" " 8.	Kadoewanja tjinta dengan seneng salamanja.
" " 9.	Berlaki bini tida baik, salamanja tjerewet.
5 " 5.	Banjak tjilakahan dalem kawinan, dapet soesah salamanja.
" " 6.	Berlaki bini tida baik, djadi bertjere.
" " 7.	Boleh lama berlaki bini dan jang perampoean toeroet maonja jang laki, dengan seneng hati.
" " 8.	Berlaki bini tida bisa baik, djadi bertjere.
" " 9.	Kadoewanja tjinta, maka lama berlaki bini dan dapet kabalkan dan kasenangan.
6 " 6.	Berlaki bini salamanja baik dan seneng.
" " 7.	Berlaki bini lama dan sanak soedaranja sama soeka hati, dengan tjotjok adatnja.
" " 8.	Baik, dapet soeka dengan seneng hati dalem kawinan, tida koerang satoe apa.
" " 9.	Berlaki bini baik, tetapi sering jang laki toeroet maonja perampoean.
7 " 7.	Berlaki bini tida baik, sebab perampoean di dalem kawinan tida pertjaja lakinja, dari sebab hatinja tertoepe.
" " 8.	Baik berdoewa, tetapi djikaloe jang laki soeka parentah terlaloe pada jang perampoean, lama-lama djadi bertjere.
" " 9.	Kadoewanja tida tjinta dalem kawinan, lama-lama djadi tida baik.
8 " 8.	Baik, kadoewa tjinta salamanja.
" " 9.	Berlaki bini seneng, tida dapet tjilakahan.
9 " 9.	Berlaki bini tida baik, sebab jang perampoean soeka parentah pada lakinja, lakinja tida terima, djadi tjerewet dan berkalai, berlaki bini tida bisa lama, salah satoe mati, ataoe djadi bertjere.

Een voorbeeld tot uitlegging van dezen *primbon*.

De persoon van *Hardja* wenscht te weten, of hij met zijn aanstaande *Gadjah* in den echt gelukkig zal zijn. Hij telt volgens tafel X, als volgt.

Ha = 1 en Ga = 17; van ieder dezer getallen wordt telkens 9 afgetrokken, totdat er 9 of minder dan 9 overschiet; de restanten of *toenggak's* worden in de hiervoren staande tafel opgezocht, die alle verbindingen bevatten van de cijfers 1 tot en met 9. De vorenbedoelde afrekkingen zullen hier de restanten 1 en 8 geven, welke combinatie het antwoord bevat op de gedane vraag. In het onderhavige geval is dit antwoord: „Wanneer zij kinderen krijgen, zal de huwelijksband die hen vereenigt hecht zijn, maar het is verre van zeker, dat zij lang met elkan- der als getrouwen zullen leven.

Indien de som der *neploe's* der *aksara's* minder dan 9 bedraagt, wordt de *nep- toe* overminderd als *toenggak* beschouwd.

16. PRIMBON BERBINI.

In gebruik in Oost-Java.

Deze *primbon* bestaat uit drie tafels.

De eerste tafel is de tafel XI.

De tweede tafel wijst de uitkomsten aan van de telling naar de eerste tafel, als:

PAPAN OENDJOEKAN.

Toeng- gak.	Adatnja.	Katrangan.
1	Geni.	Soeka panas hati sama bininja, adatnja tida tentoe, sering baik sering marah.
2	Banjoe.	Slamet dalem kawinen, bisa tjotjok, adatnja aloes, engetan- nja baik.
3 of 0	Lemah.	Soeka djoesta pada bininja, adatnja boesoek, tida bisa tjam- poer lain orang.

De derde tafel is de *papan katrangan* op de tweede tafel en is als volgt.

PAPAN KATRANGAN ITOENGAN.

Toenggak.	Katrangan.
Laki kaloewar Geni.	Djikaloe berbini, soeka tjerewet dan tida slamet, sebab jang perampoean soeka parentah pada lakinja.
Perampoean „ Banjoe.	
Laki „ Banjoe.	Djikaloe berbini slamet, tetapi dari sebab jang
Perampoean „ Geni.	laki terialoe soeka parentah pada jang perampoe- an, lama-lama bininja djadi panas hati dan djadi bertjere djoega.
Laki „ Lemah.	Djikaloe berbini, tida slamet, kadoewanja tida
Perampoean „ Banjoe.	bisa tjotjok, djadi bertjere.
Laki „ Geni.	Djikaloe berbini, boleh slamet, tetapi penghidoe-
Perampoean „ Lemah.	pannja koerang baik, sering dapet soesah.
Laki „ Banjoe.	Djikaloe berbini slamet, tetapi dari sebab jang

Toenggak.	Katrangan.
Perampoean kaloewar Lemah.	perampoean koerang pertjaja pada lakinja, djadi koerang seneng.
Laki " Lemah.	Djikaloe berbini tida slamet, kadoewanja djahat
Perampoean " Geni.	dalem kawinan, tida bisa lama berbini, djadi bertjere.
Laki " Geni.	Djikaloe berbini, salamanja tjerewet, sampe dja-
Perampoean " Geni.	di bertjere.
Laki " Banjoë.	Slamet berbini, kadoewanja tjinta dan seneng, de-
Perampoean " Banjoë.	ngen ada peroentoengganna.
Laki " Lemah.	Djikaloe berbini, tida slamet, kadoewanja dja-
Perampoean " Lemah.	hat, tida tjinta satoe sama lain, sampe bertjere
	dengen perkara.

Om het verschil in uitkomst der telling volgens dezen *primbon* en den vorigen duidelijk te maken, zullen wij hetzelfde voorbeeld van hiervoren nemen.

Hardja wenscht met *Gadjah* te trouwen, maar vooraf te zien, of hun huwelijk gelukkig zal zijn.

Hiertoe neemt hij de som der *neptoe's* der *aksara's* van zijn naam, nl. *Har*=0 en *dja*=30, totaal 30 en die der *aksara's* van den naam zijner aanstaande echtgenoote, nl. *Ga*=70 en *djah*=30, totaal 100. Deze totalen door 3 deelen, zal hij voor zijn naam het restant 3 of 0 en voor dien zijner aanstaande het restant 1 krijgen, welke cijfers volgens de *tweede* tafel hiervoren, respectievelijk op „*Lemah*” en „*Geni*” wijzen, welke uitkomst volgens de *derde* tafel een ongelukkig huwelijk voorspelt, zoodat de uitkomsten volgens dezen en den vorigen *primbon* eenigzins overeenstemmen.

Ook hier geldt hetzelfde als bij den vorigen *primbon* nl. dat, indien de som der *neptoe's* der *aksara's* minder dan 3 bedraagt, deze onverminderd als *toenggak* wordt beschouwd.

17. PRIMBON MEMBERDIRIKEN ROEMAH BAROE.

In gebruik in Oost-Java.

Deze *primbon* bestaat uit twee tafels.

De eerste tafel is de tafel IV.

De tweede tafel wijst de uitkomsten aan van de telling naar de eerste tafel, als:

PAPAN KATRANGAN ITOENGAN.

Toenggak.	Katrangan.
1	Membikin dapoer dengen roemah pinggir.
2	" loemboeng ataoe lain tempat padi.
3	" gedogan ataoe lain tempat kewan.
4	" pendapa ataoe roemah di blakang.
5	" pendapa ataoe roemah di moeka.
6	" pintoe-pintoe dan djendela-djendela.
7 of 0	Memberdiriken tiang dan membikin roemah tengah.

Men wensch bv. op *Rebo-Kliwon* te beginnen met den bouw van een huis, dan telt men *Rebo*=7, *Kliwon*=8, totaal 15. Van dit getal wordt telkens en zoo- lang 7 afgetrokken, totdat er 7 of minder dan 7 overschiet. Het overschietende of de *toenggak* wijst de uitkomst aan op de tweede tafel. Van het getal 15 twee- maal 7 aftrekkende, houdt men als de *toenggak* 1, welke uitkomst beteekent, dat men op dien dag zijn keuken en bijgebouwen moet maken. Zoo zal men voor elken dag moeten nagaan, wat men bouwen moet, om het huis gelukkig voltooid te zien.

Alvorens met den bouw te beginnen wordt op de plaats eerst een *slametan* gegeven en worden er gedurende minstens tien dagen verschillende offeranden gebracht aan den *Danjang*, om dezen geluk en voorspoed af te smeeken.

Het koopen der materialen en het vervoer daarvan naar de plaats, waar ge- bouwd wordt, moeten eveneens op een goeden dag geschieden.

18. PRIMBON KATRANGAN MENGIMPI.

In gebruik in Midden-Java.

Deze *primbon* bestaat uit twee tafels.

De eerste tafel is de tafel IV.

De tweede tafel wijst de uitkomsten aan van de telling volgens de eerste tafel, als:

PAPAN KATRANGAN ITOENGAN.

Toenggak.	Katrangan.
1	Maoe kadjadihan temponja soeboeh.
2	" " waktoenja magrib.
3	" " lain hari.
4	" " boelan.
5	" " taoen.
6	" " windoe.
7 of 0	Soeda kadjadihan.

Men wensch bv. te onderzoeken of een droom in den nacht van *Rebo-Kliwon* gedroomd, zal uitkomen, dan telt men volgens de eerste tafel *Rebo*=7, *Kliwon*=8, totaal 15. Men trekt van deze uitkomst telkens 7 af, totdat er 7 of minder dan 7 overschiet; het overschietende getal of *toenggak* wijst de uitkomst aan op de tweede tafel.

In het onderhavige geval is de *toenggak* = 1, welke uitkomst beteekent, dat de droom op den morgen van den zelfden dag zal uitkomen.

19. PRIMBON MENTJARI ASIL SABEN HARI.

In gebruik in Midden-Java.

Deze *primbon* bestaat uit twee tafels.

De eerste tafel is de tafel IV.

De tweede tafel wijst de uitkomsten aan van de telling naar de eerste tafel, als:

PAPAN KATRANGAN ITOENGAN.

Neptoe.				Adatnja.	Katrangan.
7	12	17	Boemi.		Segala pakerdjahan baik, djikaloe berdagang dapet oentoeng, tjari asil di sebelah Koelon bisa dapet.
8	13	18	Geni.		Pakerdjahan di roemah baik, boewat berdagang koe-rang baik, tjari asil di sebelah Lor.
9	14	—	Barat.		Pakerdjahan di roemah baik, djikaloe berdagang dapet roegi, tjari asil di sebelah Wetan.
10	15	—	Banjoe.		Pakerdjahan di roemah baik, djikaloe berdagang dapet roegi, tjari asil di sebelah Kidoel.
11	16	—	Srengenge.		Segala pakerdjahan baik dengan slamet; djikaloe berdagang dapet oentoeng, tjari asil di goenoeng boleh dapet.

Men wenscht bv. te weten, welke werkzaamheden men op *Rebo-Legi* kan doen, om behoorlijk den kost te verdienen, dan wel om winst te behalen.

Men telt volgens de eerste tafel *Rebo* = 7, *Legi* = 5, totaal 12. Men zoekt dit getal op de tweede tafel op, waar men zal vinden, dat al wat men op dien dag verricht goed is en dat men verder om winst te behalen, naar *Koelon* (het Westen) moet gaan.

20. PRIMBON MENTJARI ASIL SABEN HARI.

In gebruik in Oost-Java.

Deze *primbon* bestaat uit twee tafels.

De eerste tafel is de tafel IV.

De tweede tafel wijst de uitkomsten aan van de telling naar de eerste tafel, als:

PAPAN KATRANGAN ITOENGAN.

Neptoe hari dan pasaran.					Makan.	Soesah.	Sakit.	Tjilaka.
1	5	9	13	17	Koelon.	Kidoel.	Lor.	Wetan.
2	6	10	14	18	Lor.	Koelon.	Wetan.	Kidoel.
3	7	11	15	—	Wetan.	Lor.	Kidoel.	Koelon.
4	8	12	16	—	Kidoel.	Wetan.	Koelon.	Lor.

Men wenscht bv. op *Rebo-Legi* te weten, waar men het beste werk zal kunnen krijgen, dan telt men volgens de eerste tafel van dezen *primbon* *Rebo* = 7, *Legi* = 5, totaal 12. Men zoekt dit getal op de tweede tafel op, waar men zal vinden, dat men in *Kidoel* zijn brood zal kunnen verdienen, daarentegen in *Wetan* moeilijkheden zal ondervinden, in *Koelon* ziek zal worden en in *Lor* een ongeluk zal krijgen, zoodat het dus geraden is, op *Rebo-Legi* naar het Zuiden te gaan, als men werk zoekt.

21. PRIMBON MENANEM.

In gebruik in Midden-Java.

Deze *primbon* bestaat uit twee tafels.

De eerste tafel is de tafel IV.

De tweede tafel bevat de uitkomsten van de telling volgens de eerste tafel, als:

PAPAN KATRANGAN ITOENGAN.

Neptoe.					Adatnja.	Katrangan.
1	5	9	13	17	Ojot.	Moelai tanem katela rambat, ataoe lain-lain taneman jang sama roepanja.
2	6	10	14	18	Oewit.	Moelai tanem teboe, ataoe lain-lain taneman jang sama roepanja.
3	7	11	15	—	Gedong.	Moelai tanem tembako, ataoe lain-lain taneman jang sama roepanja.
4	8	12	16	—	Oewoh.	Moelai tanem poehoen boeah-boewahan roepa-roepa.

Men wenscht bv. een begin te maken met het planten van suikerriet op *Septoe-Paing*. Om te zien, of die dag daarvoor goed gekozen is, telt men volgens de eerste tafel *Septoe*=9, *Paing*=9, total 18, en dit getal zoekende op de tweede tafel, zal men zien, dat de dag goed gekozen is.

22. PRIMBON KATRANGAN MAOENJA TETAMOE JANG DATENG.

In gebruik in Midden-Java.

Deze *primbon* omvat vier tafels.

De eerste tafel is de tafel II.

De tweede tafel is de tafel V.

De derde tafel is de tafel VIII.

De vierde tafel wijst de uitkomsten aan van de telling volgens vorenbedoelde drie tafels, als:

PAPAN KATRANGAN ITOENGAN.

Neptoe.				Adatnja.	Katrangan.
1	6	11	16	Wignja.	Jang dateng orang mengerti, banjak pikirannja.
2	7	12	17	Soeka.	Jang dateng orang baik dengan soeka hati.
3	8	13	18	Doeka.	Jang dateng orang dengan soeka hati tetapi bingoeng.
4	9	14	—	Goena.	Jang dateng orang baik, banjak kapinterannja, perloenja dateng kira-kira maœe minta apa-apa.
5	10	15	—	Ilang.	Jang dateng gandjil dan banjak omong kosong.

Men ontvangt bv. bezoek op *Rebo-Legi* den 11den *Saban* des ochtends ten 9 uur. Wenscht men nu te weten, welke ongeveer de bedoelingen zijn van den bezoeker, dan telt men volgens de eerste tafel *Saban*=3; volgens de tweede tafel *Rebo*=2, *Legi*=2; volgens de derde tafel *Djam sembilan*=3 en telt men een en

ander samen op, dus $3+2+2+3=10$. Dit getal zoekt men op de vierde tafel van dezen *primbon* op, alwaar men voor het hier gegeven voorbeeld vindt aange- teekend: „*Jang dateng gangdjil dan banjak omong kosong*“, welke uitkomst beteekent, dat wanneer men op dien dag bezoek krijgt, het aantal bezoekers zal zijn „*gangdjil*“, d.i. oneven en dat zij veel onzin zullen praten.

23. PRIMBON ORANG DJAHAT ATAEO BABI OETAN MASOEK DI TANEMAN.

In gebruik in Midden-Java.

Deze *primbon* bestaat uit twee tafels.

De eerste tafel is de tafel IV.

De tweede tafel wijst de uitkomsten aan, verkregen door de telling volgens de eerste tafel, als:

PAPAN KATRANGAN ITOENGAN.

Neptoe.						Adatnja.	Katrangan.
1	4	7	10	13	16	Eblis.	Djam 6 sampe djam 10 malem.
2	5	8	11	14	17	Adam.	Djam 10 sampe djam 2 malem.
3	6	9	12	15	18	Hawa.	Djam 2 sampe djam 6 malem.

Men wenscht bv. op *Septoe-Paing* te weten, op welk uur een aanplant ge- vaar loopt door wilde varkens vernield, dan wel door dieven bezocht te worden. Men telt dan volgens de eerste tafel *Septoe*=9, *Paing*=9, totaal 18 en zoekt dit getal op de tweede tafel van dezen *primbon* op, waardoor men weten zal, op welk uur men zijn aanplant moet bewaken.

Voor de jacht op groot wild wordt deze *primbon* soms ook geraadpleegd, alleen moet men daarbij dan nog in acht nemen, dat men moet zitten met het gezicht naar de windstreek, waar de *Naga* zich bevindt.

24. PRIMBON BERAME-RAMEAN.

In gebruik in Midden-Java.

De eerste tafel van dezen *primbon* is de tafel IV.

De tweede tafel wijst de uitkomsten aan van de telling naar de eerste tafel, als:

PAPAN KATRANGAN ITOENGAN.

Neptoe.			Adatnja.	Katrangan.
7	12	17	Sri Kombang.	Karamean seneng, sampe pengha- bisannja slamet.
8	13	18	Gigis woenoe.	Banjak setori ataoe soesah.
9	14	—	Patal.	Karamean lekas habis, sebab ada jang berkalai dengan tjilaka, sala satoe.
10	15	—	Peso.	Karamean koerang seneng, pengha- bisannja djadi tjilaka roemah terbakar.
11	16	—	Sri agoeng.	Banjak seneng, slamet dengan tida koerang apa-apa.

Men wensch bv. op *Ngahat-Legi* een *tandak*- of *wajang*-partij te geven, dan telt men volgens de eerste tafel *Ngahat* = 5, *Legi* = 5, totaal 10 en zoekt dit getal op de tweede tafel op.

Men zal tot uitkomst krijgen *Peso*, wat zeer slecht is. Geeft men op dien dag een feest, dan zal dit eindigen met een ongeluk, waarbij het huis in brand geraakt, of van buiten door kwaadwilligen in brand gestoken wordt.

25. PRIMBON ORANG SAKIT.

In gebruik in Oost-Java.

Deze *primbon* omvat vier tafels.

De eerste tafel is de tafel IV.

De tweede tafel wijst aan, door wiens toedoen men op de verschillende dagen ziek wordt, als:

PAPAN KATRANGAN ITOENGAN.

Neptoe.					Adatnja.	Katrangan.
1	5	9	13	17	Banjoe.	Sakitnja dari aer, tida lama lekas baik.
2	6	10	14	18	Petak.	Sakitnja dari Toewan Allah, djikaloe tida kabetoelan lantasmati.
3	7	11	15	—	Tangis.	Sakitnja dari sangitnja orang, djikaloe lekas dapet bertoeloengan, bisa baik.
4	8	12	16	—	Baja.	Sakitnja dari ganggoenja setan, djikaloe lekas dapet bertoeloengan, bisa baik.

Iemand wordt bv. ziek op *Rebo-Legi*, dan telt men volgens de eerste tafel van dezen *primbon* *Rebo* = 7, *Legi* = 5, totaal 12.

Op de tweede tafel ziende, zal men vinden, dat de ziekte veroorzaakt werd door den kwaden geest *Baja*.

Nu wordt de *doekoen prajangan* of geesten-bezweerder geroepen, die, alvorens het noodige te verrichten, onderzoekt, waar zich de *Sambang banger* op dien dag ophoudt, waartoe hij de onderstaande tafel raadpleegt.

PAPAN OENDJOEKAN.

Nep-toe.	Tampatnja Sambang banger.	Nep-toe.	Tampatnja Sambang banger.	Nep-toe.	Tampatnja Sambang banger.	Nep-toe.	Tampatnja Sambang banger.
7	Kidoel.	10	Wetan.	13	Lor.	16	Koelon.
8	Koelon.	11	Kidoel.	14	Wetan.	17	Lor.
9	Lor.	12	Koelon.	15	Kidoel.	18	Wetan.

De som der *neptoe's* van *Rebo-Legi* op deze tafel zoekende, (n.l. 12) zal hij zien, dat de *Sambang banger* zich dien dag in *Koelon* ophoudt. Nu gaat hij met het gezicht naar *Koelon* zitten verder met die godheid onderhandelen.

Volgens het bijgeloof is het eerste middel dat hem in de gedachten komt, het middel om den zieke van den *Sambang banger* te verlossen, hoe ongerijmd en vreemd dit middel ook moge zijn.

Sommige *doekoen's* moeten, voordat zij eenige geneesmiddel toedienen, eerst slapen. De middelen of kruiden, die hun in den droom worden aangeduid, geven zij den zieke in de overtuiging dat die beterschap zullen aanbrengen; andere *doekoen's*, doen na het raadplegen van de tweede tafel den zieke in slaap vallen door dezen langzaam met de hand over de oogen te strijken; gedurende den slaap van den zieke, prevelen zij gebeden aan den *Sambang banger*; zij bidden zoo lang, totdat de zieke ontwaakt. Bij het ontwaken moet deze zeggen, wat hij gedroomd heeft; het middel, waarvan hij droomde of dat uit den droom is op te maken, wordt hem als geneesmiddel toegediend.

Door laatst bedoelde *doekoen's* wordt de derde tafel van dezen *primbon* niet gebruikt.

Nog andere *doekoen's*, die eveneens de derde tafel niet gebruiken, laten den zieke gebeden aan den *Sambang banger* opzeggen.

Zeer dikwijls gebeurt het, dat de zieke, op raad van den *doekoen* van de plaats, waar hij ziek werd, naar een andere plaats moet vervoerd worden, dan wel dat de betrokken persoon onderweg ziek wordende, naar zijn woning moet gebracht worden. Dat overbrengen van een zieke, zal een Javaan nooit op zich nemen, zonder het geleide van den *doekoen* of voordat deze den kwaden geest bezworen en den helper verzekerd heeft, dat onderweg niets zal gebeuren. Van daar dat men dikwijls zieke Javanen aan den kant van den weg vindt liggen, zonder dat iemand hen durft aanraken, uit vrees voor den kwaden geest. Niet zelden gebeurt het dan ook, dat een zieke op den weg zonder eenige hulp sterft.

Voor het vervoer van een zieke wordt de onderstaande vierde tafel van dezen *primbon* geraadpleegd, die de goede en slechte richting aanwijst, waarin een zieke kan vervoerd worden, als:

PAPAN OENDJOEKAN.

Neptoe hari dan pasaran.					Djadi baik.	Teroes sakit.	Tambah sakit.	Mati.
1	5	9	13	17	Koelon.	Kidoel.	Lor.	Wetan.
2	6	10	14	18	Lor.	Koelon.	Wetan.	Kidoel.
3	7	11	15	—	Wetan.	Lor.	Kidoel.	Koelon.
4	8	12	16	—	Kidoel	Wetan.	Koelon.	Lor.

Iemand, ziek geworden op *Rebo-Legi*, zal naar *Kidoel* vervoerd wordende, spoedig beter worden, naar *Koelon* gebracht, zal hij erger worden, naar *Lor* zal hij sterven en naar *Wetan* zal hij lang ziek blijven.

26. PRIMBON BERPEGIHAN MERTAMOE.

In gebruik in Midden-Java.

Deze *primbon* omvat twee tafels.

De eerste tafel is de tafel IV.

De tweede tafel wijst de uitkomsten aan van de telling naar de eerste tafel, als:

PAPAN KATRANGAN ITOENGAN.

Neptoe.				Adatnja.	Katrangan.
1	6	11	16	Sandang.	Baik, dapet pakejan.
2	7	12	17	Pangan.	" " makan.
3	8	13	18	Gedong.	" " redjeki.
4	9	14	—	Lara.	Tida baik, dapet sakit.
5	10	15	—	Pati.	" " " tjilaka.

Men wenscht bv. te weten of het goed is op *Djoemahat-Kliwon* op bezoek te gaan, dan telt men *Djoemahat*=6, *Kliwon*=8, totaal 14 en zoekt dit getal op de tweede tafel op; voor het gegeven voorbeeld zal men vinden, dat het niet goed is op dien dag uit te gaan, daar men de kans loopt van onderweg ziek te worden.

II. DE BIJZONDERE PRIMBON'S der 2de SECTE.

1. PRIMBON BOEWAT BERPEGIHAN DENGAN ORANG BANJAK.

In gebruik over geheel Java.

Deze *primbon* bestaat uit vijf tafels.

De eerste tafel is de tafel IV.

De tweede tafel is de tafel der telling van dezen *primbon* en ingericht als volgt. (Zie fig. 26.)

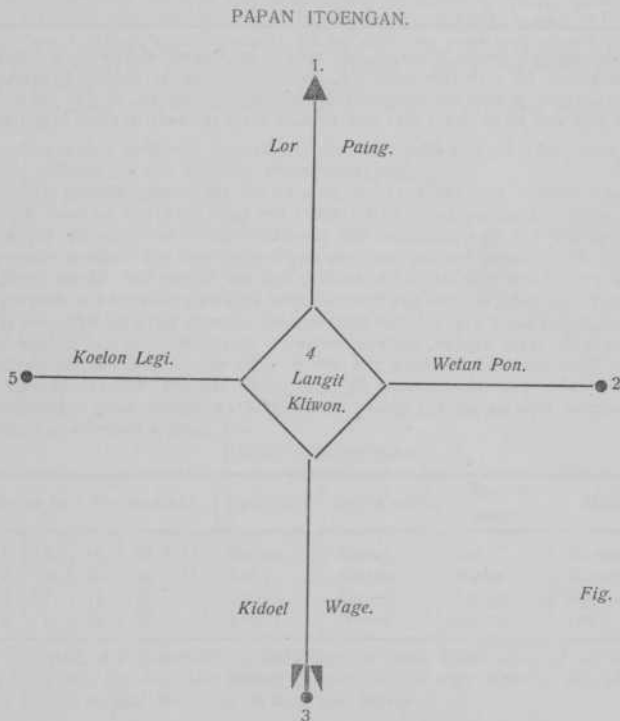

Fig. 26.

Het gebruik van dezen *primbon* moge door het volgende voorbeeld verduidelijkt worden.

Men wenscht by. in Midden- of in Oost-Java op *Rebo-Kliwon* met eenige menschen ergens heen te gaan, onverschillig met welk doel. Men telt volgens de eerste tafel *Rebo* = 7, *Kliwon* = 8, totaal 15. Men neemt verder 15 centen, steentjes, enz.

en telt die op de vorenstaande tweede tafel uit, op dezelfde wijze als bij het *dakonspel*, reeds vroeger duidelijk gemaakt, en wel beginnende bij *Lor-Paing*. Na de telling zal men de volgende uitkomsten krijgen, n. l. *Lor-Paing* 1, *Wetan-Pon* 9, *Kidoel-Wage* 4, *Langit-Kliwon* 1, *Koelon-Legi* 0. (In West-Java telt men met de *neptoe's* van tafel IV voor West-Java aangegeven). De beteekenis dezer uitkomsten vindt men op de derde tafel, die als hieronder is ingericht.

PAPAN OENDJOEKAN.

Itoengan.	Tampatnja.	Katrangan.
0	Kala.	Boesoek, Kala djadi sateroe, sateroe djadi Kala.
1	Goeroe.	Koewat, bersama-sama Goeroe boleh berdjalan di mana-mana.
2		Berdjalan dengan slamet, tida koerang apa-apa.
3	Sri.	Berdjalan dengan slamet ataoe dapet tjilaka di djalan.
4	Sri Kala. Sri.	Tida tentoe slamet ataoe dapet tjilaka di djalan. Berdjalan dengan redjeki dan tida koerang apa-apa.

De vierde tafel is de *papan katrangan itoengan*, die op de voorgaande tafel slaat.

PAPAN KATRANGAN ITOENGAN.

Neptoe hari dan pasaran.	Lor Paing.	Wetan Pon.	Kidoel Wage.	Langit Kliwon.	Koelon. Legi.
7	0	1	1	4	1
8	0	1	2	4	1
9	5	2	1	0	1
10	0	1	4	4	1
11	6	1	0	1	3
12	4	1	0	2	5
13	7	4	1	0	1
14	2	5	6	1	0
15	1	9	4	1	0
16	2	1	0	2	11
17	7	7	2	1	0
18	1	0	1	1	15

De beteekenis der zooeven verkregen uitkomsten, is als volgt.

De richting aangeduid door 0 is slecht; gaat men dien kant uit, dan zal men een vijand ontmoeten of een ongeluk krijgen; alleen bij diefstal mag men in die richting vluchten.

De richting aangeduid door 1 is de richting, die men te nemen heeft, om met succes iets te kunnen ondernemen of om een vijand aan te vallen.

De richtingen aangeduid door 2, 4, 6, 8 of alle andere even getallen zijn goed bij het verhuizen, het overbrengen van een huis, het afleggen van bezoeken, of het doen van handelingen, waarbij de belangen van meer dan één persoon gemoeid zijn.

De richtingen aangeduid door 3, 5, 7, 9 of alle andere oneven getallen zijn onzeker; men kan er even goed geluk als ongeluk krijgen.

Deze *primbon* wordt ook door dieven gebruikt om te stelen; zij noemen de richting aangeduid door 0 *sonja* (ledig, niets te halen), en de richting aangeduid door 1 *lakoe* (waar wel iets te halen is), bij ontdekking vluchten zij naar de richting 0.

Ook houdt men rekening met de goede en slechte tijdstippen of *waktoe's* voor de uitvoering van zijn voornemens.

De goede *waktoe's* voor de uitvoering van voornemens, zijn op de onderstaande tafel aangegeven. (Zie. fig. 27).

PAPAN OENDJOEKAN.

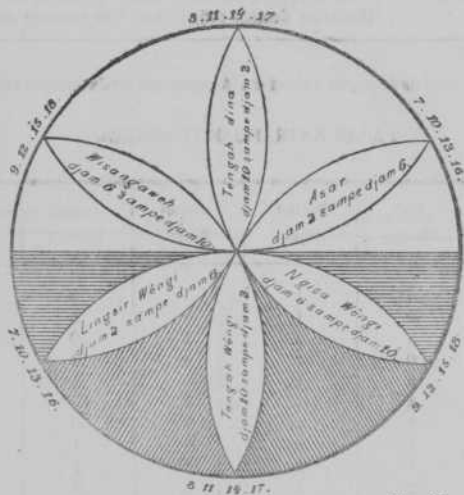

Fig. 27.

Men zoekt op deze tafel de som der *neptoe's* van den dag en den *pasaran*, die men voor de volvoering van zijn plannen heeft gekozen en vindt er dan het meest geschikte tijdstip daarvoor aangegeven.

Men wenscht bv. in Oost- of in Midden-Java op *Rebo-Kliwon* te verhuizen; het getal 15 op de bovenstaande tafel opzoekende, zal men zien, dat de beste tijd om op dien dag te verhuizen is van 6 tot 10 uur s'morgens.

Indien men in den nacht van *Rebo-Kliwon*, dus van Dinsdag op Woensdag dieven verwacht, dan zal dit zijn in den voornacht tusschen 6 en 10 uur.

2. PRIMBON SEGALA PAKERDJAHAN JANG DI KERDJAKEN DENGAN ORANG BANJAK.

In gebruik over geheel Java.

Deze *primbon* bestaat uit drie tafels.

De eerste tafel is de tafel IV.

De tweede tafel is de *papan itoengan* van dezen *primbon*. (Zie fig. 28.)

PAPAN ITOENGAN.

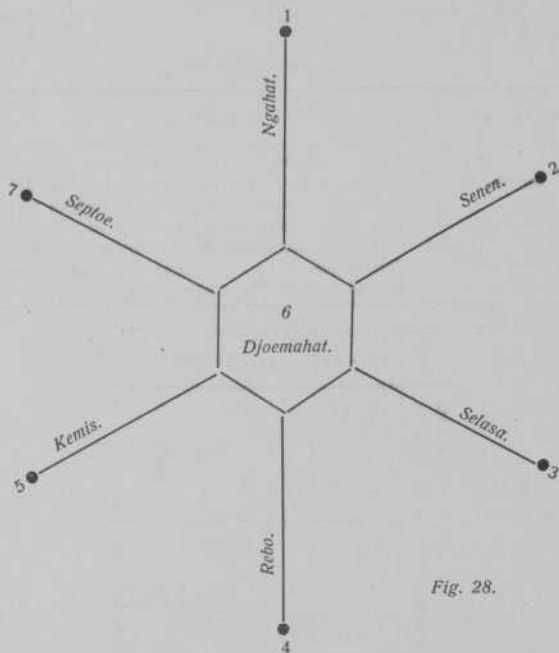

Fig. 28.

Men wenscht bv. in Midden- of Oost-Java te onderzoeken, of het goed is op *Rebo-Kliwon* aan den bouw van een huis te beginnen. Daartoe telt men, na volgens de eerste tafel van dezen *primbon* de som der *neptoe's* van *Rebo* = 7 en *Kliwon* = 8, totaal 15 te hebben berekend, met 15 centen of steentjes op de tweede tafel, op dezelfde wijze als bij het *dakon*-spel. De telling begint voor elken dag met *Ngahat*. Met 15 centen op de bovenstaande tafel tellende, zal men de volgende uitkomsten krijgen, n. l. *Ngahat* 2, *Senen* 7, *Selasa* 2, *Rebo* 1, *Kemis* 0, *Djoemahat* 1 en *Septoe* 2.

De beteekenis dezer uitkomsten is als volgt.

De dagen bij de telling uitkomende met 0, moeten voor elk werk ongeschikt worden geacht.

De dagen uitkomende met 1 zijn de aangewezen goede dagen; op dien dag begonnen, zal het werk verder slagen.

De dagen uitkomende met 2, 4, 6, 8, of andere even getallen, zijn de dagen, waarop men met succes eenig werk gezamenlijk met anderen kan ondernemen.

De dagen uitkomende met 3, 5, 7, 9, of andere oneven getallen, zijn onzeker; vooral mag men op die dagen niet beginnen aan een werk, dat lang zal duren.

Rebo-Kliwon, welken dag wij hier als voorbeeld nemen, is goed gekozen, zooals uit de onderstaande *papan oendjoekan* blijkt.

In West-Java telt men met de *neptoe's* van tafel IV voor West-Java aan-gegeven.

PAPAN OENDJOEKAN.

Itoe- ngan.	Tampatnja.	Katrangan.
0	Kala.	Boesoek, semoea pakerdjahan di larang.
1	Goeroe.	Koewat, moelai pakerdjahan penghabisan slamet.
2	Sri.	Baik, semoea pakerdjahan berdjalan dengan slamet.
3	Sri Kala.	Tida tentoe, boleh dapet slamet, boleh dapet tjilaka.
4	Sri.	Slamet, semoea pakerdjahan berdjalan dengan slamet.
5	Sri Kala.	Tida tentoe, bisa dapet slamet, bisa dapet tjilaka.
6	Sri.	Redjeki, semoea pakerdjahan berdjalan dengan slamet.

De tafel *katrangan itoengan* van dezen primbon is als volgt.

PAPAN KATRANGAN ITOENGAN.

Neptoe hari dan pasaran.	1	2	3	4	5	6	7
	Ngahat.	Senen.	Selasa.	Rebo.	Kemis.	Djoemahat.	Septoe.
7	0	2	0	2	0	2	1
8	2	0	0	4	1	0	1
9	0	0	4	1	0	1	3
10	4	0	0	4	1	0	1
11	1	0	4	1	1	0	4
12	5	1	0	4	1	1	0
13	2	0	2	4	1	0	4
14	1	4	1	0	2	2	4
15	2	7	2	1	0	1	2
16	1	4	1	0	2	2	6
17	7	1	4	1	0	2	2
18	4	1	0	2	8	3	0

3. PRIMBON MENJOENATKEN ATAOE MENGAWINKEN ANAK.

In gebruik over geheel Java.

Deze *primbon* bestaat uit twee tafels.

De eerste tafel is de tafel IV.

De tweede tafel wijst de uitkomsten aan als:

PAPAN KATRANGAN ITOENGAN.

Neptoe.	Katran- gan.	Neptoe.	Katran- gan.	Neptoe.	Katran- gan.	Neptoe.	Katran- gan.	Neptoe.	Katran- gan.
21	Slamet.	14	Tida slamet.	19	Tida slamet.	28	Tida slamet.	34	Tida slamet.
23	"	15	" "	20	" "	30	" "	35	" "
24	"	16	" "	22	" "	31	" "	36	" "
27	"	17	" "	25	" "	32	" "		
29	"	18	" "	26	" "	33	" "		

Men wensch bv. op *Kemis-Legi* een zoon, die op *Senen-Pon* geboren werd, te doen besnijden. Om te onderzoeken, of die dag goed is, neemt men in Mid- den- of Oost-Java de som der *neptoe's* van den feestdag, den geboortedag en hun *pasaran's* hier *Kemis*=8 en *Legi*=5; *Senen*=4 en *Pon*=7, te zamen 24 en zoekt dit getal op de bovenstaande tafel op.

Men zal dan zien, dat de dag goed gekozen is en *slamet* aanwijst.

Verder moet het volgende in acht worden genomen.

De maand, waarin de besnijdenis plaats zal hebben, moet bij voorkeur een van de maanden zijn, waarin de padi geoogst wordt.

Ook mag de besnijdenis nimmer plaats hebben op den dag, waarop de vader of de moeder van den besnede stierf of waarop de navel van den besnede- ne afviel.

In West-Java telt men met de *neptoe* van tafel IV voor West-Java aan- gegeven.

4. PRIMBON BERBINI.

In gebruik over geheel Java.

Deze *primbon* bestaat uit drie tafels.

De eerste tafel is de tafel IV.

De tweede tafel is de tafel IX.

De derde tafel wijst de uitkomsten aan van de tellingen op de beide eerste tafels als:

PAPAN KATRANGAN ITOENGAN.

Toeng- gak.	Adatnja.	Katran- gan.
1	Pisang toegel.	Tida tentoe, djaloe kadoewa tjinta bisa timboel slamet dengen redjekinja.
2	Daoen katimboelan.	Baik, slamet dan penghidoepannja tida koerang apa-apa.

Toeng-gak.	Adatnja.	Katrangan.
3	Bale bandang.	Tida baik, sering sakit ataoe dapet setori, koerang katjintahan.
4	Sangar waringin.	Tida baik, kadoewanja tida tjinta, penghidoepannja koerang oentoeng, tida bisa njimpen barang.
5	Gadjah paloengsoengsang.	Djikaloe bisa tjotjok, baik, tetapi tida bisa njimpen, djadi koerang oentoeng tida slamet.
6	Pedaringan kebak.	Kadoewanja tjinta, penghidoepannja baik, dan makan ataoe pakejan sampe, dengan ada redjekinja.
7 of 0	Pekarangan matjan.	Tida baik, soeka tjerewet dengan setori dan koerang makan dengan pakejan.

Bij voorbeeld: *Kartadjaja* en *Sadinah* in Midden- of Oost-Java geboren, wenschen te trouwen, maar vóór dien te weten, of hun echt gelukkig zal zijn. Zij werd geboren op *Ngahat-Pon* en hij op *Senen-Paing*. Nu telt hij *Senen*=4, *Paing*=9 en *Ka*=3; *Ngahat*=5, *Pon*=7 en *Sa*=3, totaal 31. Van dit getal wordt telkens 7 afgetrokken, totdat er 7 of minder dan 7 overschiet. Dit restant of *toenggak* wijst de uitkomst aan op de derde tafel. Van het getal 31 telkens 7 aftrekkende verkrijgt men als *toenggak* 3, welk cijfer geen geluk belooft.

In West-Java telt men met de *neptoe* van tafel IV voor West-Java aan-gegeven.

5. PRIMBON GANTI KASLAMETAN PENGHIDOEPAJNJA ORANG TOEWA SASOEDANJA DAPET ANAK.

In gebruik over geheel Java.

Deze *primbon* bestaat uit vier tafels.

De eerste tafel is de tafel IV.

De tweede tafel is de tafel IX.

De derde tafel wijst aan, hoe de telling bij de geboorte van elk kind, met inachtname der gegevens van de eerste tafels, geschieden moet, nl:

PAPAN OENDJOEKAN.

Djikaloe dapet anak no.	Di boewang.	Djikaloe dapet anak no.	Di boewang.
Satoe.	9 dengan 9	Anem.	4 dengan 4
Doewa.	8 " 8	Toedjoe.	3 " 3
Tiga.	7 " 7	Delapan.	2 " 2
Ampat.	6 " 6	Sembilan ataoe lebih.	1 " 1
Lima.	5 " 5		

De vierde tafel wijst de uitkomsten aan van de telling op de drie eerste tafels als:

PAPAN KATRANGAN ITOENGAN.

Toeng-gak.	Adatnja.	Katrangan.
9 of 0	Ratoe tindak siram.	Djikaloe dapet anak perampoean, doeloenna soesah, di blakang hari dapet seneng hati; djikaloe kaloewar anak lelaki, koerang seneng hati.
8	Anak Ratoe kepanasan.	Djikaloe dapet anak perampoean, doeloenna seneng hati, di blakang hari dapet soesah, tetapi djikaloe kaloewar anak lelaki, soesahnja tida bisa dateng.
7	Anak petanggalan.	Djikaloe dapet anak lelaki kabetoelan pada tanggal 14, mendjadi soeka hati, tetapi djikaloe itoe anak kaloewar perampoean, koerang seneng hati.
6	Soengoe dipoen bongkoki.	Djikaloe dapet anak perampoean, doeloenna seneng, di blakang hari mem-bawa soesah besar, tetapi djikaloe itoe anak kaloewar lelaki, tida begitoe soe-sah.
5	Mantri soeka-soeka.	Djikaloe dapet anak lelaki, mendapet soeka dengan seneng hati, tetapi djika-loe itoe anak kaloewar perampoean, koerang seneng hati.
4	Mantri kelangan.	Djikaloe dapet anak perampoean, lantas maoe dapet soesah, tetapi dji-kaloe itoe anak kaloewar lelaki, itoe soesah tida sebrapa.
3	Soemoer sangandap ing goe-noeng.	Djikaloe dapet anak lelaki, lantas dapet seneng hati, tetapi djikaloe itoe anak kaloewar perampoean, koerang seneng hati.
2	Awoe di sanginggil toenggak.	Djikaloe dapet anak perampoean, lantas dapet soesah, dari sebab itoe anak maoe di bawa angin, tetapi dji-kaloe itoe anak kaloewar lelaki, dapet perteloengan di dalem kasoesahan.
1	Widjen toemiba rawa.	Djikaloe dapet anak lelaki, dapet soesah, dari sebab itoe anak tida sampe pandjang oemoernja, djikaloe itoe anak kaloewar perampoean, sama sadja.

Men wenscht bv. bij de geboorte van het derde kind in Midden- of Oost-Java te onderzoeken of in den gelukkigen of ongelukkigen toestand der echtelieden verandering zal komen, dan neemt men de *neptoe's* van den dag en den *pasaran*,

waarop man en vrouw geboren werden, volgens de eerste tafel van dezen *primbon* en de *neptoe's* der beginletters hunner namen, volgens de tweede tafel. Stellende dat de man *Hardja* heet en werd geboren op *Rebo-Legi*, terwijl de vrouw *Gadjah*, geboren werd op *Ngahat-Paing*, dan zal men door deze telling verkrijgen: *Rebo* = 7, *Legi* = 5 en *Ha* = 6; *Ngahat* = 5, *Paing* = 9 en *Ga* = 1, totaal 33.

Volgens de derde tafel van dezen *primbon* moet van dit getal bij de geboorte van het derde kind telkens 7 afgetrokken worden, totdat er 7 of minder overschiet. Van het getal 33 telkens 7 aftrekkende, krijgt men tot rest of *toenggak* 5. Deze uitkomst zoekt men op de vierde tafel van dezen *primbon* op, waar men zal vinden, dat wanneer het derde kind een zoontje is, de ouders gelukkig zullen worden; is dat kind echter een meisje, dan zal dat geluk minder groot zijn.

In West-Java telt men met de *neptoe* van tafel IV voor West-Java aan-gegeven.

6. PRIMBON MAIN.

In gebruik over geheel Java.

Deze *primbon* bestaat uit vier tafels.

De eerste tafel geeft aan de dagen, waarop gespeeld kan worden.

De tweede tafel is de *papan oendjoekan* daarop.

De derde tafel wijst aan de windstreek, waar men moet zitten om te kunnen winnen.

De vierde tafel is de *papan oendjoekan* op de derde tafel.

Iemand geboren op *Rebo-Legi* en verblijvende in Oost- of Midden-Java, wenschte bv. te onderzoeken, op welke dagen hij mag spelen en waar hij alsdan dient te zitten. De *neptoe* van *Rebo* is 7 en van *Legi* is 5. Hij telt nu met 7 centen of steentjes op de onderstaande tafel, beginnende bij *Djoemahat* en wel op dezelfde wijze als het *dakon*-spel. Hij zal dan de volgende op de onderstaande tafel vermelde uitkomsten krijgen.

PAPAN ITOENGAN.

	1	2	3	4	5	6	7
	Djoemahat.	Septoe.	Ngahat.	Senen.	Selasa.	Rebo.	Kemis.
Telling.		0 0		0 0		0 0	0
Uitkomst.	0	2	0	2	0	2	1

Naar de uitkomsten der telling kan hij alleen op *Septoe*, *Senen*, *Rebo* en *Kemis* spelen. De uitkomsten der verschillende tellingen met de *neptoe's* van Oost-, Midden- en West-Java vindt men in de ondervolgende *papan katrangan itoengan*

PAPAN KATRANGAN ITOENGAN.

	1	2	3	4	5	6	7
Neptoe hari.	Djoemahat.	Septoe.	Ngahat.	Senen.	Selasa.	Rebo.	Kemis.
3	1	1	1	0	0	0	0
4	1	1	1	1	0	0	0
5	1	1	1	1	1	0	0
6	1	1	1	1	1	1	0
7	0	2	0	2	0	2	1
8	2	0	0	4	1	0	1
9	0	0	4	1	0	1	3

De oneven cijfers boven de 1 hebben dezelfde waarde als voor 1 en de even cijfers boven de 2 als voor 2 is opgegeven.

De *papan oendjoekan* van deze tafel is als volgt.

PAPAN OENDJOEKAN.

Itoengan.	Dewa.	Katrangan.
0	Kala.	Boesoe.
1	Goeroe.	Koewat.
2	Sri.	Baik.

Om te weten, op welke plaats hij moet zitten, om te winnen, telt hij met den *neptoe* van den *pasaran* zijner geboorte, hier 5, op de onderstaande tafel, te beginnen met *Kliwon-Tengah* en op dezelfde wijze als hiervoren gemeld. Hij zal dan de volgende op de onderstaande tafel vermelde uitkomsten krijgen.

PAPAN ITOENGAN.

	1	2	3	4	5
	Kliwon Tengah.	Legi Koelon.	Paing Lor.	Pon Wetan.	Wage Kidoel.
Telling.		0 0		0 0	0
Uitkomst.	0	2	0	2	1

De *papan katrangan itoengan* op deze tafel voor Oost-, Midden- en West-Java is als volgt.

PAPAN KATRANGAN ITOENGAN.

Neptoe	1	2	3	4	5
pasaran.	Kliwon Tengah.	Legi Koelon.	Paing Lor.	Pon Wetan.	Wage Kidoel.
4	1	1	1	1	0
5	0	2	0	2	1
7	0	1	1	4	1
8	0	1	2	4	1
9	5	2	1	0	1

De oneven cijfers boven de 1 hebben dezelfde waarde als voor 1 en de even cijfers boven de 2 als voor 2 is opgegeven.

De *papan oendjoekan* van deze tafel is als volgt:

PAPAN OENDJOEKAN.

Itoengan.	Dewa.	Katrangan.
0	Kala.	Kalah dan roegi.
1	Goeroe.	Koewat tida kalah, teta- pi belon tentoe oentoeng.
2	Sri.	Menang dan oentoeng.

De richtingen *Koelon*, *Wetan* en *Kidoel* zijn dus voor hem goed. Indien hij in die windstreken zit met het gezicht in de tegenovergestelde richting, dan zal hij winnen. Op *Legi* spelende, zal hij moeten zitten in *Koelon*, op *Pon* in *Wetan* en op *Wage* in *Kidoel*.

Bij zijn onderzoek telt hij dus met den *neptoe* van den dag zijner geboorte op de eerste tafel en met den *neptoe* van den *pasaran* zijner geboorte op de derde tafel.

Hoewel in den oorspronkelijken tekst van dezen primbon niets werd vermeld, vloeit uit het vermelde in de eerste en derde tafel voort, dat de persoon geboren op *Rebo-Legi* in Oost- en Midden-Java niet zal kunnen spelen dan op de dagen: *Septoe-Legi*, *Septoe-Pon*, *Septoe-Wage*; *Senen-Legi*, *Senen-Pon*, *Senen-Wage*; *Rebo-Legi*, *Rebo-Pon*, *Rebo-Wage*; *Kemis-Legi*, *Kemis-Pon* en *Kemis-Wage* of 12 malen in de 35 dagen.

De richting *Kliwon Tengah* vereischt toelichting. Indien deze bij de telling uitkomt met een oneven of een even getal, zal de persoon op *Kliwon* spelende in alle richtingen mogen zitten, bij voorkeur echter, indien hij met vele personen speelt, in het midden der tafel.

Ook het getal 1 of elk oneven getal in de *papan oendjoekan* dient toegelicht te worden. Indien de dag voor den persoon volgens de tafel *pantja soeda* der 2de secte goed is, zal hij winnen, is hij echter slecht, zal hij niet winnen noch verliezen.

Deze *primbon* wordt ook gebruikt voor het zoeken van een gelukkigen huwelijksdag; de uitkomst 1 bij de telling geeft den besten dag voor het huwelijk aan, volgens hiervoren verklaard voorbeeld *Kemis-Wage*.

7. PRIMBON ORANG SAKIT.

In gebruik over geheel Java.

Deze *primbon* bestaat uit twee tafels.

De eerste tafel is de tafel IV; de tweede tafel wijst de uitkomsten aan van de telling naar de eerste tafel, als:

PAPAN KATRANGAN ITOENGAN.

Toeng-gak.	Dewa.	Katrangan.
1	Goeroe.	Masih teroes sakit, ataoe penjakit soedah deket.
2	Sri.	Boleh baik lagi, ataoe penjakit ada djaoeh.
3 of 0	Kala.	Soedah deket penjakit ataoe meninggal.

Iemand, geboren op *Rebo-Legi*, wordt zwaar ziek op *Djoemahat-Legi* en wenscht in Midden- of Oost-Java te weten, of hij van zijn ziekte zal genezen; dan wel iemand geboren op *Rebo-Legi*, wenscht op *Djoemahat-Legi* een reis te ondernemen en vooraf te onderzoeken, of hij onderweg ziek zal worden. Daartoe telt hij volgens de eerste tafel van dezen *primbon* $Rebo=7$, $Legi=5$, $Djoemahat=6$ en $Legi=5$, totaal 23 en trekt van dit getal zoo dikwijls 3 af, tot er niets of minder dan 3 overblijft; het overschietende getal of *toenggak* wijst de uitkomst aan op de bovenstaande tafel. Het getal 23 telkens met 3 verminderd, zal een *toenggak* geven van 2, welke uitkomst beteekent, dat de zieke spoedig zal herstellen of dat de reiziger voor geen ziekte behoeft te vrezen.

In West-Java telt men met de *neptoe* van tafel IV voor West-Java aan-gegeven.

8. PRIMBON MENTJARI ASIL.

In gebruik over geheel Java.

Deze *primbon* bestaat uit twee tafels.

De eerste tafel is de tafel IV.

De tweede tafel wijst de uitkomsten aan van de telling volgens de eerste tafel als:

PAPAN KATRANGAN ITOENGAN.

Toeng-gak.	Adatnja.	Katrangan.
1	Wasesa segara.	Segala pakerdjahan koewat dengan slamet, tetapi belum tentoe asilnja.
2	Satrija wibawa.	Baik, mentjari pangkat ataoe oewang, lekas dapet.
3	Satrija wirang.	Segala pakerdjahan bersama orang lain tida baik, djikaloe di paksa, mendapet maloe.
4	Soemoer sinahaban.	Baik, segala pakerdjahan di satoe tempat berdjalan slamet, dengan ada asilnja.
5	Boemi kapetak.	Segala pakerdjahan sama orang lain di larang, djikaloe di paksa, mendapet tjilaka.
6	Toenggak lan semi.	Baik, tjari dagangan, tanem, ataoe lain pakerdjahan, boleh dapet oentoeng.
7 of 0	Matjan katawan.	Boesoek, segala pakerdjahan jang bertjampoer dengan orang lain, di larang.

Bij voorbeeld: *Hardja* wenscht in Midden- of Oost-Java te onderzoeken of hij bij een met anderen aangenomen werk gelukkig zal zijn, d. i. winst zal behalen; als hij geboren is op *Selasa-Pon*, telt hij *Selasa* = 3 en *Pon* = 7, totaal 10 en trekt van dit getal zoolang 7 af, totdat er niets of minder dan 7 overschiet; het overschietende getal of *toenggak* wijst de uitkomst aan op de bovenstaande tafel.

Van het getal 10 zeven aftrekkende, krijgt hij 3 tot *toenggak*, welke uitkomst beteekent, dat hij zich later over zijn werk zal moeten schamen.

In West-Java telt men met de *neptoe* van tafel IV voor West-Java aangegeven.

9. PRIMBON PENGHIDOEPAANNJA DI BLAKANG HARI
DARI ANAK JANG BAROE DI LAHIR.

In gebruik over geheel Java.

Deze *primbon* bestaat uit twee tafels.

De eerste tafel is de tafel IV.

De tweede tafel wijst de uitkomsten aan van de telling op de eerste tafel als:

PAPAN KATRANGAN ITOENGAN.

Neptoe.	Adatnja.	Katrangan.
1 6 11 16	Koewat.	Semoea pakerdjahan berdjalan dengan slamet.
2 7 12 17	Pakejan.	Banjak oentoeng, dengan lebar tanahnja.
3 8 13 18	Makanan.	Banjak redjek, sampe djadi kaja.
4 9 14 —	Sakit.	Soesah mentjari pakerdjahan dan makan.
5 10 15 —	Mati.	Penghidoepannja pendek, soesah ataoe lekas mati.

Men wenscht bv. in Midden- of Oost-Java bij de geboorte van een kind op *Rebo-Legi* te onderzoeken, of het later gelukkig zal zijn. Men telt dan *Rebo* = 7 en *Legi* = 5, totaal 12 en zoekt dit getal op de tweede tafel van dezen *primbon* op, waar men zal zien, dat zijn levenslot niet ongunstig zal zijn.

In West-Java telt men met de *neptoe* van tafel IV voor West-Java aangegeven.

10. PRIMBON ADATNJA ANAK JANG PAROE DI LAHIR, DIKALOE DI BLAKANG HARI MENDJALANKEN PAKERDJAHAN.

In gebruik over geheel Java.

Deze *primbon* omvat twee tafels.

De eerste tafel is de tafel IV.

De tweede tafel wijst de uitkomsten aan van de telling volgens de eerste tafel als:

PAPAN KATRANGAN ITOENGAN.

Neptoe.			Adatnja.	Katrangan.
1	9	17	Koemba.	Besar kapala, tida maoe kalah sama temennja.
2	10	18	Reka.	Banjak pikirannja dalem pakerdjahannja.
3	11	—	Tjarana.	Soeka djoesta dalem pakerdjahannja.
4	12	—	Tjeti.	Banjak kapinteran dalem pakerdjahannja.
5	13	—	Perwili.	Banjak itoengan, banjak akalnja.
6	14	—	Gedong.	Adatnja soeka orang lain poenja barang.
7	15	—	Bantjang.	Adatnja boesoek, soeka pakerdjahan jang djahat.
8	16	—	Pawon.	Hatinja panas dalem pakerdjahan.

Men wenscht bv. te weten, hoe een kind, geboren in Midden- of Oost-Java op *Rebo-Legi* later in zijn werk zal zijn en telt volgens de eerste tafel *Rebo* = 7 en *Legi* = 5, totaal 12. Dit getal zoekt men in de tweede tafel op, waar men zal zien, dat het later met veel overleg zijn werkzaamheden zal verrichten.

In West-Java telt men met de *neptoe* van tafel IV voor West-Java aangegeven.

11. PRIMBON ADATNJA ANAK DALEM PENGHIDOEPANNJA DI BLAKANG HARI.

In gebruik over geheel Java.

Deze *primbon* bestaat uit twee tafels.

De eerste tafel is de tafel IV.

De tweede tafel bevat de uitkomsten van de telling volgens de eerste tafel, als:

PAPAN KATRANGAN ITOENGAN.

Neptoe.				Adatnja.	Katrangan.
1	6	11	16	Rendah.	Adatnja diam, tida bisa dapet pangkat.
2	7	12	17	Djoesta.	" djoesta, tetapi banjak kapinterannja.
3	8	13	18	Mantep.	" baik, dapet pakerdjahan jang baik.
4	9	14	—	Bingoeng.	" loepahan, tida dapet pangkat.
5	10	15	—	Kakoe.	" baik, bisa parentah orang, tetapi kakoe.

Men wenschte bv. te weten, hoe de levenswandel zal zijn van een kind geboren in Midden- of Oost-Java op *Ngahat-Paing*. Daartoe telt men volgens de eerste tafel: *Ngahat* = 5 en *Paing* = 9, totaal 14 en zoekt dit getal op de tweede tafel van dezen *primbon* op. Men zal dan vinden, dat hij erg vergeetachtig zal zijn en geen hooge betrekkingen zal kunnen bekleeden.

In West-Java telt men met de *neptoe* van tafel IV voor West-Java aangegeven.

12. PRIMBON BOEWAT MENDAPET TAOE DARI ANAK JANG
BAROE DI LAHIR, DI BLAKANG HARI APA JANG
BAKAL SOEKA DI KERDJAKEN.

In gebruik over geheel Java.

Deze *primbon* bestaat uit drie tafels.

De eerste tafel is de tafel I.

De tweede tafel is de tafel IV.

De derde tafel wijst de uitkomsten aan van de telling volgens de beide eerste tafels, als:

PAPAN KATRANGAN ITOENGAN.

Toeng-gak.	Adatnja.	Katrangan.
1.	Bibit Wetan.	Maoe djadi prijai dengan berkerdja slamet.
2	" Lor.	Soeka berdagang dengan slamet.
3	" Koelon.	Boleh djadi hadji ataoe modin dengan slamet.
4	" Wetan.	Bisa djadi kapala, berkerdja dengan slamet.
5	" Koelon.	Boleh djadi hadji ataoe modin dengan slamet.
6	" Lor.	Soeka berdagang dengan slamet.
7	" Kidoel.	Maoe djadi orang tani, berkerdja di tegal.
8	" Kidoel.	Maoe djadi orang tani, berkerdja di tegal.
9 of 0	" Ratoe.	Tida ada engetan, tida soeka kerdja, tida boleh di parentah.

Men wenschte bv. te weten, wat een kind, geboren in Midden- of Oost-Java op *Ngahat-Paing* van de maand *Soera*, later zal worden, welk werk het zal zoeken of voor welk ambacht het geschikt zal zijn. Hiertoe telt men: *Ngahat* = 5,

Paing=9 en *Soera*=7, totaal 21. Van dit getal wordt zoo dikwijls 9 afgetrokken, tot dat er 9 dan wel een getal minder dan 9 overblijft, het overschietende of *toenggak* wijst de uitkomst aan op de derde tafel. Van het getal 21 telkens 9 aftrekkende, zal men een rest of *toenggak* van 3 krijgen, welke uitkomst beteekent, dat het kind later gaarne *hadji* of *modin* zal willen worden.

Indien de som der *neptoe's* minder dan 9 bedraagt, wordt deze onverminderd als *toenggak* beschouwd.

In West-Java telt men met de *neptoe* van tafel IV voor West-Java aangegeven.

13. PRIMBON ADATNJA ANAK, DIKALOE SOEDA SAMPE OEMOER.

In gebruik over geheel Java.

Deze *primbon* bestaat uit twee tafels.

De eerste tafel is de tafel IV.

De tweede tafel wijst de uitkomsten aan van de telling volgens de eerste tafel, als:

PAPAN KATRANGAN ITOENGAN.

Neptoe.					Adatnja.	Katrangan.
1	5	9	13	17	Koel.	Adatnja diam, tida soeka pergi-pergi, dan berkerdja dengan soesah.
2	6	10	14	18	Koeda.	Adatnja banjak bitjara, soeka banjak pergi melantjong, sampe sering tida enget pakerdjahannja.
3	7	11	15	—	Wenara.	Adatnja pinter, soeka memperdajaken orang dan bisa bitjara manis.
4	8	12	16	—	Ma.	Adatnja manteb, tetapi soeka djoesta, djikaloe terima boesoeck, membales boesoeck, bisa berkerdja baik.

Men wensch bv. te weten, welk karakter een kind zal hebben, dat in Midden- of Oost-Java geboren is op *Rebo-Legi*. Hiertoe telt men volgens de eerste tafel *Rebo*=7 en *Legi*=5, totaal 12 en zoekt dit getal op de bovenstaande tafel der uitkomsten op, waar men zal vinden, dat het kind later een vast karakter zal hebben en goed in zijn werk zal zijn, maar ook van liegen en wedervergelden zal houden.

In West-Java telt men met de *neptoe* van tafel IV voor West-Java aangegeven.

14. PRIMBON BOEWAT PRIKSA PENGHIDOEPANNJA ORANG.

Deze *primbon* bestaat uit twee tafels.

De eerste tabel is de tafel IV.

De tweede tabel bevat de uitkomsten van de telling volgens de eerste tafel als:

PAPAN KATRANGAN ITOENGAN.

Neptoe hari dan pasaran.	Hidoepnja.				Sakitnja.				Matinja.			
7	9	12	15	18	7	10	13	16	8	11	14	17
8	8	11	14	17	9	12	15	18	7	10	13	16
9	7	10	13	16	8	11	14	17	9	12	15	18
10	9	12	15	18	7	10	13	16	8	11	14	17
11	8	11	14	17	9	12	15	18	7	10	13	16
12	7	10	13	16	8	11	14	17	9	12	15	18
13	9	12	15	18	7	10	13	16	8	11	14	17
14	8	11	14	17	9	12	15	18	7	10	13	16
15	7	10	13	16	8	11	14	17	9	12	15	18
16	9	12	15	18	7	10	13	16	8	11	14	17
17	8	11	14	17	9	12	15	18	7	10	13	16
18	7	10	13	16	8	11	14	17	9	12	15	18

Iemand, geboren in Midden- of Oost-Java op *Senen-Legi*, wenscht hv. op *Selasa-Legi* te weten, hoe het staat met zijn levensgeluk. Hij telt dan volgens de eerste tafel *Senen* = 4 en *Legi* = 5, totaal 9. Dit getal zoekt hij op in de kolom *Neptoe hari dan pasaran* van de vorenstaande tafel; verder telt hij *Selasa* = 3 en *Legi* = 5, totaal 8 en zoekt dit getal op de lijn van den verkregen *neptoe* 9 op. Dit getal zal hij vinden in de kolom *sakitnja*, zoodat hij op dien dag gevaar loopt van ziek te worden.

In West-Java telt men met de *neptoe* van tafel IV voor West-Java aangegeven.

III. DE BIJZONDERE PRIMBON'S DER 3de SECTE.

1. PRIMBON BERDAGANG BATON.

In gebruik over geheel Java.

Berdagang baton of *brandon*, is handelen in compagnieschap, waartoe de Javaan steeds iemand zoekt, die met hem in karakter, enz., overeenkomt; daartoe raadplegen zij de *aksara's* hunner namen.

Bij voorbeeld: De Inlanders *Sarana* en *Padangsa* wenschen met elkander een compagnieschap aan te gaan en te voren te onderzoeken of zij daarin gelukkig zullen zijn. Zij nemen de voorste en achterste *aksara's* van hun namen, waarvan zij de *neptoe's* volgens de tafel IX optellen, als: $Sa=3$ en $na=3$; $Pa=1$ en $sa=3$, totaal 10. Van dit getal wordt telkens 7 afgetrokken, totdat er 7 of minder dan 7 overschiet; het overschietende of *toenggak* wijst de uitkomst aan op de onderstaande tafel, als:

PAPAN KATRANGAN ITOENGAN.

Toeng-gak.	Adatnja.	Katrangan.
1	Pedaringan kebak.	Pakejan dengén maken sampe.
2	Sangar waringin.	Tida slamet, tida bisa oentoeng.
3	Loemboeng goemoeling.	Boros, tida tahan lama, roesak baiknja.
4	Pisang poenggél.	Tida djadi baik.
5	Toenggak lan semi.	Baik, tetapi tida bisa djadi apa-apa.
6	Pandhita moekti.	Baik, toewan Allah kasi slamet dengén oentoeng.
7 of 0	Sinatrija djalan.	Djikaloe berdjalan bersama-sama tida soe-sah, djikaloe bersama-sama berdagang bo-leh.

Van de 10 zeven aftrekkende, verkrijgt men een *toenggak* van 3, welke uitkomst slecht is, want de vennootschap zal niet lang duren en wat vroeger goed was, zal daardoor berdoorven worden.

Indien de som der *neptoe's* minder dan 7 bedraagt, wordt deze onverminderd als *toenggak* beschouwd.

2. PRIMBON MENGALAH ATAEO PERGI KA LAIN NEGERI.

In gebruik over geheel Java.

Deze *primbon* bestaat uit twee tafels.

De eerste tafel is de tafel IV.

De tweede tafel bevat de uitkomsten van de telling volgens de eerste tafel, als:

PAPAN KATRANGAN ITOENGAN.

Toeng-gak.	Adatnja.	Katrangan.
1	Wasesa sagara.	Baik, artinja kakoewatan laetan, bisa terima segala, moewat segala, lebar dan pandjang djallanja, koewat dan di takoeti orang.
2	Toenggak lan semi.	Baik, artinja toenggak, poehoen jang soedah di potong, berdaoen lagi, tida berenti redjekinja.
3	Satrija wibawa.	Baik, artinja bangsawan terhormat, bisa pegang pakerdjahan dengan peroentoengan.
4	Soemoer sinahaban.	Baik, artinja soemoer oemboel, banjak orang soeka datang di tempat itoe, djadi banjak sobatnja.
5	Satrija wirang.	Boesoek, artinja bangsawan di mana tempat dapet maloe.
6	Boemi kapetak.	Tida tentoe, artinja tanah njang tertindes, koewat, bersih, bisa tahan lapar, djikaloe males tida tahan lapar, djadi miskin.
7 of 0	Leboe katioep angin.	Boesoek sekali, tida tetep tinggal pada satoe tempat, segala barangnja ilang, tida karoean.

Men wensch bv. op *Djoemahat-Kliwon* in Midden- of Oost-Java te gaan verhuizen, dan telt men volgens de eerste tafel *Djoemahat*=6 en *Kliwon*=8, totaal 14. Van dit getal wordt telkens 7 afgetrokken, totdat er 7 of minder dan zeven overschiet. Het overschietende of *toenggak* wijst de uitkomst aan op de bovenstaande tafel. Het getal 14 met 7 verminderende, houdt men een rest of *toenggak* van 7 of 0. Dit getal op de tweede tafel van dezen *primbon* opzoekende, zal men zien, dat het niet goed is op *Djoemahat-Kliwon* te verhuizen of naar een andere plaats te gaan, om zich daar metterwoon te vestigen.

In West-Java telt men met de *neptoe* van tafel IV voor West-Java aangegeven.

3. PRIMBON ADATNJA DI BLAKANG HARI DARI ANAK JANG BAROE DI LAHIR.

In gebruik over geheel Java.

Deze *primbon* bestaat uit twee tafels.

De eerste tafel is de tafel VI.

De tweede tafel wijst de uitkomsten aan van de telling volgens de eerste tafel, als:

PAPAN KATRANGAN ITOENGAN.

Neptoe.	Adatnja.	Katrangan.
1 8	Wasesa sagara.	Adatnja anak baik, sanggoep sembarang pakerdjahan dengan banjak oentoenja.
2 9	Toenggak lan semi.	Adatnja baik, tida koerang penghidoepannja, kendati di toetoe, timboel oentoengnja djoega.

Neptoe.	Adatnja.	Katrangan.
3 10	Satrija wibawa.	Adatnja togroet sadja, di mana adanja dapet seneng dan membikin seneng hati orang toewanja.
4 11	Soemoer sinahaban.	Adatnja pinter, di blakang hari orang banjak minta toeloeng padanja.
5 12	Satrija wirang.	Adatnja diam, soeka berkerdja tani sadja.
6 —	Boemi kapetak.	Adatnja djahat dengan tida tentoe, di blakang hari soeka berkerdja boesoek.
7 —	Lemboe katioep angin.	Adatnja tida tetep dengan soeka pindah-pindah tempat sadja.

Men wenscht bv. te onderzoeken, welk karakter een kind zal hebben, dat geboren werd op *Kemis-Wage* en telt volgens de eerste tafel *Kemis* = 7 en *Wage* = 5, totaal 12. Dit getal zoekt men op de tweede tafel van dezen *primbon* op en zal dan vinden, dat het een stil karakter zal hebben en alleen geschikt zal zijn voor den landbouw.

4. PRIMBON BERBINI JANG PERTAMA.

In gebruik over geheel Java.

Deze *primbon* bestaat uit twee tafels.

De eerste tafel is de tafel IX.

De tweede tafel wijst de uitkomsten aan van de telling op de eerste tafel, als:

PAPAN KATRANGAN ITOENGAN.

Toenggak.	Adatnja.	Katrangan.
1	Toenggak lan semi.	Tida bisa beranak.
2	Pisang poenggel.	Tida ada palakrama.
3	Loemboeng goemoeling.	Boros, tida bisa njimpen.
4	Sanggar waringin.	Boleh di minta sobat-sobat.
5	Pedaringan kebak.	Tampat beras bisa penoeh.
6	Satrija lelakoe.	Boewat dapet pakejan ataoe makan, misti berkerdja berdagang bersama sama orang lain.
7 of 0	Pandhita moekti.	Toewan Allah kasi kaenakan segala roepa.

Sadimah wenscht bv. te trouwen met *Kamin*; zij zullen voor de eerste maal trouwen en wenschen te weten, of zij in het huwelijk gelukkig zullen zijn. Hiertoe tellen zij volgens de eerste tafel van dezen *primbon*, *Sa* = 3 en *Ka* = 3, totaal 6. Dit getal zoeken zij op de tweede tafel van deze *primbon* op en zien, dat zij om hun brood te verdienen met anderen moeten handelen.

Is de uitkomst dezer telling grooter dan 7, dan wordt er zooveel malen 7 van afgetrokken, totdat er 7 of een getal minder dan 7 overblijft. Dit overschot of *toenggak* wijst de uitkomst aan op de tweede tafel.

5. PRIMBON BERBINI KADOEWA KALI ATAOE AMBIL SELIR.

In gebruik over geheel Java.

Deze *primbon* bestaat uit drie tafels.

De eerste tafel is de tafel VI.

De tweede tafel is de tafel X.

De derde tafel wijst de uitkomsten aan van de telling, volgens de beide eerste tafels, als:

PAPAN KATRANGAN ITOENGAN.

Toeng-gak.	Adatnja.	Katrangan.
1	Gadjah paloengsoengsang.	Djikaloe tjotjok adatnja boleh, tetapi per-oentoengan koerang.
2	Satrija lelakoe.	Djikaloe bersama-sama djalan, boleh slamet.
3	Pandhita moekti.	Baik, dapet slamet dengan oentoeng.
4	Pisang poenggel.	Djikaloe djadi baik, boleh timboel oentoengnja.
5	Warak karoengsoengsang.	Tida baik, sering sakit dengan tida tjotjok adatnja.
6	Pedaringan kebak.	Baik, boleh djadi slamet dengan segala sampe.
7 of 0	Loemboeng goemoeling.	Boesook, tida boleh lama, berbini salah satoe mati, ataoe roesak kabaikannja.

Bij voorbeeld: De weduwnaar *Simin* wil een tweede huwelijk aangaan, dan wel een *selir* of *kelangenan* trouwen, die *Djinten* heet, terwijl de huwelijksdag bepaald is op *Djoemahat-Kliwon*. Om na te gaan of die dag daarvoor goed gekozen is, telt hij volgens de eerste tafel: *Djoemahat* = 1 en *Kliwon* = 1 en volgens de tweede tafel: *Sa* = 8 en *Dja* = 13, totaal 23.

Van deze uitkomst wordt zoo dikwijls 7 afgetrokken, totdat er 7 of een getal minder dan 7 overschiet. Dit overschietende getal of *toenggak* wijst de uitkomst aan op de derde tafel van dezen *primbon*.

Het getal 23 telkens verminderende met 7, verkrijgt men een *toenggak* van 2, welke uitkomst beteekent, dat indien zij met elkander in karakter, enz., overeenkomen, het huwelijk gelukkig zal zijn.

Indien de som der *neptoe's* minder dan 7 bedraagt, wordt deze onverminderd als *toenggak* beschouwd.

6. PRIMBON BERBINI KA TIGA KALI ATAOE LEBIH.

In gebruik over geheel Java.

Deze *primbon* bestaat uit drie tafels.

De eerste tafel is de tafel I.

De tweede tafel is de tafel XI.

De derde tafel wijst de uitkomsten aan van de tellingen volgens de beide eerste tafels, als:

PAPAN KATRANGAN ITOENGAN.

Toeng-gak.	Adatnja.	Katrangan.
1	Daoen katimboelan.	Baik, slamet dan boleh timboel oentoengnja.
2	Bale bandang.	Sering dapet sakit dengan soesah.
3	Satrija lelakoe.	Djikaloe kadoewanja tjinta, djadi baik.
4	Noedjoe padoe.	Tjerewet dengan setori sadja, sampe bertjere.
5	Sangar waringin.	Sering tjilaka, sering bertjere ataoe banjak soesah.
6	Noedjoe pati.	Salah satoe mati.
7 of 0	Pisang poenggel.	Boleh djadi baik, tetapi belum tentoe.

Bij voorbeeld: *Bapa Habas* wenscht een derde vrouw te trouwen genaamd *Embok Marjah*. Het huwelijk zal plaats hebben in de maand *Pocasa* van het jaar *Ehe*. Om te zien of dat huwelijk gelukkig zal zijn, telt hij volgens de eerste tafel: *Ehe*=5 en *Pocasa*=5 en neemt volgens de tweede tafel de *neptoe's* der voorste en achterste *aksara legena* van den naam *Habas*, *Ha*=0 en *bas*=80, verder die van den naam zijner aanstaande *Marjah*, *Mar*=60 en *jah*=40. Het totaal dezer getallen is 150, dat door 7 gedeeld, een *toenggak* geeft van 1, welke uitkomst beteekent, dat het huwelijk gelukkig zal zijn.

Indien de som der *neptoe's* minder dan 7 bedraagt, wordt deze onverminderd als *toenggak* beschouwd.

7. PRIMBON SLAMETNJA ORANG TOEWANJA DAN PENGANTEN.

In gebruik over geheel Java.

Deze *primbon* bestaat uit twee tafels.

De eerste tafel is de tafel VI.

De tweede tafel bevat de uitkomsten van de telling naar de eerste tafel, als:

PAPAN KATRANGAN ITOENGAN.

Neptoe.	Adatnja.	Katrangan.
1 7	Noedjoe padoe.	Penganten dan orang toewanja salamanja tjerewet.
2 8	Demang kandhoeroewan.	Penganten dan orang toewanja sering sakit.
3 9	Sanggar waringin.	Penganten dan orang toewanja tida mendapet seneng hati.
4 10	Mantri sinarodja.	Penganten dan orang toewanja dapet slamet dengan redjeki.
5 11	Mendjangan ketawan.	Penganten dan orang toewanja sering katjoerihan dan ada orang jang sangit padanja.
6 12	Noedjoe pati.	Penganten tida lama berbini, salah satoe mati, ataoe bertjere dengan tjilaka.

De ouders van twee verloofden wenschen bv. tot den huwelijksdag hunner kinderen te bestemmen *Kemis-Wage*. Om te weten, of die dag goed gekozen is, telt men: *Kemis* = 7 en *Wage* = 5, totaal 12. Dit getal opzoekende op de tweede tafel, krijgt men tot uitkomst, dat het huwelijk op dien dag gesloten niet gelukkig zal zijn; een van beide echtgenooten zal spoedig sterven, of het huwelijk zal ongelukkig zijn en ontbonden worden.

IV DE BIJZONDERE PRIMBON'S DER 4de SECTE.

1. PRIMBON ADAT DAN PENGHIDOEPANNJA ANAK-ANAK DI BLAKANG HARI DENGAN MELIHAT MANGSA KALAHIRANNJA.

In gebruik over geheel Java.

Deze *primbon*, die evenals al de hiernavolgende, bij de *Santri's* in gebruik is, bestaat slechts uit een tafel, die zonder verdere tellingen kan geraadpleegd worden.

Om het toekomstige karakter van een kind te leeren kennen, heeft men slechts de mousson of *mangsa*, waarin het geboren werd, in de onderstaande tafel op te zoeken en het daarachter beschreven karakter na te gaan.

PAPAN KATRANGAN PRIMBON.

Mangsa.	Katrangan adatnja.
Kasa.	Adatnja koerang tetep.
Karo.	" engetan kotor.
Katiga.	" engetan koewat.
Kapat.	" bersih dan baik.
Kalima.	" banjak bitjara.
Kanem.	" pinter segala roepa pakerdjahan.
Kapitoe.	" soeka poekoel orang.
Kawoloe.	" moerah semoeanja.
Kasanga.	" kereng.
Kasadasa.	" koerang pikirannja.
Desta.	" soeka djalang djahat.
Sada.	" mengloewarken kasihannja jang lihat.

2. PRIMBON ADAT DAN PENGHIDOEPANNJA ANAK-ANAK DI BLAKANG HARI DENGAN MELIHAT PASARAN KALAHIRANNJA.

In gebruik over geheel Java.

Voor het raadplegen van dezen *primbon* heeft men slechts op de onderstaande tafel op te zoeken den *pasaran* van den geboortedag van het kind, waar het vermoedelijke karakter, levensgeluk, enz., als volgt beschreven wordt.

PAPAN KATRANGAN PRIMBON.

Pasaran.	Katrangan adatnja.
Wage.	Lor, djalannja dandang; binatangnja sapi; adatnja toeroetan, semoeanja jang di parentah di djalanken, makanannja dari orang. Sapi adatnja kesoesoe; djikaloe mentjamboek, sering berani, ataoe menoeboek; djikaloe mendapet oentoeng, loepa sanak soedara; bisa dapet pangkat, tetapi kotjak.

Pasaran.	Katrangan.
Kliwon.	Doerdjana tengah, ada baik, ada boesoeknja tida tentoe; binatangnja andjing dan monjet; soeka mandjat, soeka menggigit, berdjalan di darat dan naik di poehoen ataoe berdjalan dalem aer djoega bisa; djikaloe di kasi makan, soeka. sasoedahnja makan, tida boleh di deketi; andjing djikaloe tida di kasi makan, menggigit jang piara dan berani; djikaloe ada di roemahnja enget pada jang piara; djikaloe di baikken ataoe di boesoekken, tida loepa; oentoengnja pada banjak tempat dengan banjak tingkahnja, tetapi boleh slamet sebab banjak poedjlnja. Adatnja soeka ati-ati; jang tida di makan ataoe terpake abis, di simpen, tida di kasi orang lain.
Legi.	Wetan, djalannja djahat; ibaratnja ratoe boepati, binatangnja koetjing sama tikoos; adatnja seperti koetjing; djikaloe malem tida tidoer, matanja awas, ada apa-apa taoe, ati-ati sekali, sedikit makannja, tadjem, giginja, lekas mati jang di gigit; akalnja kaloewar djikaloe soedah tjilaka, djikaloe belom tjilaka, koe-rang akalnja. Bisa berkoempoel dengan orang kaya, bisa berkoempoel dengan orang miskin; djikaloe marah, sering makan anaknja sendiri; djikaloe dapet soesah, besar; djikaloe dapet oentoeng, djoega besar.
Paing.	Kidoel, djalannja dandang; adatnja seperti binatang kambing; adatnja kambing soeka berlaki, dan tida soeka pergi djaoeh; jang di makan tanemannja, artinja; tjoea kaloewarnja tanah sendiri, jang di makan; sering marah pada lakinja (bininja), ataoe sanak soedaranja, djikaloe berdjalan djahat. Maka kambing itoe piarahannja Nabi Joesoep, djadi adatnja baik, diam dan bitjaranja manis; minta di toeroeti sadja; adatnja kambing sering berani pada jang piara, djikaloe mae di poekoel; peroentoengan badannja ada di negeri sendiri; peroentoengannja sedeng.
Pon.	Koelon, djalannja djahat sekali; adatnja seperti binatang matjan, soeka pergi djaoeh, djarang makannja, doedoek sendiri; djikaloe makan tida boleh di tentoeken. Banjak sateroenja, sebab dia asal tjilaka; djikaloe di moengsoeh, menakoeti; djikaloe dia, jang moelai lebih doeloe, tida djadi apa-apa; djikaloe ada gamannja itoe tadjem. Di moeka orang takoet, di blakang berani; adatnja boesoek dan djahat. Djikaloe mempoenjai apa-apa itoe dari sebab mengambil poenjanja orang lain; djikaloe mendapet oentoeng itoe dari sebab berdjalan djahat; siang soeka tidoer, malem melek. Djikaloe berdjalan tida soeka di tempat, jang terang dan tida soeka katemoes dengan orang-orang. Adatnja tida boleh di pertjaja; di moeka toeroetan, di blakang mentjari akal djahat.

3. PRIMBON ADAT DAN PENGHIDOEPANNJA ANAK-ANAK DI BLAKANG
HARI DENGAN MELIHAT HARI KALAHIRANNJA.

In gebruik over geheel Java.

Om het vermoedelijke karakter en levensgeluk van een kind te leeren kennen, heeft men slechts den dag van geboorte van het kind hieronder op te zoeken. Achter den dag is de beschrijving van het karakter, enz., vermeld.

PAPAN KATRANGAN PRIMBON.

Hari.	Katrangan adatnja.
Rebo.	Djalannja tanah; adatnja dan hatinja djikaloe baik, terlaloe baik, tida koerang pakejan ataoe makan; boedinja diam; djikaloe bitjara keras; ada djahatnja, ada baiknja.
Kemis.	Djalannja api; adatnja tida tentoe; hatinja sabentar panas, sabentar dingin; siapa jang djadi djodonja ataoe bininja, sering mati doeloe; banjak orang takoet padanja; semoeanja djadi; bitjaranja kakoe tida bisa bersobatan, sebab tida bisa teroes-terang, dan adat berangasan; tetapi boleh di akali dengan moeloet manis.
Djoemahat.	Djalannja pandhita; adatnja boesoek, hatinja poera-poera aloes, djadi melarat, sebab males; segala barang poenjanja boleh di minta oleh sanak soedaranja; soeka mentjari kapinteran, soeka pada sanak soedaranja, tetapi tida soeka berkerdjaja.
Septoe.	Djalannja angin; adatnja dan hatinja mantep; sering orang bentji dan takoet padanja, sebab bisa mentjari makan, dan pakerdjahan ataoe pakejan, ataoe djikaloe berdagang, lekas lakoe barang-barangnja dengan oentoeng; segala roepa pakerdjahan soeka di djalanken dengan seneng hati.
Ngahat.	Djalannja matahari; ada panasan, hati besar, soeka minta barang pada sanak soedaranja; engetannja kereng, tida ada kasihan pada orang lain; bersihan dan pinter bitjara, di blakang hari soeka parentah pada orang toewanja.
Senen.	Djalannja lintang; adatnja dan hatinja baik, tetapi tida boleh di gampangken; bitjaranja lebih dari keras dan soewaranja terang; soeka teroes-terang, soeka pakerdjahan jang baik dan pantes; tida soeka berdjalan djahat.
Selasa.	Djalannja remboelan; adatnja dan hatinja tida tentoe; sering ada orang banjak, jang bentji padanja; adatnja djail, panasan, dan soeka bertjampoer perkaranja orang lain.

4. PRIMBON ADAT DAN PENGHIDOEPAANNJA ANAK-ANAK DI
BLAKANG HARI DENGAN MELIHAT TANGGAL
KALAHIRANNJA.

In gebruik over geheel Java.

In dezen *primbon* heeft men slechts den datum der geboorte van het kind op te zoeken, waarachter de beschrijving van het karakter, enz., vermeld staat.

PAPAN KATRANGAN PRIMBON.

Tanggal.						Katrangan adatnja.
1	6	11	16	21	26	Pandjang oemoernja: di alem orang banjak, dari sebab pin-ter atas segala roepa pakerdjahan; badannja koewat, bisa mendjalanken segala roepa pakerdjahan; boleh djadi kaja dan mendapet pangkat jang baik; adatnja baik dan apa jang di harep olehnja boleh kadjadihan.
2	7	12	17	22	27	Badan koewat, tetapi oemoernja tida tentoe; pakerdjahan dan peroentoengannja berganti-ganti dengan kasoeshan; tida poe-nja engetan tetep, soeka pindah sadja; banjak melaratnja; dji-kaloe soeda toewa tambah pakerdjahan, tambah soeshnja.
3	8	13	18	23	28	Koerang pandjang oemoernja; sering di boeroe orang banjak, adatnja penakoet, adat pemaloean, tjoema enget tjilakanja sadja, tida bisa mendjalanken segala roepa pakerdjahan, tetapi, dji-kaloe parentah orang, panakoeti; koerang peroentoengannja, sebab sering menemoe kasoeshan dengan roesak badannja.
4	9	14	19	24	29	Djalan segala roepa pakerdjahan dengan tjepet; ada oentoeng-nja, dan banjak orang tjinta padanja; tetep betoel maoenja; segala roepa pakerdjahannja bisa djadi, tetapi hatinja terlaloe madjoe; bisa mentjari peroentoengan sendiri; bisa berkerdja tani dengan peroentoengan dan banjak redjekinja.
5	10	15	20	25	30	Roepenja koewat tetapi hatinja boesoeek, sebab sering membikin sakit hatinja orang lain; bitjaranja panas, soeka marah dan sering bingoeng. Tida soeka berkerdja, djadi melarat sadja.

5. PRIMBON ADAT DAN PENGHIDOEPAANNJA ANAK-ANAK
DI BLAKANG HARI MELIHAT BOELAN
KALAHIRANNJA.

In gebruik over geheel Java.

Ook in dezen *primbon* heeft men slechts de maand, waarin het kind geboren werd, op te zoeken, om daarachter de beschrijving van het karakter, enz., vermeld te vinden.

PAPAN KATRANGAN PRIMBON.

Boelan.	Katrangan adatnja.
Soera.	Adatnja pendiam; djikaloe pinter, terialoe pinter; djikaloe bodo djoega terialoe bodo; pikirannja slamet.
Sapar.	Adatnja tida soeka di marahken; kotjak bitjaranja; boleh dapet pangkat djoega, tetapi tida tlaten; soeka pikir diri sendiri sadja.
Rabingoel Awal.	Adatnja sering soeka marah; bisa djadi prijai dan kaya, bisa parentah dan mengadjar pada orang.
Rabingoel Akir.	Adatnja tida tetep; bisa berdjalan baik, bisa berdjalan boesoek dan djahat; tjepet pakerdjahannja; soeka membikin mati orang.
Djoemadil Awal.	Adatnja bodo, tida takoet mati, pertjaja diri sendiri sadja.
Djoemadil Akir.	Adatnja berani, tetapi hormat pada orang lain, dan banjak kapinterannja.
Redjeb.	Adatnja dan roepanja bodo, tetapi sebetoelnja pinter.
Roewal.	Adatnja pendiam, tetapi djikaloe bitjara baik, sampe di alem oleh orang banjak.
Poewasa.	Adatnja pendiam, tetapi hatinja baik.
Sawal.	Adatnja keras, tida maoe kalah sama orang lain.
Sela.	Adatnja pendiam, tetapi pikirannja banjak; sering berdjalan baik, sering berdjalan boesoek.
Besar.	Adatnja, djikaloe baik, terlebih baik, djikaloe boesoek djoega terialoe boesoek; sering dapet tjilaka dari perbikinannja sendiri.

6. PRIMBON, BOEWAT MELIHAT SIAPA JANG MENANG, DJIKALOE ADA PENTJOERI BERKALAI SAMA JANG POENJA ROEMAH, DENGAN MELIHAT TANGGAL BOELANNJA.

In gebruik over geheel Java.

Dezen *primbon* raadplegende, zoekt men den datum, waarop men vermoedelijk bezoek van dieven of roovers te wachten heeft op, de uitkomst is achter elken datum aangegeven.

PAPAN KATRANGAN PRIMBON.

Tanggal.	Katrangan menang ataoe kalah.
1 11 21	Pati ka loewar; orang jang mentjoeri kalah, dengan boleh dapet loeka, sampe poetoes tangannja kadoewanja.
2 12 22	Pati ka loewar dan ka dalem; tida tentoe siapa jang menang ataoe jang kalah; jang poenja roemah boleh dapet loeka di kapalanja, tangannja, dlamakannja, kaki kadoewanja; jang mentjoeri boleh dapet loeka di kapalanja, tangannja kiri, di epek-epeknja kanan dan di dlamakan kakinja kanan.

Tanggal.			Katrangan menang ataoe kalah.
3	13	23	Pati ka dalem; jang poenja roemah jang kalah, dengan boleh dapet loeka di poetoos tangannja kadoewanja.
4	14	24	Pati ka loewar; jang mentjoeri jang kalah, dengan boleh dapet loeka di tangannja kiri dan dlamakannja kadoewa.
5	15	25	Pati ka dalem; jang poenja roemah jang kalah, dengan boleh dapet loeka di kapalanja, sering sampe mati.
6	16	26	Pati ka loewar; jang mentjoeri jang kalah, dengan boleh dapet loeka di kapalanja, di tangannja, dan di kakinja kiri.
7	17	27	Pati ka loewar dan ka dalem; tida tentoe siapa jang menang ataoe jang kalah; jang poenja roemah boleh dapet loeka di kapalanja dengan di kakinja kanan; jang mentjoeri boleh dapet loeka di kapalanja, di epek-epek dan di tangannja kadoewa.
8	18	28	Pati ka dalem; jang poenja roemah jang kalah, dengan boleh dapet loeka di tangannja.
9	19	29	Pati ka loewar; jang mentjoeri jang kalah, dengan boleh dapet loeka di kapalanja ataoe di tangannja kadoewa.
10	20	30	Pati ka dalem; jang poenja roemah jang kalah, dengan boleh dapet loeka di tangannja, sering mati.

7. PRIMBON, BOEWAT MELIHAT SIAPA JANG MENANG, DIKALOE ADA SATEROE KATEMOE SATOE SAMA LAIN DAN BERKALAI, DENGAN MELIHAT TANGGAL BOELANNJA.

In gebruik over geheel Java.

Om in dezen *primbon* te zien, wie van de partijen het bij een aanstaand gevecht winnen of verliezen zal, heeft men slechts den datum, waarop het gevecht zal plaats hebben, op de onderstaande tafel op te zoeken; daarachter is de vermoedelijke uitslag aangegeven, zoodat men zich daarnaar regelen kan, om aanvallenderwijze te werk te gaan, dan wel een afwachtende houding aan te nemen.

PAPAN KATRANGAN PRIMBON.

Tanggal.			Katrangan menang ataoe kalah.
1	11	21	Pati dateng; jang menoenggoe menang, jang dateng kalah.
2	12	22	Pati toenggoe dan dateng; sama koewatnja, tida tentoe jang menang, ataoe jang kalah.
3	13	23	Pati toenggoe; jang dateng menang, jang menoenggoe kalah.
4	14	24	Pati dateng; jang menoenggoe menang, jang dateng kalah.
5	15	25	Pati toenggoe; jang dateng menang, jang menoenggoe kalah, dan orang banjak mati.
6	16	26	Pati dateng; jang menoenggoe menang, jang dateng kalah.
7	17	27	Pati toenggoe dan dateng; sama koewatnja, tida tentoe jang menang ataoe jang kalah.
8	18	28	Pati toenggoe; jang dateng menang, jang menoenggoe kalah.
9	19	29	Pati dateng; jang menoenggoe menang, jang dateng kalah.
10	20	30	Pati toenggoe; jang dateng menang, jang menoenggoe kalah, dan banjak orang mati.

8. PRIMBON BOELAN SLAMET BOEWAT MENGAWINKEN ANAK.

In gebruik over geheel Java.

Deze *primbon* wijst aan de goede maanden, waarin men zijn kind kan uithuwelijken, als:

PAPAN KATRANGAN PRIMBON.

Boelan.	Katrangan slamet ataoe tida slamet.
Soera.	Toempoer; ada jang mati, sering kemalingan.
Sapar.	Banjak pindjemannja.
Rabingoel Awal.	Salah satoe mati, ataoe djadi tida baik.
Rabingoel Akir.	Di bitjaraken boesoek, ataoe dapet tjilaka.
Djoemadil Awal.	Sering katjoerihan, sateroenja banjak.
Djoemadil Akir.	Dapet kabaikan.
Redjeb.	Dapet slamet dengan oentoeng.
Roewah.	Dapet slamet dengan redjeki.
Poeasa.	Ada jang mati, dengan teroes soesah.
Sawal.	Berdjalan melarat, dengan banjak pindjemannja.
Sela.	Lekas bertjere, banjak sateroenja, tida bisa tjotjok
Besar.	Slamet dengan seneng dan soeka hati.

Deze *primbon* dient alleen, om de goede maand voor het uithuwelijken te kiezen; voor het zoeken van den geschikten dag in die maand wordt nog een andere *primbon* geraadpleegd.

9. PRIMBON MAJOE ROEMAH.

In gebruik over geheel Java.

De *Santri's* tellen bij het maken van een dak het aantal dakribben, dat daarbij gebruikt wordt en waaruit geluk of ongeluk kan worden voorspeld.

Het totaal aantal dier dakribben wordt door 3 gedeeld; het restant dier deeling wijst de uitkomst aan op de onderstaande tafel.

PAPAN KATRANGAN PRIMBON.

Toengak.	Katrangan slamet ataoe tida slamet.
1	Baik dapet soeka hati dan kasenengan.
2	Banjak sakitnja.
3 of 0	Banjak soesahnja.

Wanneer men bv. een huis bewoont, waarvan het aantal dakribben door 3 deelbaar is, zal men veel moeilijkheden in dat huis ondervinden; geeft de deeling 1 tot restant, dan zal men genoeg in het huis beleven en tevreden zijn, en is de rest 2, dan zal men er met ziekte te kampen hebben.

10. PRIMBON, BOEWAT TAOE, APA PINI KAWIN BAKAL
DAPET ANAK ATAEO TIDA.

In gebruik over geheel Java.

Deze *primbon* is eenig in zijn soort en zeer zeldzaam, daar hij alleen door goede Javanen gebruikt wordt.

Voor het betrekkelijke onderzoek worden de leeftijden van bruid en bruidegom van elkander afgetrokken; het overschietende getal of *toenggak* wijst de uitkomst aan op de onderstaande tafel.

Is de bruidegom bv. 28 jaren oud en de bruid 19, dan trekt men 19 van 28 af; het restant 9 beteekent volgens de onderstaande tafel, dat zij vele en gezonde kinderen zullen krijgen, en oudervreugde van hun zullen beleven.

PAPAN KATRANGAN PRIMBON.

Katjek oemoer- nja laki dan bini.			Katrangan dapet anak ataoe tida.
0	10	20	Tida boleh piara anak, teroes mati semoea.
1	11	21	Sering tjoema anak satoe, lantas mati djoega.
2	12	22	Tida slamet piara anak.
3	13	23	Sering beranak anak jang lekas mati.
4	14	—	Anak-anaknja koerang koewat.
5	15	—	Anak-anaknja sering sakit sadja.
6	16	—	Adatnja ataoe roepanja anaknja lain dari orang toewanja.
7	17	—	Djikaloe dapet anak perampoean, roepanja bagoes.
8	18	—	Sering beranak anak dengan boengkoes, ataoe dengan kaloeng oesoos.
9	19	—	Banyak anaknja, koewat, dan seneng hati padanja.

Volgens dezen *primbon* mag het verschil in ouderdom tusschen man en vrouw 23 jaren bedragen, zonder kans te loopen geen kinderen te krijgen.

11. PRIMBON, BOEWAT MENGITOENG WAKTOENJA
BINI BOENTING BISA BERANAK.

In gebruik over geheel Java.

De onderstaande tafel wijst het uur aan der bevallingen op de verschillende dagen van de week, als:

PAPAN KATRANGAN PRIMBON.

Hari.	Waktoe anak lahir.		
Rebo.	Djam 6, 1, 2, 3,	Siang dan malem.	
Kemis.	" 10, 11, 12, 4, 5,	"	" "
Djoemahat.	" 7, 8, 9, 1, 2, 3,	"	" "
Septoe.	" 6, 10, 11, 12,	"	" "
Ngahat.	" 7, 8, 9, 4, 5,	"	" "
Senen.	" 6, 1, 2, 3,	"	" "
Selasa.	" 10, 11, 12, 4, 5,	"	" "

12. PRIMBON OEMOERNJA ORANG SAMPE BRAPA TAOEN,
MELIHAT HARI KALAHIRANNJA

In gebruik over geheel Java.

De onderstaande tafel wijst den te bereiken leeftijd aan van menschen op de verschillende dagen geboren.

PAPAN KATRANGAN PRIMBON.

Lahir pada hari.	Oemoer sampe berapa taoen.
Rebo.	Oemoer sampe 68 taoen.
Kemis.	" " 73 "
Djoemahat.	" " 64 "
Septoe.	" " 78 "
Ngahat.	" " 58 "
Senen.	" " 53 "
Selasa.	" " 48 "

Het spreekt vanzelf, dat in dezen *primbon* alleen van den leeftijd van Javanen sprake kan zijn, die zelden boven de 80 jaren gaat; ook slaat de opgave slechts op een natuurlijken dood.

13. PRIMBON, BOEWAT MELIHAT KASLAMETANNJA ATAOE KASOE-
SAHANNJA ORANG DALEM PENGHIDOEPPANNJA.

In gebruik over geheel Java.

De mensch heeft gelukkige en ongelukkige tijdperken in zijn leven, alsof zulks reeds te voren is bepaald.

Men ziet soms menschen zonder eenige moeite, zelfs zonder eenige kennis of bekwaamheid, met gemak door de wereld gaan en fortuin maken, als ware het hun opgedrongen, terwijl andere, beschaafde en ontwikkelde, met veel kennis en met de meeste wijs- en geestkracht begaafde personen, moeilijk hun levensonderhoud vinden en met allerlei tegenspoeden en zorgen te kampen hebben.

Menschen, die tot de hoogste sport op de maatschappelijke ladder opklommen, ziet men niet zelden plotseling als het ware door een onzichtbare hand van dien hoogen stand weder neervallen.

Gaat men dit alles na, dan behoeft het ons niet te verwonderen, dezen *primbon* in de handen van een Inlander te vinden. Wanneer men deze tafel goed beschouwt, ziet men, dat het geluk en het ongeluk om de zeven jaren afwisselen maar soms ook bestendig blijven.

PAPAN KATRANGAN PRIMBON.

Lahir pada.		Katrangan penghidoeppannja orang, dengan lihat oemoernja jang di bawah ini.				
Hari.	Pasaran.	Djaja.	Tjilaka.	Sri.	Oentoeng.	Redjeki.
Rebo.	Wage.	53 — 65	1 — 16	17 — 26	40 — 52	27 — 39
Kemis.	Kliwon.	18 — 28	29 — 42	43 — 56	1 — 17	57 — 70
Djoemahat.	Legi.	37 — 48	49 — 60	1 — 16	25 — 36	17 — 24
Septoe.	Paing.	1 — 18	19 — 30	31 — 45	61 — 75	46 — 60
Ngahat.	Pon.	23 — 33	34 — 44	45 — 55	15 — 22	1 — 14
Senen.	Wage.	41 — 50	1 — 13	14 — 21	31 — 40	22 — 30
Selasa.	Kliwon.	13 — 18	19 — 27	28 — 36	1 — 12	37 — 45
Rebo.	Legi.	40 — 52	53 — 65	1 — 16	27 — 39	17 — 26
Kemis.	Paing.	1 — 17	18 — 28	29 — 42	57 — 70	43 — 56
Djoemahat.	Pon.	37 — 48	49 — 60	1 — 17	25 — 36	18 — 24
Septoe.	Wage.	61 — 75	1 — 18	19 — 30	46 — 60	31 — 45
Ngahat.	Kliwon.	1 — 22	23 — 33	34 — 44	56 — 65	45 — 55
Senen.	Legi.	31 — 40	41 — 50	1 — 13	22 — 30	14 — 21
Selasa.	Paing.	1 — 12	13 — 18	19 — 27	37 — 46	28 — 36
Rebo.	Pon.	27 — 39	40 — 52	53 — 65	17 — 26	1 — 16
Kemis.	Wage.	57 — 70	1 — 17	18 — 28	43 — 56	29 — 42
Djoemahat.	Kliwon.	17 — 24	25 — 36	37 — 48	1 — 16	49 — 63
Septoe.	Legi.	61 — 75	1 — 18	19 — 30	46 — 60	31 — 45
Ngahat.	Paing.	1 — 14	15 — 22	23 — 33	34 — 44	45 — 55
Senen.	Pon.	22 — 30	31 — 40	41 — 50	14 — 21	1 — 13
Selasa.	Wage.	37 — 45	1 — 12	13 — 18	28 — 36	19 — 27
Rebo.	Kliwon.	17 — 26	27 — 39	1 — 16	40 — 50	51 — 65
Kemis.	Legi.	43 — 56	57 — 70	1 — 17	29 — 42	18 — 28
Djoemahat.	Paing.	1 — 16	17 — 24	25 — 36	49 — 60	37 — 48
Septoe.	Pon.	31 — 45	46 — 60	61 — 75	19 — 30	1 — 18
Ngahat.	Wage.	45 — 55	1 — 14	15 — 22	34 — 44	23 — 33
Senen.	Kliwon.	14 — 21	22 — 30	31 — 40	1 — 13	41 — 50
Selasa.	Legi.	28 — 36	37 — 45	1 — 12	19 — 27	13 — 18
Rebo.	Paing.	17 — 26	27 — 39	1 — 16	51 — 65	40 — 50
Kemis.	Pon.	43 — 56	57 — 70	1 — 17	29 — 42	18 — 28
Djoemahat.	Wage.	50 — 70	1 — 16	17 — 24	37 — 49	25 — 36
Septoe.	Kliwon.	19 — 30	31 — 45	46 — 60	1 — 18	61 — 75
Ngahat.	Legi.	34 — 44	45 — 55	1 — 14	23 — 33	15 — 22
Senen.	Paing.	1 — 13	14 — 21	22 — 30	41 — 50	31 — 40
Selasa.	Pon.	19 — 27	28 — 36	37 — 45	13 — 18	1 — 12

14. PRIMBON, MEMBOEWAT LIHAT DIJKALOE SOEDA KAWIN, SIAPA JANG MATI LEBIH DOELOE PERAMPOEAN ATAOE LAKI.

In gebruik over geheel Java.

Om dezen *primbon* te raadplegen, telt men de *aksara's* die de namen van den man en de vrouw bevat, elk-afzonderlijk bij elkander op en trekt men de

verkregen uitkomsten van elkander af. Is het verschil oneven, zal de man en bij even de vrouw het eerst een natuurlijke dood sterven.

Is de uitkomst 0, dan zullen man en vrouw in één jaar en spoedig na elkander sterven, zooals onderstaande tafel aanwijst.

PAPAN KATRANGAN PRIMBON.

Djikaloe aksara dari namanja laki dan perampoean di itoeng sendiri-sendiri lantas di long satoe sama lain.

Djikaloe tinggal.	Namanja.	Katrangan.
1	Gandjil.	Laki jang mati lebih doeloe.
2	Genap.	Perampoean jang mati lebih doeloe.
0	Podo.	Laki dan perampoean mati tida liwat satoe tahoen, ataoe katjek tida lama.

Een voorbeeld tot opheldering.

De man heet *Hardjadipoera* en de vrouw *Gandariha*. Om te weten, wie het eerste een natuurlijke dood zal sterven, telt men:

Har dja di poe ra = 5.

Gan da ri ha = 4.

Verskil 1.

Van deze echtelieden zal de man het eerst sterven.

Indien men een grooter verschil krijgt dan twee, zal bij een oneven uitkomst de man en bij een even uitkomst de vrouw het eerst sterven.

15. PRIMBON BOEWAT TAOE, APA BINI BERANAK ANAK LELAKI
ATAOE ANAK PERAMPOEAN.

In gebruik over geheel Java.

Bij de gemiddelde leeftijd van de Javaansche vrouw, die geschat wordt op 7×7 of 49 jaren, telt men het getal van de volgorde van den moesson of *mangsa*, waarin zij zwanger werd op.

Aannemende dat een vrouw zwanger wordt in den moesson *Katiga* of derde moesson van het jaar, dan wordt bij het getal 49 nog 3 opgeteld of totaal 52. Daarvan moet worden afgetrokken het getal van den ouderdom der a. s. moeder. Aannemende dat zij 21 jaren telt, dan trekt men het getal 21 van de verkregen uitkomst van 52 af en men krijgt een restant van 31. Bij dit getal moet worden opgeteld de *neptoe* der vrouw, die 19 bedraagt, zoodat men een einduitkomst krijgt van 50.

Daar de *neptoe* van den man 28 bedraagt, zoo zal bij een even uitkomst een zoon en bij een oneven uitkomst een dochter geboren worden.

16. PRIMBON BERANAK.

In gebruik over geheel Java.

In dezen *primbon*, die dient, om na een bevalling na te gaan, of de opvoeding van het kind gelukkig zal afloopen, zoekt men den dag en het uur van de bevalling op, waarachter de uitkomst vermeld is.

PAPAN KATRANGAN PRIMBON.

Hari.	Djam siang dan malem.		Baik dan boesoeknja, dengan melihat djam lahirnja anak.
Rebo.	6.	Pa.	Beranak anak perampoean baik lelaki koerang baik.
	7. 8. 9.	Ma.	" " lelaki baik perampoean " "
	10. 11. 12.	Maha.	" " " " " " " "
	1. 2. 3.	Ha.	" " perampoean baik lelaki " "
	4. 5.	Maja.	" " lelaki baik perampoean " "
Kemis.	6.	Ma.	" " " " " " " "
	7. 8. 9.	Maha.	" " " " " " " "
	10. 11. 12.	Ha.	" " perampoean baik lelaki " "
	1. 2. 3.	Maja.	" " lelaki baik perampoean " "
	4. 5.	Pa.	" " perampoean baik lelaki " "
Djoemahat.	6.	Maha.	" " lelaki baik perampoean " "
	7. 8. 9.	Ha.	" " perampoean baik lelaki " "
	10. 11. 12.	Maja.	" " lelaki baik perampoean " "
	1. 2. 3.	Pa.	" " perampoean baik lelaki " "
	4. 5.	Ma.	" " lelaki baik perampoean " "
Septoe.	6.	Ha.	" " perampoean baik lelaki " "
	7. 8. 9.	Maja.	" " lelaki baik perampoean " "
	10. 11. 12.	Pa.	" " perampoean baik lelaki " "
	1. 2. 3.	Ma.	" " lelaki baik perampoean " "
	4. 5.	Maha.	" " " " " " " "
Ngahat.	6.	Maja.	" " " " " " " "
	7. 8. 9.	Pa.	" " perampoean baik lelaki " "
	10. 11. 12.	Ma.	" " lelaki baik perampoean " "
	1. 2. 3.	Maha.	" " " " " " " "
	4. 5.	Ha.	" " perampoean baik lelaki " "
Senen.	6.	Pa.	" " " " " " " "
	7. 8. 9.	Ma.	" " lelaki baik perampoean " "
	10. 11. 12.	Maha.	" " " " " " " "
	1. 2. 3.	Ha.	" " perampoean baik lelaki " "
	4. 5.	Maja.	" " lelaki baik perampoean " "
Selasa.	6.	Ma.	" " " " " " " "
	7. 8. 9.	Maha.	" " " " " " " "
	10. 11. 12.	Ha.	" " perampoean baik lelaki " "
	1. 2. 3.	Maja.	" " lelaki baik perampoean " "
	4. 5.	Pa.	" " perampoean baik lelaki " "

17. PRIMBON KATJILAKAHAN DESA DATENG DARI DI MANA.

In gebruik over geheel Java.

Deze *primbon* is in gebruik bij het wachvolk der *desa's* en dient om na te gaan waar men het strengst te waken heeft, om eventueel opkomend gevaar te voorkömen.

PAPAN KATRANGAN PRIMBON.

Aksara.					Tempat jang di djaga.
ha.	na.	tja.	ra.	ka.	Tjilakanja desa dateng dari Wetan.
dha.	ta.	sa.	wa.	la.	" " " " Kidoel.
pa.	da.	dja.	ja.	nja.	" " " " Koelon.
ma.	ga.	ba.	tha.	nga.	" " " " Lor.

Men wensch bv. te weten, van welken kant de *desa Karangsana* gevaar te duchten heeft, dan zoekt men alleen de voorste *aksara* van dien naam, zijnde *ka* op de bovenstaande tafel op en men ziet, dat die *desa* steeds bedreigd wordt van het Westen, zoodat men daar het strengst de wacht te houden heeft.

18. PRIMBON MENGATOER PINTOE PEKARANGAN.

In gebruik over geheel Java.

Om te bepalen, op welke plaats men een deur of opening in de heg van het erf dient te maken tot uit- en ingang, meet men de lengte van die zijde van het erf, waar die opening gemaakt moet worden en zet die lengte in 9 gelijke deelen uit.

Nu raadpleegt men de onderstaande tafel en ziet daarop, welke de meest voordeelige plaats is, waar men een ingang kan maken.

PAPAN KATRANGAN PRIMBON.

Tampatnja loemoer berapa.	Djalannja	Katrangan baik dan boesoeknja.
1	Lor.	Dapet oewang sharam, oewang boesoek.
2	"	Banjak oewang dan lain roepa barang, djadi kaja.
3	"	Banjak anak dan tjoetjoenja.
4	"	Menangan dan besar kapala pada orang lain.
5	"	Tida ada slametnja sering katjoerihan.
6	"	Djadi kaja, banjak oentoengnja.
7	"	Djadi kaja dari orang perampoean.
8	"	Dapet salah dari perbikinannja orang perampoean.
9	"	Sering dapet sakit keras.
1	Wetan.	Djikaloe ada anak, baik.
2	"	Tida poenja pindjeman.
3	"	Sering menjesel hati.
4	"	Dapet kapinteran.
5	"	Sering sanak soedaranja jang, tinggal di roemahnja, mati.
6	"	Koewat, apa maoenja kedjadian.
7	"	Djadi kaja.
8	"	Dapet kaboesoekan dari orang pangkat tinggi.
9	"	Banjak temennja dan sobatnja.

Tampatnja loemoer berapa.	Djalannja	Katrangan baik dan boesoeknja.
1	Kidoel	Dapet salah dari perbikinannja orang lain.
2	"	Dapet bini, bagoes roepanja.
3	"	Dapet padi banjak.
4	"	Bersih maoenja semoea.
5	"	Kaja dari akalnja sendiri.
6	"	Sering dapet soesah hati.
7	"	Sering berkalai sama bininja, sobatnja ataoe orang lain.
8	"	Koewat, apa maoenja djadi.
9	"	Sering katjoerihan.
1	Koelon	Sering dapet sakit.
2	"	Di blakang hari katemoe sama orang toewanja.
3	"	Dapet banjak anak.
4	"	Banjak orang jang enget djahat pada jang poenja roemah.
5	"	Sering katjoerihan.
6	"	Dapet oentoeng.
7	"	Koewat, maoenja kadjadihan.
8	"	Dapet salah dari perbikinannja anaknja.
9	"	Djadi melarat.

Indien men bv. ten Oosten van zijn erf een omheining denkt te maken met een opening voor den uit- en ingang van het erf, zal men zien, dat volgens de bovenstaande tafel op het 7/9 gedeelte van bedoelde zijde van het erf, de uit- of ingang dient te worden aangebracht, want alleen uit dit punt kunnen rijkdom en voorspoed worden verwacht.

De telling geschiedt van rechts naar links met het gezicht naar de windstreek, waar men de opening wenscht te maken.

19. PRIMBON MENGALAH TAMPATNJA, ATAEO MENGOKATKEN KOEDA. *In gebruik over geheel Java.*

Deze *primbon* raadplegende, heeft men slechts den *pasaran* op de onderstaande tafel op te zoeken, waarachter de kleur van het paard vermeld staat, dat men kan verplaatsen of medicineren, als:

PAPAN KATRANGAN PRIMBON.

Pasaran.	Katrangan koeda jang boleh mengalah ataoe kasi obat.
Wage.	Memindahken ataoe mengobati koeda poetih.
Kliwon.	" " " " dawoek.
Legi.	" " " " merah.
Paing.	" " " " koening.
Pon.	" " " " item.

Een wit paard, ziek wordende, zal op *Wage* met goed gevolg kunnen worden gemedicineerd of verplaatst.

20. PRIMBON ADATNJA ANAK PERAMPOEAN DI BLAKANG HARI,
DIKALOE SOEDAH KAWIN, DENGAN MELIHAT HARI LAHIRNJA.

In gebruik over geheel Java.

Deze *primbon* raadplegende, heeft men slechts den dag van geboorte van het meisje op de onderstaande tafel op te zoeken, waarachter vermeld is, hoe haar karakter na het huwelijk zal zijn.

PAPAN KATRANGAN PRIMBON.

Hari lahirnja.	Katrangan adatnja sasoedanja kawin.
Rebo.	Adatnja soeka banjak bitjara, hatinja baik, roepanja ajoe, me-noeroet maoenja lakinja, soeka terima pengadjaran, soeka rame-rame, oemoernja pandjang dan lakinja mati doeloe.
Kemis.	Adatnja tida tentoe, dari sebab soeka orang lelaki; kawin lebih dari satoe kali, lakinja ada jang di tjinta, ada jang tida di tjinta, kawinnja tjoema enget tidoer sadja. Soeka bitjara manis dengan pantes, ada kasihannja pada orang lain, tetapi djikaloe hatinja enget orang lelaki, tida boleh di tahan. Djikaloe soeda beroemoer, dapet anak banjak, adatnja soeka koempoeel dengan prijai.
Djoemahat.	Adatnja diam tetapi hatinja panas, dari sebab tida enget laki satoe sadja, soeka pakejan jang bagoes, soeka berdjalan-dja-lan, soeka membodoken orang lelaki. Djikaloe berdjalan roe-panja ajoe dan manis moekanja, soeka melihat tandak dan wa-jang ataoe mendenger gamelan dan soeka rame.
Septoe.	Adatnja diam, soeka tinggal di roemah sadja, mendjaga roe-mah tangga bisa sekali; roepanja tida ajoe, tetapi manis, soeka njimpen oewang, tetapi sering sakit.
Ngahat.	Adatnja enget badan sendiri sadja, roepanja ajoe dengan manis sekali, soeka pakejan bagoes. Djikaloe kawin loepa pada lakinja, tjintanja tida teroes di hati. Soeka parentah boedaknja. Tida soeka dapet anak; djikaloe kawin tjoema enget tidoer sadja; djikaloe soeda toewa, adatnja soeka marah, dengan soeka parentah lakinja.
Senen.	Adatnja aloes, terima di parentah oleh lakinja, roepanja ajoe, tida soeka bitjara banjak. Tjinta pada lakinja, tida enget orang lain. Boleh djadi kaja dengan di tjintai orang banjak. Peng-hidoepannja dengan segala kahormatan.
Selasa.	Adatnja lekas marah, tetapi lekas baik lagi, tida tentoe; soeka ambil orang lain poenja barang; soeka denger omongnja orang lain, ataoe bitjara boesoek. Roepanja ajoe, tetapi adatnja kasar; soeka lihat pada orang lelaki. Badannja koewat; djikaloe kawin, dapet banjak anak lelaki.

21. PRIMBON, MEMBOEWAT PRIKSA OEMOERNJA PENGANTEN
WAKTOE KAWIN, SOEPAJA BERLAKI BINI DENGAN SLAMET.

In gebruik over geheel Java.

Deze *primbon* raadplegende, heeft men daarin slechts den ouderdom van den man op te zoeken, waarachter vermeld staat hoe oud de vrouw moet zijn, om

samen gelukkig in het huwelijk te zijn.

PAPAN KATRANGAN PRIMBON.

Djikaloe Iefaki oemoer 14 taoen.				Perampoean mesti oemoer 14 taoen			
"	"	"	15	"	"	"	14½ "
"	"	"	16	"	"	"	15 "
"	"	"	17	"	"	"	15½ "
"	"	"	18	"	"	"	16 "
"	"	"	19	"	"	"	16½ "
"	"	"	20	"	"	"	17 "
"	"	"	21	"	"	"	17½ "
"	"	"	22	"	"	"	18 "
"	"	"	23	"	"	"	18½ "
"	"	"	24	"	"	"	19 "
"	"	"	25	"	"	"	19½ "
"	"	"	26	"	"	"	20 "
"	"	"	27	"	"	"	20½ "
"	"	"	28	"	"	"	21 "
"	"	"	29	"	"	"	21½ "
"	"	"	30	"	"	"	22 "
"	"	"	31	"	"	"	22½ "
"	"	"	32	"	"	"	23 "
"	"	"	33	"	"	"	23½ "
"	"	"	34	"	"	"	24 "
"	"	"	35	"	"	"	24½ "
"	"	"	36	"	"	"	25 "
"	"	"	37	"	"	"	25½ "
"	"	"	38	"	"	"	26 "
"	"	"	39	"	"	"	26½ "
"	"	"	40	"	"	"	27 "
"	"	"	41	"	"	"	27½ "
"	"	"	42	"	"	"	28 "
"	"	"	43	"	"	"	28½ "
"	"	"	44	"	"	"	29 "
"	"	"	45	"	"	"	29½ "
"	"	"	46	"	"	"	30 "
"	"	"	47	"	"	"	30½ "
"	"	"	48	"	"	"	31 "
"	"	"	49	"	"	"	31½ "
"	"	"	50	"	"	"	32 "
"	"	"	51	"	"	"	32½ "
"	"	"	52	"	"	"	33 "
"	"	"	53	"	"	"	33½ "
"	"	"	54	"	"	"	34 "
"	"	"	55	"	"	"	34½ "
"	"	"	56	"	"	"	35 "
"	"	"	57	"	"	"	35½ "
"	"	"	58	"	"	"	36 "
"	"	"	59	"	"	"	36½ "
"	"	"	60	"	"	"	37 "

22. PRIMBON MEMBIKIN, MEMBERDIRIKEN DAN MAJOE ROEMAH.

In gebruik over geheel Java.

Deze *primbon* bestaat uit drie tafels.

De eerste tafel geeft aan de maanden, waarin men met succes een huis kan bouwen.

De tweede tafel geeft de dagen aan, waarop met succes het huis kan worden opgezet.

De derde tafel geeft de moesson of *mangsa* aan, waarin het goed is het huis te dekken.

Deze drie tafels kunnen zonder eenige verdere telling, elk afzonderlijk geraadpleegd worden.

PAPAN KATRANGAN PRIMBON.

Djikaloe bikin roemah dalem boelan :	Pendapetannja.
Soera.	Banjak soesahnja.
Sapar.	Tida baik.
Rabingoel Awal.	Jang poenja lekas mati.
Rabingoel Akir.	Slamet.
Djoemadil Awal.	Slamet.
Djoemadil Akir.	Tida baik.
Redjeb.	Slamet.
Roewah.	Di takoeti orang banjak.
Poeasa.	Lekas dateng redjekinja.
Sawal.	Soeka berkalai.
Sela.	Sama sanak soedara baik.
Besar.	Kaja kerbo dan sapi.

Als het gebouw in geraamte geheel gereed is, wijst de onderstaande tafel aan, op welke dagen de verschillende deelen der woning in elkander kunnen worden gezet, als:

PAPAN KATRANGAN PRIMBON.

Pada hari :	Berdiriken :
Rebo.	Pendhapa ataoe roemah di moeka.
Kemis.	Pager.
Djoemahat.	Loemboeng.
Septoe.	Pawon (dapoer).
Ngahat.	Kandhang-kandhang.
Senen.	Pendhapa ataoe roemah di blakang.
Selasa.	Roemah di tengah, pintoe-pintoe dan djendela-djendela.

Is het geraamte van het huis geheel en al opgezet, dan wijst onderstaande tafel verder aan, in welken moesson of *mangsa* het huis gedekt moet worden.

PAPAN KATRANGAN PRIMBON.

Mangsa.	Pendapetannja majoe.	Mangsa.	Pendapetannja majoe.
1	Baik.	7	Tida baik.
2	Sering berkalai.	8	Pegatan dari bini.
3	Tebakaran ataoe kemalingan.	9	Soesah dengan sakit hati.
4	Baik.	10	Baik.
5	Baik.	11	Sering sakit.
6	Baik.	12	Bertjere dari bini.

23. PRIMBON MENGALAH ORANG SAKIT.

In gebruik over geheel Java.

De *primbon*, om een zieke naar een gezondere plaats over te brengen, dan wel, wanneer hij elders ziek is geworden, naar zijn woning te vervoeren, wordt geraadpleegd door het opzoeken van den dag van vervoer op de onderstaande tafel, die voor iederen dag de windstreek aangeeft, waarin het vervoer moet geschieden.

PAPAN KATRANGAN PRIMBON.

Pindah pada hari.	Mati.	Teroes sakit.	Tambah sakit.	Bisa baik.
Rebo.	Lor.	Wetan.	Kidoel.	Koelon.
Kemis.	Wetan.	—	Koelon.	Lor, Kidoel.
Djoemahat.	Kidoel.	Lor.	—	Wetan, Koelon.
Septoe.	Lor, Wetan.	Koelon.	—	Kidoel.
Ngahat.	Koelon.	Kidoel.	—	Lor, Wetan.
Senen.	Kidoel.	Wetan.	Lor.	Koelon.
Selasa.	Koelon.	—	Wetan.	Kidoel, Lor.

24. PRIMBON. MENTJARI PENTJOERI DAN BARANG TJOERIHAN.

In gebruik over geheel Java.

Dezen *primbon* raadplegende, heeft men slechts den dag op te zoeken, waar op de diefstal heeft plaats gehad en waarachter vermeld staat, in welke richting de dief zich ophoudt, en het gestolene verborgen is.

PAPAN KATRANGAN PRIMBON.

Hari mentjoeri.	Katrangan lari pentjoeri di mana, ataoe di mana simpen barang tjoeihan.	
Rebo.	Di podjok	Lor-Wetan.
Kemis.	" "	Lor-Wetan.
Djoemahat.	" "	Kidoel-Wetan.
Septoe.	" "	Kidoel-Koelon.
Ngahat.	" "	Kidoel-Koelon.
Senen.	" "	Lor-Koelon.
Selasa.	" "	Lor-Koelon.

Men dient bij de raadpleging van dezen *primbon* in acht te nemen, dat de dag begint te 6 uur 's avonds, zoodat wanneer in den nacht van Donderdag op Vrijdag gestolen wordt, men met den Vrijdag rekening heeft te houden.

2

Einde van het vijfde en laatste deel.

1891

1891

1891

1891

1891

1891

1891

1891

1891

1891

1891

1891

1891

1891

1891

1891

1891

1891

1891

1891

1891

1891

1891

1891

1891

1891

1891

1891

1891

1891

1891

1891

1891

1891

1891

1891

1891

